

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1732. usque ad annum 1734

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 90119339

Liber CCXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67683](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67683)

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

HISTORIÆ
ECCLESIASTICÆ
CONTINUATÆ.
LIBER CCXXVIII.

CLEMENS XII. PONTIF. MAX.
CAROLUS VI. ROM. IMP.

§. I.

*Censura S. Facultatis Theologicae
Paderbornensis in quemdam libellum
Jansenisticum.*

Nil solemnius est Hæresum Patribus atque Patronis, nisi ut etiam suam sparsis ubique libellis propagare studeant; eo fine utuntur lingua vernacula, elegantiori dicendi genere, ingeniosis salibus, & argumentis, quæ ad popularem sensum captivæque accommodata primo obtutu saltem apud rudes atque incautos veritatis ac ponderis speciem præferunt. Ne id suo caret emolumento; his enim fraudum machinis, ac dolosis verborum

rum illecebris legendi cupiditatem accendunt, a juvenibus, sciolis & foeminais applausum mercantur, tantumque efficiunt, ut venenum, utpote sensim & sine sensu in plurimos diffusum, haud esse nocivum credatur, sed palam & sine horrore error defendatur, opposita fidei veritas primo in dubium vocetur, ac demum palam sub specioso Ecclesiae corruptelas eliminandi obtentu impugnetur: Nec hic stat sectae progressus; si enim Magistratus ad serpens carcinoma sistendum publicae auctoritatis ferrum, & tempestivae severitatis ignem adhibere negligunt, aut animarum Pastores ad ovium custodiam indormiunt, & velut canes muti vel edentuli, ubi contra impunem ejusmodi libellos passim divulgandi licentiam vocem exaltare deberent, noxio silentio pestem latius serpere sinunt, tunc enimvero Sectarii ex ipsa hac socordia audaciores facti, quicquid sanctum sacrumque habet Religio, editis pluribus libellis palam & sine rubore aggrediuntur, subannant, condemnant: Hæc erant artificia, quibus Jansenistæ per integrum pene sæculum suos errores ad ipsas etiam foeminas propagarunt. Eorum tamen conatibus semper Franciæ Præsules obstiterunt, & ipsa etiam Sorbona, postquam abjecta pertinacia sese Ec-

clesiæ

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

Sæc. XVIII. A. C. 1734. clésiæ iudicio subjecerat, lectæ
gressus sistere, totis viribus adha-
bat. Præcipuam hac in re lau-
promeretur ad omnes Quesnelianum
motus longe oculatissimus sacra-
cultatis Syndicus Leonorius de
migny, qui pro muneris sui officio
eandem Sacram Facultatem Parisi-
die secunda Januarii denuntiabat
decim epistolas, quas anonymus
dam Jansenista pestifero dogmate
fectas publici juris fecerat, sub hoc
tulo: *Epistolæ ad quemdam Ecclesi-
de justitia Christiana, & de medi-
vel conservandi vel reparandi.* Hoc
perto facultas plusquam septuaginta
Magistros nominabat, qui hoc
cum sanæ rationis, ac orthodoxæ
legibus sedulo conferrent, ac tan-
mentem suam desuper explicarent.
Habebantur hanc in rem quatuor-
cim omnino Congregationes, in quibus
Deputati Doctores suam quinque
edixere sententiam.

§. II.

*Propositiones ex hoc libro excerptæ
earumque censura.*

Ponderatis hujus causæ momentis
Sacra Facultas ex hisce epistolæ
assertiones magis nocivas, ac censuræ

severiore dignas extrahi, atque ad Sæc. XVIII.
A. C. 1734.
septem articulos revocari jussit, quibus
denuo maturo examine discussis, tan-
dem in singulas pronuntiata est cen-
sura, quam succincta errorum, qui
magis offensionem erant, analysis præ-
cedebat, hujus tenoris:

„Jam dudum prodierunt in publi-
„cum infelices libelli, alii alii infestio-
„res, quos tenebriones quidam male-
„voli, pro ea, quam sibi tribuunt &
„audacter usurpant scribendi licentia,
„non cessant spargere. Ex eorum au-
„tem feraci nimium officina vix ullum
„hactenus in lucem opus furtiva manu
„emissum est, quod sit ad seducendas
„simplicium mentes paratum & ido-
„neum magis, quam libellus ille, in
„quem, utpote delatum, suo doctri-
„nali judicio, Sacra Facultas Pari-
„sienfis, iniustis æquissimæ censuræ
„notis, esse censuit animadvertendum.
„Præclarus, sed mendax, huic operi
„titulus præfigitur. Autor, versipel-
„lis homo, sermone blandus, veris
„falsa miscet, quasdam identidem
„cautas exceptiones adhibet; verum
„frustra fugit ad latebras & dolos pa-
„rat, prodit se operis venenum, quo
„nullum certe nocentius.,

„Scilicet harumce duodecim Epi-
„stolarum Scriptor, pro eo capitali
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Ff odio,

Sæc. XVIII. „ odio, quo Bullam *Unigenitus*,
 A. C. 1734. „ lemne illud decretum dogmatum

„ ceu quod versatur circa Ecclesiasticam
 „ strinam a Sede Apostolica emanatam
 „ receptum & promulgatum) prosequitur,
 „ prosequitur, in se suscipit, iustitiam
 „ peccatores a salutari Sacramento
 „ Confessionis usu removere; neque
 „ rum partium homines, quorum
 „ vult pertinaciam & rebellionem
 „ eos Sacerdotes approbatos incipit
 „ qui Decreto Apostolico obsequantur
 „ sunt, seseque tales esse palam
 „ riantur; &, quod consequens est
 „ eorum monitis dociles facti & a peccatis
 „ quibus antea laborabant erroribus
 „ rati, ad obsequium revertantur: hinc
 „ cipuus hujusce libelli finis & scopus

„ Quapropter ut propositum
 „ obtineat & assequatur, statuit
 „ tiam Christianam, qua iustus
 „ ita per se stabilem esse, libique
 „ ficere, ut permanere & consistere
 „ illa queat absque subsidiis sive
 „ niculis externis, quæ Christus in
 „ clesia posuit ad Fidelium restaura
 „ dam, aut promovendam sanctitatem
 „ Hinc libelli Autor vult, ut inde quisque
 „ intelligat, iustos sine externis Sacra
 „ mentorum subsidiis in sua iustitia
 „ inconcussos posse, non modo ubi
 „ præter voluntatem ipsis defunt

„menta, sicut quibusdam in casibus ^{Sæc. XVIII.}
 „contingere aliquando potest, quod ^{A. C. 1734:}
 „fætetur esse certissimum; sed etiam,
 „quod aures Christianæ audire refu-
 „giunt, sponte sua posse justos omnes,
 „posito præsentis Catholicæ apud nos
 „Ecclesiæ statu, sine ulla mentis an-
 „xietate ab iisdem abstinere. „

„ Quin pergit adhuc ulterius. Si
 „quidem in homine justificato admit-
 „tere non dubitat aliquam *impeccabili-*
 „*tatis* speciem, quam moralem nuncu-
 „pat. Fatetur quidem justos a felici
 „suo justitiæ statu excidere absolute
 „posse; at contendit ex iis paucissimos
 „esse, qui amittant justitiam illam, in
 „qua fuerunt *verè* constituti, ideoque
 „vix ullum eorum, qui labuntur & pec-
 „cant, antea *verè* fuisse justificatum,
 „quod patet esse falsissimum, ipso par-
 „vulorum exemplo, quorum paucif-
 „simi, ubi ad adultam ætatem perve-
 „nerunt, acceptam in Baptismate in-
 „nocentiam servant illibatam. Sic
 „autem suis in Epistolis libelli Autor
 „suam de justis *impeccabilitate* prorsus
 „erroneam exponit mentem, ut ab iis
 „loquendi modis, quos in eadem tra-
 „ctanda materia Calvini sequaces &
 „discipuli adhibere solent, non longo
 „distet intervallo. „

Ff 2

„Ne-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„Neque in his duntaxat immo-
 „sed quo securius ad suum finem
 „veniat, hoc est, magis ac magis
 „seclas suos removeat, ne adeatur
 „*conciliationis* sacramentalis Min-
 „obsequentes Constitutioni ab Ep-
 „pis approbatos, multa alia pro-
 „& obtrudit nefandæ doctrinæ
 „cipia. „

„Et I. quidem, quantum ad
 „licta venialia, quibus non amittitur
 „iustitia, improbare aggreditur magis
 „talia delicta confitendi, qui in
 „clesia hucusque viget, audacter
 „mans, Scriptor confidentissimus,
 „liam fuisse per longam sæculorum
 „riem veterum iustorum consuetu-
 „nem, quam addit esse & securior
 „& tutam magis; alteram vero
 „xim, quam, ipso iudice, intro-
 „novitas, prava consuetudo & pig-
 „tia, ut supervacaneam traducit
 „riculosam, atque inde concludit
 „tius fore ab illo usu sese prorsus
 „mere, tanquam ab onere gravi
 „pius non ferendo. „

„II. Dum ponit ac figit certas
 „dam regulas, quibus venialia delicta
 „a lethalibus peccatis secernantur,
 „distingui queant, innuit, evenire
 „nunquam, ut homo committat
 „catum in materia gravi cum peccato

„voluntatis consensu, nec tamen ex-
 „cidat a iustitia; quod certe nihil a-
 „liud est, quam fidelibus aperire viam
 „latam & facilem, apertamque intro-
 „ducere morum corruptelam; quam-
 „vis tenebricosus Auctor ex eorum
 „grege sit, qui pharisaica austeritate
 „graves, sese passim venditant tan-
 „quam severioris disciplinæ vindices
 „& patronos, aliosque pie infimulant
 „& carpunt, veluti totidem alumnos
 „aut magistros Ethices laxioris. „

III. „Ubi dubium suboritur, utrum
 „peccatum lethale sit, an inter de-
 „licta duntaxat venialia computan-
 „dum, vult ejusdem libelli Autor, ut
 „quilibet justus sit hoc in casu suus
 „ipse iudex, neque teneatur adire
 „Confessarium Sacerdotem, vel Docto-
 „res in rebus ad conscientiam perti-
 „nentibus eruditos; quia justus ille,
 „eo ipso quod sit justificatus, spiritum
 „sapientiæ & discretionis habet, ple-
 „namque ac sufficientem ad dijudican-
 „dum potestatem. Poterit igitur lai-
 „cus simplex, vir rusticus & idiota
 „judicare, an veniales sint, an lethales
 „culpæ, quas commisit; & re, peritis
 „ipsis, quin etiam & ipsimet Augu-
 „stino difficili ac lubrica apud semet-
 „ipsum sic dijudicata, pronuntiabit
 „intrepide, posse se sine prævia pecca-

Ff 3

„to-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII., torum confessione & pro arbitrio
A. C. 1734., mensam Domini accedere;

Christus Dominus Ministros non
tuisset in Ecclesia, qui dijudicarent
inter lepram & lepram, & forent
satores misteriorum ejus.

Intellexit tamen, non diffi-
dum, plurimos fore, quos privati-
cogniti Scriptoris auctoritas non
ducet, uti præter consuetum
in negotio salutis se nullius
opera indigere consentiant. Sed
est in promptu responsio. Sed
sibi, inquit, duces quos voluit
minime approbatos; ab illis consi-
exquirant, sinant se eorum mag-
duci; melius est & tutum magis
libus, etiam interdictione multa
utendo ducibus, abstinere a Con-
sione peccatorum, quam recurrere
ad Sacerdotes approbatos, si
ipsis non occurrant nisi obsequium
Constitutioni. Dicebat olim Sa-
gustinus de quibusdam Doctores
hæreticis, qui suos asseclas a Ca-
tionibus Catholicorum abducebant
talem agendi rationem apertam
nequitiam; *Hanc habent intentionem*
inquit, *ut ab auribus animarum,*
seducere moliuntur, excludant eos,
idonei sunt edocere eloquia Dei.
idem certe præstat libelli Aucto-

„dum suorum *animas* deterret a Con-
 „fessione peccatorum, ne incidant in
 „eos Sacerdotes, qui ab Episcopis ju-
 „dicantur *idonei Fideles adducere ad ob-*
 „sequium debitum Ecclesiae. „

„Ne tantum consilium istud suum
 „ad justos, sed etiam ad peccatores
 „dirigit, cum enim hominum pecca-
 „torum conversio duo postulet, alte-
 „rum ut prioris vitæ pœnitentes viam
 „novam ineant, in qua deinceps am-
 „bulent, alterum, ut rite confessi vir-
 „tute clavium cum Deo reconcilien-
 „tur; quantum ad hocce caput ulti-
 „mum, Scriptor Libelli facile annuit,
 „ut tales peccatores plures annos vitæ
 „suæ transigant sine Confessione, &
 „parvi momenti esse putat, si abeant
 „ex hac vita non recepto absolutionis
 „beneficio, modo recurrant ad perfe-
 „ctam contritionem, non secus ac si
 „iipsis omnino deesset copia Sacerdotis;
 „quia quicumque Ministri obsequuntur
 „Constitutioni, eo ipso fugiendi sunt
 „& vitandi. „

„Cum ergo nihil non tentet, ut sic
 „invisos reddat tales Sacerdotes ap-
 „probatos, & eos, a quibus ad exci-
 „piendas Confessiones instituuntur,
 „quid mirum si totis viribus debacchari
 „non erubescat adversus præsentem
 „Ecclesiae statum, quem atris & hor-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1734.

Sæc. XVIII. „rendis coloribus exprimit, et

A. C. 1734. „Novatorum exemplo, qui sæc.

„nostra ætate non remotis Eccle.

„truculenter vexaverunt; si missa

„reverentiâ, primos Ecclesiæ patri

„iisque obsequentes Ministros,

„quam projectæ nequitix viros

„lege, sine conscientia exhibeat

„pariter non parcat præcellent

„Regiæ potestati; si impediât alle

„suos, ne obediant Præpositis, quæ

„sunt Spiritus sanctus regere Ecclesiam

„si denique non vereatur affirmare

„scuratam nunc esse in Ecclesia

„tatem, & ejus hostes universæ

„valere, contra fidem promissæ

„Christi asserentis se præsentis Num

„omnibus diebus Sponsæ suæ afficere

„usque ad consummationem sæculi.

„olim tempore S. Augustini Donat

„extinctam ubique, sed apud se

„in Africa superstitem esse Ecclesiam

„mendaciter buccinabant.

„Cæterum dum sic omnem vilitat

„Ecclesiæ auctoritatem spernit, et

„que per summum nefas edocet, et

„non audire; ne tamen causa, quæ

„sustinet omni auctoritate destituta

„deatur, recurrit ad miracula non

„quæ magno verborum apparatu jactat

„& quæ supponit esse certissima; quæ

„Deus veritatis patrare posset veritate

„TITIA

„racula in erroris subsidium & favo- Sæc. XVIII,
 „rem, nec *cautos* Fideles suos fecisset A.C. 1734.
 „contra similes, ut loquitur sanctus
 „Augustinus, *Mirabiliaris*, qui divi-
 „dunt unitatem. „

„Nemo certe negaverit Scriptorem
 „hunc novum, esse ex eorum secta,
 „qui apud nos eas turbas excitarunt,
 „quibus ab annis nonaginta & amplius
 „agitatur & commovetur Ecclesia;
 „hominem quippe multis in locis ipsius
 „loquela manifestum facit; quæ et-
 „enim circa gehennæ metum identi-
 „dem interferit, ejusdem furfuris &
 „doctrinæ sequacem sapiunt; neque
 „etiam, nisi ex Iprensis Jansenii placitis
 „hausit, Christum Dominum, *qui dedit*
 „*semetipsum redemptionem pro omnibus,*
 „*erga solos electos proprie* adimplere
 „officia Capitis, Pontificis & Media-
 „toris. „

„Opportunum igitur fuit, ut ad-
 „versus tam perversum opus, tot sca-
 „dens erroribus insurgeret Sacra Fa-
 „cultas Parisiensis, in tuenda Catho-
 „lica veritate Majorum suorum æmu-
 „latrix studiosa. „

His præmissis Sacra Facultas suam
 unicuique propositioni censuram attri-
 buit, eo ordine, qui sequitur:

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

ARTICULUS I.

De natura & stabilitate justitiæ Christi.

*Ex Epist. 2.
p. 39. & 61.*

Propositio I. „Fides, qua iustitiam
„vit, independenter ab auxiliis
„bilibus intrinsecam habet virtutem
„qua de omnibus hujus sæculi
„stitiis, cunctisque obstaculis
„saluti adversantibus triumphare
„sumus immerito igitur
„mus, Christianam justitiam ad
„conservationem ex semetipia,
„dependentem a certis sensibilibus
„diis esse insufficientem.

Censura. Hæc propositio capta
est, ad ingerendum ac fovendum
neglectum & incuriam Sacramentorum
aliorumque externorum Christianæ
Religionis subsidiorum subdole
lata.

Pag. 58. 59.

Propositio II. „Non conjectura
„certum dogma est nomine Eccl[esi]æ
„a S. Joanne nobis propositum.
„nis, qui ex Deo natus est, non peccat
„omnis, qui natus est ex Deo, peccatum
„facit, quoniam semen ipsius in eo
„& non potest peccare, quoniam ex Deo
„natus est. Saltem nobis indicat
„paucos inter justos in peccatum
„tale relabi Hoc impeccabile
„tatis genus est quod S. Joannes

„attribuit, ejus statui est essentialia, & Sæc. XVIII.
 „hoc unico signo Dei filios, id est ve- A. C. 1734.
 „ros justos a peccatoribus, quos filios
 „diaboli vocat, discerni vult. „

Censura. Hæc propositio falsa est, a genuino verborum sancti Joannis sensu aliena, ad hæreticam de impeccabilitate justorum doctrinam accedens, & erronea.

Propositio III. „Nonne homo est „fragilis, corruptus, & in periculo „gratiam justificantem amittendi con- „stitutus? Id verum est de homine „auxilio & Dei spiritu destituto, homo „autem justificatus in alio longe statu „est. „

Censura. Hæc propositio eo sensu *Epist. 4.* intellecta, quod homo justificatus non *p. 74. & 75.* sit fragilis, nec versetur in periculo amittendæ gratiæ justificantis est manifeste verbo Dei contraria & hæretica.

Propositio IV. „Quamdiu homo ad „relabendum in pristina peccata pro- „nus est, sive hi relapsus sint frequen- „tes sive rari, talis firmiter sibi persua- „dere nequit, se esse vere justificatum „per virtutem Sacramentorum. „

Censura. Hæc propositio quatenus docet homini post absolutionem acceptam etiam raro in peccatum mortale relapso, nullum solidum esse fun-
 damen-

Sæc. XVIII. damentum existimandi se fuisse
 A. C. 1734. justificatum, per virtutem Sacram
 falsa est, & conscientiarum per-
 bativa.

Pag. 53.

Propositio V. „Christianus non
 „est esse vere justificatus, nisi talis
 „constanter. „

Censura. Hæc propositio falsa
 temeraria, & erronea.

ARTICULUS II.

De Confessione peccatorum venialium.

Propositio I. „Certum est, quod
 „per plura retro sæcula peccata
 „venialia confessi non fuerint, nec
 „solutionem receperint. „

Epist. 8.
pag. 171.

Censura. Hæc propositio falsa
 & temere asserta.

Et 172.
Epist. 9.
pag. 210.

Propositio II. „Opinio de præter
 „hac sæpe ad pœnitentiæ ministrum
 „recurrendi necessitate justorum, de
 „taxat ab educatione, consuetudine
 „exemplo & præcipue a quadam legi-
 „via descendit, qua mallent legem
 „sequi viam tritam, & antiquam
 „consuetudinem, quam sese erige-
 „super se per generosos conatus, quibus
 „bus sese a servitute indies magis
 „commoda, & periculosa liberari
 „possent. „

Censura. Hæc propositio quatenus Sæc. XVIII.
 usum confitendi peccata venalia, quem A. C. 1734.
 recte & utiliter servari declarat sancta
 Synodus Tridentina, periculosiorem in-
 dies fieri asserit, falsa est, temeraria,
 scandalosa, piarum aurium offensiva;
 & erronea.,,

ARTICULUS III.

De consensu requisito ad peccatum mortale.

Propositio I. „ Si peccati objectum est Epist. 9.
 „ grave, & legis essentia contrarium, & Pag. 198.
 „ si consensus in hoc objectum, est ple-
 „ nus & integer, plerumque tale pec-
 „ catum recensendum est inter peccata,
 „ quibus destruitur justitia. „

Censura. Hæc propositio quatenus
 significat peccatum in materia gravi,
 cum pleno & integro voluntatis con-
 sensu commissum, ordinarie & non
 semper, esse recensendum inter pec-
 cata, quibus destruitur justitia, scanda-
 losa est, morum laxitatem fovens, &
 erronea.

Propositio II. „ Quantumcumque Pag. 197.
 „ actio aut omissio in suo objecto con-
 „ siderata destruat justitiam, talis ta-
 „ men actionis vel omissionis reus ma-
 „ net adhuc justus, si consensus in il-
 „ lam non ad illum plenitudinis & in-
 „ ten-

Sæc. XVIII. „tensionis gradum deveniat, quæ
A.C. 1734. „gravem Dei offensam necessarium

Censura. Hæc propositio, quæ
nuit justum a justitia non excusat
quamvis plene consentiat peccati
tione objecti mortifero, si ad cen-
plenitudinis, & intensiois gra-
consensus non accesserit; captiosa
errori favens, & ad excusanda
minuenda gravia peccata viam aperit

ARTICULUS IV.

*De potestate dijudicandi proprio
quænam culpæ sint veniales, quæ-
nam lethales?*

*Epist. 9.
pag. 194.
§ 195.*

Propositio I. „ Omnis Christianus
„ qui sua fide & ratione recte utitur
„ in ipso fidei suæ lumine, & in pro-
„ priæ conscientiæ suæ testimonio
„ bet, moraliter certum medium
„ candi, an peccet, vel non . . .
„ ergo aliud in justo requiritur, ut
„ ficienter judicare possit, an ex-
„ committit, sint venialia, vel lethalia

Censura. Hæc propositio, quæ
rit sufficere justo propriæ rationis
fidei lumen, ut tuto judicet, num
nialiter an lethaliter peccaverit, temeraria
est, periculosa in praxi, temerariam
presumptionem inspirans.

Propositio II. „In Praxi, & quoad Sæc. XVIII.
 „justum sano judicio præditum, ve- A. C. 1734.
 „rum non est, quod difficulter discer-
 „nat, quid sit justitiæ essentialiter con- Pag. 199.
 „trarium vel non sit . . . S. Joannes
 „ait, quod justi non indigeant exte-
 „riori Magistro, sed unctiōe Spiritus
 „Divini habitantis in eis, qui illis
 „omne lumen necessarium confert.
 „ . . . Haud hæsitanter affirmo, con- Pag. 200.
 „scientiam vere Christianam præstare
 „mille Casuistis in discernendo peccato
 „gravi a non gravi.,

Censura. Hæc propositio, quæ per
 falsam verborum sancti Joannis inter-
 pretationem cuilibet justo tribuit, in-
 discriminatim & in omni casu jus di-
 scernendi inter peccata mortalia, &
 venialia; periculosa est in praxi & per-
 niciosa. Eadem propositio Pastoribus
 atque Ethicæ Christianæ Doctoribus
 est injuriosa.

Propositio III. „S. Paulus non ait, Epist. 12.
 „ut fideles, priusquam ad S. Mensam pag. 261.
 „accedant, sua peccata Sacerdoti con-
 „fiteantur, *sed probet seipsum homo*, si
 „ergo quilibet seipsum judicare debet,
 „se certe non condemnat sine causa,
 „nullus in judicio nisi ob crimen cer-
 „tum damnatur, non sufficiunt suspi- Pag. 262.
 „ciones, vel semiplena probatio: quare
 „ergo Christianus, qui se nullius pec-
 „cati

Sæc. XVIII. „cati gravis reum scit, semetip
 A. C. 1734. „condemnet, ad iacturam iustæ
 „pretiosæ possessionis participandi
 „Corpore & sanguine Christi, dum
 „legem imponit sese subjiciendi
 „nitentiæ tribunali, perinde
 „esset reus. „

Censura. Hæc propositio perniciosa
 est, per abulum textus Apostoli,
 ineptam comparisonem, Fideles a
 sacramentali Confessione Eucharistiæ
 receptioni præmittenda avertit, viam
 pandit ad sacrilegia.

Propositio IV. „An non talis
 „circa cordis sui iudicium semetipsum
 „decipere potest? tunc ad mentis
 „suæ negligentiam, vel conniventiam
 „discutienda conscientia reus quidem
 „erit, illum tamen contra confessionis
 „præceptum peccasse dici nequit.

Censura. Hæc propositio falsa &
 temeraria, perniciofa, & Sacramen-
 talis confessionis necessitati derogans.

ARTICULUS V.

De Duce vitæ spiritualis seligendis.

Epist. II.
pag. 258.

Propositio I. Hodie omnia ad de-
 „structionem & ruinam animarum con-
 „stant, ubique scandala videntur, Pe-
 „ccatorum potissimi non ad ædificandum
 „sed destruendum intenti sunt, imo

„ hoc tempore non est examinandum, Sæc. XVIII.
 „ an inter illos, qui pœnitentiæ sacra- A. C. 1734.
 „ mentum exercendi facultate destituti
 „ sunt, ductorem eligendi methodus
 „ universali praxi sit consona, sed vi-
 „ dendum est, an ea sit utilior, secu-
 „ rior, & sola, quæ magis convenit.,

Censura. Hæc propositio falsa est, scandalosa, in Pastores Ecclesiæ contumeliosa, Fidelium saluti noxia, dum eos a tutissima, imo sæpe necessaria praxi conatur avertere, & tamquam tutiorem, securioremque, imo solam convenientem proponit praxim, quam pravæ novitatis amor, & spiritus schismatis adinvenit.

Propositio II. „ Timent æternæ suæ
 „ salutis curam Ministro absolvendi po-
 „ testate destituto committere: Si au-
 „ tem hi fidei oculos haberent, cernerent
 „ contrarium; honoratius enim, & per-
 „ sectæ confidentiæ dignius est hoc
 „ commodum postponere debito: Ipse-
 „ met D. Paulus sibi apud fideles suos
 „ majorem honorem & auctoritatem ac-
 „ cessisse putavit, dum pro nomine Jesu
 „ in vincula coniectus est.,

Censura. Hæc propositio falsa est, scandalosa, schismatica, in Pastores Ecclesiæ contumeliosa, ingerens contemptum authoritatis Ecclesiasticæ, dum Ministros sacerdotalis ministerii
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Gg in-

Sæc. XVIII. interdictione mulctatos, eo modo
 A. C. 1734. digniores esse asserit, qui in duobus
 rectores conscientiarum eligantur
 qua parte eosdem cum S. Paulo
 fert, impudens est, piarum ac
 offensiva, & ipsi beato Apostolo
 iuriosa.

Propositio III. „Homines, qui
 „convertendi desiderio ardentius
 „grat, non semper sese ordinariis
 „Pastoribus, aut illis, qui inter
 „Pœnitentiæ ministerium exercent
 „commiserunt. Historia Ecclesiastica
 „docet, illos plerumque selegit
 „ros probitate magis conspicuos
 „curent, an absolvendi potestatem
 „berent. „

Censura. Hæc propositio fallax
 & in quantum lethalium peccatorum
 reos oblique inducit, ut sacramentum
 absolutionis beneficium parum con-
 captiosa est, perniciosa, divinæ
 & Ecclesiasticæ Confessionis legem
 versatur.

Propositio IV. „Christianus ad
 „conversionem utiliter & fidentius
 „est adlaborare sub directione
 „absolvendi potestate exuti, & ut
 „validæ rationes, ob quas talem
 „ctorem aliis præferre deberet: id
 „modo verum est de iustis, sed de
 „catoribus, imo his adhuc magis
 „cessarium est. „

Censura. Hæc propositio pernicioſa Sæc. XVIII.
 est, ſcandalofa, ſaluti animarum valde A C. 1734.
 noxia, ſpiritu hæretico & ſchiſmatico
 prolata, de neceſſitate ſacramentalis
 abſolutionis detrahens.

ARTICULUS VI.

De præſenti Eccleſiæ ſtatu.

Propoſitio I. „Jam ſunt Sanctuarii *Epist. 1.*
 „januæ illis occluſæ, qui primas pag. 12.
 „ſedes occupandi digniores ſunt: non
 „admittuntur niſi ſub conditionibus,
 „quæ ſupponunt, vel quod Religionis
 „veritates magis eſſentiales, magis
 „neceſſariæ ignorentur, vel quod quis
 „ſuam fortunam illis præponere, pa-
 „ratus ſit. „

Censura. Hæc propositio falſa eſt,
 ſcandalofa, Ordini Episcopali & Sa-
 cerdotali, cæterisque Eccleſiæ Mini-
 ſtris injurioſa & in eodem calumnioſa.

Propoſitio II. „Ignominioſe vilipen- Epist. 10.
 „ditur Sacerdotium, vix alii, quam pag. 221.
 „idiotæ, mercenarii, Prophanatores,
 „ignavi veritatis deſertores, aut illius
 „jurati hoſtes in Sanctuario & Sacra-
 „rum functionum exercitio videntur.
 „Ad hæc mala poteſtas non modo
 „claudit oculos, ſed etiam manus
 „præbet, & illius Auctores deprædi-
 „cat, & contra puſillum gregem, qui
 „ſe

Sæc. XVIII. „se eis opponit, & contra iniquitatem
 A. C. 1734. „torrentem vires & animum adhaerentem
 „totam severitatis molem exonerat.

Censura. Hæc propositio falsa est, in
 dalosa, piarum aurium offensiva, calum-
 niosa, in potestates Ecclesiasticas
 Civiles contumeliosa, seditiosa,
 schismaticum animum spirans.

Pag. 223.

Propositio III. „Ut quis a Sacerdotio
 „sterii exercitio excludatur, fructus
 „hodie, ut veritatem tueatur, & con-
 „scientiæ suæ curam habeat, fructus
 „Pastor edocet viam Domini in ve-
 „tate, hæc ipsa sæpe prærogativa
 „sufficiens creditur, ut de Religione
 „suspectus habeatur.

Censura. Hæc propositio falsa est
 in Pastores Ecclesiæ calumniosa, in
 eorum contempum scandalose pro-
 lata, schisma sapiens, inobedientiam
 & rebellionem adversus Ecclesiam
 nutriens.

Pag. 12.
 & 13.

Propositio IV. „Sub ejusmodi Do-
 „ctrinis nullus Christianus, qui
 „vitæ doctrinæ fidelis Constitutio-
 „nibus eam condemnat, non adhaerens
 „unquam prærogativis & Religio-
 „nis privilegiis secure frui poterit.
 „Cavete, veritatis inimici augmentantur
 „ubique prævalent, & quis scit, quæ
 „usque veritatis obscuratio, & illius
 „defensorum oppressio, iniquitatis
 „fons.

„ seductionis torrens, Deo permittente, **Sæc. XVIII.**
 „ sit progressurus. „ **A. C. 1734.**

Censura. Hæc propositio falsa est, in Ecclesiæ Principes injuriosa, rebellionem falso fidelitatis & constantiæ in antiqua Ecclesiæ doctrina retinenda nomine prædicans: & qua parte asserit. ita obscuratam nunc esse in Ecclesia veritatem, ut hujus hostes univèrse prævaleant, verbo Dei & Christi promissis contraria est, atque etiam hæretica.

Propositio V. „ Quo collimat Bulla *Epist. 10.*
 „ *Unigenitus* in sensu naturali expli- *pag. 231.*
 „ cata? nempe ut Deo suam omnipo- *Et 232.*
 „ tentiam in corde hominum abneget,
 „ Ecclesiæ doctrinam circa gratiæ Di-
 „ viniæ necessitatem, gratuitatem &
 „ virtutem obscuret, novi Testamenti
 „ privilegium annihilat, & magnum
 „ præceptum charitatis Dei evertat. „

Censura. Hæc propositio falsa est, calumniosa dogmatico Sedis Apostolicæ Decreto, quod universæ fraternitatis irretractabilis firmavit assensus, schismatice & impudenter obtrectans.

Propositio VI. „ Constitutionis ac-
 „ ceptatio ab illius defensoribus jacti-
 „ tata nil aliud est quam chimæra, quæ
 „ nonnisi a dissimulatione & artificio
 „ ortum, a machinationibus dolosis
 „ progressum, & a violentia suum fi-
 „ nem

Sæc. XVIII. „nem habet: nil magis caducum
 A. C. 1734. „ruinosum, & infirmum est, quæ
 „hæc acceptatio, utpote sine exami-
 „sine iudicio, sine unitate, & sine
 „bertate Acceptantium facta.

Censura. Hæc propositio falsa
 temeraria, scandalosa, in Cleri
 cani Præsules; cæterosque Orbis
 tholici Episcopos contumeliosa, et
 ribus damnatis favens, & schismati-

Propositio VII. „Sicut Opponentes
 „ex miraculis, quæ Deus in eos
 „favorem operatus est, ingens habet
 „veritatis momentum, ita & hæc
 „rogativæ etiam Acceptantes petere
 „vere deberent.

Pag. 234.

Censura. Hæc propositio, quæ
 patrociniis eorum, qui iudicio Ecclæ
 siæ detrectant acquiescere, præter
 miracula advocat, falsa est, veterum
 hæreticorum artes renovat, ad im-
 plicium & incautorum seductionem
 tendit, ac fanaticismo hisce temporibus
 renascenti aperte patrociniatur.

ARTICULUS VII.

*De metu gehennæ, & de officio Capituli
 Pontificis, & Mediatoris in Christi-*

Epist. 7.

pag. 144.

145. 147.

Propositio I. „Duplex est timor
 „primus pro objecto habet Dei existenti-
 „lentiam, sanctitatem, iustitiam, pro-

„ritatem, legis suæ rigorem, & pro Sæc. XVIII.
 „principio habet desiderium se eidem A. C. 1734.
 „conformandi. Hunc timorem inspi-
 „rat Spiritus Dei, Spiritus unctionis
 „& charitatis. Alter est, quem justus
 „abhorreere debet, tanquam periculo-
 „sissimum hostem fiduciæ, quæ ei pro-
 „pria est, & ad confidentiam, quam
 „justitia Christiana profert, labefactan-
 „dam imo & destruendam tendit. In
 „quo hic timor consistat, docet S. Joan-
 „nes, unde enim est, quod expellat
 „charitatem, nisi quoniam timor pœnam
 „habet, id ergo timori attribuendum
 „est, qui confidentiæ adversatur. Ubi
 „hic timor dominatur, omnia in Chri-
 „stiani animo sunt confusa, quod ipsum
 „deberet utiliter movere, ipsum de-
 „jicit, & concutit, quod ipsum a se-
 „curitate & præsumptione præservare
 „deberet, ejus animam perturbat,
 „Deum ei ostendit, ut implacabilem
 „Dominum & inflexibilem Judicem.
 „Extremi Judicii severitas, quæ ipsum
 „ad expianda sua vitia & implan-
 „tandas virtutes excitare deberet, ejus
 „cor indurat, & in otiositatem ac per-
 „turbationem conjicit. „

Censura. Hæ propositiones, quæ
 timorem quemlibet a filiali distinctum
 exhibent velut periculosum, insensum
 spei, ceu fiduciæ justorum propriæ,

Gg 4

„ con-

Sæc. XVIII. „continent doctrinam falsam, temerariam, sæpius damnatam, Tridentino Concilio adversam, erroneam, verbo Dei contrariam.”

Propositio II. „Capitis, Pontificis, Mediatoris partes Christus Dominus duntaxat erga electos plene adimplevit.”

Censura. Hæc propositio capitis est, & intellecta eo sensu, quod Christus non impleat proprie, nisi erga suos electos, officia Capitis, Pontificis & Mediatoris, falsa est, temeraria & hæretica, renovans hæresim quinta Jansenii propositione damnatam.

Pronuntiatis hisce censuris declarabat Sacra Facultas, „mentem suam non esse cæteras propositiones tentas in Libello approbare, quas agnoscit plurimas adhuc extrahi, & extrahi non potuisse, quæ suam æque Censuram mererentur; sed ex istis voluisse fieri manifestum, quam sit prædictum error contagiosum, quam merito ab ipso Regio condemnatum, & sicuti vehementer exoptat, ne fidelibus obfit, auctoritate Regia suppressendum.”

Hunc quoque librum ipsius etiam Senatus Regii decreto fuisse suppressum, mox memorabimus.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. III.

*Sistaricensis Episcopi lucubratio
Regis jussu suppressa.*

Jam supra retulimus, Cardinalem *Pag. 208.*
Fleuryum firmiter statuisse, quæ-
cumque demum scripta tam pro, quam
contra Constitutionem *Unigenitus* ede-
rentur, promiscue esse supprimenda:
Enimvero Petrus Lafiteau Sistaricensis
Episcopus nullum non movit lapidem,
ut saltem refutationem, quam contra
Historiam libri reflexionum moralium,
necnon sua anecdota a communi hac
nota eriperet. Multo rationum pon-
dere exponebat ipse Cardinali, has
lucubrationes non modo ejus consilio
ac jussu fuisse concinnatas, sed ab ipso
met amplis elogiis celebratas, appro-
batasque: Prævalebat tamen in Car-
dinale silentii a Rege impositi severi-
tas, & publicam tranquillitatem hac
ratione restituendi spes ac desiderium:
Eapropter ipso urgente Regius Senatus
die vigesima sexta Januarii decretum
promulgavit, vi cujus Sistaricensis Epi-
scopi confutatio atque anecdota & con-
futatio suppressa fuere. Idem quoque
fatum subiere Massiliensis Episcopi
opuscula, Tutelensis Episcopi scriptum
dogmaticum, Clementis Parisiensis

Gg 5

Cu-

Sæc. XVIII. Curiaë Consiliarii Jansenianæ fidei
 A. C. 1734. additissimi liber nuper editus, cu-
 vis ejus nomen in hoc decreto
 retur; Embrodunensis Archiepiscopi
 epistola Pastoralis, Epistola ad
 siasticum de justitia Christiana &
 latio eorum, quæ circa Regii Sa-
 decretum die vigesima sexta Janu-
 Anno 1734. promulgatum gesta
 Epistola Laudanensis Episcopi ad
 chiepiscopos & Rhemensis Provin-
 Episcopos, ac denique Epistola
 dem Episcopi ac Ducis ad Regem

§. IV.

Motus contra hoc decretum.

Hoc Regis decretum male haberi
 ceptantes Episcopos; sacrum
 depositum, quod Christus Dominus
 Religionem & fidei veritatem
 apertos ejus hostes ore & calama-
 fendendam eis concedidit, illis per
 modi decreta injuste auferri extor-
 bant. Hanc ob causam novem
 tim Archipræsules, partim Episcopi
 justas suas ad Regem querelas de-
 decreverunt, ac Mense Junio unum
 nes epistolam suo chirographo
 tam Eidem obtulere, in qua debita
 missione exponebant, „illos, qui
 „perum decretum promulgari

„sent, suæ Majestatis Religione fuisse Sæc. XVIII.
 „abusos, in eo præter Regis inten- A. C. 1734.
 „tionem, Ecclesiam impugnari, Epi-
 „scopalis Ordinis dignitatem vilipendi,
 „veritatemque unacum errore supprimi.
 „His addebant, exemplis quampluri-
 „mis comprobatum esse, quod in fidei
 „controversiis silentium a Principibus,
 „etiam piissimis impositum ferme sem-
 „per Catholicæ Religioni maxime fue-
 „rit funestum; in præsentem autem re-
 „rum vicissitudine silere, idem esse ac
 „fatalem invehere tolerantiam, Reli-
 „gionem defensoribus suis destituere,
 „eam Sectariis in prædam relinquere,
 „rebelles, qui illam sine modo, sine
 „timore evertunt, in sinu suo fovere,
 „& oculos claudere, dum venenatus
 „calix fidelibus passim & ubique a no-
 „vitatum amatoribus propinatur: li-
 „cere quidem in rebus humanis quan-
 „doque dissimulare, non vero in rebus
 „Divinis, & imminente Religionis pe-
 „riculo; hanc enim ab hominum im-
 „perio non dependere; ubi enim con-
 „jurationis in Regem constandæ timor
 „& suspicio esset, impiam esse dissimu-
 „lationem, & silentium perduellioni
 „simile, nec ergo ad hæreses tacen-
 „dum, quæ animas in ruinam trahe-
 „rent, eosque, qui falsa dogmata dis-
 „simulant, etsi ore negent, sua dissi-
 „mula-

Sæc. XVIII. „ mulatione probare, meritamque „ R
 A. C. 1734. „ Novatoribus portionem referre „ ri
 „ in caulam impune grassante, Per „ ve
 „ si dormiunt, & tacent, lanientæ „ nu
 „ æque reos esse, ac Dominos, „ ec
 „ nisi canes mutos aut edentibus „ di
 „ ponunt; quicquid enim sive „ to
 „ sive multum contra Religionem „ ru
 „ tholicam larvatis ejusmodi lupis „ n
 „ mittitur, approbasse, itauisse „ cu
 „ censendum esse, præcipue his „ ri
 „ ctarius ipsam tolerantiam ac S. „ m
 „ tium pro consensu, pro man „ gi
 „ proque approbatione interpretant „ be
 „ &c. Huic Epistolæ subscripti „ ex
 „ bantur Arelatensis, Embroacensis „ co
 „ Aquensis & Aptæ-Julienis Archi „ pe
 „ scopi; ex Episcopis vero Belluacensis „ ej
 „ Massiliensis, Laudanensis, Dianensis „ et
 „ & Sistaricensis. „ q
 „ pl
 „ vi
 „ s
 „ ca
 „ e
 „ h
 „ t
 „ R
 „ q
 „ F
 „ F
 „ d

§. V.

Hujus oppositionis successus.

Attamen huic Episcoporum epistolæ non alius respondit successus, quod hæc ipsa Regis jussu die decima quarta Augusti fuerit suppressa, & in Versaliis hoc Regii Senatus decretum „ Rex comperto, scriptum quod „ dam sub titulo: *Epistola plurimorum Archiepiscoporum, atque Episcoporum*

„Regem, in vulgus spargi, haud imme- Sæc. XVIII,
 „rito indignatur, quod posthabita re- A. C. 1734.
 „verentia Regiæ Majestati debita non-
 „nulli literas Eidem inscriptas typis
 „edere, easque sine ipsius consensu
 „divulgare præsumserint. minus vero
 „tolerare potest, quod Episcopi, quo-
 „rum singulis tamen ad ejus protectio-
 „nem recurrere integrum est, quoties-
 „cunque id necessarium esse judicave-
 „rint, sese unire, atque inter se inita-
 „mutua conjuratione sine obtenta Re-
 „gis venia ad eum unito calamo scri-
 „bere audeant: Rex ergo, ne alii tale
 „exemplum adeo Regni legibus & praxi
 „contrarium sequantur, eo magis præ-
 „pedire cogitur, quo periculosius est
 „ejusmodi factum & quidem ob chara-
 „cterem & stylum minus moderatum,
 „quo hæc epistola concepta fuit. Illius
 „plane Auctores haud ultra meminisse
 „videntur, quot luculentis testimoniis
 „sua Majestas Zelum pro Ecclesiæ
 „caussa testatum reddiderit. Et tamen
 „eam arguere videntur perinde ac si
 „hic idem Regis Zelus nunc evertere-
 „tur per provida illa decreta, quibus
 „Rex ea omnia prævenire satagit,
 „quæcunque ad contentiones semper
 „perniciosas diutius fovendas conferre
 „possent; cum tamen sua Majestas obe-
 „dientiam Ecclesiæ decisionibus debi-
 „tam

Sæc. XVIII. „tam præstari, & sacrata Episcopatus
 A.C. 1734. „jura conservari, omni tempore
 „laboret, & ea firmiter tueri non
 „destitura sit. Ut ergo his propriis
 „Regia sua Majestas in Senatu
 „sens, præcepit ac præcipit, ut
 „ptum, cui titulus:

Epistola plurium &c. suppressa
 „& permaneat suppressa. Injunctum
 „super omnibus illis, penes quos
 „exstant exemplaria, ut ea ad
 „tus Curiam nulla mora deferantur
 „dem suppressenda. Prohibet
 „que omnibus typographis, Bibliopoli-
 „polis &c.,

Perlecto hoc Regii Senatus
 nil intimius hos Præfules afflixit, quam
 quod eorum consensio, & protractio
 Episcopatus juribus facta virium
 junctio ceu *conjuratio Regni* legibus
praxi contraria in hoc decreto
 henderetur. Eapropter hi Præfules
 questum adibant Cardinalem Fleury
 eidem exponentes, omni ævo
 tum fuisse, ut Episcopi in Regum
 favorem Imperatorum Regumque
 xilium ac protectionem *junctis*
 additisque propriæ manus subsecutione
 nibus implorassent; laudandæ
 consensionis exempla in Sacris Ecclesiæ
 fastis non alio ex fine ad nos
 transmissa, nisi ut præ ceteris

sum annalium suorum monumentum Sæc. XVIII.
 de sæculo ad sæculum nobis suppeditarent, extare etiam in Galliis ejus- A. C. 1734.
 modi exempla, & quidem adeo re-
 centia, ut a nemine ignorari possent.
 Constare enim, quod novem Occida-
 niæ Præsules ad Ludovicum XIV. Re-
 giæ suæ Majestatis Prædecessorem
 Galliarum Regem epistolam ab om-
 nibus hisce Episcopis subscriptam tra-
 didissent, & quod paulo post novendecim
 alii Præsules pariter ad eundem lite-
 ras communi omnium chirographo
 munitas dedissent, eademque die vi-
 ginti octo Episcopi ad p. m. Aurelia-
 nensem Ducem tum Regni Admini-
 stratorem binas epistolas ab ipsis sub-
 scriptas porrexerint, nunquam tamen
 eis crimini datum fuisse, quod pro-
 pterea scribendi forma minus legitima
 fuissent usi. Subjungebant insuper
 Episcopi, eo ipso etiam tempore, quo
 ipsemet Fleuryus Regii Ministri officio
 fungeretur, duodecim Episcopos *una*
manu ad Regiam Majestatem literas
 perscripsisse, hancque eorum conjun-
 ctionem non alio ex capite fuisse im-
 probatam, nisi quod contra Embro-
 dunensem Synodum conjurassent. Ad
 has Præsulum rationes Fleuryus flecti
 videbatur, illis officiose pollicitus, quod
 evoluto unius Mensis spatio, aut paulo
 tardius

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

tardius eorum votis satisfieri potest. Attamen hi Præfules vagæ huiusmodi citationi parum confisi, ad Clericali comitia anno sequenti celebrandam causam suam remisere, ibidem deliberaturi, qua meliore via suas exigentem querelas deferre, & ab eo æquum esset, impetrare possent.

§. VI.

*Aliorum Franciæ Præfulum
pro Constitutione Unigenitus.*

Hæc fata quantumcunque Episcopali ordini funesta, ceteros tamen Franciæ Episcopos adeo non terrebant, ut potius aucto Zelo Dei causam agerent, & insuperhabita adversariæ potentia, spretoque calamitatum periculo pro Dei honore, Religionis incremento, & animarum salute eas vires impendere decernerent. In his eminuit Joannes Josephus Lagarde de Villanova - Gergy Senonensis Archiepiscopus, qui ut gregem sibi commissum a venenatis pascuis longius teneret, Catechismum edidit, in quo Catholicæ fidei præcepta, sanam doctrinam, & obedientiam Ecclesiæ decretis debitam non minus solida quam perspicue exposuit: fructum operum, quem inde se reportaturum

rabat, interceptis potissimum obstinatione
 eorum, quorum tamen prima cura Sæc. XVIII.
A. C. 1734.
 fuisset tam salutari conatui auxiliatrices
 præbere manus; quippe ferme quadringenti vastissimæ hujus Diæcesis Pa-
 rochi palam recusabant ad juventutis
 ac fidelium institutionem novo hoc
 Catechismo uti: Adhibuit equidem
 Archiepiscopus monita, preces, mi-
 nas, & extrema Canonicæ severitatis
 media; parum tamen profecit apud
 illos, quibus iniquissimo illo tempore
 in suos Pastores palam insurgere, con-
 suetum erat erroris præsidium: Haud
 segniori studio Petrus Guarin de Ten-
 cin Embrodunensis Archiepiscopus Jan-
 senianam pestem a sua Diæcesi peni-
 tus eliminare conabatur; hanc in rem
 adversus Appellantes, ceterosque Con-
 stitutioni refractarios Mense Majo li-
 brum vulgabat, præfixo hoc titulo:
Pastoralis epistola & decreta ad Embro-
dunensis Diæcesis fideles. Attamen mox
 infautus serpebat rumor, hac epistola
 quietem publicam everti, Ecclesiam
 Gallicanam novo contentionum incen-
 dio involvi, atque ejusmodi latratibus
 animarum tranquillitatem turbari:
 Erat equidem vetus hæc querela de
 canibus; valuit tamen tantum, ut Ar-
 chiepiscopi epistola Senatus Regii de-
 creto supprimeretur: Indignius adhuc
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Hh fa-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

fatum, ut anno sequenti memoramus, tulit Instructio Pastoralis Archiepiscopo Cameracensi die quarta Augusti edita:

Insuper Carolus Gabriel de Levis Antiffiodorensis Episcopus tam Apostolicis decisionibus obedientiam strenue urgebat, sed propterea Gianensi Parocho opprobriis, ac lestis horrendum in modum vexabatur. Sub idem ferme tempus P. Caesarius Parochus ad S. Medardum Parisius tinaci cuidam Appellanti mortalia Sacramenta administrare recusat, mox vero Parlamentum iracundum, & Parochum severo mulctatum, quod tamen Regius Senatus posito decreto nullum irritumque declarabat, frustra reclamante Parlamento. Ita nempe tunc omnia in confusionibus plena, ubi quocumque Tribunal adversus alterum suam auctoritatem augere, ac extendere potest, dum unumquodque continua collata propria imminuit.

§. VII.

Diversi ob Jansenismi suspensionem in Galliis relegati.

Ea tum in Galliis erat rerum confusio, ut quamcunque viam quis appetisset,

ret, vel Regis, vel Parlamenti vel Epi-
 scoporum indignationem incurreret; Sæc. XVIII.
A. C. 1734
 vexantur Constitutionis vindices æque
 atque Appellantes; supprimuntur illo-
 rum scripta, apologiæ, & Pastorales
 Instructiones, & non raro ad inferen-
 dam his molestiam valuit violati silentii
 prætextus; hi autem ab Episcopis exā-
 gitantur, a Parlamenti commendantur,
 nisi ipsis aliisque ad simulandam
 erga Regis mandata obedientiam utilis
 & opportuna videretur horum quoque
 insectatio. Id funesto satis fato experti
 sunt septem doctrina & eruditione Viri
 longe celeberrimi ex Congregatione
 S. Mauri, scilicet P. La Vie, Pruden-
 tius Maran, qui nova S. Justini Mar-
 tyris editione, aliisque doctis lucubra-
 tionibus celebre sibi nomen compara-
 bat, Martinus Boucquet Bibliotheca-
 rius, Ursinus Durant Gallix Christia-
 næ Continuator, Maurus D'Antine,
 qui novæ editioni Du Cangii utilem
 navavit operam, Felix Oudin & deni-
 que Nicolaus de Le Bar: Hi acceptis
 Regis literis ex Conventu S. Germani
 de Pratis in varia monasteria emigrare
 jubebantur, eo quod in odiosam inci-
 didissent suspensionem, perinde ac si Con-
 stitutioni *Unigenitus* obsisterent. Pro-
 gressu tamen temporis, vel detecta ho-
 rum innocentia, vel cognitis, quæ ex

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

intempestiva hac severitate timescentibus
essent, gravioribus periculis unquam
revocati fuere. Ceterum fanatici
Janfenistarum æstus in tantam degen-
erat insaniam, ut corpus Parisiense
fui Thaumaturgi anno priori Ul-
timum ad parvam suam Ecclesiam tra-
ferri machinarentur: ast non sine
tatis discrimine a vesano hoc molimine
præpediti fuere.

§. VIII.

Concertationes literariæ.

Divulgabantur hoc anno varii libelli
circa quæstiones theologicas, in
quibus ultro citroque disputandi libe-
tatem certa Universalis Ecclesiæ de-
nitio nondum ademerat; illius enim
ævi contentiones, indeque exorta
pennis scribendi sentiendique libere
eruditis ampliosem aperuerat campus
quippe occasione Bullæ Unigenitæ
ardentius agitabatur, quam quæ-
de infallibilitate Pontificis, quam
immodice efferebant, alii ad in-
& pene ad nihilum deprimebant; per
diam viam ingredi sibi videbatur He-
cynthus Serry ex FF. Prædicatorum
Ordine Theologus Reipublicæ Venetianæ
ac in Academia Patavina Primarius
S. Theologiæ Professor ac Magister

Hic jam Anno 1732. Patavinis literis Sæc. XVIII.
 binam dissertationem adornavit, A. C. 1734.
*de Romano Pontifice in serendo de fide moribus-
 que judicio falli & fallere nescio, eodem-
 que Conciliis Oecumenicis auctoritate, po-
 testate, jurisdictione superiori.* Huic lu-
 cubrationi Serryus celeberrimus hic
 Theologus appendicem subjunxit *de
 mente Ecclesiæ Gallicanæ, & Academicæ
 Parisiensis circa præfata duo Sedis Aposto-
 licæ privilegia:* In his dissertationibus
 propugnatur, Papam quidem in rebus
 fidei ac morum esse infallibilem, dum-
 modo præcesserit matura cum celebri-
 ribus Theologis consultatio, & demum
 judicialis Cardinalium consensus acce-
 serit. Hoc ipsum vero temperamen-
 tum male habuit quemdam Anonymum
 patria Venetum, qui hoc anno Venetiis
 adversus Serryum sua opinione gravem
 edidit librum sub titulo: *Romani Pon-
 tificis privilegia adversus novissimos osores
 vindicata, duplex dissertatio cum duplici
 appendice.* In hoc opere Auctor acriter
 impugnat declarationem Cleri Gallicani
 de potestate Ecclesiastica die 19. Martii
 Anno 1682. factam, cujus apologiam
 edidit doctissimus Galliæ Antistes Be-
 nignus Bossuet. Postea declamabat
 Auctor contra Parisini Parlamenti sen-
 tentiam anni prioris die vigesima tertia
 Februarii pronuntiatam: demum in

Sæc. XVIII. prima sua dissertatione statuit, Po-
 A. C. 1734. ficem in suis definitionibus, si ex
 thedra loquitur esse infallibilem
 altera Papam omnibus Oecumenicis
 Conciliis esse superiorem, eorum
 decreta Pontificem abrogare aut im-
 mutare posse, & validam ab eis appo-
 sitionem ad Papam esse, Cardinales
 denique consensum non esse condi-
 tionem sine qua non, sed mere con-
 sultativum. Verum hæc apologia
 sponso non caruit, quippe idem P. Sa-
 rryus hoc anno librum edidit, sub
 titulo: *Infalibilitatis Pontificiæ ius-
 sum circumscriptæ explicatio atque
 defensio, necnon dissertatio Apologetica ad
 novissimum privilegiorum Pontificiorum
 dicem, typis Bartholomæi Giavarini
 aetatis publicatum.* In hoc opere
 suam sententiam, solide comprobavit
 & Adversarii sui rationibus confutavit
 ex communi Theologorum consensu
 præsertim ex Cano, Prieri, Vigano,
 Albizio, Bellarmino, Turre Cremonensi,
 Hosio &c. comprobatum iuit, quod
 Papam non esse infallibilem, nec
 Cardinalium Consensum esse conditionem
 essentialem. Ceterum quantumvis
 opinio non adeo favorabilis esset
 manæ Curia Theologis, Veneranda
 Academia Republica non concessit, ut
 liber Venetiis imprimeretur, unde

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

loniæ apud Petrum Marteau excusus legitur. Attamen Serryus inter ipsos suos Confratres habuit, qui ejus sententiam acriter impugnaret: Erat is Aloysius Maria Lucinius Dominicanus, S. Theologiæ Magister, & Romanæ Inquisitionis Commissarius Generalis: Hic anno sequenti non Parisiis, uti hic typi locus appositus est, sed Venetiis publici juris fecit librum ita inscriptum: *Fratri Hyacinthi Serry, Primarii Theologi Patavini ab Aloysio Maria Lucinio R. J. C. G. aperta jam fronte provocati iterata defensio, seu infallibilitatis Pontificiæ justis terminis circumscriptæ superior explicatio firmitiorque defensio, Dissertatio Apologetica secundis curis adornata.* Ex ipso titulo cognoscimus, Eundem Patrem Lucinium edidisse *privilegia R. P. adversus novissimos Osos vindicata.* Cum ergo hic Auctor sententiam Patris Serry refellere niteretur, hic appposito suo nomine librum suum *de infallibilitate Pontificia* potissima ex parte auctum rursus prælo commisit, ac in decimo seu postremo capite strenue sese vindicavit *contra obmurmurationes quorundam scilorum, qui etiam tractatum de Romano Pontifice falli & fallere nescio Romanæ Curix Ministris suspectum reddere moliebantur, præcipue ob hæc verba: Romani Pontificis, in judicandis*

Hh 4

fidei

Sæc. XVIII. *fidei morumque quæstionibus, arripit*
 A. C. 1734. *infallibilitatem, ejusdem supra*

Oecumenica præstantiam & eminentiam
testatis, ad fidei Catholicæ dogmata
nime pertinere: Enimvero tantum
valebant Pontificiæ auctoritatis
ces, ut die decima quarta Januarii
anno priori Serii opusculum de
falli & fallere nescio supprimeretur;
alio tamen, nisi consueto successu
pleramque enim libri, qui Romæ
alibi supprimuntur, aut damnantur
majori legentium aviditate conquis-
tur, ab aliis ex censuræ contemptu
ab aliis nescio quæ incognita, arripit
nova, miraque inde addiscendi curio-
tate; suæ enim libertati omni jure
bitæ ejusmodi interdicto vim inferre
& veritatem, quam in proscripto libello
detegere possent, sibi studiose occu-
tari existimant, creduntque, cum
nisi Divina vel humana jura læduntur
integrum esse, amore veritatis petunt
dijudicare, suumque desuper judicium
proferre:

Porro fervente tum scribillandi
 contradicendi æstu veteres quoque
 suscitabantur controversiæ, & quidam
 de Probabilismo, quem jam Anno 1679
 Innocentius XI. Pontifex e Scholis
 Theologorum libris eliminaverat: Pa-
 mam occasionem præbebat

Sæc. XVIII.
A. C, 1734.

Segneri Societatis Theologus, qui edita epistola de probabilitate propugnabat, tam implicitas in morali doctrina quæstiones dari, ut non raro fatendum sit, in hominibus dari ignorantiam invincibilem, proin probabilem opinionem sequi sæpius necesse esse, præsertim si pro utraque parte doctissimi, magnique nominis Doctores militarent. Ad hanc epistolam Petrus Ballerinus Presbyter Veronensis anno hujus sæculi trigesimo secundo responsum circa Probabilitatis materiam Romanzinis typis edidit; ea vero, quæ hic Auctor in suo responso objecerat, alius ex eadem Societate hoc anno diluere nitebatur, hancque in rem in suo cursu Scholastico quatuor dissertationes publice in Schola dictabat, simulque divulgabat epistolam cujusdam Theologi adversus eandem Ballerini responsionem: Hæc agendi ratio vehementer pupugit Veronensem; quocirca eodem anno Veronæ quatuor hisce dissertationibus opposuit epistolas quatuor Theologo-morales P. B. P. V. adversus Dissertatorem S. J. seu censuram quatuor dissertationum, quæ dictatæ fuerunt contra libellum inscriptum. Responsum ad Epistolam P. Pauli Segneri; Addidit quoque confutationem epistolæ cujusdam Theologi contra eandem Responsionem e clandestinis typis recens

Hh 5

vul-

Sæc. XVIII. *vulgata.* In prima epistola Balles
A. C. 1734. egit de ignorantia invincibili, in
 de conscientia dubia, in tertia de Probabilitate, & in ultima de doctrinis
 nymi. Edidit præterea biennio
Historicam Dissertationem de Probabilitate
ejusque falsitate. Cum autem quidam
 Anonymus ejus responsum circa Probabilis
 bilitatis materiam confutaret, eodem
 anno edidit epistolam ad Auctorem
 tationum in opus, cui titulus: *confutatio*
epistolæ circa materiam Probabilitatis.

§. IX.

Fata Petri Giannone seu Jannone
suam Historiam Neapolitanam

Jam supra memoravimus, infame
 ac sacrilegum librum sub titulo
Jesus Christus anathemate percussus
 Jansenistarum officina prodiisse. Huius
 Authorem celebrem quemdam Franciscum
 Episcopum Constitutioni refractarium
 exstitisse ferunt. Utut autem de hoc
 sit, certum omnino, quod damnatus
 hic fætus incerto Parente in luce
 protrusus pro merito infamiae stygum
 notatus fuerit; die enim vigesima
 ptima Novembris hoc anno Sacre
 quisitionis jussu Romæ ante fores
 clesiae S. Mariæ super Minervam
 fame pegma erectum est, in qua

lestum hoc schediasma carnificis manu Sæc. XVIII.
 laceratum probroso incendio deletum A. C. 1734.
 est. Acerbior item, meritis tamen
 condigna fors insequabatur alium pra-
 varum lucubrationum Authorem: Erat
 is Petrus Giannone seu Jannonius Jure-
 consultus ac Historicus celebris, cujus
 maximæ calamitates ab hoc anno ini-
 tium duxere. Quæ, ut evenerint,
 paucis, quantum fatorum copia pati-
 tur, expediam. Neapolitanus hic Do-
 ctor anno hujus sæculi vigesimo quarto
 publici juris fecit *Historiam civilem Regni
 Neapolitani*, quam Carolo VI. Impera-
 tori tum Neapolitano Regi nuncupabat,
 eamque facultate Comitum de Har-
 rach Pro-Regis muniebat. Magno
 plausu apud Neapolitanos excepta est
 hæc lucubratio, quæ tamen Romanis
 aversionem, & Auctori summam mo-
 lestiam accersivit; quippe is pro illius
 ævi genio summos Pontifices, Eccle-
 siasticos, & Monachos liberiori, ac
 maledico calamo allatrabat, & quod
 capitale erat, pro ingenii sui ad exco-
 gitanda nova acutissimi sæcunditate,
 nescio, quas artes & media adinvenit,
 quorum ope summos Pontifices sibi
 dominium in Neapolis Regnum, &
 Romanam ditionem sensim vindicasse
 afferebat: cetera autem exactissime de-
 scripserat civilem ac politicum patriam
 suam

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

suæ statum, systema, leges, & quicquid ad plenam hujus Regni constitutionem spectare videtur. Eapropterea grati animi tesseram Neapolitanæ Senatus Auctorem collato insigni dono ad Syndici officium movit. Nec hic stetit prima blanditiæ fortunæ felicitas; quippe ipse Imperator Carolus VI. hunc Viennam evocavit, eumque Cæsaris Historiographi dignitate auxit, affigens eidem peramplo authoramento: hunc tamen diu adspirabat tam subitæ prosperitatis aura; paucis enim ab editione Mensibus Jannonii Historiæ primæ die prima Julii Anno 1723. carbonem notata est: Tunc primum topere novitatum cupidi ardebat hujus Historiæ desiderio, ut crederetur indies illius fama, & legendi auctoritate, hoc opus paulopost in Latina Gallicam & Anglicam idioma vertitur: Non deerant tamen, qui contra hanc Historiam eruditos suos calumniarum exercerent, graves hallucinationes attingerent, falsa convellerent, & temere excogitata solidis rationibus oppositaque veritate dejicerent: Jannonius vero Viennæ potentum patrocínio tutus suos adversarios præcipue P. Felicius Jannonii tam partim contemptu, partim editorum vindictis repellebat, atque contra ipsam

Rome

Romanam Curiam, peregrinationes Sæc. XVIII.
 sacras, sanctorum cultum, Episcoporum A. C. 1734.
 ordinationes &c. calamum acue-
 bat, scripserat etiam tractatum de pro-
 hibitione librorum, de remediis con-
 tra excommunicationes invalidas, de
 concubinato, & alia nonnulla, quæ
 tamen adhuc inedita apud ipsum repe-
 riebantur; ne vero ob anathematis
 fulmen sese exosum Viennensibus red-
 deret, simulata pœnitentia ac palino-
 dia Pignatellum Neapolitanum Archi-
 episcopum eo permovit, ut hic eum a
 censura liberaret, & absolutionis lite-
 ras testes ad illum Viennam mitteret.

§. X.

Jannonius ubique profugus.

Hucusque cuncta ad Jannonii volunta-
 tem prosperè fluebant, postquam
 vero hoc anno Imperator infausto Marte
 pugnans, Neapolis Regnum Carolo III.
 Bourbonio cedere cogebatur, omnia
 quoque salaria, quæ ex Urbis reddi-
 tibus assignata pendebantur, fuere ex-
 tinctæ. Sinister hic eventus neminem
 gravius afflixit, quam Jannonium;
 suppetiis enim, quibus præcipue su-
 stentabatur, spoliatus, ac sensim ab
 Amicis derelictus, quo se verteret ne-
 sciebat, insuper alius ex alio casus pri-
 stinam

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

stinam rerum suarum tranquillam
 tantopere perturbabat, ut ob Hinc
 Inquisitionis metum Neapoli
 subsistere veritus, Venetias fecerit
 Ast nec hic ab infestæ fortunæ
 tutus erat, partim quod multam
 exterorum Principum Legatis
 ritatem foveret, partim quod libe-
 tem Venetam & jus Reipublicæ in
 Adriaticum suo calamo impugnavit
 maxime vero, quia Romana in
 tio sese contra illum etiam ad
 publicam protenderet, unde accidit
 ut hi, qui sanctæ Sedis auctoritatem
 jura sese quam maxime reverentur
 fitentur, apud Senatum, sibi que
 dictos tantum efficerent, ut Janus
 Venetiis expelleretur. Inde Medici
 num fugere statuit, ac tandem
 semel præsentaneum suæ libertatis
 riculum eluctatus, eo advenit, ut
 tamen sine metu spirare posset.
 opportune autem post aliquot
 moram Genevensis cujusdam
 polæ epistolam recipit, qua Gene-
 quantoprimo contendere rogatur
 ut ipse in nova Historiæ suæ editione
 præsens curam ponere, illam esse
 dare atque augere posset. Hoc Natus
 lætus, cum non modo inclinatis
 rebus, sed & vel maxime securitate
 suæ sat prospectum crederet,

mora Mense Novembri Genevam petit, ^{Sæc. XVIII.}
 ubi etiam anno hujus sæculi trigesimo ^{A. C. 1734.}
 quinto Urbem ingressus, res suas in
 tuto collocatas existimabat: Attamen
 qui insidias & odia hostium effugisse
 gaudebat. simulatæ amicitiae laqueos
 declinare haud poterat; cum enim Pa-
 schales feriæ anni sequentis otium a
 literis offerrent, facile concessit huma-
 nissimis precibus cujusdam simulati a-
 mici, qui eum invitabat, ut cum ipso
 per aliquot dies rusticani recessus a-
 mœnitate in sua Villa frueretur: Igno-
 rabat tamen Jannonius, hunc locum
 Sabaudiae Ducis imperio esse obno-
 xium, nilque mali suspicatus, sine cura
 in Amici hospitio versatus est, prima
 etiam nocte tranquillus quievit, sed
 soporem mox interceptit cohors militum,
 qui semisopitum primum Sabam, ar-
 cem natura & arte munitam, ac de-
 mum Taurinum abduxere: mox omnia
 ejus scripta, quæ penes se habebat,
 Romam Sabaudiae Ducis jussu trans-
 missa fuere: ipse vero ad carceres ad
 Portam Padanam sitos abductus deti-
 nebatur.

§. XI.

*Spontanea errorum abjuratio a Jan-
 nonio Taurini facta.*

Hæse-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Hæserat in hoc ergastulo Jan-
 nionius integrum ferme annum, pe-
 neste tamen habebatur, nec illi
 quam præter libertatem deerat,
 jungebatur etiam P. Joannes Ba-
 Prever Congregationis Oratorii S.
 lippii Sacerdos, qui captivi condi-
 tiam moderaretur, ejusque animam
 ad detestandos errores, veramque
 nitentiam disposeret. Nondum inter-
 præterfluxerat annus, cum Jannonius
 aut Directoris sui monitis, aut capti-
 vatis tædio expugnatus, sinceram
 rorum abjuratorem sponderet, ex
 fine Romam literas veræ poenitentiae
 testes ad S. Inquisitionem daret. Pe-
 ad veniam pronior, quam ad poenitentiam
 die duodecima Martii ad Joannem
 bertum Alferium Magistrum Generalem
 sancti Officii Taurinensis Vicarium
 datis literis modum, quo Jannonius
 tractatio ad juris normam reciperet
 tur, præscripsit, factæque dispositio-
 seriem Patri Prevero communicavit
 sit. Die igitur quarta Aprilis præ-
 tus Inquisitor unacum captivi Direc-
 & Notario publico carceres adiit,
 conspecto Jannonius pro exoneranda
 sua conscientia benigne audiri peti-
 moxque juramentum de veritate
 cenda tacto S. Evangelii libro exhibito
 ac Inquisitorem his verbis allocutus est.

„Te, Reverende Pater, vocandum Sæc. XVIII.
 „censui, facto ad sacram Congregatio- A. C. 1734.
 „nem recursu, ut sponte abs te audi-
 „rer, eo consilio, ut & conscientiæ
 „meæ consulam, & misericordia S. Tri-
 „bunalis Inquisitorii fruar, quibus-
 „cumque meis culpis ad ejus pedes
 „devolutis, qua facta confessione ab-
 „solutionem, si ei placuerit, nanciscar,
 „cum, qua ratione a S. Officio fuerit
 „judicatum, animam induxerim ad
 „abjurandum, detestandum, & revo-
 „candum id, quidquid fuerit mali,
 „quod vel publicis scriptis, vel factis
 „commiserim, S. Ecclesiæ & Sacro
 „Inquisitionis tribunali in omnibus &
 „per omnia me submitbens. Quo ita-
 „que sincerior compareat & fuco vacet
 „hæc mea proprio motu facta coram
 „Te comparitio, quo dignior evadam
 „hujus tribunalis misericordia, hisce
 „foliis propria manu id omne inscripsi,
 „quod commissum a me, quod a me
 „peccatum, quod censura dignum esse
 „queat, quæ folia jamjam prompta
 „habeo, & parata, ut in judicio ea
 „proferam, si Tibi, Vir reverende,
 „fuerit visum.

His dictis subjunxit Jannonius, pe-
 nes se habere quædam proprii chiro-
 graphi scripta, in quibus omnes tam
 typis impressi, quam nondum editi
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. li erro-

Sæc. XVIII. errores sane gravi censura digni
 A. C. 1734 rentur, quosque S. Officio

mentemque suam desuper explicatus
 ratus esset: Ea sex complectens
 folia, quorum primum ita incipit
 Quod Historiam Civilem &c. & de
 verbis: ut meos errores, & infirmitates detester. Præprimis
 circa Historiam suam civilem Neapolitani suum errorem his
 deprecabatur: Quod Historiam Neapolitani civilem spectat, aliam
 præfixum haud habui, nisi ut politice
 leges illius regni illustrarem. Id quod
 ita nudè fieri haud posset, nisi datus
 ordinis Ecclesiastici idea, qui majorem
 lius regni partem constituit, de rebus
 ordinibus tractandum mihi erat, quod
 casione quoque de abusibus sui locum
 limites in referendis illis excessibus
 sentio & perspicio: revocatum id
 si fieri posset, non extare vellem illius
 publico prælo donatos, ne per illud
 scandalum in aliis sive damnum
 enascatur. Et sic eos condemno & rursus

Cum autem inter alia accubitus
 quod in suo responso ad P. P. P.
 librum dato multa contra Pontificiam
 auctoritatem & miracula indecentem
 scripsisset, hanc criminationem ita
 luit: Responso autem, quod P. P. P.
 dedi, (qui duobus tomis, Roma in

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

quadrata impressis, non contra historiam
duntaxat solam sed potius contra auctorem
scripsit, quem multis injuriis & contumeliis
ita oneravit, ut ab ipso Consilio collateralit
Neapolitano ejus libellus inter infamatorios
sit relatus,) ego quidem nunquam cogitavi,
Ecclesiam offendere Romanam, sed eo fine
unice a me fuit dictatus, ut P. Felicio sa-
nas facerem, qui hæretici notam mihi im-
pressit, eo quod de pontificia potestate in-
justa & exorbitantia finxerim principia,
cui ad oculum demonstravi, legi ea, quæ
scripsi, in quamplurimis auctoribus Ro-
manis; non nescius, graves seriosque au-
ctores ab hisce principiis abhorreere; id quod
pariter de miraculis dixerim, quæ ab in-
cautis scriptoribus narrantur, improbata
ab aliis gravioribus & seriis. Nec un-
quam volui, ut publica luce donaretur illud
scriptum; quin & multum laboravi, ne
unquam prodiret in publicum, siquidem
nonnisi per jocum, & Patris Felicij irri-
dendi gratia, pro meis amicis illud com-
posui. Multum hinc dolui, quum resci-
rem, quod scriptum hoc per manus lecto-
rum vagaretur. Uti itaque voluntas mea
in publicando eo nunquam adfuit: ita jam
assevero & volo, omnem ejus penitus de-
leri memoriam. Irritum id pronuncio, &
revoco, & pro non scripto a me, nec un-
quam a me dictato, declaro.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

Accusabatur etiam, quod libellum de Consiliis & dicasteriis Urbis Vindobonensis ediderit, pluresque in eo positiones erroneas ac hæreticas sperferit: Hanc tamen labem a se moliri nitebatur, hunc in modum: *bellum de Consiliis & dicasteriis Urbis Vindobonæ pro meo factu non agnosco. Ille ex manuscripta mea relatione extracta Neapolin ad quemdam Consilii collatorum regentem missa, a quo fueram rogatus, distinctam ei texerem ideam omnium Consiliorum & dicasteriorum. Rem Italico sermone compositam, amico in suum ipsius usum, ut instrueretur, donavi; neutiquam vero sine, ut prodiret in lucem. Compositum postmodum habui, in manus Germanicum, qui latinitate mutatum, sic in publicam lucem protraxit, a primævo & originali manuscripto multo alteratum. Meum itaque id agnoscere debeo. Quapropter etiam omnes propositiones, quæ in illo reperientur, insolentissimas, falsas, temerarias, contumeliosas, erroneas, hæresi proximas, ego proinde condemno, reprobato, revoco, abjuro, detestor.*

Plura adhuc alia scripta, & præcipue de remediis contra excommunicationes invalidas offensionem erant, de quibus etiam rationem reddere jussus, hæc respo-

respondit: Quod vero reliqua mea manu-
 scripta concernit, quæ Regia Majestas Sar-
 dica Romam misit, inter quæ primum est,
 de remediis contra excommunicatio-
 nes invalidas, illud ego contra censuram
 Vicarii Neapolitani scripsi, qui fulmen hoc
 vibrari a se posse credidit, quia ab eo per-
 missionem imprimendi historiam civilem re-
 gni Neapolitani haud petierim. Composui
 hunc librum in mei ipsius defensionem, ut
 excommunicatio, tanquam nulla & irrita,
 a me removeretur. Continet ille liber alias
 quoque partes, in quibus modum doceo, quo
 uti queant Principes, ut censuræ revocen-
 tur; sed non nisi eo casu fuerunt a me no-
 tatae, si vicarius revocare id fulminis recu-
 saret. Omnia vero istius generis scripta
 nec, ut prælo committerentur, fuerunt facta,
 nec postmodum quidquam juvabant. Pur-
 puratus enim Pignatellius, Neapolitano-
 rum tum temporis Archiepiscopus, cognita
 ratione movente, cui censura illa super-
 struebatur, me ab eminentia sua petentem,
 ut tolleret eam, exaudivit, absolute
 mihi ad Vindobonenses transmissa. Ful-
 mine igitur isto pro irritato declarato, nec
 opus fuit ulteriori illius scripti publicatio-
 ne, sed profunda oblivione sepulta jacebant
 omnia, quippe nullo amplius usu futura.
 Quapropter a producendis illis in publi-
 cam lucem sui alienus, & nunc etiam, ubi-
 cumque manuscripta jacuerunt, ea retracto,
 abjuro, irrita volo & detestor.

Sæc. XVIII.
 A. C. 1734.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734

Idem ferme respondit Jano
 ea, quæ circa opusculum obijci
 tur, quod de prohibitione librorum
 hæc enim erat ejus responsio:
 quoque manuscriptum de librorum
 bitione, non, ut typis vulgaretur,
 posui, sed eo unice consilio, ut debita
 rumdam mens sincera luce illuminari
 demonstraturus quippe, quoad
 poterat, bene stare. Et apologia non
 eas propositiones, quas prohibitio
 rat. Eo vero opus haud fuit, et
 absconditum tenebatur, ne unquam
 cem prodiret; unde, siquid in eo
 me peccatum, (ut excessum a
 agnosco) quod cum sana Ecclesie
 fide non concordaret, id revoco,
 abjuro, et detestor.

Excutebantur quoque cetera
 nia ejus scripta, quæ penes ipsum
 perta fuere, circa quæ tamen
 verbis purgabat: Alia manuscripta
 annotationes, apud me reperta
 rapsodice sunt, brevesque nota, quas
 tidiana auctorum lectione mihi collegeram.
 Quæ licet inter se aliquem haberent
 adeoque secum ferrent diversorum
 farraginem: illi certe a me nec crediti
 retenti sunt, sed eo sine collecti, ut
 rum scirem sensa et placita. Eorum
 errasse me; neque enim decuit legere
 generis libros, sive ex iis errores existerent.

Volo itaque & desidero, omnes illas rapsodias abolitas esse & irritas, nec ullum earum superesse vestigium, quia eas detestor, revoco, & abjuro. Sæc. XVIII. A. C. 1734.

Scripterat quoque tractatum de concubinato, quem esse licitum, propugnasse accusabatur; hanc tamen labem diluere conabatur hac excusatione: *Tractatum de concubinato prælo tradere non volueram, sed historice scripseram pro defendendis duobus ex historia civili capitibus, ubi ego de antiquo Romanorum concubinato verba feceram; nec unquam credidi, hodie eum esse licitum. Pœnitet tamen materiæ, scripto publico propositæ, ex quo fortassis aliquid scandali nasci poterat. Uti itaque propositum mihi haud fuerat typis eum tractatum donandi, sic omnem jam ejus memoriam extinguere volo. Illum igitur irritum pronuncio, detestor & abjuro.*

Denique rationem reddere jussus de suis scriptis Philosophicis ita respondit: *Palam apparet, scriptis philosophicis non animi mei sensa contineri, sed aliorum ibi extare Philosophorum placita, cum quibus non consensi, quin potius in illis chartis eorum errores notavi, atque blasphemias hæreticasque propositiones agnovi; quas scripsi, non ut sequar, sed ut mihi notem. Has propositiones detestor & abjuro.*

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

His ita partim confessis, partim
excusatis atque revocatis culpam
perdemisse deprecatus, veniam a
& Ecclesia humillime petit, his
bis: Si quid unquam in chartis hujus
que manuscriptis rapsodiis, penes
ventis, extaret, quod sanctæ Ecclesie
dignæ refragaretur, aut aliis sanctis
vel errori esse posset: id omne re-
futo, abjuro; divinam misericordiam
peto, ut, sicuti lumen mihi concessit
res meos agnoscendi, ita jam mihi
concedat, quam a S. matre Ecclesia
tholica, & ab omnibus fidelibus ob
scandalum, & partum damnum depre-
corans omnes & singulos, ut errores
humanaeque infirmitates, condonent
que in posterum alium hominem re-
Volo vivere & mori tanquam verus
sequens S. matris Ecclesie filius. Et
magis in vulgus evadat hæc mea retractio
& omnibus sit nota, si S. Ecclesia
rit, imprimendam esse hanc meam retractio-
tionem, ut in publico in aliorum con-
plum proflet, in summam mihi gloriæ
consolationem verget. Et sic, quo
sit S. Ecclesia, & quo majorem mihi
habeat S. Tribunal: iis, quæ in his
liis sui detestatus & detestor, nomen
scribo:

PETRUS JANNONIUS

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Placuit cunctis præsentibus humi-
lis ac candida hæc deprecatio; quam
ut verbis protulit, etiam calamo con-
signare, ab Inquisitore jussus erat;
cum autem non pauci ob suum ad Ge-
nevenses per fugium male de ejus Re-
ligione opinarentur, interrogatus de
sui secessus causa, hæc subjunxit: *Huic
meæ spontaneæ comparitioni, quam Te
Reverende Pater, scribi jubere precor,
addo, me, Anni 1735. mense Novembri
ad finem vergente, privatum & victu ne-
cessario, & terris exclusum Italicis, ob
mala mea forsitan scripta, viam iniisse,
ad Genevenses me conferendi, ubi refugium
habeam, non, Deo sint grates, ut religio-
nem mutem, sed necessitate victus parandi
adstrictum. Illis versio in Gallicam hi-
storice meæ Neapolitanæ parantibus prælo
subjiciendam, quam gratissimum accidit,
præsentia mea uti. Quam ob causam eo
me contuli præterclusa mihi alia via vitam
sustentandi. Postea vero impressa ibi haud
fuit. Translatam eam esse in Gallicum
sermonem, facile est conjectu; & sane haud
ignoro, partem illius esse translata, non-
dum vero impressam, quod ego quidem
sciam, cum jam triennium sit elapsum, ex
quo hisce carceribus claudor; illinc exul.*

*Id quidem fateri debeo, ne meæ con-
scientiæ quidquam oneris supersit, si apud
Genevenses ulterius subsistere datum fuisset,*

Æc. XVIII *deficiente victu verisimiliter futurum*
 A. C. 1734. *ut me ad alium laborem, & ad quicquid*
tomum componendam accingerem. Idcirco
si censorum mihi auxisset, omne id est
lium pariter detestor, & misericordiam
Deo & absolutionem imploro; afferens
insuper, per trimestre illud & quod
dit, quo Genevæ subliti, catholice sententiam
me vixisse, & in audienda missa, &
alio quorumque dogmate, ad Ecclesiam
tholicam Apostolicam Romanam pertinere.
Apparet id exinde, quod ipso palmarum
die fuerim detentus eo tempore, quo
Genevam exivi in pagum, Sardinia Regi
Majestati subditum, ut paschale imperatoris
præceptum. Hoc tibi, Reverende Pater
dicere & profari debui in conscientie
exonerationem; & recatus quemque, qui
prædictos libros aut Manuscripta possidet
rit, ut S. Ecclesie eos tanquam impios
sceleratos, scandalosos tradat.

§. XII.

Jannonius ex juris præscripto
interrogatus.

Quamvis ex scripta hac revocatum
 quam Jannonius S. Officio con-
 nabat, de ejus mente & orthodoxa
 sufficiens haberetur certitudo, necesse
 tamen erat, ut ad sententiæ & ab-
 lutionis valorem ipse etiam ore inter-
 rogetur.

Sæc. XVIII.
A.C. 1734.

tatem fidei suæ legali testimonio comprobata redderet. Hoc igitur examen subire cogebatur, & quidem interrogatus, an credat, vel crediderit, licitum esse, vel fuisse viro Catholico typis mandare supradictam historiam, continentem propositiones temerarias, erroneas, scandalosas, seditiosas, per summam calumniam injuriosas omnibus Ecclesiæ ordinibus & toti Ecclesiasticæ Hierarchiæ, præsertim S. Sedi Apostolicæ, & schismaticas & hæresim ut minimum sapientes? Respondit, Catholice.

Interrogatus: An credat, vel crediderit, licitum esse, vel fuisse viro Catholico scribere, vel aliis tradere manuscripta ad invaliditatem & validitatem excommunicationum? prout in sua spontanea comparitione. Similiter tractare de falsis imputationibus? prout in sua comparitione. Nec non tractare, quam vim & vigorem habere debeant prohibitiones librorum Romæ factæ, prout in sua spontanea comparitione. Concludere, quod similia decreta prohibitoria vi careant, prout in sua spontanea comparitione: quod expurgationes librorum a Principibus fieri debeant, prout in sua spontanea comparitione. Respondit: jam in mea retractatione dixi, cur id fecerim. De

cæ-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734

VERBAcætero male feci nec unquam credi
id esse licitum.

Interrogatus, an credat, vel
diderit, licitum esse, vel fuisse,
Catholico Venetiis imprimere, vel
mittere impressionem operis hujus
tuli: Jani Peruntini? prout in scrip-
tis. Respondit Catholice.

Interrogatus, an credat, vel
diderit, licitum esse, vel fuisse,
Catholico dicere & sustinere, pro-
positiones Romæ factas procedere a
suis fratribus qualificatorum prout
sua spontanea comparitione. Respon-
dit Catholice.

Interrogatus: An credat, licitum
esse, vel fuisse, dicere, vel scribere
(casuistas sibi moralem disciplinam
modo fecisse) prout in sua spontanea
comparitione. Respondit Catholice.

Interrogatus, an credat, vel
diderit, licere retinere manuscripta
cum titulo *de regno celesti & terræ*
conticens plures propositiones here-
ticales, nec non retinere plura
manuscripta, quæ possent formare
ginti volumina & multa alia
scripta seu folia, contradicentia
Ecclesiæ Catholice? Respondit: *Respon-*
dit me semper vixisse ut verum S. Ecclesiæ
Catholice filium, uti & in omnibus, de quibus
adhuc fui interrogatus. Agnosco.

tiam tum agnovi, id quod feci, facere non
 licere, sine gravi conscientiae onere, & pec- **Sæc. XVIII.**
 cando contra leges Apostolicas Ecclesie Ca- **A. C. 1734.**
 tholicæ Romanæ. Sed, quia abyssus aby-
 ssum invocat, in omnia ea, quæ dixi &
 scripsi, incidi; ob quæ misericordiam S.
 tribunalis imploro, ut cum S. Matre Ec-
 clesia concilier, gratiis actis primum Deo
 de lumine mihi ad agnoscendos errores hosce
 concesso, post Regiæ Sardinie Majestati
 ipsiusque Ministris quod detineri me jusse-
 rint, quia in misero statu, quo eram im-
 plicitus, in alios errores poteram incidere,
 de qua re semper pro ipsorum conservacione
 Deum precabor.

§. XIII.

*Absolutionis sententia in favorem
 Jannonii.*

Cum igitur ex Jannonii responsis lu-
 culenter comprobatum esset, eum
 non modo a Catholica fide nunquam
 defecisse, sed etiam, si quid eidem fi-
 dei adversum scripisset, sincero animo
 revocasse, hinc idem Vicarius Gene-
 ralis sancti Officii die quarta Aprilis
 hanc pronuntiavit sententiam.

Nos F. Joannes Albertus Alfierius,
 S. Theologicæ Magister, Vicarius Generalis
 S. Officii Taurinensis. Quod Tu, Ad-
 vocate Petre Jannoni, Neapolitane, Fili
 de

Sæc. XVIII

A. C. 1734

defuncti Scipionis coram S. Officio
 comparuisti, & contra Te ipsum
 deposuisti, imprimendos curasse Te
 & composuisse plura alia scripta
 gravi censura digna, scilicet: Hinc
 civilem regni Neapolitani, cum
 nis & propositionibus falsis, temerariis
 scandalosis, seditiosis, calumniosis,
 riosis S. Sedi, & religioni; quod
 contra P. Felicium Jesuitam, dictæ
 impugnatores manuscriptum evulgatum
 sub titulo: Professio fidei, ut in
 tanea comparitione deposuisti, contra
 auctoritatem & potestatem Ecclesiasticam
 Quod Venetiis opus sparseris sub
 Jani Peruntini, refertum propositionibus
 scandalosis, falsis, temerariis, contra
 ecclesiasticam jurisdictionem: Quod
 fueris, cum intentione, ut victum pariter
 prosequendi quintum dictæ historie
 Quod diversa tenueris manuscripta de
 communicationibus, tam validis, quam
 invalidis & librorum prohibitionibus
 tractatum scripseris de concubinato
 quitus permisso: Quod varia manuscripta
 retinueris, quæ omnia propositiones
 S. Ecclesiam continent, ut supra in
 ritione Tua spontanea: idcirco a
 interrogatus, Catholice respondi. In
 rim visa & mature considerata spontanea
 hac Tua comparitione, & eis perspicuis
 quæ perspicui juris erat, contra te in

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

notatam sententiam definitivam descendi-
mus. Invocato itaque sanctissimo nomine
Domini Jesu Christi, gloriosissima matris,
semper virginis Mariae, & Petri Martyris
nostri Protectoris habentes ante nos sacro-
sancta evangelia, ut a facie Dei procedat
nosrum iudicium, & oculi nostri videant
æquitatem: hac nostra definitiva sententia,
quam, sedendo pro tribunali, hisce scriptis,
hocce loco, & hac hora, a nobis electis,
proferimus, dicimus, pronunciamus, de-
claramus, ordinamus, quod Tu, dicte
Petre Jannoni, ob res dictas, confessione
Tua confirmatas; scilicet, quod libros
typo evulgaveris, & multa alia scripta
composueris, gravi censura dignissima,
nempe historiam civilem regni Neapoli-
tani, resertam doctrinis & propositionibus
falsis, temerariis, scandalosis, calumnia-
rum plenis, S. Sedi & religioni injuriosis:
Quod contra P. S. Felicitum, Jesuitam,
manuscriptum evulgaveris sub titulo Profes-
sio fidei: Quod Genevæ fueris, cum in-
tentione, ut viduum parares, prosequendi
quintum dictæ historiae tomum: Quod varia
MScta tenueris de excommunicationibus,
tam validis, quam invalidis, & librorum
prohibitionibus: Quod tractatum de con-
cubinato antiquitus permissio, & contra
prohibitionem librorum scripseris, ut in tua
spontanea comparitione; Te hæresis valde
suspectum reddidisti. Quocirca omnes
pœnas,

Sæc. XVIII. *pænas. & censuras incurristi, a*
A. C. 1733. *canonibus aliisque constitutionibus,*
generalibus, quam particularibus et
similes delinquentes impositas &
mulgatas.

Quia vero sponte in hoc S. Officio paruisi, libere confessus tuos errores, misericordia & venia implorata: abjures, Te ab excommunicatione erimus contemnit in quam ob res, supra memoratas, incurristi, dummodo antea corde sincero & non ficta, abjures, maledicas, & detestaris eosdem errores, & generaliter omnes singulos errores, sortilegia & hæreses, S. Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ contradicat, uti Tibi hac nostra definitiva sententia mandamus, ut id modo forma Tibi danda, facias. Ut vero errores non omnino maneant impuniti, quo facilius a Deo nostro misericordiam veniam impetres: pœnitentiæ salutariæ Tibi imponimus. I. Ut quam primum peccata Tua sacerdoti confitearis, ab eodem nario approbato, & bona ipsius cum pœnitentiæ commissione communionem adeas. II. Ut quolibet annum semel in hebdomade tertiam partem pro animabus, in purgatorio constitutis, recites. III. Ut per triennium proxime futurum ad confessionem & communionem in majoribus solennitatibus, natiuitatis scilicet Domini, resurrectionis, Pentecostes & omnium sanctorum festis, quibus

quentes. Reservata nobis auctoritate, di- Sæc. XVIII.
 ctas pœnitentias, aut integras, aut ex A. C. 1734
 parte augendi, aut diminuendi, commu-
 tandi, aut condonandi. Sic dicimus, pro-
 nunciamus, pœnitentiamus, reservamus hoc
 & quovis alio optimo modo & forma, qua
 de jure possumus & debemus.

§. XIV.

Solemnis abjuratio a Jannonio
facta.

Perlecta hac sententia Jannonius flexis
 genibus errores suos ejuravit hac
 formula: Ego Petrus Jannonius, filius
 defuncti Scipionis, Neapolitanus, ætatis
 annorum sexaginta sex personaliter in ju-
 dicio constitutus, genus flexus, coram fratre
 multum Rev. Vicario generali S. Officii
 Taurinensis, ante oculos habens SS. Evan-
 gelia, quæ propriis manibus tango, juro,
 quod semper crediderim, nunc credam, &
 auxiliante Deo semper in posterum sim cre-
 diturus id omne, quod S. Catholica, Apo-
 stolica, Romana Ecclesia statuit, credit,
 prædicat & docet. Sed quia a S. Officio
 hæreseos valde suspectus fui judicatus, quod
 libros prælo commiserim, & multa alia
 scripta composuerim, digna gravi censura,
 scilicet, historiam regni Neapolitani ci-
 vilem, doctrinis resertam, propositionibus-
 que falsis, temerariis, scandalosis, calum-
 niis, Eccles. Tom. LXXIV. Kk nio-

Sæc. XVIII. niosis, S. Sedi & religioni injuriosis
 A. C. 1734. MSCTum contra P. Felicium Jesuitam
 vulgarem sub titulo. Professio fidei
 meam historiam impugnat, ut in
 tanea mea comparitione: quod Venetianus
 pus sparserim sub titulo Jani Perucini
 propositionibus scandalosis, falsis, tur-
 riis refertam, contra jurisdictionem
 elestasticam, ut in spontanea mea com-
 paritione; quod Geneuae fuerim cum intentio-
 ut victum pararem, prosequendi Venerabilis
 mum dictæ historiæ; quod varia MSCTa
 tenuerim de excommunicationibus
 validis, quam invalidis, & libertatis
 prohibitione, ut in spontanea mea com-
 paritione; quod tractatum scripserim
 concubinato antiquitus permisso, &
 multa MSCTa tenuerim, continentia
 positiones contrarias Ecclesie, ut in
 tanea mea comparitione; ideo ego
 tem hanc contra me suspicionem suble-
 ex mente fidelium, justis de causis
 tam, abjuro, maledico & detestor
 errores, & generaliter omnes & quoslibet
 cumque errores, sortilegium & hæresim
 quæ S. Catholice Apostolicæ Romanæ Ec-
 clesie contradicat, & juro, me in
 rum neque facturum neque dicturum
 quam, ex quo talis contra me suspicio
 sit oriri, nec cum hæreticis me conferre
 rum, aut cum illis, qui de hæresi sunt
 specti; sed si talem quemquam novero

S. Officio & loci ordinario, ubi morabor, Sæc. XVIII
denunciabo. Juro etiam & spondeo, im- A. C. 1734.
pleturum me omnes pœnitentias, ab hocce

S. Officio mihi impositas, & si contra ali-
quam harum promissionum meumque jura-
mentum peccavero, quod Deus a me aver-
tat, me nunc & in posterum omnibus pœ-
nis subjicio, contra similes reos a sacris ca-
nonibus, aliisque constitutionibus promul-
gatis. Ita me Deus adjuvet & sacra sua
evangelia, quæ propriis manibus tango.

Ego Petrus Jannonius promisi, ju-
ravi, abjuravi hoc die 4. Aprilis 1738. in
cujus fidem huic schedæ meæ abjuratiōis,
prælectæ de verbo ad verbum in dictis car-
ceribus portæ dictæ manu pr. nomen sub-
scribo.

PETRUS JANNONIUS.

Facta hac abjuratione Jannonius
ab anathemate, quod quomodolibet
incurrisset, ab Inquisitore absolutus,
ac communioni fidelium, Sacramen-
torum usui, & S. Ecclesiæ gremio re-
stitutus est: cum autem ab hominum
confortio segregatus vivere vellet, re-
liquos vitæ suæ dies in Turrinensi arce
consumpsit, plena libertate potitus,
donec anno hujus sæculi quadragesimo
octavo die decima septima Martii an-
nos septuaginta sex vitæ ac cala-
mitatibus suis finem imponeret.

Kk 2

§. XV.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. XV.

*Novi Ultrajectensis Archiepiscopi
electio.*

Postquam fœderati Ordines decre-
tum suum Catholicis tantopere inju-
stum promulgaverant, Pater Dillius
qui Patribus Oratorii attentantia
in Strandia Septentrionali admini-
straverat, in Brandiam secessit, in
loco Patrem Merlum constituit.
In propria domo, ac in Sacello die
vigesima septima Aprilis, in quam
Dominica inciderat, rem Divinam
egit, confluentibus incolis religio-
sissimis Catholicis. Jam vero in uno hor-
tore Calviniani cunctas inesse curas
maximas exclamant, questum re-
quirunt ad Regium Gottorpiense Tri-
bunal, tantumque obtinent, ut Dan-
ielis nomine Catholicis Sacerdotibus
dicta centum aureorum mûlta, caeterum
victima litare inhiberetur: Anno
sequenti Barchmannus Ultrajectensis
Archiepiscopus, ut memoravimus, in-
functus erat, hinc Canonici in-
habito Sedis Apostolicæ inter
Theodorum de Croon die vigesima
secunda Julii unanimi suffragio elegerunt.
Petebant quidem consuetas Pontificis
confirmationis literas; cum autem

hac vice responsum obtinerent, ipsi ^{Sæc. XVIII.}
 propria auctoritate Neo - electum hoc ^{A. C. 1734.}
 anno solemniter ritu initiabantur: Id ta-
 men haud impune tulit Archiepiscopus;
 quippe mox anno sequenti per Aposto-
 licas literas ejus electio tanquam nulla
 ac irrita fuit declarata, ac ipse ejus-
 que Canonici piorum communione ex-
 terminati sunt, quam tamen censuram
 pro more suo appellationis remedio e-
 luserunt. Submiserat equidem Pon-
 tificex Baronem de Hörde Flaviopoli-
 tanum Episcopum, Vicarium Aposto-
 licum, qui tamen nec monitis nec pre-
 cibus quicquam profecerat; Canonici
 enim Constitutioni *Unigenitus* pertina-
 citer obstiterant, & prætensi sui Epi-
 scopatus jura firmiter tuebantur: Nec
 magis prospero successu hic Episcopus
 in Strandia suam exercebat auctorida-
 tem; cum enim datis ad P. Düring
 literis plenam eidem daret facultatem,
 ut vel ipsemet vel ejus nomine Nota-
 rius a Strandia Ecclesiasticis concessas
 Sacerdotalis ministerii literas sibi exhi-
 beri postularet, Düringus invidiosum
 hoc negotium a se deprecabatur.

§. XVI.

*Pontificis curæ ob petatum Hispani
 exercitu transitum.*

Kk 3

Con-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Conflagrabat hoc anno Italia
admodum bello, Domui Austriacæ
perquam exitioso, & Romanæ
admodum molesto; postquam
Carolus VI. Imperator Carolo
niæ Principi in Parmensem, &
centinum Ducatum investituram
tulerat, sibi hostem, quem bene
devinctum iri sperabat, accersivit.
Pontifici præter opinionem suam
multiplicis molestiæ ansam præbuit.
cessit etiam ad adversitatis Austriacæ
cumulum Stanislai Lescinsckii
sio a Polonico sceptro: Hunc enim
pote Socerum suum in Regnum
cere summa contentione adlabat.
Ludovicus XV. Galliarum Rex,
simul vim liberæ Polonorum
per Cæsaris copias, sibi vero, totius
familie Burbonicæ injuriam fuisse
tam querebatur: quocirca fœderat
Hispanis & Sabaudis inito bellum
fari indixit: Inde hi Reges per
tunam captabant occasionem
vadendi Provincias, quas Austria
Domus hucusque in Italia possidebat.
Jamjam Gallici exercitus Dux
larius cum quadraginta millibus
Delphinatum & Sabaudiam in
montium penetravit, seque ad
cellas cum duodecim Sabaudorum
libus conjunxit: Inde Sardinia

Ducatum Mediolanensem movit, occupatisque ſcelebrioribus quatuor munitis, ipſam Mediolanensem arcem & Urbem cepit, Daunio Governatore Mantuam, ac inde Viennam profugo. Fœderatis proſpero Marte pugnantibus, Catholicus quoque Rex infeſta Cæſari arma intulit, & conſtrato circiter quadraginta Hiſpanorum millium exercitu ductore Montemario Liburnum appulſus eſt, inde in Neapolis Regnum penetraturus: Permeandæ copiis erant Pontificiæ ditiones, hinc tranſitus libertatem a Papa petiit Carolus Hiſpaniæ infans, ſcui ejus Pater ſummam militaris imperii demandabat. Id denegare, periculoſum, concedere invidia plenum. Habentur Romæ plures Cardinalium congregationes, in quibus ſerio, quid rebus in ſalebra hærentibus agendum, deliberatur: Pars major in hanc ſententiam ivit, neutri parti eſſe favendum, idque jam ſub primis belli auspiciis promiſſum fuiſſe; proin tranſitus facultatem uni parti, ſine alterius injuria, & violatæ fidei calumnia dari haud poſſe; in Hiſpani Regis partem inclinabant alii, quos inter Beluga Cardinalis nomine ſui Regis ad propoſitam quæſtionem decretorium reſponſum mox dari importunius, additis quoque minis, poſtulabat. Quo-

Kk 4

circa

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

circa Pontifex imminente periculo
 ritus, & plurimorum suffragiis per-
 tus, indulfit, ut Hispanus exercitus
 suis tamen sumptibus, per ditiones
 clericas in Regnum Neapolitanum
 libere duceretur: Qantocyus in
 duo, ut vocant Commissarii Per-
 ablegantur, qui datæ facultatis
 tium ad Carolum Ducem supremum
 Archistrategum deferrent, & Romæ
 Aulæ nomine copias conducerent,
 ctæque tam provide disponerent, ut
 piis necessaria deessent alimenta. E-
 vero huic consilio Cardinalis Clesius
 gos Cæsaris Orator totis viribus
 tit, nilque intentatum reliquit, ut
 tificex tanquam communis Pater
 mum, uti spondisset, neutri
 addictum exhiberet: At nimis
 erat hæc sollicitatio; Galli enim
 spani jamjam victricibus suis armis
 tam pene Italiam emensierant, ac
 met Carolus Dux ad Neapolim
 progressus, Traunium Cæsareum
 liducem, qui vix ultra tria armata
 millia sub signis numerabat, a
 oppidi S. Germani depulit, eum
 Capuam inter & Cajetam castra
 care compulit. Nec his terminis
 velox armorum felicitas; quippe
 pulso etiam Caraffa Duce Cæsareo
 rolus per Cajacium & Averlam

cellit Neapolin usque, quam Urbem, Sæc. XVIII.
 expugnatis arcibus, & Pro-Rege An- A. C. 1734.
 conam profugo, triumphantis more in-
 gressus est. Martis prosperitas Carolo
 animum indidit, ut se in utriusque Si-
 ciliæ Regem a Papa agnosci percupe-
 ret: eo fine Thomæ Ratto Cordubensi
 Episcopo, qui apud Sedem Apostoli-
 cam Hispani Regni negotia procurabat,
 hoc ipso anno mandatum dedit, ut Pa-
 pam ad ejus vota inclinaret. Hic qui-
 dem nil omnino prætermisit, ut a Cle-
 mente Papa obtineret, quo ipse Caro-
 lum ceu Regem agnosceret, ab eoque
 clientelæ nomine duodecim millium au-
 reorum tributum acciperet, quod summo
 Pontifici, utpote utriusque Insulæ su-
 premo Domino usque huc pendi con-
 suetum erat. Attamen omnes hujus
 Oratoris conatus in irritum cecidere;
 cum enim universum adhuc Siciliæ
 Regnum sub Cæsaris imperio esset, ac
 ipse in Neapolitano Regno adhucdum
 Civitates Cajetam & Capuam posside-
 ret, haud consultum nimisque intempe-
 stivum censuit Pontifex, ut Oratoris
 Ratti votis annueret, quinimo Scipioni
 Poplicolæ Principi Sanctacrucio con-
 cessit, ut in pervigilio SS. Apostolorum
 Petri & Pauli solitum censum unacum
 Asturcone (*Chineam* Romani vocant)
 Cæsaris nomine offerret, prout ei a

Sæc. XVIII. Carolo VI. Imperatore injunctum
 A. C. 1734. set: Hac de re Hispani necnon de
 tita, & tamdiu dilata Regni in-
 tura editis etiam scriptis veheme-
 querebantur; & jam non per am-
 minas de invadendo Ducatu Bene-
 tano atque expellendo Nuntio Por-
 cio jaciebant, vicissim vero Por-
 de usurpato Parmæ & Placentiæ
 catu palam expostulabat. Ut tunc
 Carolus Princeps nonnihil suæ
 gere posset indignationi, Columnæ
 Principi Connestabili, Palæstinæ
 necnon Petræ & Caraffæ Cardinali
 aliisque Neapolitanis, qui intra
 gnum bona immobilia possederant
 præcepit, ut a suis Palatiis Romæ
 faris insignia tollerent, eorumque
 Hispana affigerent, addita hac in-
 ptione: *Carolus Bourbonius, Neapolitanus*
Siciliæ Rex, Parmæ Dux, & Magni
Etruriæ Princeps. Permittebatur
 men Columnæ Connestabili, ut
 Hispana insignia, etiam illa
 Romanique Senatus erigere possent.

§. XVII.

Hispanorum querelæ ob denegatum
Archiepiscopatum Toletanum.

Nec solo hoc nomine Hispani
 mentem Papam incusabant:

enim querelis mox aliam adjugebant; Sæc. XVIII, A. C. 1734.
 postquam enim hoc anno die nona Fe-
 bruarii Cardinalis Didacus de Astorga
 Toletanus Archiepiscopus e vivis ex-
 cefferat, & Belluga Cardinalis obla-
 tam hanc dignitatem recusaverat, Hi-
 spaniæ Regina Ludovicum Filium suum
 natu minimum, quem jam a teneris
 Sacræ militiæ destinaverat, in Toleta-
 num Archiepiscopum nominavit, eum-
 que a Sacra Sede confirmari petiit.
 Ardua plane, Sacrisque Canonibus
 adversa erat hæc petitio, ut octenni
 puero, & ad perpetuum vitæ statum
 serio eligendum incapaci tam vastæ
 jurisdictionis Archiepiscopatus trade-
 retur: Ea erat potissima ratio, pro-
 pter quam Pontifex petitam gratiam
 concedere recusavit. Ast Hispani ex
 pluribus Theologis & Canonum Do-
 ctoribus comprobantur, quod pue-
 ris nonnisi tres, quinque, septem, no-
 vem & undecim annos natis Episco-
 patus fuissent collati, horum quoque
 testimonia Romam fuere transmissa:
 Ad hæc vero Pontifex respondit; id
 non nisi in Germania, & raro admodum
 contigisse, ibique latius grassantis hæ-
 resis metu quandoque necessarium fuisse,
 ut ab Ecclesiasticæ Disciplinæ rigore
 nonnihil recederetur, concessa ætatis
 venia. Verum hæc ratio adeo nihil
 valuit

Sæc. XVIII

A. C. 1734

valuit apud Reginam, ut illa, ut
 sceptrum pro suo Filio haud
 superesse cerneret, eidem per
 conferri, importunius etiam
 etiam peteret, minasque, ne
 quas intentaret, ne tamen
 non nisi muliebriter hac in re tent
 aut dixisse crederetur, pinguiss
 hujus Archiepiscopatus proventus
 favorem sui Filii apud Sequelrum
 poni iussit, & Apostolici Nuntii
 riam occlusum iri comminata est. Ha
 tamen difficultati cuneum reperit
 dens Pontificis moderatio; quippe
 tionis asperitatem tam provido
 liebat temperamento, ut Philippo
 ejusque conjugii devotus videretur.
 Toletano tamen gregi simul de oper
 Pastore prospiceret. Regiam in
 Infantem hujus Ecclesiæ Administr
 rem in temporalibus & Commenda
 rium ad tempus, usque dum lege
 mam assequeretur ætatem, unacum
 tulo Archiepiscopi nominavit, vult
 que, ut Princeps minores, ut vocat
 Ordines interim suscipere, & ne qua
 detrimenti animarum cura habere
 exercitium spiritualis Jurisdictionis
 commisit Viro prorsus egregio Bernar
 Froilano de Savedra, qui paulo ante
 Larisseus Archiepiscopus fuerat reu
 tiatus. Hac ratione hæc contentio

nitus dirempta credebatur: quapropter sec. XVIII.
 Alemannus Sedis Apostolicæ Nuntius A. C. 1734.
 Curiam suæ Nuntiaturæ aperuit, cum-
 que se morti proximum cerneret, us-
 que ad adventum novi Nuntii vices suas
 Auditori suo demandavit: Obiit etiam
 paulopost Madriti Mense Aprili Ale-
 mannus annos natus quinquaginta sex:
 quoniam vero pro Ludovico Infante
 nondum advenerant petitæ dispensa-
 tionis literæ, hinc Regina denuo Nun-
 tiaturæ Curiam occludi jussit. Ubi au-
 tem ejus votis a Papa plene satisfactum
 erat, non modo libera Nuntiaturæ mu-
 nus exercendi facultas est data, sed e-
 tiam Rex Regio diplomate rationes ex-
 posuit, ob quas Investitutam in Par-
 mensem & Placentinum Ducatus con-
 cedendi Jus soli Sedi Apostolicæ com-
 petat. Vicissim vero ad ornandum Apo-
 stolicum Collegium Pontifex Ludovi-
 cum Regium Principem anno sequenti
 Purpura decoravit, uti postea refe-
 remus.

§. XVIII.

*Dissidia inter Papam & Venetorum
 Rempubicam.*

Jam anno priori Papam inter & Ve-
 netos levis oriebatur contentio;
 cum enim Padus fluvius non raro extra
 alveum

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

alveum effusus, Bononienses can-
 & segetes vastaret, Pontifex incolu-
 incolumitati prospecturus, rapida-
 lius cursum opposito aggere alio-
 avertere & coercere curavit. Inde
 suis agris ingens damnum acci-
 querebantur Veneti. Nominantur
 tur utrinque Deputati rerum periti-
 quorum sententia hæc lis cum utri-
 que partis satisfactione composita.
 Gravioris dissidii argumentum est
 pulare iurgium; cum enim Romæ
 pervigilio S. Antonii Patavini
 pro more Romani Gubernatoris
 ritores, quos *Sbiros* vocant, propo-
 neti Oratoris Palatium obambulantem
 obviam habuere quosdam præfati
 toris famulos. Mox inter eos
 oritur contentio; iurgantium ira
 bis ad manus pervenit, exonerantur
 utrinque sclopi, stringuntur gladii
 tres ex Venetis, unusque ex Patavi-
 tellitibus trucidantur: Hoc factum
 gravem sibi quoque injuriam fuisse
 latam querebatur Zaccharias
 Venetæ Reipublicæ Orator, qui ob
 satisfactionem respuens, rem
 ad Senatum defert, cuius ex sen-
 Orator illico Roma Venetias
 & Nuntius Apostolicus e Venetia
 ne excedere jubetur. Porro ut res
 que fat perturbatæ ad pristinam

erentur concordiam, defudatur plurimum, ac ipsemet Ludovicus XV. Galliarum Rex per suum Legatum Romæ perutilem navat operam, seque pacis arbitrum offert. Proponuntur variæ, pluresque reconciliationis conditiones, quas tamen omnes Pontifex rejecit, & ad manifestandam rei veritatem in ipsum hoc factum, factique originem auditis utrinque testibus inquisivit, cunctasque depositiones sedulo ad acta redigi iussit, quibus iterum iterumque discussis patuit, causæ æquitatem pro Papa pugnare; quocirca hic nulla mora præcepit, ut Stampæ Nuntius Apostolicus Venetias rediret, quod & factum est, præsertim Angelo Maria Quirinio tam prospero successu Venetos placante, ut haud amplius de hac molesta querela utrinque disceptaretur, ac ipsa etiam respublica revocato suo Oratore Aloysium Morosinum Romam Legatum decerneret.

§. XIX.

Lucernensium contentio cum summo Pontifice.

Præterfluxerat integrum decennium, ex quo ob varia delicta quidam nomine *Delnegris* per Lucernensis Magistr-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII. A. C. 1734. magistratus sententiam perpetuo
 mulctabatur, proscriptis insuper
 bus ejus bonis: postmodum tamen
 notuit, haud exiguum bonorum
 tem, nempe haud ignobile præ
 Lucernensis Ecclesiæ dominio fuisse
 noxium, eamque exin quotannis
 cepisse tributum. Hoc comperto,
 suum erat, repetebat hujus Ecclesiæ
 Rector, irrito tamen conatu, quod
 totam rei seriem Romam persequens
 jus sibi dici postulans. Dijudicanda
 causæ merita, & ex Camerae Aposto-
 licæ judicio declaratur, hæc
 ipsius esse Ecclesiæ, proin fisco
 non potuisse, sed Ecclesiæ restitui.
 Ita rescriptura est Lucernensi Magi-
 stri, qui tamen prætenso suo
 sistens respondit, sibi oppido
 videri, post tot annorum decursum
 re bene judicata litem moveri, &
 dem apud Curiam Romanam, cum
 men jurisdictio nulla in res alienas
 esset, ac propterea se contra ejus
 attentata solemniter reclamare &
 responso offensus Pontifex, rem in
 puratorum Senatu proposuit, cujus
 que sententia eo abibat, reprehensio-
 dam esse Magistratus repugnantiam,
 que sub statuta inobedientibus poena
 jungendum, ut sine ulla tergiversa-
 ne jussa exequeretur. Pontifex

datis ad Lucernenses literis præcepit, Sæc. XVIII
 ut bona Ecclesiæ in publicum collata A. C. 1734.
 restituerent, ac illi Judices, qui pro-
 scriptionis sententiam tulissent, vel per
 se vel suos Deputatos Romæ compare-
 rent, coram Rotæ Romanæ Tribunali
 de suo agendi modo rationem reddi-
 turi. Ad has literas Lucernensis Ma-
 gistratus responsum transmisit, in quo,
 si verba spectas, mirifica eluxit huma-
 nitas, immota erga S. Sedem reve-
 rentia, & prona obsequendi voluntas,
 ast, quin illam hac in causa testarentur
 opere, excusabant manifestam senten-
 tiæ suæ æquitatem. Ultimum deni-
 que arietem admovendum ratus Pon-
 tificex, Lucernensibus significabat, si ea,
 qua coepissent, contumaciæ via pergere
 vellent, se ad eam adigi necessitatem,
 ut illos tanquam sacræ Sedi rebelles,
 cunctosque hujus culpæ conscios diris
 & execrationibus devoveret. Exitus
 tandem hujus controversiæ, ut videtur
 fuit, quem & Pontifex & Magistratus
 exoptaverat, concordatio pacifica.

§. XX.

*Continuata Protestantium oppositio
 contra clausulam Articuli IV.
 Risvicensis pacis.*

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. L1 Ad

1734
 1734
 1734
 1734

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Vide supra
Tomo 66.
pag. 429.
t. 68. p. 82.
& 534.

Ad hanc usque diem Protestantes admodum oculis aspiciunt clausulam, quæ quarto Pacis Ryswickensibus articulo a Gallis ac Cæsareis, aliisque Imperatoribus anno prioris sæculi nonisimo septimo fuerat adjuncta: Eadem conclusum erat, quod Religio Catholica in locis Imperio restituendis, eam Galli durante bello inveniendam in eo statu, in quo tum erat, perpetuo conservaretur. Quamvis verumtamen Protestantes immodico suo ardore quo Silesiorum & Hugonotarum famam arrogantius tuebantur, ad firmam hanc clausulam plurimum conlissent, sæpissime tamen in omnibus omnique data occasione importanter postularunt, ut hæc clausula ex constitutionum Imperialium albo expungeretur, & quidem non alia ratione nisi quod magnam inde rei Catholice accessionem fuisse factam, & hanc orthodoxam præcipue in Palatinatu aliisque ad Rhenum & Mosam Urbibus a Gallis restitutam dolerent. Nos rant equidem hanc clausulam tamquam firmo pacto toties confirmatam & ab ipsis Protestantibus acceptam & subscripto stabilitam esse, ut ad Protestanticæ partis voluntatem illa præterita læsione immutari haud posset, quia Catholici æquiori jure

stulare valeret, ipsam etiam pacem ^{Sæc. XVIII.}
 Religiosam & Westphalicam aboleri, A. C. 1734.
 utpote per quam rei Catholicæ gra-
 vius longe vulnus afflictum fuit, &
 hodiedum adhuc per artificiosas, ac
 sinistras interpretationes affligitur.

Nihilominus anno priori Protestan-
 tes denuo pro aris suis effervescebant,
 ac invisam sibi clausulam eradi a
 Cæsare postulabant; peropportunam
 sibi temporis vicissitudinem offerri exi-
 stimabant, dum Carolus VI. Imperator
 gravi bello a Gallis, Hispanis, & Sar-
 dis pressus, armorum suppetias a Pro-
 testantibus etiam Imperii Principibus
 sollicitare cogebatur: opem igitur spon-
 dent sub specioso obtentu, ut Imperii
 honorem securitatemque tuerentur,
 nec Cæsarem, Imperii caput, deserere
 viderentur: Die vero secunda Decem-
 bris eodem anno Ratisbonæ *conclusum*,
 ut vocabant, *eventuale seu in casum belli*
 inter se fecere, vi cuius communi voto
 statuebant, bellum in Gallos esse mo-
 vendum, & Cæsari opem ferendam,
 ea tamen lege, ut Cæsar præfatam
 clausulam abrogare adstringeretur.
 Proin Catholici *nec ratione præteriti,*
nec nomine futuri hac clausula contra
 Protestantes uti possent, sed insuper
 in locis, fors in hoc bello recuperan-
 dis *Instrumentum pacis Westphalicæ præ-*
 L1 2 *sertim*

Sæc. XVIII. *tertium in Ecclesiasticis pro unica bo-*
A. C. 1734. *fundamento habeatur.* Ea res haud
 rum offendit Imperatorem, qui et
 per Frobenium de Fürstenberg Im-
 rialium Legatorum ad Ratisboen-
 comitia Principem Mense Januario
 jus anni Acatholicis significavit,
 prorsus singulare videri, quod ipse
 bellum rupta omni mora contra Gallos
 decernere, omnino necessarium esse
 judicarent, eidem tamen ejusmodi
 conditionem annecterent, vi cujus
 ulla necessitate, utilitateque ener-
 id omne, quod sine publici boni de-
 mento ipsorum quoque opinione
 haud posset; haud obscure etiam
 ligi, quosdam Protestantes hanc
 troverliam resuscitare, & Catholicos
 ad abrogandam hanc clausulam
 stringere, non alio ex fine, nisi ut
 ciosum se a bello Gallis inferendo
 mendi prætextum haberent; time-
 dum vero esse, ne hi dum privata
 commoda procurare gestiunt, semel
 ipsos communi incendio involvant.
 Ad hæc autem Protestantes die prima
 Februarii responderunt, notam clau-
 lam in pacem Rysvicensem intru-
 & in Badensis Articulo III. a Gallis
 novatam paci Westphalicæ recta adre-
 fari, nunc autem ob bellum in Gallos
 tum ex se ipsa evanescere, proinde
 fides.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

fidere, Catholicos ad conservandam inter utriusque Religionis Status concordiam concessuros, ut in proximæ pacis articulos, & Imperii leges inferatur conditio, vi cujus *ratione avulso- rum & recuperandorum* tam in Politicis quam Ecclesiasticis omnia ad normam pacis Westphalicæ reducantur, præcipue cum utriusque Religionis Deputati in id jam Anno 1689. & 1702. consensissent: Attamen idem Princeps tam suo quam omnium Catholicorum Principum nomine Protestantibus die undecima Februarii respondit, hanc eorum petitionem esse nimis præmatu- ram, cum ipsimet hanc conditionem Imperii concluso inferi, petere haud possent, nisi post exitum belli unanimi etiam illorum consensu declarati; quo facto Catholicorum potissimos ad concedendam hanc conditionem propen- sos fore. Hoc promissum nimis ob- scurum, incertum, & aliunde sat sale- brosum esse reponebant Protestantes, quocirca die decima tertia ejusdem Mensis formulam Catholicis præscri- psere, qualiter hæc conditio Imperii concluso circa belli denuntiationem eri- gendo esset inferenda. Erat autem hujus tenoris: *Quicquid tam in recupe- randis, vel occasione priorum bellorum con- tra Gallos gestorum, & inde secutavi*

Sæc. XVIII. *Risvicensem & Badensem præcipue*
 A. C. 1734. *quarti & tertii articuli pacem aliam*

Gallos nunc violatam in Ecclesiasticis
politicis immutatum fuit, id omne
nam pacis Westphalicæ optima fide
tuatur &c. His annuebant ceteri
 nes Imperii Principes, exceptis Ca-
 nienfi, Bavaro & Palatino Electori-
 qui suis Legatis ad nullam con-
 nem consultationem vocatis, hoc
 clusum fuisse a ceteris factum
 exponebant, quod primo duntaxat
 decernendo bello deliberatum,
 nota clausula nulla specialis apud
 tholicos facta fuisset mentio,
 de re nullatenus cum bello con-
 de cetero hanc clausulam in Pace
 vicensi. & Badensi fuisse solem-
 confirmatam, & pro fundamenta-
 Imperii habitam, sicut ergo leges
 fundamentales unanimi Statuum con-
 ab Imperio acceptarentur, ita &
 nisi ex unanimi eorum consensu
 ad omnes & singulos pertinerent
 abrogari, minus vero illis Statuum
 præjudicari posse, qui firmum
 leges Imperii publicas Pacis Risvicensis
 & Badensis acquisivissent &c.

Insuperhabita horum Legatum
 oppositione Principum sententiæ rep-
 bantur, ubi Protestantes alii in abroge-
 dam clausulam, alii duntaxat in belli

declarationem consensere, & alii clau- Sæc. XVIII.
 sulæ negotium silentio eluserunt, cujus A. C. 1734.
 tamen abrogatio juxta formam a Pro-
 testantibus præscriptam decreto de de-
 cernendo bello die vigesima sexta Fe-
 bruarii Ratisbonæ inserta est; Impe-
 rator enim, cum se undique ab hosti-
 bus pressum, & Italiam vix non in-
 tegram sibi a Gallis ereptam cerneret,
 dura necessitate adactus, pronuntiavit,
 ut quæ in nupero Gallorum bello mu-
 tata fuissent, juxta Imperii Constitu-
 tiones in pristinum statum redigeren-
 tur, in locis & Urbibus, quæ prospero
 armorum successu recuperandæ forent.
 Quamprimum vero Imperator prælimi-
 naria, seu fundamenta pacis cum Gallo
 ineundæ Viennæ anno sequenti jecerat,
 mox Protestantes novas tricas
 movebant, & sæpius memoratam clau-
 sulam Risvicensem, ejusque abolitio-
 nem pacis instrumento inseri, impor-
 tunius petebant: Respondit Imperator,
 se suis staturum promissis, curaturum-
 que, ut omnia ad Imperii leges ac
 Constitutiones disponantur, dummodo
 unanimis Principum consensus accedat.
 Hoc tamen Cæsaris verbo non erant
 contenti Protestantes; cum enim vere-
 rentur, ne Francia, quæ salutaris hu-
 jus clausulæ Auctor existit, pro veteri
 honorem suum ac Religionem defen-
 dendi

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

dendi studio invisæ huic abolitæ
 oppositurus esset, hinc Danicæ, Sæc.
 & Angliæ Reges, necnon Fœderis
 Ordines, imo ipsam etiam Russicam
 terpellabant, ut Regem Christianum
 in sua vota inclinarent. E
 vero hi Principes suas interpon
 preces, Rex tamen Franciæ ex
 votis eo minus annuendum cen
 quo exploratius habebat, quod Pr
 stantes hac ipsa clausulæ abrogat
 abutentes arma in ipsum convers
 decrevissent: Alia igitur adhibita
 erat machina; ut ergo manifeste
 facerent, quantum secta damnum
 hanc clausulam fuisset perpessa, no
 logum in vulgus sparsere, in qu
 bes, oppida & pagos mille trecent
 viginti tres recensent, in quibus
 præfatam clausulam simultaneum
 religionis exercitium fuisset introduct
 Ast hoc ipso etiam artificio parum
 ficiebant; saniores enim, ac Christi
 næ tolerantix studiosi censent, quod
 solemne ejusmodi pactum sat bes
 cum illis gestum fuisse, cum omnia
 que Religionis æqualitas, libertas
 fuisset introducta, quam tamen
 post Westphalicæ pacis pactum Col
 licis nonnisi ægerrime in paucis
 inviti concessissent. Ea sane ratio
 Clemens XII. summus Pontifex

ctores Catholicos atque inter eos Mo- Sæc. XVIII.
guntinum, aliosque Imperii Principes A. C. 1734.
paterne hortabatur, ut hanc clausulam
in proxima pace salvam servari cura-
rent, nec quicquam in rei Catholicæ
præjudicium indulgerent illis, qui
nec latum unguem in Catholicorum
favorem a pace Westphalica recesserunt.
Præcipue vero Pontifex Carolum Al-
bertum Bavarix Electorem, ut hujus
clausulæ abrogationi totis viribus re-
sisteret, his literis die octava vigesima
Augusti animasse fertur:

*Dilectæ Fili, Vir Nobilis, sa-
lutem & Apostolicam Bene-
dictionem!*

„ Grave & crudele vulnus Catholicæ
„ dudum Religioni inflictum in Ratis-
„ bonensi Conventu, ea lege abrogata,
„ quæ in IV. Pacis Riswic. articulo
„ nonnihil veteres illas injurias delinie-
„ rat, postquam rumore nuncio intel-
„ leximus, Nobilitati tuæ detestabile
„ visum fuisse, Paterno Te sinu exce-
„ pimus, tacite nobiscum gratulati,
„ æmulum Te repertum avorum Tuæ
„ pietatis, qui grassanti primum per
„ Germaniam hæresi frenum imponere
„ studuerunt. „

LI 5

„In

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„ In spem quoque pristini juris
 „ cuperandi exarsimus, rati, quod
 „ plures in eodem Conventu a
 „ fidei veritate non aberrant, hoc
 „ ipsorum animis virtutem exem-
 „ denique excituros, quæ recen-
 „ tasse rerum discrimine repentin-
 „ tumultu non parum obtorpuisse,
 „ gumentum dederat. „

„ Verum, cum ipsa nos tam
 „ frustretur spes, & vulnus vile
 „ adhuc hæreat, sustinere non po-
 „ mus diutius dolorem nostrum,
 „ mæstissimas querelas emittat,
 „ neatque, quicquid est Catholici
 „ minis, ut ad opem ferendam ex-
 „ gat, nec patiatur, pluris istius
 „ heterodoxorum calliditate, quæ
 „ exorbarunt olim Vestri Consilii
 „ nitates, acerrime tuentur, quam
 „ Potentissimorum Principum, Episcop-
 „ porum, Procerumque pietatis
 „ tamen in vestro gentis consilio
 „ mas agunt. „

„ Ad id facinus adeo gloriosum
 „ imprimis, dilecte Filii! Nobilissimi
 „ inelamamus, quem isthuc, in
 „ momento virtutis propendere
 „ spicimus. Audi in terris lupan-
 „ Pastoris vocem & quibus plurimum
 „ potes autoritate Consilioque em-
 „ contende, incumbe, ut huic vane

„medicina fiat, neve posteris exem- Sæc. XVIII.
 „plum nimis funestum præbeatur, po- A. C. 1734.
 „tuisse hæretica infectos lue, vestræ
 „fortissimæ nationis Catholicis eri-
 „pere jus æquitate partum, fœdere
 „sancitum, usu corroboratum, quare ut
 „ipse eximia singularique excellis glo-
 „ria, Apostolicam benedictionem Tibi
 „peramanter impertimur. „

Postquam igitur tam Franciæ Rex, quam etiam ex Principibus Catholicis nonnulli celebrem clausulam Risvicensem nullatenus abrogari concesserant, durior effecta est factæ petitionis conditio: Ipse etiam Imperator, cum eum quidam haud obscure insimulare viderentur, perinde acsi in eo privatum pragmaticæ sanctionis commodum Religionis tuendæ studio prævaluisset, hac calumnia offensus, post initam cum Gallis pacem segnius rem urgebat. Id ubi animadverterant Protestantes, importunius instabant, ut præscripta abolitionis formula instrumento Vienneſis pacis infereretur. Attamen Religiosissimus Imperator eis respondit, requisitum esse ab eis, imo & ab ipso Cæsare, Galliarum Regem, ut hanc clausulam revocaret, aut hunc nec olim Ultrajecti, nec nunc ad id induci potuisse, nec ullo etiam pacto cogi posse, ut clausula duobus solemnibus pacis
 Instru-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

Instrumentis, consentientibus ipsius
 testantibus, stabilita nunc ad
 partis voluntatem eraderetur: Quod
 igitur objici non posse, quod
 stantes non obtineant id, quod
 salva fide publica & pactorum
 tate præstari non posset; nec eorum
 parte Catholica ab eis peti, ut quod
 ipsorum favorem nimis ampla in
 Westphalica fuissent statuta, abro-
 rentur, vicissim ergo parem eorum
 quæ Catholicis favent, conditionem
 ac firmitatem esse patiantur; non
 enim æquum fore, ut ipsi Catholici
 aut negent, quæ sibi concedi vellent,
 abrogari non paterentur; ceterum
 hoc sœdus cum Francia initum,
 nullius offensam pertinere, sed
 ad totius Europæ quietem esse in-
 tum: Atque hinc optari, ut illi
 principes, qui ob memoratam sæpius
 solum Imperatorem tam importunè
 motibus interpellarunt, remotis
 impedimentis ad hunc finem festo
 obtinendum pari Zelo suam quæ
 operam, viresque conferrent, nec
 dissensionum fomite caro emptam
 tranquillitatem interturbarent; Romani
 Imperii felicitatem, securitatemque
 verti in sicera membrorum concerta
 tam inter se, quam cum suo Capite
 ad hanc ergo unionem tam infirmam

dam, quam conservandam omnia col-
 limare Cæsaris consilia: Sæc. XVIII.
 A. C. 1734. Accepto hoc
 responso, ac rite penetrata Imperatoris
 mente A catholici haud ultra sperare
 poterant, salutarem hanc clausulam
 in definitivo Viennensis pacis cum Gal-
 lia firmatæ tractatu deletum iri: Per-
 mansit igitur hæc in pristino suo vigore
 in hanc usque diem, nec unquam ab-
 rogabitur, nisi hi vicissim ea omnia,
 quæ per fœdera ipsi propitia fuere ab-
 lata Catholicis, eis restituant.

§. XXI.

*Cæsarea belli declaratio per Italiam
 contra Gallos, eorumque
 Fœderatos.*

Non eadem successus felicitate, qua
 Clemens Papa Principes Catho-
 licos ad hujus clausulæ indemnitate
 permoverat, Principes belligerantes a
 cruenti belli consiliis absterreri pote-
 rant; postquam enim Imperii Principes
 arma in Gallos convertere decreverant,
 Carolus Imperator publico, ut vocant,
 manifesto die decima tertia Martii hoc
 anno Galliarum Regi, & Sabaudix
 Duci bellum denuntiabat: Erat hæc
 declaratio his concepta verbis:
 „Nos Carolus sextus Divina favente
 clementia Electus Romanorum Im-
 pera-

Sæc. XVIII. „perator &c. Notum testatum
 A. C. 1734. „cimus tenore præsentium un
 „quod postquam summa Decreti
 „Cæsarei, quo apud generalia
 „comitia, sub auspiciis Nostris
 „bonæ legitime congregata pro
 „na, eaque continua Noltra in
 „publicam, & Universum sacrum
 „manum Imperium cura & sol
 „dine dicti Imperii Electores, Pr
 „pes, Status, ac ordines de imp
 „petulantibus perfidisque ausibus
 „imo vi & armis Nobis sacroque
 „mano Imperio in Germanis Ital
 „oris & Provinciis per Regem Gall
 „& Regem Sardinie, ac Duem
 „diæ jam tum attentatis & illat
 „quarta Novembris anni proximi
 „prioris per Commissionem Nostram
 „sarem certiores publice fieri co
 „mus, maturo per spectatos eorum
 „in Comitiiis Consiliarios, Legatos
 „Nuntios consilio ponderata, in
 „compertum fuit, a dicto Gallic
 „ac Corona sancitas cum Nobis
 „Sacro Romano Imperio die
 „Septembris anni millesimi septu
 „tesimi decimi quarti *Bada* in
 „Pacis leges per malevolam arm
 „Gallicorum in indubias cis Alpe
 „sacri Imperii ditiones die
 „quarta Octobris anni nuperi festinat

„irruptionem, hostilemque Imperialis For- Sæc. XVIII.
 „talitii Kehl expugnationem, ex quadam A. C. 1734.

„a negotio Electionis Regis Poloniae tam
 „inaniter mutuata, quam notorie fri-
 „vola caussa, iterata vice non solum
 „violenter infractas, tot fideles Im-
 „perii ordines, horumque territoria,
 „ac subditos, ingentibus extorsis Ex-
 „actionibus ac Contributionibus graviter
 „oneratos, denique sub ipsa operatae
 „continuae pacis umbra inique deva-
 „statos: sed & simili dolo, multoque
 „durioribus violentiis Imperiales in
 „Italia Provincias uno quasi ictu ob-
 „rutas & oppressas fuisse.,

„Regem vero Sardiniae qua Ducem
 „Sabaudiae Gallicis illecebris inescatum,
 „ac seductum, modo vix unquam au-
 „dito, illo ipso tempore, quo is solenne
 „fidelitatis & homagii ligii iusjurandum
 „intuitu Imperialis Investiturae de va-
 „stis suis Nobis & Sacro Imperio feu-
 „dalibus Ducatibus, Principatibus,
 „Terris & possessionibus, aliisque be-
 „neficiis per saeculum propemodum o-
 „missae a Nobis nunc ipsi benigne col-
 „atae Deo omnipotenti, Nobis, &
 „Sacro Imperio publice praestitit, in
 „Deum blasphemum & perjurum atque in
 „Nos sacrumque Romanum Imperium per-
 „duellem, ac Rebellem, contra idem ius-
 „jurandum hostile foedus palam inire,
 „quin

Sæc. XVIII. „ quin & Nobis bellum denunciavi
A. C. 1734. „ sum fuisse, porro armis viribus

„ suis cum Gallicis conjunctis occu-
„ tionem præcipui Nobis & Sacro
„ perio aperto jure feudalis Ducatus
„ *Mediolanensis* una cum suis & aliis
„ *sacri Romani Imperii* Principum Vir-
„ lorum, ac subditorum oppidis &
„ pugnaculis pacifraga & perjura
„ ptione adjuviffe, ac promoviffe.

„ Insuper etiam patere infamiam
„ *Electoris Moguntini Dilectioni* ut
„ *sacri Imperii* per Germaniam
„ cancellario cæterisque *Electores*
„ Principibus, ac ordinibus per
„ *cum Moguntia Ministram N. Blondin*
„ clarationes, quam cavillantem in
„ probrium & contemptum *Naturæ*
„ Germanicæ tam potentibus, quæ
„ illustribus Imperii ordinibus con-
„ cuæ, quamque subdolum eos a No-
„ ceu supremo Capite alienandi sententiam
„ ostendant. „

„ Missis interea temporis quibusdam
„ de exercitu Nostro agminibus eo-
„ rarum, ubi vis inimica vicinior
„ batur, in securitatem & tutam
„ eorum Imperii Circulorum, ac
„ dinum, qui innoxii, periculo
„ nenti proxime expositi erant,
„ *cum Exercitum arrepto ultra Rhenum*
„ reditu sibi quidem prospexisse:

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„ Ex prædictis vero causis, & quod
 „ *Corona Gallica* adversus *Monasterien-*
 „ *sem, Osabrugensem, Neomagiensem,*
 „ *Riswicensem, Baulensem Pacis Tracta-*
 „ *tus* tot inimicas violationes, præfa-
 „ tasque retentiones tot ampliarum ter-
 „ rarum ac jurium, quæ restituere
 „ sancte promiserat, nefande patraverit,
 „ nunc vero, nulla plane legitima
 „ causa, laceffita in *Sacrum Imperium*
 „ irruerit, ejusdem Terras & Incolas
 „ hostiliter obruerit, ac pacifrage oc-
 „ cupaverit, sæpe fati Electores, Prin-
 „ cipes & ordines Imperii rependendo
 „ Nobis humillimas gratias tum pro
 „ Paterna Nostra cura ac sollicitudine,
 „ quam præsentet tanto periculo ad con-
 „ servandam *Sacro Imperio* dignitatem,
 „ libertatem, & prærogativas continuo
 „ impendimus, tum pro communicato
 „ Nostro Cæsareo nutu, & capto justæ
 „ vindictæ proposito, provideque præ-
 „ missis adversus tam inopinatam ac
 „ nefandam *Pacis* violationem auspi-
 „ ciis, laudabili, & ex genuino suo in
 „ Patriam & Nos amore, ac Zelo e-
 „ manato *Imperii Concluso* die vigesima
 „ sexta Februarii nuperi perspicaciter
 „ rimati sunt, stantibus tot insidiis, &
 „ hostilibus factis non esse in præsen-
 „ tiarum disceptandum, de causa belli,
 „ sed super jure defensionis, & vin-
 „ *Hist. Eccles. Tom. LXXIV.* Mm dicta

Sæc. XVIII. „ dicta tot injuriarum sumenda,
 A. C. 1734. „ de conservanda sacri Imperii
 „ tate, & libertate consultandi
 „ riam, indeque in eam coierunt
 „ tentiam, ut *Rex Gallia*, prout
 „ *Sardinia* qua *Dux Sabaudia* ha
 „ que foederati & socii, & quicun
 „ adhærentes, nullius habito
 „ mine, Nostri, & sacri Imperii
 „ stes reputandi, justom etiam
 „ & ejusdem sacri Imperii
 „ contra ipsos bellum decernend
 „ clarandum, ac per *Sacrum Romanum*
 „ *Imperium, & Italiam* publican
 „ Consequenter lacessita omnino
 „ hostilium attentatorum, ac lan
 „ num vindicta nunc Nostro &
 „ Imperii nomine, omni meliori
 „ & forma pro communi in Imper
 „ bello ab omnibus habenda, Nost
 „ omniumque sit, conjunctis, in
 „ Deo impertitis potentibus
 „ exemplo plurimorum Electorum
 „ Principum, præsertim vero
 „ deratorum quinque Superiorum
 „ perii circulatorum, qui ex gent
 „ Germanam Republicam, &
 „ triam, earumque conservati
 „ more vires suas hostili torren
 „ jam obices potissimum oppo
 „ juxta Constitutiones Imperii
 „ que Executionis ordinem, unita

Sæc. XVIII. „ que colligati & Adhærentes in
 A. C. 1734. „ stris ac sacri Romani Imperii Te-
 „ nicis & *Italicis* Provinciis pro-
 „ ulla legitimæ causæ specie medi-
 „ tur, ideoque militante pro Nobis
 „ justitia Nostra sacri Imperii, &
 „ fœderatorum Nostrorum Arma
 „ corroboret, quo tot perfractis
 „ lentiis, unde Europæ tranquilla
 „ adversus sancte conclusas Pacificas
 „ nes & pacta solemnia teties turbata
 „ noscitur, tandem obex & mota
 „ figatur, ac omnia eum in statum
 „ ducantur, quo non tantum Nos
 „ imperium Sacrum, sed & tota
 „ ropa perpetua pace & quiete
 „ frui valeamus. Quapropter decernimus
 „ mus & publicamus.

Primo: „ Vigore harum Nostrearum
 „ Patentium ex certa Nostra scientia
 „ animo bene deliberato, ac de
 „ reæ Nostræ potestatis & authoritatis
 „ plenitudine Regem Galliarum, ut &
 „ gem Sardinie ac Ducem Sabaudie, &
 „ rumque fautores, socios, & ad-
 „ rentes, prout & eorum Belli-
 „ Officiales, Milites, & subdito-
 „ quam communes Nostros & sacri
 „ perii hostes, quodque extortum
 „ bis bellum amodo pro universali
 „ moque in imperio bello reputari, &
 „ id feliciter prosequendum omni-
 „ bus

„singuli Nostri sacrique Imperii fideles Sæc. XVIII.
 „Status, Vasalli, Clientes, & subditi, A. C. 1734.
 „cujuscumque status, gradus, ordinis,
 „conditionis, dignitatis, & præemi-
 „nentix existant, arma arripere, con-
 „junctisque suis a Deo Nobis & Sacro
 „Imperio sibi impertitis viribus, quas
 „comitante Divinæ justitiæ auxilio ad
 „propulsandum præsentissimum peri-
 „culum omnino pares & felices con-
 „fidenter speramus, ad normam Con-
 „stitutionum & *legum Imperialium*, ha-
 „rumque exequendarum ordinem No-
 „bis, succurrere *prædictis hostibus*, nullo
 „modo *adesse*, aut eos quocumque sub
 „prætenu *directe vel indirecte juvare*,
 „multo minus eisdem hospitium, mili-
 „tem, equos, arma, com meatum,
 „pecuniam aut alia quæcumque bel-
 „lici apparatus media suppeditare, sed
 „potius execrabiles eorum conatus
 „omni meliori modo cohibere, anni-
 „hilare, denique eos ita persequi, &
 „fugare debeant, ut pro communi
 „dictorum Nostrorum & sacri Romani
 „Imperii Statuum & Vasallorum eo-
 „rumque subditorum salute & quiete,
 „avulsæ ab Imperio Provinciæ recu-
 „perentur, ac in pristinum splendorem,
 „juxta Constitutiones Imperii ac re-
 „censitos in memorato Imperii con-
 „cluso Pacis Tractatus in Ecclesiasti-
 „cis,

Sæc. XVIII. „ cis, & Politicis restituantur, „ i
 A. C. 1734. „ Imperii incolumitas, dignitas, „ a
 „ bertas vindicetur, iustissima „ p
 „ Cæsarea eaque Paterna propolita „ p
 „ tam metam attingant, ac i „ L
 „ hostes ad debitam satisfactione „ L
 „ tione illatarum atrocissimarum „ a
 „ riarum & damnorum, necnon „ C
 „ dationem sive garantiam fra „ „
 „ impostum & securitatis pro com „ „
 „ salute adigantur, denique ioc „ „
 „ omnibus honesta, ac confans „ „
 „ gloriose tandem comparetur, „ „
 „ inde publica Imperii totiusque „ „
 „ ropæ tranquillitas adversus tur „ „
 „ tos vicinos tuto suffulta speran „ „
 Secundo: „ Volumus, decerni „ „
 „ & statuimus, ut omnes & „ „
 „ Nostri sacrique Imperii fideles „ „
 „ falli, Clientes & subditi, ac ali „ „
 „ licumque vinculo Nobis, & „ „
 „ Romano Imperio innexi vel „ „
 „ incolatus juregaudentes, cuius „ „
 „ que dignitatis, status, gradus „ „
 „ conditionis sint, qui apud „ „
 „ Reges, declaratos modo Nostros „ „
 „ Imperii hostes, eorumque fam „ „
 „ socios, aut quocumque modo „ „
 „ rentes vel toga vel sago aliaque „ „
 „ stipendia merentur, aut alime „ „
 „ eorum territoriis morantur, a „ „
 „ matione harum Nostrarum Patrimo „ „

„ iisdem non solum mox renuncient ^{Sæc. XVIII.}
 „ atque ad patrios lares in Sacrum Im- ^{A. C. 1734.}
 „ perium vel hæreditarias Nostras Pro-
 „ vincias redeant, sed ne deinceps du-
 „ rante hoc bello, ulli alteri, quam
 „ Nobis, Sacro Imperio, ac Patriæ suæ,
 „ aut denique iis tantum confœderatis,
 „ qui Nobis in declarato hoc bello au-
 „ xiliatrices manus reipfa præstituri
 „ sunt, operas suas qualescumque lo-
 „ cent, quin potius omnibus servitiis
 „ & auxiliis declarato nunc communi
 „ hosti navandis omnino abstineant. „

- *Tertio:* Inhibemus & vetamus omne
 „ neutrarum partium studium aut si-
 „ mulationem, vulgo *neutralitatem*, li-
 „ terarum etiam, & quarumcumque
 „ mercium ex lana, serico, argento,
 „ vel auro, aut aliis materiis cujus-
 „ cumque generis factarum commer-
 „ cium cum Gallicis & Sabaudicis pro-
 „ vincijs hucusque usitatum; item di-
 „ rectam & indirectam vinorum, &
 „ quorumvis poculentorum, esculento-
 „ rum, ac fructuum ex prædictis pro-
 „ vincijs in Sacrum Imperium investio-
 „ nem, porro *mutuum* in hostiles terras
 „ cambiorum negotium, & generaliter
 „ omnem immediatam & mediatam cum
 „ iisdem communicationem adeo, ut
 „ & omnes nati Galli, Sardi & Sabaudi,
 „ aliæque suspectæ personæ e finibus

Mm 4

„ Im-

Sæc. XVIII. „ Imperii omnino exulare. omnes
 „ liæ ac Sabaudia merces in com

A. C. 1734. „ sum cadere, ac fisco cedere deb
 „ huncque in finem in *Telonis*, ac
 „ per cujusvis loci Magistratum de
 „ sedulo inquirendum, & proceden
 „ sit, prout isthæc Nostra & glori
 „ morum Prædecessorum Nostra
 „ hujusmodi jussa & mandata lib
 „ rius continent; præprimis vero.

Quarto: „ Omnes & singuli
 „ & sacri Romani Imperii Electo
 „ Principes, Status, Vasalli ac fidei
 „ eorumque Præsules aut Dynasti
 „ jurisdictionis Territorialis Præs
 „ alique omni cura præcaveant ac
 „ curent, ne *triticum, farina, equo
 „ jumentorum, aliorumque gener
 „ pecora, aut etiam arma, pulvis, p
 „ bum, sulphur, nitrum, vel alia
 „ paratum bellicum necessariz spe
 „ aut merces extra Imperium
 „ citra expressam licentiam nee in
 „ Provincias, quæ neutri belliger
 „ tium adhærent, ullo modo extra
 „ tur. Porro etiam &*

Quinto: „ Nullus Gallorum, Sa
 „ rum, aut Sabaudorum, cujuscumq
 „ sexus aut Status *Ecclesiastici* vel
 „ ularis, in *Canonicorum Collegi
 „ vel monasteria, aut Communica
 „ vel Tribus deinceps recipiatur,*

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„in Domesticum vel famulum condu-
 „catur: recepti autem vel conducti sub
 „reatu pœnæ dimoveantur; exceptis
 „tamen iis Ecclesiasticis, de quorum
 „in Nos devotione illorum Episcopi,
 „Prælati, ac superiores certi essent,
 „& fidem dare vellent, quod iidem
 „nihil in præjudicium Nostrarum &
 „sacri Imperii rationum, literis vel
 „alio modo acturi sint: inter sæculares
 „quoque eximantur ii, qui multis
 „jam ab annis domicilium in Imperio
 „fixerunt, aut religionis causa ex
 „Gallia, Sabaudia, vel Pedemontio e-
 „migrarunt, incolatumque apud quos-
 „dam Imperii ordines, præstito etiam
 „homagio nacti fuerunt, & de cætero
 „præsenti & illis Imperii legibus ob-
 „temperare accedente Superiorum con-
 „sensu mallent. Pariter

Sexto: „Nulli Nostrarum ac sacri
 „Romani Imperii Vasallorum ac sub-
 „ditorum, quisquis ille sit, liceat sub
 „quocumque prætextu in Galliam vel
 „hostiles terras iter facere, & quemad-
 „modum..

Septimo: „Illæ exteræ Potentiæ,
 „vel etiam illi Electores, Principes,
 „Status aut Ordines Imperii, qui præ-
 „sente bello eo devenirent, ut vel treu-
 „garum, vel minuendarum virium No-
 „strarum vel progressuum impedi-
 „entur.

Mm 5

„de

Sæc. XVIII. „dorum caussa, vel ex aliis quibus
 A. C. 1734. „ aliunde desumptis rationibus que
 „ dam Imperii Electorem, Principem
 „ Statum, aut Ordinem, horum
 „ aut etiam confœderatorum terrarum
 „ & subditos hostiliter invaderent,
 „ turbarent, similiter ut Nostri &
 „ Imperii hostes reputentur, & de-
 „ rentur, ita &

Octavo: Ille Status, aut quoscumque
 „ que alius demum foret, qui ab aliis
 „ mis contra *Regem Gallie, Regem*
 „ *dinie, Ducemque Sabaudie* ac
 „ fautores, socios, & adhærentes
 „ ripiendis, abstineret, aut Nostri
 „ Imperio *servitia militaria* juxta
 „ culam Imperii debita recusaret,
 „ stesque vel eorum Socios admittens
 „ litum conscriptione, equorum con-
 „ ptione, & abductione, annona,
 „ que bellico apparatu quocumque
 „ mum modo clam vel palam jura
 „ tamdiu *Noster & Imperii hostes*
 „ featur, donec impetrata a Nostri
 „ Imperio culpæ venia obligatio
 „ debitum præstiterit; interea
 „ Imperii Vasallorum, aut subdito-
 „ apud talem stipendia mercatorum
 „ protinus eundem derelinquat, ab
 „ Nostri aut confœderatorum legi-
 „ pro Patria militet: Non minus

Nono: „ In eo etiam casu, quo unus ^{Sæc. XVIII.}
 „ vel alter hostium potentia non impe- ^{A. C. 1734.}
 „ ditus ex Imperii Ordinibus Membrum,
 „ civis aut subditus ad tenorem harum
 „ *Patentium* aliorumque Imperii recep-
 „ suum in debita pro Imperio & Patria
 „ præstatione tergiversarentur, vel vero
 „ cum *Corona Gallicæ*, ejusve affeclis
 „ de media via tenenda pacisci jamjam
 „ cogitarent, vel deinceps cogitaturi
 „ essent, contra hunc vel hos omnium
 „ & singulorum a Nobis & Sacro Im-
 „ perio dependentium *feudorum*, *benefi-*
 „ *ciorum*, ac aliorum quorumvis tam
 „ *Ecclesiasticorum*, quam *Sæcularium*
 „ honorum privatio decernatur, & juxta
 „ modum & executionis ordinem super
 „ Imperialibus Constitutionibus ac de
 „ communis juris rigore procedatur.
 „ Tandem

Decimo: „ Omnes & singuli, qui
 „ præsentibus *belli declaratoriis*, cete-
 „ risque Nostris Cæsareis ordinationi-
 „ bus, & jussis temerario quodam ausu
 „ contravenire haud abhorrent, ex
 „ arbitrio, aut pro casus exigentia, &
 „ delicti enormitate, vel privationem
 „ omnium & singulorum tam feuda-
 „ lium, quam allodialium, ac hæredi-
 „ tatorum bonorum, & pertinentia-
 „ rum, jurium etiam facultatum, of-
 „ feriorum, dignitatum, honorum,
 „ gra-

Sæc. XVIII. „ graduum, & famæ, vel in manibus
 A. C. 1734. „ delicto deprehensi, capitalem præ
 „ contra absentes temerarios perire
 „ res etiam in imagine exequentur
 „ tanquam contemptores ac Patre
 „ ditores rei que criminis læsæ illius
 „ perduellionis, felonix, & inobedi
 „ severissime luant, ipsisque ac eos
 „ descendentibus, utriusque sexus
 „ men, cognomen, honoris præ
 „ tum, gentilitia, vel noviter ac
 „ armorum insignia, dignitatum
 „ nobilitatis prærogativæ, jus
 „ in comitiis, ac aliis ordinum &
 „ bilium Conventibus ac Collegiis
 „ crique Imperii Civitatis omnino
 „ mantur, denique in genere &
 „ infames & a Sacro Imperio profan
 „ scripti, vulgo banditi declarentur,
 „ imo sancitum a cujusque loci
 „ stratu in eos supplicium per
 „ Romanum Imperium judicetur
 „ timum, ac pro modo requisito
 „ que terrarum executioni mandetur
 „ Quapropter universis & Imper
 „ Nostris & sacri Romani Imperii
 „ ctoribus & Principibus Ecclesiasticis
 „ & sæcularibus Archiepiscopis
 „ scopis, Abbatibus, Ducibus,
 „ chionibus, Prælati, Comitibus
 „ ronibus, Militibus, Nobilibus, Cler
 „ tibus, Magistratibus, Antianis

Sæc. XVIII
A. C. 1734.

„xilliferis, Potestatibus, Civium Ma-
 „gistris, Consulibus, Communitati-
 „bus, ac omnibus denique Nostris &
 „sacri Imperii Reguorumque, & Do-
 „minorum Nostrorum hæreditariorum
 „subditis & fidelibus dilectis, cujus-
 „cumque status, gradus, ordinis, con-
 „ditionis, dignitatis, aut præeminen-
 „tiæ existant, de Cæsareæ Nostræ po-
 „testatis, & autoritatis plenitudine
 „serio mandamus, & præcipimus, ut
 „pro eo quod Nobis jurant, fidelitatis,
 „& homagii juramentum, proque eo,
 „quo Nobis, qua *Romanorum Impera-*
 „*tori* tenentur obedientiæ vinculo, nec
 „non sub periculo, & pœna incurrendi
 „privationem omnium beneficiorum,
 „immunitatum, & privilegiorum, quæ
 „a Nobis & Sacro Imperio, aut a
 „aliunde habent, hanc *Nostram belli*
 „*declarationem*, publicationem, inter-
 „dicta, mandata, & jussa in omnibus,
 „punctis, articulis & clausulis firmiter
 „observent, defendant, & manute-
 „neant, eamque in omnibus suis di-
 „tationibus, territoriis, & pertinentiis
 „ubivis locorum per suos locumtinen-
 „tes, vice Dominos, Consiliarios, Ju-
 „dices & quoscumque alios eorum no-
 „mine jus & justitiam administrantes,
 „citra moram, publicari, conservari,
 „defendi, & manteneri faciant, ne-
 „que

Sæc. XVIII. „que eidem ullo modo clam vel
 A. C. 1734. „lam contraveniri sinant, in quar
 „gravissimam *Nostram* & *sacri*,
 „*Imperii indignationem* & *supradic*
 „amissionis aliasque in recessibus
 „perii *Pacisque publicæ* *Confir*
 „nibus in temerarios hujusmodi
 „gressores *statutas pœnas irremiss*
 „luendas evitare maluerint.,

§. XXII.

*Caroli V. Imp. edictum ad Illustres
 Principes ac Nobiles.*

Facta hac belli declaratione Imperator
 Vienna die vigesima Martii
 singulos Italix Principes, Nobiles
 Vasallos sequens transmisit edictum
 „Nos *Carolus &c.* Notum esse
 „ratumque est *Dilectionibus* *vestris*
 „Vobis jam est, quibusnam *innu*
 „tionibus *justissimam* *Nostrom*
 „pacifragos, perfidosque *holtes*,
 „ges *Galliæ, & Sardinia, ac*
 „*Sabaudia*, horumque *Fautores*,
 „cios, & *Adhærentes*, & *totum*
 „perium *bellum* per *patentes* *Nostre*
 „teras de *decima* *tertia* *hujus*
 „declari & *publicari* *fecerimus*
 „Confidimus proinde *nemine*
 „dem ex *Dilectionibus* *Vestris* a *Vobis*
 „& a *pietate* *adeo* *alienum*, aut *de*

„ Nobis fidei & devotionis suæ ita im- Sæc. XVIII.
 „ memorem fore, ut tam *nefandæ*, per- A. C. 1734.
 „ *fideæ*, ac *perjuræ* hujus pacis *infractio-*
 „ *nis*, & *rebellionis*, quæque inde flu-
 „ xere, ac fluere possunt, criminum
 „ participem se reddere, aut insensis
 „ hostium conatibus, in perfractam ani-
 „ morum a Nobis alienationem, rui-
 „ namque & desolationem Patriæ unice
 „ vegetibus, *ullum adminiculum, vel*
 „ *auxilium* præbere velit, quin imo No-
 „ bis pollicemur, quemvis vestrum il-
 „ licitam quamlibet cum dictis hostibus
 „ communionem, prout & stipendia,
 „ quæ aliqui forsitan quovis prætextu aut
 „ studio, aut officio ab iis merentur,
 „ mox sua potius sponte abhorrere, &
 „ renuere.,
 „ Ne tamen pro ratione suffragio-
 „ rum, quibus Nostri sacrique Imperii
 „ Electores, Principes, Status, ac Or-
 „ dines Nos porro rogarunt, Imperia-
 „ lis Nostre sollicitudinis partibus
 „ deesse videamur.,
 „ Hinc est, quod de *Cæsareæ No-*
 „ *stræ* potestatis & authoritatis pleni-
 „ tudine, Dilectiones Vestras & Vos
 „ benigne & serio monemus, atque sub
 „ gravissima Nostra & sacri Imperii
 „ indignatione, ac pœna amittendo-
 „ rum leudorum, & quorumcumque a
 „ Nobis & Sacro Romano Imperio
 „ ejus-

Sæc. XVIII. „ ejusdem ac Vobis concessorum
 A. C. 1734. „ legiorum, jurium & gratiarum,
 „ non proscriptionis, vulgo
 „ rebanni; districte inhibendo,
 „ mus, ne quis Vestrum, cuius
 „ que ille status, gradus, conditio
 „ dignitatis, aut præeminentie ex
 „ rit, qui Romano Imperio qualicumque
 „ vinculo innexus est, atque ejus
 „ honoribus & prærogativis gaudi
 „ ex quo ei hæc Nostra voluntas,
 „ ex originalibus Nostris literis
 „ ex earum transumptis (quibus
 „ fidem adhiberi volumus) aut
 „ perspecta fuerit, sæpe dictis
 „ & sacri Imperii declaratis hostibus
 „ amplius operam navet, aut toga
 „ sago a consiliis vel servitiis sit,
 „ auxilia ulla submittat, sed
 „ protinus revocet, stipendiis,
 „ ea ex Vobis, apud eosdem,
 „ que Socios, vel Adhærentes
 „ Equestribus, aut Pedestribus signis
 „ alias meretur, mox renunciet,
 „ etiam deinceps ab iis se condonari
 „ ciat, neve milite, pecunia,
 „ cujuscumque generis armis,
 „ meatu, transitu, statione,
 „ quovis modo iniquissima eorum
 „ limina, & conatus adjuvet,
 „ citos cum illis tractatus in Nostra
 „ & sacri Imperii præjudicium

„multo minus sponte, vel dictorum Sæc. XVIII.
 „*Europæ Turbatorum* incitamento vel A. C. 1734.
 „adhortatu, Regna & Provincias No-
 „stras hæreditarias, sive fideles No-
 „stros & Imperii Vasallos & Feudatarios,
 „Fæderatosve in vel extra Imperium, sub
 „ullo prætextu armis infestet, contra
 „Nos vel illos hostilia machinetur,
 „aut talium moliminum suspicionem
 „præbeat, vel alia quæcumque atten-
 „tare præsumat. „

„Dilectiones Vestras & Vos insu-
 „per benevole, benigneque hortantes,
 „ut si qui forsitan ex earundem & Ve-
 „stris filiis Consanguineis, Clientibus,
 „Vasallis & Subditis apud sæpe dictos
 „declaratos Nostros & Imperii hostes,
 „eorumque fautores, socios, & ad-
 „hærentes, aut eos etiam, qui Nobis
 „& Imperio, ejusque Membris, Va-
 „sallis & Fæderatis adversari velint,
 „militarent, aut alia ratione iis præsto
 „essent, eos non tantum sub spe gra-
 „tiæ ac veniæ Nostræ Cæsareæ, alte-
 „riusque sui promotionis, sed & sub
 „communicatione gravissimarum pœ-
 „narum, respective amissionis bono-
 „rum, feudaliū & allodialium, ju-
 „rium, honorum, beneficiorum, gra-
 „duum, privilegiorum, municipii, fa-
 „mæ & vitæ, inde *avocetis*, & contra
 „refractarios confestim severe proce-
 „dite. Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Nn da-

Sæc. XVIII. „ datis; decet enim Vos vires de
 A. C. 1734. „ ram Vestram justæ potius causæ

„ in defensionem Imperii & Patriæ
 „ lacriter impendere, & Dilectæ
 „ Vestræ & Vos exequendo hanc
 „ stram voluntatem, de Nobis, &
 „ Romano Imperio, Patria, ac
 „ Republica Christiana præclare
 „ bimini. „

„ Quod si autem, quiscumque
 „ sit, contra expectationem & ex
 „ sam hancce Nostram & totius Romani
 „ Imperii Sanctionem, sub præ
 „ præstiti forsan juramenti (quod
 „ contra Nos & Sacrum Imperium
 „ se aliunde nullum, & nullius
 „ tionis est, illudque pro tali ex
 „ tudine potestatis Nostræ Cæsareæ
 „ declaramus & irritum dicimus)
 „ alio emendicato titulo, aut tenore
 „ rio ausu injustissima dictorum
 „ eorumque sociorum & adherentium
 „ molimina fovere, aut iisdem
 „ modo opem ferre, ac quibuslibet
 „ mum Nostris & Fœderatorum
 „ strorum adversariis, vel contra
 „ aut unum vel omnes Nobiscum
 „ tientes sacri Romani Imperii
 „ res, Principes, Status, Ordines,
 „ liosve Vasallos & Fœderatos
 „ patrare, seu moliri deprehensus
 „ rit, is omnibus, quæ a Nobis

„dem Sacro Romano Imperio possidet, Sæc. XVIII.
 „beneficiis, juribus & privilegiis se noverit A. C. 1734.
 „irremissibiliter privandum, & a Fisco
 „Nostro Imperiali contra eum sine mora
 „procedendum, aliisque supra recen-
 „sitis, in tales refragatores, præsen-
 „tes vel absentes, tanquam *Rebelles &*
 „*proditores Patriæ, sancitis læsæ Maje-*
 „*statis & perduellionis ac inobedientiæ pæ-*
 „*nis quam severissime animadversum*
 „iri. „

„Quod ut omnibus tanto magis
 „manifestum fiat, neque ullus causam
 „ignorantiæ prætexere possit, a Di-
 „lectionibus Vestris, & Vobis benigne
 „postulamus, ut has patentes Nostras
 „*litteras avocatorias & inhibitorias, re-*
 „*spective in Territoriis & Districtibus*
 „vestris, publicari ac affigi curetis. „

Haud absimile edictum promulgari
 jussit die vigesima secunda Martii ad
 omnes Italiæ subditos, quibus omne
 literarum, & negotiationis commer-
 cium cum hoste interdixit: Hujus e-
 dicti tenor erat sequens:

Nos Carolus &c. „Notum, testa-
 „tumque facimus tenore præsentium
 „universis & singulis, quorum interest,
 „aut quomodolibet interesse potest:
 „Quod inhærendo *Cæsareis* Nostris or-
 „dinationibus, quas ob *justissimum* No-
 „strum & totius Imperii bellum contra
 Nn 2 „de-

Sac. XVIII „ declaratos Nostros pacifragos, per
 A.C. 1734 „ dos & perjuros hostes Reges Galliarum

„ Sardiniae Ducemque Sabaudiae, eosque
 „ que Adhaerentes, Sequaces ac Fideles
 „ res hactenus publicari fecimus, per
 „ æquum, bonum, quin & necessarium
 „ Nobis visum sit, etiam omne Liberum
 „ rum, mercium, cambiorum, & quorumlibet
 „ cumque negotiorum Commertium Nostri
 „ inter sacrique Romani Imperii Terrarum
 „ æque ac Italicas & declaratorum huiusmodi
 „ stium Provincias, ac terras, harumque
 „ que incolas serio inhibere & vetare
 „ & quamcumque directam vel indirectam
 „ rectam inter eos communicationem
 „ penitus rescindere. „

„ Quapropter Vobis omnibus & singulis
 „ gulis Nostri sacrique Romani Imperii
 „ per Italiam fidelibus ac devotis subditis
 „ ditis & incolis, cujuscumque Conditionis,
 „ ditionis, Ordinis aut Status extraneis
 „ ritis, aut quocumque nexu Nobis & Nostri
 „ Imperio obstricti sitis, vigore huiusmodi
 „ Nostrarum Patentium Literarum (quarum
 „ rum transumptis parem fidem adhiberi
 „ beri volumus) serio mandamus & præcipimus,
 „ præcipimus, ut pro eo, quo Nobis & Nostri
 „ qua Romanorum Imperatori & Nostri
 „ premo Domino, fidei devotionis, &
 „ sequii & subjectionis vinculo tenentur
 „ mini, & sub pœna amissionis omnium
 „ honorum, gratiarum, privilegiorum
 „ libere

„libertatum municipii ac jurium quo Sæc. XVIII.
 „rumcumque, quibus a Nobis & Sacro A. C. 1734.
 „Imperio im - vel mediate potimini,
 „utimini, & fruimini, ab omni om-
 „nino literarum, cambiolorum merca-
 „turæ, & cujuscumque generis nego-
 „tiorum commercio, Societatibus, Con-
 „tractibus, Conventionibus, Permu-
 „tationibus, & qualicumque denique
 „cum prædictorum declaratorum No-
 „strorum & sacri Imperii hostium sub-
 „ditis & Incolis, vel in eorundem ter-
 „ras & Provincias antehac directe vel
 „indirecte usitata communicatione,
 „durante hoc bello & donec liberum
 „commercium iterum restitutum fue-
 „rit, penitus abstineatis & superse-
 „deatis.,

„Mandamus insuper omnibus No-
 „stris & sacri Romani Imperii per *Ita-*
 „*liam* fidelibus dilectis Principibus,
 „Ducibus, Marchionibus, Comitibus,
 „Baronibus, Militibus, Nobilibus,
 „aliisque Vasallis & Feudatariis, cu-
 „juscumque Status, Gradus, Ordinis,
 „Conditionis, Dignitatis aut præemi-
 „nentiæ existant, ut *Cæsareas has Li-*
 „*teras Nostras patentes inhibitorias* in
 „suis respective territoriis & districti-
 „bus pro cujuscumque notitia publi-
 „cari & affigi, atque per se ac suos in
 „Magistratu Constitutos, aut jus &
 „N n 3 „justi-

Sæc. XVIII. „ justitiam nomine superiorum fœ
 A. C. 1734. „ administrantes earum tenorem
 „ pleri, defendi & manuteneri, te
 „ rarios & refractarios transgre
 „ vero pro delicti gravitate supra
 „ pœnis, aliisque modis idoneis ad
 „ ges, & constitutiones Imperii
 „ nino coerceri curent, in quant
 „ ipsi gravissimam *Nostram* & sacri
 „ mani *Imperii indignationem* evitare
 „ luerint „

Biduo post cunctis per Italiam
 fallis prohibuit Imperator, ne hosti
 annonam, vel alia suppeditarent, tra
 misso ad eos hoc diplomate:

„ Notum manifestumque jam tu
 „ cimus per *Cæsaream Nostram* un
 „ salis Imperii hostes, *Reges Gallie*
 „ *Sardinie Ducemque Sabaudie*, ac
 „ rum Fautores, Socios, & adha
 „ tes *Belli Declarationem* die decima
 „ tia hujus Martii, necnon *Patente*
 „ stras literas quorumcumque Nob
 „ rum, & sacri Imperii Vasallorum
 „ Subditorum sub dictorum hostium
 „ gnis militantium, aut alias me
 „ tium, avocatorias die vigesima
 „ quanta cura & sollicitudine con
 „ Nobis nuper ab Electoribus,
 „ cipibus, Statibus, & Ordinibus
 „ Comitibus imperialibus *Ratisbonæ* con
 „ gatis fidelissima Consilia execu

„mandare desideremus: Ne autem quod-
 „dam ex iisdem, ac pro communi Pa-
 „triæ omniumque bonorum salute quid-
 „quam omiffum remaneat, summopere
 „etiam necesse duximus cujuscumque
 „generis annonæ, vel bellici appa-
 „tus coemptionem & evectionem me-
 „moratis hostibus in *Nostris & sacri*
 „*Imperii Teutonicis & Italicis Oris &*
 „*Provinciis* subito pro- & cohibere, fa-
 „cile enim noscitur devastantes eorum
 „vires per ejusmodi suppeditationem,
 „in præsentissimum Nostrum & sacri
 „Romani Imperii, Nostrorumque Fœ-
 „deratorum damnum & detrimentum,
 „admodum suffulciri. „

„Hinc vigore harum *Patentium No-*
 „*strarum Literarum* (quarum transum-
 „ptis eandem fidem adhiberi volumus)
 „& ex plenitudine potestatis atque au-
 „thoritatis Nostræ Cæsareæ, Dilectio-
 „nes Vestras & Vos benevole clemen-
 „terque monentes & adhortantes, ab
 „eisdem & vobis postulamus, ut præ-
 „fatis declaratis Nostris & sacri Ro-
 „mani Imperii hostibus in omnibus &
 „singulis Vestris Provinciis, Terris &
 „districtibus non tantum cujuscumque
 „generis annonæ, & pabuli, sed &
 „omnium rerum, quæ ad Bellicum
 „apparatum quoquo modo pertinere no-
 „scuntur, coemptionem, & evectio-

Nn 4

„nem

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII. „nem districte prohibeatis, & in
 A. C. 1734. „diatis, multo minus eadem ac

„metipsi iisdem talia directe vel
 „recte suppeditetis, venundetis,
 „cetes, apportetis, aut adve
 „vel ab aliis id fieri curetis, quin
 „tius Nobis & Militi Nostro
 „modi residua annona, pabulo
 „bellico apparatu erga refusionem
 „pretii, in Patriæ defensionem
 „tocys succurratis, & subveniat
 „temerarios vero transgressores
 „fiscatione pretii & rerum vendit
 „ac pro delicti gravitate aliis cont
 „ad leges Imperii pœnis coercer
 „ciatis, in quantum Dilectiones V
 „& Vos ipsimet gravissimam Nob
 „sacrique Romani Imperii indig
 „nem, & sancitam per Constit
 „Imperii in hujusmodi casibus ser
 „mam animadversionem evitare
 „lueritis. „

„Atque hæc est seria mens &
 „luntas Nostra, qui contra inj
 „vim Dilectionibus Vestris & Vob
 „ficacem Nostram protectionem
 „mittimus. „

Sub idem tempus Ludovicus
 Franciæ Rex per suum Oratorem
 mæ a summo Pontifice petierat, ut
 concederet, quatenus nonnullas
 nis Ecclesiasticæ Urbes præsidari

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

milite firmari permetteret, sicque efficacius Cæsareis copiis transitum intercludere posset. Verum Clemens ad hæc respondit, sibi firmum fixumque esse, neutrius partis studia amplecti: id enim communis Patris officium deponere; ac propterea se ad cujuslibet Principis petitionem tam Cæsareis quam Gallo-Hispanis legionibus transitum per ditiones Pontificias indulgisse.

§. XXIII.

Franciæ Regis edictum contra libellos in præsentibus controversiis editos.

Quamvis Ludovicus XV. Galliarum Rex ad sopiendas, quibus occasione Constitutionis *Unigenitus* publica tranquillitas plurimum turbabatur, altercationes iterato silentium imposuisset, acriter tamen in utramque partem ore & calamo adhuc certatum est: Magis ergo ad reddendam Ecclesiæ, Statusque pacem efficax remedium fore censebat Fleuryus Cardinalis, si, ut supra meminimus, promiscue omnia scripta & libelli de hac controversia agentes Regio edicto prohiberentur. De hujus consilii successu adeo persuasus erat Cardinalis, ut ad ejusmodi decretum publice edendum Regem induceret,

N n 5

ceret,

Sæc. XVIII. ceret, quo autem eventu, paulo
 A. C. 1734 retulimus, nunc haud abs re fore

Pag. 471.

femus, ipsum Regii Senatus ead
 adducere, cujus summa hæc est
 „Jam antea Regia sua Majestas
 „creverat, controversiis circa ita
 „dos aut extendendos sacræ & pro
 „auctoritatis, potestatisque limite
 „ortis, ac in Regno inde perim
 „dis malis obicem ponere, atque
 „Regia sua Majestas jam Anno
 „die decima Martii præcepit, ut
 „nes ejusmodi controversiæ, atque
 „tercations, ceteraque eo collim
 „penitus tollantur, ac propterea
 „versale absolutumque silentium
 „hanc controversiam imposuit, ac
 „hibuit, ne ulla scripta, libelli,
 „morialia aut alia quæcunque
 „hoc negotium typis edantur, ven
 „tur vel disseminentur, eoquod
 „sua Majestas hujus causæ cog
 „nem per præfatum edictum die
 „ma Martii suæ curæ, sibi que
 „servasset, aliunde vero non
 „necessarium fore censeat, ut
 „controversiam, quæ quotidie
 „ne Bullæ *Unigenitus* innovat
 „suo partu suffocet, ac ideo
 „quinta Septembris ejusdem an
 „rursus decreto hanc Constitutionem
 „optari præcepit, & districte inhib

„ejusmodi scripta aut libri, quibus ex-
 „orta diffidia circa præfatam Bullam Sæc. XVIII.
 „foveri, & jam decisa in controver- A.C. 1734.
 „siam trahi possent, componantur, im-
 „primantur, vendantur, aut in vulgus
 „spargantur, aut litigantes mutuo ca-
 „lumniosi Novatorum, Hæreticorum,
 „Schismaticorum, Jansenistarum, aut
 „aliorum probrosorum nominum inju-
 „riis laceffant, ac provocent, cum Rex
 „horum quoque cognitionem atque exe-
 „cutionem suo reservarit judicio, nihilo-
 „minus cum Regiæ suæ Majestati in-
 „notuerit, quod spretis hisce edictis ac
 „prohibitionibus, sequentes tamen li-
 „belli in lucem prodierint: *Pastoralis*
 „*Instructio Massiliensis Episcopi de Eccle-*
 „*sia Gallicanæ libertatibus; Jus supremi*
 „*Principis in administrationem Ecclesiæ seu*
 „*de limitibus sacrae & profanae potestatis*
 „*unacum summario Chronologico eorum,*
 „*quæ Pontifices pro extendenda sacra pote-*
 „*state attentarunt. Anecdota in Bullam*
 „*Unigenitus. Refutatio horum Anecdo-*
 „*torum auctore Sistaricensi Episcopo; Dif-*
 „*sertatio in qua declaratur, quo sensu Ec-*
 „*clesiæ Catholicæ judicium de variis propo-*
 „*sitionibus in globo damnatis dici possit: Re-*
 „*gula fidei per Carolum Tullensem Episco-*
 „*pum &c.*

„Capta de his scriptis cognitione,
 „cum sua Majestas intellexerit, quod,
 „quam-

Sæc. XVIII. „quamvis diversi sint meriti, in
 A. C. 1734 „rum quædam sanam doctrinam
 „neant, quia tamen ea omnia
 „muni laborant vitio, scilicet
 „ejusmodi controversias renovent
 „Rex penitus supprimi atque
 „qui vult, aliunde vero priores
 „bitiones, atque edicta haud
 „observarentur, si unum alter
 „scriptum sub obtentu, quod
 „scripta confutent, & præcipua
 „fundamentales Regni leges &
 „cipia corroborent, exciperetur
 „Rex hoc alias æquissimum dilecti
 „unitatis pacisque necessitati
 „nendum ratus, in secretiori
 „natu præsens his inconvenientis
 „dium opposuit, ac præcepit,
 „cipit, ut omnia ejus edicta die
 „ma Martii & quinta Septembri
 „no 1731. promulgata integre &
 „nullin executioni dentur, pro
 „dat, ut præfata scripta, utpote
 „edictis contraria, suppressa sint
 „neant. Insuper Regia sua
 „omnibus & singulis præcipit,
 „rum scriptorum exemplaria,
 „habent, quantocius ad Senat
 „cellariam deferantur, ut suppr
 „sint. Serio etiam inhibet om
 „Typographis, Bibliopolis, Pro
 „&c. cujuscunque status aut dignitatis

„sunt, ne ejusmodi scripta imprimant, Sæc. XVIII.
 „divendant, distrahant, aut quovis A. C. 1734.
 „pacto publici juris faciant &c. Da-
 „tum Marlii in Regio sanctiore Senatu
 „in præsentia Regis die vigesima sexta
 „Januarii 1734.

§. XXIV.

*Liberorum Murariorum Societas di-
 spersa ac proscripta.*

Hoc item anno detecta est nova So-
 cietas, cujus Sodales juxta idio-
 matum diversitatem *liberi Murarii*,
Francs - Massons, *Free Massons*, *Frey*
Metzellers, *Freymaurer* &c. appellan-
 tur: Horum originem si petas, nil nisi
 ridiculum, mendax, falsum & fana-
 ticum ab eis expectandum: cumque
 ceteroquin omnia in suo systemate sin-
 gularia habere gestiant, id tamen cum
 omnibus pene hæreticis & Sectariis
 commune habent, quod sua incuna-
 cula ab antiquissimis temporibus repe-
 tant, partim ut obscuris spuriæ fœtus
 natalibus auctoritatem ex veneranda
 vetustate conciliarent, partim ut in
 suis Adversariis sacro cum horrore re-
 verentiam instillarent erga illam socie-
 tatem, quæ per tot annorum millia
 in sola Britannia conservari, & no-
 stro primum ævo prodire, divinaque
 potius

sectæ Sodales publice ac impune in Sæc. XVIII.
 præcipuis Regni Urbibus, præsertim A. C. 1733.
 vero Londini domicilia (*Loges* vocant) quædam
 quamplurima habebant, in quibus con-
 venticula cum magno etiam apparatu,
 ac solemnitate celebrabant, ubi tamen
 id prorsus singulare est, quod Prædi-
 cantes in Anglia adversus privata præ-
 sertim Pietistarum conventicula magno
 Zelo ac stentorea voce declamarint, ad
 publicos tamen & nocturnos Murario-
 rum congressus velut muti ac edentuli
 canes siluerint. Ceterum quamdiu
 hæc vipera ex ovis suis pullos dun-
 taxat in Anglico suo nido excluderat,
 in ceteris Europæ Regnis ac Provin-
 ciis exigua prorsus cura de hujus mali
 periculo utpote remoto Principes ac Ma-
 gistratus exteros tangebant; cum enim
 effrænata sentiendi libertas jam plura
 alia Societatum monstra in hoc Regno
 progenerasset, hæc quoque liberæ huic
 Nationi minime invidenda, nec aliter
 quam tacito cachinno explodenda cre-
 debatur: postquam vero virulenti hi
 Bufones hoc anno etiam trans mare
 volabant, & primos nidos in Hollandia
 construere cæperant; tum vero soler-
 tius in eorum mores, consortiones, to-
 tumque hujus factionis statum inquire-
 cæptum: ipsa enim jurata arcani reli-
 gio, nocturnæ & clandestinæ coitiones,
 factio-

Sec. XVIII. factionesque latentis mali suspitione
 A. C. 1734. & futuri periculi metum haud ter-
 ingerebant: Acuebatur adhuc in
 Magistratus vigilantia, dum eide-
 notuit, quod hujus sectæ homines
 modo Hagæ Comitum duo aper-
 domicilia, alterum pro Hollandia
 liud pro Anglis, sed insuper et
 Amstellodami duas itidem sedes
 Gallica & Anglica Natione loca-
 ac demum eodem anno alios hujus
 tionis Viros in Franciam ablega-
 qui primam Sedem Parisiis ceperant
 inde latius diffusi quinque alia
 modi diversoria in variis Fran-
 cibus erexerant: Hæc ipsa vero
 diosa propagandæ sectæ veloci-
 lius dispersionem acceleravit: qui
 ipse populus Hagæ adversus eam
 conventicula utpote patriæ legibus
 topere adversa excanduit, jamque
 eo fuit, ut unum ex hisce domi-
 injecto igne devastaret: popularem
 men tumultum tempestive inhibuit
 magistratus, donec de hujus Societatis
 conditione, fine, & statutis ex-
 haberetur notitia: dum vero acur-
 nie in rem indagatum est, depre-
 batur, quod Nobiles, Cives ac pauci
 maximo numero huic Societati
 diffusæ nomen dedissent: Cum
 numerosæ ejusmodi Societates pro-

mam seditionis fomentum essent, in-
 deque Status in Statu (res in Repu-
 blica exitialis) erigi videretur, hinc Sæc. XVIII.
A. C. 1734.
 Hollandiæ & Occidentalis Frisiæ Or-
 dines præceperunt, ut noctu, dum
 hæc conventicula haberentur, milites
 in eorum Triclinium improvise impetu
 irruerent, congregatos dissiparent, &
 quicquid deprehenderent, secum au-
 ferrent: Jussa executioni dantur, ape-
 riuntur conclavis fores, disperguntur
 factiosi, & præter varia Murariorum
 instrumenta abstrahitur ærarium, in
 quo non pauca scripta, aliaque, qui-
 bus mali suspicio plurimum augebatur,
 fuere reperta; inter alia etiam sequens
 juramenti formula:

*Ego N. N. solemnissime profiteor, &
 coram Omnipotenti Deo & hac Societate
 juro, me arcana hoc vespere vel alio quovis
 tempore communicanda nec verbo nec signo
 unquam proditurum. nec ea vel calamo vel
 scalpro exaraturum, nec chartæ, nec cu-
 pro, æri, ligno aut lapidi incisurum, nec
 eorum aliquid pro re immobili vel mobili
 vel alio quovis modo cuiquam manifestatu-
 rum, communicaturumque, secus non mi-
 nori supplicio puniendus, quam quod cor-
 neum per papillam sinistræ mammillæ meæ,
 & lingua mea ex intima radice oris mei
 eruatur, corpus meum comburatur, & ci-
 neres mei in æra dispergantur, ut me hu-
 Hist. Eccles. Tom. LXXIV. O o jus*

Sæc. XVIII. jus Societatis membrum fuisse, hac
A. C. 1734. penitus evanescat memoria. In

arca reperiebantur instructiones pro
cipiendis Candidatis, & varia
de eorum instrumentis, necnon
signibus, vestibus ac sedibus Prae
Commendatoris, Oratoris, ac
dicum &c. Utrum vero hoc juramen
tum, ac reliquus eorum apparatus
rit genuinus, vel duntaxat ad
piendum, & in casum, quo
arca in Magistratus politici manus
veniret, ultro excogitatus, ac
situs, scire parum interest, sed
quoque inter Societatis arcana
sendum erit: nobis hac in re
dictum Senecæ: *Si honesta sunt,
facis, omnes sciant, si turpia, quid
neminem scire, cum tu scias.*

Quantumvis omnia, quæ hac
casione detegebantur, non nisi pueri
ria, ridicula, imo & puerilia esse
derentur, Amstellodamus tamen
gistratus, ut Urbis & civium quieti
securitati consulere, die trigesima
vembris Anno 1735. promulgato
& sub pœna publicæ pacis penam
toribus debita inhibuit, ne quisquam
clandestina & prohibita ejusmodi
venticula sub nomine liberorum
riorum vel alio quocunque præter
teneat, accedat, aut pro iis deponat

cubilia, atria, caveas, vel alia loca Sæc. XVIII.
 concedat, locet, conducat &c. Post- A. C. 1734.
 modum (eodem tempore publicis No-
 vellis Gallicis nuntiatum erat, quod
 die vigesima quarta Octobris Hollandi-
 cum Muratoriæ sectæ domicilium a su-
 premo Societatis Magistro Joanne Cor-
 nelio Rademachero Orangii Principis
 thesaurario, præfente Joanne Keune
 Pro-Regente fuerit apertum, & non
 pauci huic Societati fuerint inscripti;
 Obstupuit ad hanc temeritatem Magi-
 stratus, factaque inquisitione depre-
 hendit, hæc curante quodam Ludo-
 vico Dagrano Hagiensi Mercatore No-
 vellis fuisse inserta: Hic publica au-
 thoritate examinatus, Magistratui Con-
 stitutiones Muratoriæ Societatis Lon-
 dini Anno 1723. apud Guilielmum
 Hauterum impressas porrexit, falsus,
 quod Londini plusquam viginti diversæ
 Nationis domicilia ad Murariorum con-
 ventus destinata reperiantur, in his a
 Sociis talia inter se tractari ajebat,
 quæ nemini præter solos Confratres
 scire licitum esset; ad silentium enim
 eos adstringi juramento & pœnis, qui-
 bus graviores vix Princeps statuere
 posset, familiare esse inter ipsos, per
 signa ab aliis discerni, & interiores
 mentis cogitationes aperire, ante con-
 ventus fores stricto ense nonnullos con-

Sæc. XVIII. fratres excubare, nullique extero
 A. C. 1734. tum permittere; in eorum Constitu-
 tionibus duo hæc esse præcipua. I. In
 Religionis aut sectæ ratione habitan-
 tes, dummodo morum Regulas
 nerentur, & honesti Viri sint, ad-
 posse, exceptis tamen Atheistis &
 liticarum legum contemptoribus.
 Commendari quidem subjectionem
 civilem Magistratum, seditionis tra-
 reos, si ab alio crimine immunes
 sent, a Societate non esse expen-
 dos. Producebantur etiam eorum
 stituciones Anno 1723. vel si cum
 insipere aliquantum licet, Anno
 rariorum 5732. Londini editæ, in
 bus hæc legebantur, *circa officium
 Deum & Religionem antiquis quidem
 poribus Murariis præceptum erat, Reli-
 gionem profiteri illius Regionis, ubi de-
 nunc autem consultius judicatum esse,
 eam illos adstringere Religionem in
 omnes homines convenirent, & de
 cuilibet suam relinquere credendi liberum
 & si honestus Vir est, de Religione non
 niendum, nec circa illam ullam altercandi
 fore, proprium enim Murarii esse, Reli-
 gionem seu Catholicam mox dictam
 profiteri. Ex horum relatione turpe
 riculi omen altius Fœderatorum
 insedit, hinc statuerunt novam
 Societatem funditus ex suis ditio-*

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

eradicare, præcipue cum jam aliunde omnes confociationes, collégia, & conventicula, quæ publica Magistratus auctoritate ac consensu firmata non essent, patriis legibus in Republica bene ordinata sint prohibita. & pro seminariis factionum, & tenebricosarum libidinum habeantur, quocirca omnibus urbium & præcipue Hagensis Præsidibus, Consiliariis, Consulibus ac Senatoribus serio demandatum est, ut Murariorum Societatem, ubicunque invecta fuisset, ceu illicitam novitatem proscriberent, & in eos, qui huic mandato parere renuerint, severitate legum procederent. Hoc edicto populi tumultus quievit, tranquillitas reddita, & Societas indies magis civibus exosa, & de gravissimis sceleribus insimulata, non sine Sodalium infamia apud Hollandos evanuit.

Interim hæc pestis ab Angliæ Regno adeo non depulsa fuerat, ut etiam ejusdem progressus per maximam publicamque solemnitatem anno hujus sæculi trigesimo sexto Londini sollicitè promoverentur; cum enim die duodecima Februarii Lotharingi Ducis nuptiæ ibidem celebrarentur, Murarii hanc pariter festivitatem honoraturi, inter tympana, & concentus musicos & campanarum sonitus publice per no-

Sæc. XVIII. biliores Urbis plateas die vigesima
 A. C. 1734. quarta Aprilis solemnè pompa cur-
 vehebantur: Processerat festiva
 curruum ordo a supremi Societatis
 gistri Comitis de Loudoun ædibus
 que ad Londinensem pontem: ipse
 mes sex jugalibus equis vectus, ag-
 cum splendido convivio claudebat.
 dem adhuc anno die octava & nona
 Maij Societas rursus ejusmodi festi-
 nitates publice habuit, non sine
 lenta exempli pravitate ac corrupte
 quippe hi Fanatici Lunæ - villæ
 nio post albis ex undulato serico
 vestibibus ornati publicam adorna-
 festivitatem, quamvis a Stanisla-
 in convivio, cui etiam Nobiles
 magno numero aderant, consueta
 ratorii opificii instrumenta gestare
 hiberentur. Parisiis quoque
 anno hujus sæculi trigesimo sexto
 Nobiles plusquam sexaginta in
 verforio in locum Jacobi Hectoris
 cleane Scotiæ Equitis, qui per
 annos Magisterio fungebatur,
 ritu in Societatis Magistrum eligentem
 Carolum Rateliff Angliæ Pare-
 mitem de Derwendwater, qui
 rato decem Anglicorum aureorum
 tio plures diversæ conditionis
 atque inter alios etiam Mare-
 D'Etrees Albo Societatis inseruit.

autem ex arcanis ejusmodi conventi-
 culis, omni tempore prohibitis nil nisi
 periculosa conjurationes, factiones,
 tumultus, Sacrae & profanae potestatis
 ac Religionis contemptus, seditiones,
 turbæ, morum corruptiones, ac deni-
 que extrema Regnorum perniciēs,
 damna nullo remedio sananda, & in-
 numerata pene mala jure pertimescenda
 essent, Sapientissimus juxta ac reli-
 giosissimus Franciæ Rex Ludovicus XV.
 Mense Martio severo edicto inhibuit,
 ne deinceps ejusmodi conventicula ha-
 berentur, minus vero natione Galli
 huic Societati nomen darent. Verum
 Regiis jussis obtemperare nondum as-
 sueta Murariorum factio, sua conti-
 nuabat conventicula, & sine hæsitati-
 one sex omnino Equites Ordinis
 S. Spiritus sibi aggregabat. Hoc com-
 perto Rex graviter offensus, Hæraultio
 supremo rerum Capitalium Prætori in
 mandatis dedit, ut Regium interdi-
 ctum de habendis ejusmodi conventi-
 culis in omnibus tabernis denuo insi-
 nuari curaret; ipse etiam ex Regis
 mandato quosdam Nobiles Gallos, qui
 ejusmodi prohibitis Conventibus inter-
 erant, ad se accersivit, eisque rursus
 Regium mandatum prælegit, palam-
 que edixit, sibi in mandatis datum,
 ut eos custodiæ daret, si vel semel il-

Sæc. XVIII
 A. C. 1734

Sæc. XVIII. licitos ejusmodi conventus frequenter
 A. C. 1734. præsumserint. Nihil tamen
 rata hæc severitas quicquam probat apud Murarios natione Austriaca
 quapropter Heraultius Prætor Augustus diverforium, in quo congregati
 erant, cingi, eisque varia instrumenta, signa, figuras, ac Societatis
 abstrahi jussit: Mirum plane, quod Sectarii etiam Catholici, qui Sacerdotum
 statum ad pios actus institutarum res gestare dedignantur, adeo ab
 foveant animum, ut infimæ fortis ficii vestes & instrumentum palam
 duere non erubescant. Magis mirum, quod ipsi se ex instituto
 ficio bonos cives, subditos Zelo Principi ac patriæ suæ fideles jactent
 tamen iteratis Principis sui maxime sine fronte tamque proterve resistunt
 ut Ludovicus Rex denuo prohiberetur, ne ullus Conventus
 cietas sub quocunque prætextu Regis auctoritas accedat, habere
 & si ex Gallis quispiam ejusmodi venticula accederet, Aulæ accessum
 dem sit interdictus, ad Basilicam res abducendus: Chapelotus
 Oenipola, qui ejusmodi conventum in suis ædibus celebrari permittere
 suam temeritatem mille librarum muliere cogebatur. Idem fatum

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

terdictum hi Muratores Genevæ, Hol-
miæ, Viennæ, in Hispania, Lusitania,
Suecia, Polonia aliisque Regnis &
Provinciis subiere: Nihilominus tamen
non deerant, qui hanc atro stigmate
ubique notatam abominationem publi-
cis scriptis vindicare præsumerent:
Præ ceteris liberior, an dicam impu-
dentior erat apologia Procopii Medici,
qui inter alia hæc scribere ausus est:
*Inter nos dominatur libertas honestati sub-
jecta; fruimur voluptatibus, sed sine cæli
indignatione; delitiæ nostræ oculis homi-
num sunt quidem impervie, adstringimur
tamen severis instituti nostri legibus: Nul-
lus inter nos conscientie remorsus, nulla
tristitia pertimescenda; nil aliud intendimus,
quam Astræam ad nos revocare, & homi-
nes ad statum, quo tempore Rheæ erant,
redigere; viam terimus, qua pauci ince-
dunt; muratores sumus, & ædificia con-
struimus, sed ædificia nostra sunt vel car-
ceres pro vitiis vel Tempia pro virtutibus
&c. Piget & pudet inspidis ejusmodi
nugis chartam conspurcare. Edidit
alius quoque Dublini insulsæ hujus So-
cietatis vindex relationem Apologetico-
Historicam de Societate liberorum Mura-
riorum, qui tamen infamis libellus
Anno 1739. solemnî Inquisitionis decreto
die decima octava Februarii proscriptus,*
O o 5 die

Sæc. XVIII. die decima tertia Aprilis publice
A. C. 1734. nificis manu combustus est.

Porro ad infamis hujus peccati
veritatem vel maxime adigebatur
mens Pontifex, quod certo intel-
set, infectum hujus sectæ aere
jam Italiæ fines corrupisse; quæ
enim paulo ante Joannes Gasto
Etruriæ Dux Murariorum conventum
dissipasset, eaque deinceps habere
vere inhibuisset, defuncto tamen
mox Liburni & in ipsa Etruriæ
poli denuo Angli in hunc Ducem
irrepentes, ibidem ejusmodi
aperuerunt, quæ Nobile hujus
Caput Carolus Sackville Dux
mes de Midelfex præpostera libe-
tate dotavit, propterea a suis ad-
poratus, ut etiam in signum grati-
nis monetam cuderent, cujus typus
una hujus herois effigiem cum hæc
graphie *Carolus Sackville Magister*
. *orentinus*, altera vero em-
nudi hominis scilicet Harpocratis
Ethnici Dei, qui silentio præest
ferebat & cornu Copiæ & m-
Muratorii opificii instrumenta em-
bat: unde hæc Societas in Italia
Cucchiara seu *Trula* vocabatur.
tam temerario excitabatur viginti
Magni Ducis, qui a summo Pontifice
remedium tempestive opponi pe-

Eapropter Clemens die vigesima quinta Sæc. XVIII.
 Junii hac super re cum Cardinalibus A. C. 1734.
 Ottobono, Spinula & Zondadario con-
 tulit & Magnum Inquisitorem aliosque
 Roma Florentias ablegavit. Hi tam
 ex quorundam resipiscentium confes-
 sione, quam ex editis eorum libris sat
 luculenter deprehenderunt, hoc mon-
 strum in suis visceribus absconditum
 fovere Quietismi aut Molinismi vene-
 num, ac dolose occultatum Epicureis-
 mum (*): Nec id diffitebatur classicus
 eorum Author, qui in fundamen-
 tali sua relatione de liberis Mura-
 riis Francofordiæ ad Mænum 1739.
 edita scribit: *Hi tanquam Generosi Epi-
 curei felicitatem hujus vitæ collocant in vo-
 luptate Spiritus; securi sunt a periculo per-
 eundi cum imprudentibus, qui communem
 omnium viam terunt, & a scopo aberrant,
 loquuntur, sicut plebei, sed sentiunt sicut
 prudentes, convivia habent,
 ut corpori quid indulgeant, & intuitu ani-
 mæ, quæ in corpore habitat, eidem neces-
 saria suppeditant, imo etiam quædam de-
 lectamenta ei non denegant &c.*

Cre-

(*) Vid. geistliche Rede eines englischen
 Freymäurers, von der Nothwendigkeit Gutes zu
 thun, und sèdlich zu leben, so lang wir leben.
 Berlin 1744.

Sæc. XVIII. Crescente igitur indies perver-

A. C. 1734. periculo Inquisitores omni legum
ritate in hosce factiosos animarunt, pluresque variæ conditionis
mines ad carceres raptari iussit ac demum ipse Dux hæc conven-
gravissimis sub pœnis supprimiti ac
pari denuo præcepit. Tanta
eorum erat temeritas, ut Inquisi-
bus Romam reversis velut hydra
qua tot capita, quot resecta, reser-
lant, nova etiam delubra aper-
die tertia Augusti anno huius
trigesimo septimo publicis, & quæ
Florentinis Novellis divulgare
rubescerent, ipsum magnum
Ducem infami huic Societati
dedisse: nempe omnibus pene
semper familiare erat, confecto
rum Principum consortio iniquitatem
auctoritatem mendacissime concili-

§. XXV.

*Hæ Societates a summis Pontificibus
damnatae.*

Cum hoc malum præ foribus
Romanæ ditionis jamjam esset
quotidiana ferme experientia doceret
hanc pestem, ubi semel invaluit,
pene legum severitate penitus extirp-
posse, hinc Pontifex Clemens, ut

mis obtaret initiis, die vigesima octava Sæc. XVIII.
 Aprilis anno currentis sæculi trigesimo A. C. 1731.
 octavo hanc Societatem sub poena ex-
 communicationis ipso facto incurrendæ
 ac soli summo Pontifici reservatæ dam-
 navit, edita hac Constitutione.

„In eminenti Apostolatus Specula,
 „meritis licet imparibus, divina di-
 „sponente Clementia constituti, juxta
 „creditum nobis pastoralis providen-
 „tiæ debitum, jugi (quantum ex alto
 „conceditur) sollicitudinis studio iis
 „intendimus, per quæ erroribus, vi-
 „tiisque aditu intercluso, orthodoxæ
 „Religionis potissimum servetur in-
 „tegritas, atque ab universo Catholico
 „orbe difficillimis hisce temporibus
 „perturbationum pericula propellan-
 „tur. „

„Sane vel ipso rumore publico nun-
 „ciante Nobis innotuit, longe lateque
 „progredi, atque indies invalescere
 „nonnullas Societates, Cætus, Con-
 „ventus, Collectiones, Aggregatio-
 „nes, seu Conventicula vulgo de li-
 „beri Muratori, seu Francs Massons
 „aut alia quavis nomenclatura, pro
 „idiomatum varietate nuncupata, in
 „quibus cujuscumque Religionis, &
 „sectæ homines affectata quadam con-
 „tenti honestatis naturalis specie, arcto
 „æque ac impervio fœdere secundum
 „leges

Sæc. XVIII. „leges & statuta sibi condita in
 A. C. 1734. „confociantur; quæque firmi
 „operantur, tum districto iure
 „ad Sacra Biblia interposito, tum
 „vium poenarum exaggeratione
 „violabili silentio obtegere adfir-
 „tur. Verum, cum ea sit sceles-
 „tura, ut seipsum prodat, & re-
 „rem sui edat indicem: hinc Socie-
 „tes, seu Conventicula prædita
 „hementem adeo fidelium mentium
 „suspicionem ingesserunt, ut
 „Aggregationibus nomen dare
 „prudentes & probos idem omnia
 „ac pravitatis & perversionis
 „incurrere; nisi enim male age-
 „rent. Qui quidem rumor eo
 „percrebuit, ut in pluribus regio-
 „memoratæ Societates per Sæc-
 „testates, tanquam Regnorum
 „tati adversantes, proscriptæ, ac
 „vide eliminatæ jam pridem existi-
 „Nos itaque animo revolventes
 „sima damna, quæ ut plurimum
 „hujusmodi Societatibus, seu
 „venticulis, nedum temporali
 „publicæ tranquillitati, verum
 „Spirituali animarum Saluti
 „tur, atque idcirco tum Civilibus
 „nonicis minime cohærere Sac-
 „bus, cum divino eloquio docentur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„diu noctuque more servi fidelis, &
 „prudentis Domini familiæ præpositi
 „vigilandum esse, ne hujusmodi ho-
 „minum genus, veluti fures domum
 „perfodiant, atque instar vulpium vi-
 „neam demoliri nitantur, ne videlicet
 „simplicium corda pervertant, atque
 „innoxios sagittent in occultis, ad la-
 „tissimam, quæ iniquitatibus impune
 „patrandis inde aperiri posset, viam
 „obstruendam aliisque de justis ac ra-
 „tionabilibus causis Nobis notis, eas-
 „dem Societates, Cætus, Conventus,
 „Collectiones, Aggregationes, seu Con-
 „venticula de liberi Muratori - - -
 „seu Francs Massons, ut alio quocum-
 „que nomine appellata, de non nul-
 „lorum Venerabilium Fratrum Nostro-
 „rum S. R. E. Cardinalium consilio, ac
 „etiam motu proprio, & ex certa scien-
 „tia, ac matura deliberatione nostris,
 „deque Apostolicæ potestatis plenitu-
 „dine damnanda & prohibenda esse
 „statuimus, & decrevimus, prout
 „præsenti nostra perpetuo valitura con-
 „stitutione damnamus, & prohibemus.
 „Quocirca omnibus & singulis Christi
 „fidelibus, cujuscumque status, gra-
 „dus, conditionis, ordinis, dignita-
 „tis, & præeminentiae, sive laicis vel
 „Clericis, tam Sæcularibus, quam
 „Regularibus, etiam specifica & in-
 „divi-

Sæc. XVIII. „ dividua mentione & expressione
 A. C. 1734. „ gnis districte, & in virtute
 „ obedientiæ præcipimus, ne quis
 „ quovis prætextu, aut quæsito
 „ audeat, vel præsumat prædicari
 „ cietates de liberi Muratori seu
 „ Massons, aut alias nuncupatas,
 „ vel propagare, confovere, ac
 „ ædibus seu domibus, vel aliis
 „ ptare atque occultare, iis ad
 „ aggregari aut interesse, vel
 „ tem seu commoditatem facere,
 „ alicubi convocentur: iisdem
 „ ministrare, sive alias consilium
 „ xilium, vel favorem palam, ac
 „ occulto, directe vel indirecte,
 „ vel per alios quoquo modo præ
 „ necnon alios hortari, inducere,
 „ vocare aut suadere, ut hujus
 „ Societatibus adscribantur, an
 „ rentur, seu intersint, vel ipsas
 „ modolibet juvent ac foveant
 „ omnino ab iisdem Societatibus
 „ tibus, Conventibus, Collectionibus
 „ Aggregationibus, seu Conventibus
 „ prorsus abstinere se debeant
 „ na Excommunicationis per omnes
 „ supra contrafacientes ipso facto
 „ que ulla declaratione incurra
 „ qua nemo, per quemquam, in
 „ Nos seu Romanum Pontificem
 „ tempore existentem, præterquam

„articulo mortis constitutus, absolu- Sæc. XVIII.
 „tionis beneficium valeat obtinere. A. C. 1734.
 „Volumus insuper & mandamus, ut
 „tam Episcopi & Prælati Superiores,
 „aliique locorum Ordinarii, quam hæ-
 „reticæ pravitatis ubique locorum de-
 „putati Inquisitores adversus trans-
 „gressores, cujuscumque sint status,
 „gradus, conditionis, Ordinis, Di-
 „gnitatis, vel præeminentæ, proce-
 „dant, & inquirent, eosque tanquam
 „de hæresi vehementer suspectos con-
 „dignis pœnis puniant atque coer-
 „ceant; iis enim & eorum cuilibet
 „contra eosdem transgressores proce-
 „dendi, inquirendi, ac condignis pœ-
 „nis coercendi & puniendi, invocato
 „etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii
 „Sæcularis auxilio liberam facultatem
 „tribuimus, & impertimur. Volumus
 „autem, ut earundem præsentium
 „transumptis etiam impressis, manu
 „alicujus Notarii publici subscriptis,
 „& Sigillo personæ in dignitate Ec-
 „clesiastica constitutæ munitis, eadem
 „fides prorsus adhibeatur, quæ ipsis
 „originalibus literis adhiberetur, si
 „forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli
 „ergo hominum liceat, hanc paginam
 „nostræ declarationis, damnationis,
 „mandati, prohibitionis, & interdi-
 „ctionis infringere, vel ei ausu teme-
 „Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Pp ra-

Sæc. XVIII. „ratio contraire: Si quis autem
 A. C. 1734. „attentare præsumpserit, indigno
 „nem Omnipotentis Dei, ac beatorum
 „Petri & Pauli Apostolorum eius
 „noverit incursum.,,

Hæc Pontificis proscriptio
 pupugit damnatæ hujus Societatis
 quaces, qui, ut tacita conscientia
 sibi culpam exprobrantis convit
 pirent, & iniustum infamiæ stigma
 dammodo delerent, sibi temere
 suadebant, Clementis Papæ cen
 duntaxat ex perverſa æmulatorum
 gessione, & nescio qua atrocis
 suspicione ac timore ex ipsa arca
 ligione haulto ortum traxille,
 luculenter ex eo comprobati.
 Benedictus XIV. dignissimus
 oculatissimus Clementis Succellor
 integros duodecim annos, etſi hæc
 cietas ubique invaluiſſet, præ
 Prædeceſſoris ſui cenſuram non
 firmaviſſet, ſed in utramque aurem
 dormiviſſet. Ut ergo vigilantis
 Paſtor hujus ſectæ hominibus
 quoque, quantumcunque frivolam
 lacem, ac nequiter excogitatum
 landæ iniquitatis prætextum auget,
 exaltans vocem die decima octava
 anno poſt Chriſtum natum milieſimo
 ſeptingenteſimo quinquageſimo
 illos Apoſtolico fulmine rurius per

fit, edita contra eos Constitutione sequenti :

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„Cum, sicut accepimus, aliqui fuerint, qui asserere, ac vulgo jactare non dubitaverint, dictam excommunicationis pœnam a Prædecessore Nostro, ut præfertur, impositam non amplius afficere, propterea quod ipsa præinserta Constitutio a Nobis confirmata non fuerit; quasi vero pro Apostolicarum Constitutionum a Prædecessore editarum subsistentia, Pontificis Successoris expressa confirmatio requiratur.,

„Cumque etiam a nonnullis piis, ac Deum timentibus viris Nobis insinuatum fuerit, ad omnia calumniantium subterfugia tollenda, declarandamque animi nostri cum ejusdem Prædecessoris mente, ac voluntate uniformitatem, magnopere expediens fore, ut ejusdem Prædecessoris Constitutioni novum Confirmationis nostræ suffragium adjungeremus.,

„Nos, licet hucusque, dum pluribus Christifidelibus de violatis ejusdem Constitutionis legibus vere pœnitentibus, atque dolentibus sequenda damnatis hujusmodi Societatibus, seu Conventiculis omnino recessuros, & nunquam in posterum ad illas & illa redituros ex animo profitentibus, ab-

P p 2

„solu-

Sæc. XVIII. „ solutionem ab incurſa excom-

A. C. 1734. „ catione, tum antea sæpe, tum

„ xime elapſo jubilæi anno be-

„ ceſſimus, ſeu dum facultates

„ nitentiariis a Nobis deputatis

„ municavimus, ut hujusmodi

„ tentibus, qui ad ipſos confuger-

„ eandem abſolutionem noſtro

„ & auctoritate impertiri valerent;

„ etiam ſollicito vigilantiaſe ſtudio

„ ſtare non prætermiſimus, ut a

„ tentibus judicibus, & Tribuna-

„ adverſus ejuſdem Conſtitutionis

„ latores pro delicti menſura pro-

„ retur, quod & ab eis reiſa ſæpe

„ ſtitum fuit; non quidem pro-

„ duntaxat, ſed plane evidentia,

„ dubitata argumenta dederunt

„ quibus animi noſtri ſenſus, ac

„ & deliberata voluntas, quos

„ ſuræ per dictum Clementem Pre-

„ ceſſorem, ut præfertur, impoſe-

„ gorem & ſubſiſtentiam, ſatis

„ inferri debuerant: ſi quæ autem

„ traria de Nobis opinio circum-

„ tur, Nos eam ſecuri contem-

„ poſſemus, cauſamque noſtram

„ Dei Omnipotentis judicio relin-

„ ea verba uſurpantes, quæ olim

„ ſacras actiones recitatas fuiſſe

Præſta quæſumus Domine, ut mentium

probarum non curemus obſequium,

dem pravitate calcata exoramus, ut nec Sæc. XVIII.
 terreri nos lacerationibus patiaris injustis, A. C. 1734.
 nec captiosis adulationibus implicari, sed

potius amare quod præcipis: ut habet
 „antiquum Missale, quod S. Gelasio
 „Prædecessori Nostro tribuitur, & a
 „Venerabili Servo Dei Josepho Maria
 „Cardinali Thomasio editum fuit in
 „Missâ, quæ inscribitur: *Contra oblo-*
 „quentes.

„Ne tamen aliquid per Nos im-
 „providè prætermissum dici valeret,
 „quo facile possemus mendacibus ca-
 „lumniis fomentum adimere, atque os
 „obstruere; audito prius nonnullorum
 „Venerabilium Fratrum Nostrorum
 „S. R. E. Cardinalium consilio, ean-
 „dem Prædecessoris Nostri Constitutio-
 „nem præsentibus, ut supra, de verbo
 „ad verbum insertam, in forma speci-
 „fica, quæ omnium amplissima, &
 „efficacissima habetur, confirmare de-
 „crevimus; prout eam ex certa scien-
 „tia, & Apostolicæ auctoritatis nostræ
 „plenitudine, earundem præsentium
 „Literarum tenore in omnibus, & per
 „omnia, perinde ac si nostris motu
 „proprio, auctoritate, ac nomine pri-
 „mum edita fuisset, confirmamus, ro-
 „boramus & innovamus, ac perpetuam
 „vim, & efficaciam habere volumus,
 „& decernimus.”

P p 3

Porro

Sæc. XVIII. „Porro inter gravissimas præ-

A. C. 1734. „prohibitionis & damnationis ca-

„in præinserta Constitutione en-

„tas, una est, quod in hujusmodi

„cietatibus, & Conventiculis, &

„cumque Religionis, ac Sectæ

„nes invicem confociantur; quæ

„re satis patet, quam magna

„cies Catholicæ Religionis puritate

„ferri valeat. Altera est arctius

„impervium secreti fœdus, quo

„tantur ea, quæ in hujusmodi

„venticulis fiunt; quibus pro-

„sententia merito aptari potest.

„Cæcilius Natalis apud Minucian-

„licem in causa nimium divers-

„tulit: *Honestæ semper publico*

„*scelera secreta sunt.* Tertia est

„randum, quod se de hujusmodi

„inviolabiliter servando adhib-

„quasi liceat alicui, cujuslibet

„sionis, aut juramenti obtentu

„quominus a legitima potestate

„rogatus, omnia fateri teneatur

„cumque exquiruntur ad dign-

„dum, an aliquid in hujusmodi

„ventibus fiat, quod sit contra

„gionis, aut Reipublicæ statuta

„leges. Quarta est, quod hujus-

„Societates non minus Civilibus

„Canonicis Sanctionibus adven-

„gnoscuntur; quum scilicet jur-

„omnia Collegia, & Sodalitia præter Sæc. XVIII.
 „publicam auctoritatem consociata A.C. 1734.
 „prohibeantur, ut videre est in Pan-
 „dectarum Libro 47. *Tit. 22. de Col-*
 „*legiis, & corporibus illicitis;* & in ce-
 „lebrari epistola C. Plinii Cæciliæ secundi,
 „quæ est 97. Libri 10. in qua ait, e-
 „dicto suo, secundum Imperatoris man-
 „data, vetitum fuisse, ne Hæteriarum
 „essent, id est, ne Societates, & Con-
 „ventus sine Principis auctoritate iniri,
 „& haberi possent. Quinta est, quod
 „jam in pluribus Regionibus memo-
 „ratæ Societates, & Aggregationes
 „Sæcularium Principum legibus pro-
 „scriptæ, atque eliminatæ fuerant.
 „Ultima demum, quod apud pruden-
 „tes, & probos viros eadem Socie-
 „tates, & Aggregationes male au-
 „dirent, eorumque iudicio, quicum-
 „que eisdem nomina darent, pravita-
 „tis, & perversionis notam incurre-
 „rent. „

„Denique idem Prædecessor in præ-
 „serta Constitutione Episcopos, &
 „Superiores Prælatos, aliosque Lo-
 „corum Ordinarios excitat, ut pro
 „illius executione, si opus fuerit, bra-
 „hii secularis auxilium invocare non
 „prætermittant. „

„Quæ omnia & singula non solum
 „a Nobis approbantur, & confirman-
 „tur,

Sæc. XVII. „tur, eisdemque Ecclesiasticis Sæc.
 A. C. 1734. „rioribus respective commentariis

„ & injunguntur; verum etiam Nos
 „ pro Apostolicæ sollicitudinis obsequio
 „ præsentibus Nostris Literis, Capitulum
 „ licorum Principum, omniumque
 „ Sæcularium Potestatum operam
 „ xiliumque ad præmissorum effectum
 „ invocamus, & enixo studio rogamus
 „ mus; quum ipsi supremi Principes
 „ & Potestates electi sint a Deo
 „ sores Fidei, Ecclesiæque protectores
 „ ideoque eorum munus sit idoneis
 „ busque rationibus efficere, ut
 „ stolicis Constitutionibus debitam
 „ sequium, & omnimoda observantiam
 „ præstetur; quod his in memoriis
 „ vocarunt Tridentinæ Synodi Pænitentiæ
 „ Sess. 15. cap. 20. multoque antea
 „ gregie declaraverat Imperator Carolus
 „ lus Magnus, suorum Capitularium
 „ Tit. 2. cap. 2. ubi, post demandatam
 „ omnibus sibi subditis, Ecclesiasticis
 „ rum Sanctionum observantiam, præcipue
 „ addidit: *Nam nullo pacto agnoscerentur
 „ sumus, qualiter nobis fideles existere possint
 „ qui Deo infideles, & suis Sacerdotum
 „ obedientes apparuerint.* Quapropter
 „ ctis ditionum suarum Præsidibus &
 „ Ministris injungens, ut omnes & singulos
 „ gulos ad debitam obedientiam Ecclesiæ
 „ siæ legibus exhibendam omnino cogant

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„pellerent; gravissimas quoque pœnas
 „adversus eos indixit, qui hoc præ-
 „stare negligerent, subdens inter alia:
Qui autem in his (quod absit) aut negli-
gentes eisque inobedientes fuerint inventi,
sciant, se nec in nostro Imperio honores
retinere, licet etiam Filii nostri fuerint,
nec in Palatio locum, neque nobiscum,
aut cum nostris societatem, aut communi-
tatem ullam habere, sed magis sub distri-
ctione & ariditate pœnas luent.

Hac Pastoris supremi voce excitati
 postea Principes quamplurimi pariter
 e suis Provinciis periculosa hujus So-
 cietatis Zizania e radice evellere stu-
 duerunt, atque inter alios etiam Han-
 noveranus Elector, cum ex Prædican-
 tibus quidam hac peste infectus esset,
 die decima quarta Januarii anno hujus
 sæculi quadragesimo quinto interminata
 pœna severissima per suum, ut vocant
 Consistorium inhibuit, ne Prædicantes
 huic Societati nomen dare præsume-
 rent, sed vinculo charitatis in Sacris
 literis stabilito contenti, profanum
 charitatis seu potius iniquitatis vincu-
 lum non quærerent. Si hæc in arido,
 quid fiat in viridi?

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

§. XXVI.

*Controversia inter ipsos Prædicantes circa fidem justificantem.**Epist.**S. Jac. c. 2.**v. 21. 22. 23.**24. 25.*

Ut Lutheranae reformationis Pro-
rens ex Romana Ecclesia re-
fidei articulos eliminaret, firmumque habuit, ceu pupillam
sui systematis propugnare, quod
catio fiat per solam fidem: Obstat
equidem clarissimum præcipue
lum D. Jacobi, qui, ut veram ac
gratam justificationem ostenderet,
rahæ vere justii exemplum propo-
de eo afferens, quod ex opere
scilicet immolatione filii sui, jus-
catus sit, illiusque operibus fides
operata ac consummata fuerit, quæ
que ei profuisset, si fidem habuisset
non item opera; cum ipsam
des salvare non potuisset, eoque
operibus justificetur homo, & non
fide tantum. Ast huic nodo Lutherus
mox cuneum reperit, pro summo
perio, hanc S. Jacobi epistolam ex
nonicorum librorum albo expulsum.
Eadem quoque suprema auctoritas
textui D. Pauli: *arbitramur hominem
justificari per fidem sine operibus legis* (scilicet
S. Patres, Mo'aisicæ) intrusit particu-
lam: *solam.* Attamen sicut hoc
S. Jacobi

*Rom. 3.**v. 28.*

S. Apostolos despoticum imperium non omnibus Parentis sui filiis ab initio probabatur, ita & temporis progressu & ad hanc usque diem circa hoc doctrinæ caput in libros symbolicos in vectum, mira ingeniorum tortura, sensus detorsio, & continua sequacium altercatio: Harum historicam adducere relationem Instituti nostri ratio non deposcit, hujus notitiæ avidus lector consulere potest tractatum 1739. Rostochii editum, cui titulus: *Examen quæstionis Theologicæ: an in primo justificationis momento bona opera quædam formaliter sint præsentia!* Ceterum ex Protestantibus nonnulli distinguebant inter fidem solam justificantem, & inter solitariam. Alii ad Justificationem præter fidem requirebant opera, sed duntaxat tanquam conditionem necessariam, non attendentes, quod S. Paginæ opera bona æque ac fidem requirant ad justificationem, proin vel utraque, (vel neutra) esset ita necessaria, ut sine illis justificatio perfici non posset. Delicatiores erant Anhaltino-Servastani Theologi, qui Denzero ejusdem Collegii Rectori grave negotium Anno 1735. facefferant, eoquod peccatores ad conversionem in quodam programme his verbis hortatus esset:

Fac

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Fac magno te studio dilcere
vera religione,

Qua Deo homines reconciliant
doctrinam:

Discas, ut a Deo vita seu apud
seu teste improba
vulsus

Ipse ad Eum salutaris religio
reducaris,

Eidem per Christum, sola, sola
vivaque

Nec unquam solitaria fide ad pre-
sum religeris

Cum Eodem æternum re-
lieris

Quid hæc tua te juvabit fides
scientia,

Nisi per eam vitæ vere Christi
decora

. . . . scienter exquiras.

Nisi dignos fidei ac justitiae fructus

Ferre, alere, augere contendas

En crimen, en caussa! quo vero
plicitio hic Rector, eoquod sanctorum
ram & sanam doctrinam professus
hoc enorme crimen eluere coactus
rit, referam ipsis verbis, quibus
Auctor præfati examinis:

Recentissime Servastæ in Ambrosiana
motus suscitavit M. Denzerus, Scholasticus
ibidem Rector, qui Anno 1735. prægræ

mate quodam publice edito fidem, in *Iusti-* Sæc. XVIII.
ficationis actū operibus circumdatam esse A. C. 1734.
 debere affirmavit, idemque in *Schola* disci-
 pulos suos docuit, multa subinde in dissen-
 tientes suos invecus, ut eos parum a pec-
 cato in *Sp. S.* abesse vociferaretur. Sæ-
 pius deinceps tam a senatu *Ecclesiastico*,
 quam reverendo ministerio, in primis a *M.*
Tapsero Archidiacono, privatim ac publice,
 blandioribus & severioribus verbis monitus,
 in errore pertinax perstat: Quapropter,
 cum promissam toties meliorem, aut since-
 ram ad minimum, quid de hac, aliisve de-
 nuo motis ab ipso controversiis, vere sen-
 tiat, necne, declarationem per aliquot annos
 traderet; interea vero ab erroneis suis sen-
 tentiis, data quavis, imo temere arrepta
 & studiose quæsitā occasione, lectionibus
 suis cum magna animi intemperie, nec mi-
 nori discipulorum offensione, intermiscendis
 sibi temperare nec posset, nec vellet, adeo
 fidem *Confessionario*, superioribusque suis,
 de silentio, quoad controversias istas, in
 schola, donec omnis causa Superiorum ju-
 dicio esset decisa, sancte servando, datam,
 plus vice simplici, obstinate violasset: ab-
 solutio ei tandem & *S. Cæncæ* usus, post
 repetitas sæpius, sed frustra, dehortatio-
 nes, est præclusus. Lectiones vero Theo-
 logicæ, in schola habendæ, Collegæ ipsius,
Conrectori sunt demandatæ. Quod liben-
 ter pati maluit, quam erroribus suis du-
 dum explosis valedicere

Hæc

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Hac in re mirum esse videtur, hic Doctor (*salva* utique conscientia libertate) graviter plecti potuerit, quod exterius Lutheranae Religionis addictus doctrinam Catholicam & calamo professus esset, e contra autem Archiepiscopus Salisburgensis enormiter conscientiae libertatem lasse insimulatus fuerit, dum suos aditios exterius Catholicos, qui res fidei Catholicæ contrarios se profitebantur, plectebat.

Hoc item anno Petrus Nicolaus Holst Danus Præco in percelebrato sermone SS. Trinitatis Concionem habuit in qua nostram justitiam abundantius fore illa Phariseorum ostendit, quod nostra justitia præter solam legem etiam humilitate & legis observantia inclarescere deberet: Ob hanc doctrinam acriter vapulabat hic Præco quodam ex Auditoribus, qui ad Selandiæ Pseudo-Episcopum adversus hunc Prædicantem questus, acerbè has dedit literas:

Eminentissimo atque Venerabilissimo
Domino Episcopo perpetuo Salutem
& felicitatem.

„Veritatem profunde in puteo latente
„tem difficulter extrahi, vere dicitur

„philosophus; at difficilius extrahitur, Sæc. XVIII.
 „ubi alius infoditur. Id quod usu A. C. 1734
 „venit, cum iis, quorum maxime inter-
 „est eam luci meridianæ exponi, om-
 „nem movent lapidem, ne in lucem
 „protrahatur. Quem in finem puteo
 „arcte clauso & aditu interdicto veritas
 „latebris suis insenscens quasi putre-
 „scit tandem, ac de graveolenti limo,
 „seu cadavere suo, producta malefanis
 „sordet naribus. Quo magis curæ
 „cordique habeant, quibus & facultas
 „& potestas eam pro officii ratione as-
 „serendi concessa est, veritatem, re-
 „centem adhuc, de puteo extrahi, a
 „putredine vindicandam, ne dum me-
 „ritissimas neglecti officii pœnas, æ-
 „terna exigente iustitia, sues, & ca-
 „nes in viscera sua irritent. Verum
 „(quod iniquitati seculi, an perversitati
 „ingenii nostri tribuas, dubium erit)
 „non dolendum magis, quam miran-
 „dum profecto est, eo impudentiæ jam
 „perventum esse, ut tot tantaque ne-
 „fanda capita non in obscuris modo
 „latebris, vetustissimis illis Satanæ offi-
 „cinis, sed & in sanctissimis cathedris
 „blasphema impune effutiant dogmata,
 „nemine vel advertente, nedum anim-
 „advertente. Publice privatimque vera
 „ridetur Ecclesia; sana sugillatur reli-
 „gio; solidissima fidei fundamenta labe-
 „factan-

Sæc. XVIII. „factantur; divinissima verbi & Sæc.
 A. C. 1734. „mentororum mysteria distorquentur

„que depravantur; simpliciores
 „diabolicis irretiuntur laqueis; re-
 „tiores mentes fallaci capiuntur ha-
 „sincera capita lethali inficiuntur
 „veno; profligatissima ingenia fu-
 „sub pietatis specie facere doce-
 „nescio cui malo non aperitur ve-
 „ma vel fenestra. Serpit hoc ma-
 „ac indies accrescit, medela pro-
 „bente nulla. Enimvero integritas
 „verbi divini vindicibus ora occu-
 „tur: licet fatalia Ecclesie vulnera
 „fligere; at non licet ea tantum
 „signare nedum curare. O per-
 „secula! quod vero perverfitati tem-
 „ris accedit, est supina illa focu-
 „nescio an timiditas eorum, quæ
 „erit causam laborantis Ecclesie
 „secula cum virtute agere. Hi
 „bris animi viri si didicerint, quæ
 „mali Ecclesie præpostera sua pro-
 „tia creaverint, tandem (utinam
 „nimis sero)! sapienter intellige-
 „nullum Gamalielis prudentiæ esse
 „cum, ubi Eliæ zelo opus est: Etenim
 „humanam prudentiam divino pro-
 „nentes Zelo, officii obliviscuntur
 „partibus pro virili satisfaciendum
 „eventus vero divino relinquendus
 „bitrio. „

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„Quorsum hæc omnia tendant, pro-
 „be perspicis, vir Eminentissime. Pro
 „tua enim qua polles, ingenii perspi-
 „ciantia non ignotam tibi est, quo in
 „periculo versetur Ecclesia, neque pro
 „tuo, quo in Deum, Ecclesiam, pa-
 „triam ferves amore, dolori tibi esse
 „non potest funesta illa, quæ Ecclesiæ
 „nisi mature ei obviam eatur, imminet
 „clades. At non ingenio, non dolore,
 „non precibus tantum indiget Ecclesia,
 „sed & industria tua, de qua tanto
 „majora speranda habet, quanto cer-
 „tiora animi in Evangelicæ veritatis
 „integritatem propensionis documenta
 „exhibuisti. Quo minus dubitavi, has
 „ad te dare literas, quem novi, quæ
 „tua est dexterrimi ingenii integritas,
 „nihil intermissurum, quod ad Ecclesiæ
 „faciat utilitatem. Tantum vero ab-
 „est, ut te Vir summe Venerabilis, of-
 „ficii commonefacere sustineam, ut
 „longe potius ansam officii tui præ-
 „standi porrigam, ea indicando, quæ,
 „dum latuissent, animadversionem tuam
 „subterfugissent, certo certior, fore, ut
 „tanti momenti rem anxie cures.

„Quapropter intellecto, nefarios
 „istos homunciones indies impuden-
 „tiores evadere, & ita quasi efferari,
 „ut mandatis divinis pariter ac hu-
 „manis susque deque habitis licentius

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Qq „post

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„post interdicta furant quasi p
 „gio impudentiæ ipsis interdicti
 „accepto, proxima quæque inter
 „instrumentum sequentis perti
 „esset; fatius duxi, quæ nuper
 „indicare, ne licentia sine iudicio
 „tervior fieret, quam importuno
 „tio impedire, quo minus malo
 „pestive occurreretur; ratus, non
 „scientiæ melius quam ipsi Ecc
 „consulere. Quod vero nome
 „huic iudicio non appositum sit
 „tra jura divina vel humana non
 „gis peccatum putaverim, quam
 „indicatum sit: uti nec ipsa ve
 „iudicii suspecta ideo videatur
 „enim sine testibus acta hæc
 „sunt, nec rei, sed temporum
 „nomen meum suppressendum
 „Ne vero in declamando nimis
 „rem ipsam aggrediar, paucis
 „turus, quæ prolixas hodie ext
 „lites. Dominica tertia post Pas
 „templum Trinitatis ingressus
 „postmeridianam auditorus concion
 „quam quoque habuit Dn. Petrus
 „colaus Holt, & quidem pro more
 „lito heterodoxis refertam locution
 „Inter cætera autem versum eo
 „5. quem loco exordii habuit, in
 „plicavit, ut posuerit, Phariseos
 „undasse justitia (id quod etiam

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„ipforum in observanda lege & sancti-
 „tate, quam veram æstimavit, enume-
 „rando, prolixius asseruit) nostram
 „vero justitiam abundantio-rem fore.
 „Justitia enim ipforum caruit fide, su-
 „perbia insuper & arrogantia infecta,
 „cæterum laudabilis Deoque probanda;
 „nostram justitiam abundantio-rem fore
 „accedente fide, & superbia remota.
 „Exinde, vel me tacente veneficam
 „istam errorum scaturiginem proma-
 „nare patet, opera legis partes etiam
 „in justificando homine habere. Nec
 „enim justitia nostra a Phariseorum,
 „nisi gradibus & fide, differret, nec
 „sola fide, sed legis etiam observatione,
 „justitia acquirenda esset; ut plura e-
 „jusdem surfuris taceam. Non dubito,
 „alia etiam, quæ notam subirent cen-
 „soriæ, hac ipsa concione occurrisse:
 „sed his offensus templo confestim e-
 „gressus sum, graviora dictis proferri
 „non posse arbitratus. Proxima Do-
 „minica eandem recinuit cantilenam,
 „sed tanto gravius, quanto apertius
 „venenum evomit. Sequentes etiam
 „versiculos 21. & 22. ejusdem capituli
 „loco exordii explicuit, prave adeo, ut
 „quodlibet verbum Fanaticismum, So-
 „cinianismum & Papismum redoleret;
 „quin imo nullum unquam Sociniano-
 „rum, vel Papicolarum articulum justifi-

Q 9 2

„fica

Sæc. XVIII. „ficationis malignius explicata
A. C. 1734. „crediderim. Ut vero exemplum

„versæ concionis aliquod exhibere
„expressis verbis ita effatus est: „
„Silegnesse og Silregnelse er icke
„Retferdighed. Ex hoc ungue les
„ut adeo nullum dubium sit, quin
„una cum fide (ut ne dicam, quæ
„do fidei formam ponunt Societates
„zantes isti novatores) justificationem
„hominis efficiant. Præterea quædam
„doctrinas, quæ usu apud nos
„taxavit, quas non patrias modum
„ditiones, sed & glossas, Scripturæ
„cræ interpretationes, depravationes
„& obscuraciones venditavit, quibus
„ribus iterum, iterumque adhibuit
„ut ne illis adhærerent, sollicitissime
„pturæ sacræ studiosissimi. Hinc
„denter adeo locutus quam fecerat
„libros nostros Symbolicos (ut
„tam systemata, & commentarios
„jurius, ipse melius judices, quam
„ratiociner. Hinc liquet, quid
„gerat ultimo regis interdictione
„tiam ea, qua par est, devotissime
„servando sese, subscripto nomine
„strinxerat: quid? quod, ita
„amet, si concionem istam
„nus, uti pro rostris habita
„scriptam ut tibi traderet, illum
„beres, certo profecto horrendam

„errorum farraginem ipse deprehen- Sæc. XVIII.
 „deres, ut stupeas, hominem eo insanix A. C. 1734.
 „delapsum. Neque hoc vero satis ar-
 „gumenti est; paucis post interdictum
 „diebus, ipsis nempe feriis paschalibus,
 „cathedram suam famoso isti fanatico
 „Stoerning, quem in deliciis habet,
 „concessit, qui (ut nihil attingam con-
 „cionem ipsam fanaticis scatentem er-
 „roribus) adeo perfrictæ frontis fuit,
 „ut inter concionandum speculum istud
 „Fanatico - Socinianum a Clero Hav-
 „nienſi gravissimorum accusatum &
 „convictum errorum, salutaris instar
 „libelli populo commendare haud eru-
 „buerit. Ita insanire pergunt malevoli
 „isti Dei hominumque irrisores, & (ut
 „nihil de Domino Edoaldo dicam, qui
 „nihil quidquam de furore in Eccle-
 „siam & ministerium post interdictum
 „remisit, eadem semper oberrans chor-
 „da) Dominus Petrus Holt, ubi atro-
 „cioribus ministerium Ecclesiasticum
 „ipsamque Ecclesiam laceraverit dixeris,
 „Verbum & Sacramenta ad turbulen-
 „tam suam ipsius mentem detorserit,
 „animisque auditorum vel scrupulura
 „alexæ plenum, vel stimulum, junonio
 „deteriorem æstro, subdiderit, adeo
 „sibi quasi re bene gesta placuit, ut ma-
 „ximum Deo præstitisse officium sibi
 „videatur cæca arrogantis animi de-
 „ceptus

Qq 3

Sæc. XVIII. „ceptus libidine. Omnium vero
 A. C. 1734. „los in Te Vir summe Venerabilis

„vertis, qui iusta exacerbatus se-
 „tate pioque inflammatus Zelo
 „tes multorum animos confirma-
 „mascula magnanimorum doctri-
 „pectora alacriora efficies, erran-
 „regiam mentes reduces viam, &
 „bulas demum opinionum etiam
 „tinacissimas ad officium rediges.
 „proinde erit, rem penitus exami-
 „& in malignos istos divinæ veritatis
 „obtretractores pro auctoritate, quæ
 „Deo optimo Maximo, & Regi
 „mentissimo, instructus es, ut
 „animadvertere censoria: quo
 „Deo, Ecclesiæ & Patriæ satisfacere
 „Vale! Havniæ, die 26. Maii

Forte hic Pastor in Angli-
 censuram non tulisset; quippe de-
 glis Prædicantibus Georgius Wil-
 field, quem Hiberni Protestantes
 novum Apostolum venerabantur, de-
 tur & queritur, quod dogma de
 catione ex sola fide sine operibus
 amplius populo proponerent, sed
 ritate doctrinæ, & sua fidei constan-
 in pluribus recederent, contra
 tamen Londinensis Pseudo-
 epistolam Pastoralem edidit, in qua
 ter alia hanc in rem scribit: *Angli-
 Prædicantes doctrinam de iustificatione*

per fidem ita declarare, ut nullum dubium Sæc. XVIII.
 relinquunt, bona opera esse necessariam con- A. C. 1734.
 ditionem ad justificationem nostram coram

Deo. Quis autem Catholicorum unquam inter fidei suæ dogma recensuit, opera bona proprie & de condigno (ut Theologi loquuntur) meritoria primæ justificationis esse; docent ubique Catholici, ea requiri duntaxat ceu dispositiones, & tanquam meritum de congruo. Ceterum ex his habetur paradigma de unione Protestantium in articulis per symbolicos libros stabilitis: absit tamen a me, ut cum Joanne Conrado Dippelio Prædicante in hoc erumpam convitium: *libri symbolici Lutheranae Ecclesie sunt S. V. porcorum Evangelium, Eccl. l. 4. & in toto eorum systemate Theologico nullus omnino invenitur articulus cum Dei Verbo consonans, sed nil nisi veterum hominum traditiones ibi reperiuntur.* Acta Hist. Eccl. l. 4. p. 991.

§. XXVII.

Varia Clementis XII. gesta.

Jam ante aliquot annos Yprensis Episcopus, ut Ecclesie suæ moderamini rite prospiceret, ad Sacram Congregationem perscripserat, supplicans, ut certa sibi regula præscriberetur, juxta quam se opportune posset gerere circa matrimonia, quæ in Fœderatione

Qq 4

déra-

Sec. XVIII. deratis Belgii Provinciis sæpe sine
 A. C. 1734. rochi & duorum testium præsentium
 vel ab hæreticis inter se, vel a Catho-
 licis cum hæreticis contraherentur
 etsi ibidem Synodi Tridentinæ de-
 tum circa Matrimonii valorem
 tum promulgatum esset; an ergo
 Matrimonia pro nullis vel validis re-
 tanda essent, decidi petebat Episcopus
 Maximi momenti hæc quæstio Romæ
 videbatur; quocirca summus Pontifex
 rem maturo Cardinalium ac Theologorum
 illo ævo Romæ celebrati
 examini commisit: Strenue operam
 num admoveere omnes, ac præsertim
 Carolus Cavalchinus Præsul ac Archiepiscopus
 Philippensis, qui in S. Congregationi
 Concilii auctoritate præerat, nullum
 omnino præterminatum borem pro colligendis
 omnibus, quæ hanc in rem olim decreta
 fuissent, quæque suam sententiam aliorum
 quæque iudicio subjiceret, accuratam
 dissertationem, qua hoc argumentum
 pertractavit, conscriptam publicè
 præfata S. Congregationis tres alii professorum
 Theologi Romani tres ejusdem
 dissertationes hanc in rem elaboraverunt.
 Quæ omnia postea in unum collecta
 in tomo foliorum præfate Congregationis
 Anno 1741. impressa sunt.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

diere: Ut vero Clemens in re tanti momenti quam accuratissime procederet, aliorum quoque Belgii Episcoporum relationes atque sententias expeti ac explorari voluit, quibus omnibus ea, qua par est, maturitate discussis tantum temporis præterfluxit, ut vivente adhuc Clemente XII. hæc quæstio auctoritate Apostolica decidi non posset, quam tamen Benedictus XIV. primum die quarta Novembris anno currentis sæculi quadragesimo primo definivit, declarans, Matrimonia inter Hæreticos ibidem esse valida, adeo, ut si ambo conjuges ad fidem Catholicam revertantur, consensum non esse renovandum, & si unus duntaxat Conjugum ad unitatem redeat, hunc ad alias nuptias transire non posse: Præterea Pontifex nuptias ab una parte Catholica cum altera hæretica contractas quidem damnat, si tamen contractæ jam sint, validas esse decedit.

Sub idem ferme tempus aliud negotium Pontificis sollicitudinem exercitabat. Illius occasio erat hæc: Ludovica Adelhaidis Aurelianensis Ducis olim Franciæ Administratoris Filia decimo nono ætatis suæ anno die trigesima Martii invitis Parentibus Calæ in Abbatia ad S. Georgium Sanctimonialium habitum induit, ac biennio

Qq 5

post

Sæc. XVIII. post scilicet Anno 1719. in Abbatia
A. C. 1734. pro more illius gentis electa est
 autem undecima Septembris ejusdem
 anni ultro abdicata hac dignitate
 Monasterium S. Magdalenæ de Tre
 transmigravit: Tandem vero data
 Papam literis a solemnibus votorum
 sione liberari petiit: Causabatur
 maturum judicium, Viduæ & a
 Matri assistendi necessitatem, &
 nescio quæ: Pontifex re rite per
 haud amplius indulfit, nisi ut re
 Ordinis sui instituto ad sæculum
 verti, ac laicis vestibus induta
 dere posset. Obtenta hac gratia
 Ludovicus Franciæ Rex hanc Abbat
 Ducissæ de Claromonte Tonner
 cessit.

Jam supra mentionem ingesta
 de Seminario nuper in Calabria erecto
 superaddendum est, quod Clemens
 suadente Congregatione de Propaga
 da fide, ad ampliandum hoc Semi
 narium duodecim aureorum millia sum
 ditavit, eo fine, ut ibidem Græce
 tionis Juvenes in Religione Catholica
 & literis probe instructi ad plagas
 tales transmitti, & epistolare com
 cium cum Græcis trans mare
 tibus fovendi posset.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. XXVIII.

Jubilæum Lugdunense.

Annus hujus sæculi trigesimus quartus jam dudum innumeris calamitatibus, & rarioribus fatis plerumque infaustis feracissimus præfagiebatur: Notum quoque est, quod Nicolaus Cardinalis de Cusa celeberrimus sæculi decimi quinti Mathematicus hunc annum totius Orbis postremum, ac novissimi diei initium fore nuntiavit, testante Jano Nicio Erythræo, qui epistola decima lib. 4. scribit (*), Cusanum credidisse, ex certis conjecturis januam patefieri, ut ad novissimi diei notitiam perveniri possit, nam agebat, si Ecclesiæ peregrinationis cursus ad similitudinem ætatis Christi ductus, quatuor & triginta Jubilæis, tanquam spatii includitur, qui mille septingentorum triginta quatuor annorum summam conficiunt, atque ex iis annis (si eorum numerus a Christi morte, unde ea ortum duxit, ineatur) jam mille sexcenti duo anni præterierunt, perspicuum est, paulo plus duobus Jubilæis ejusdem ætati reliquos esse, hoc est, annos circiter centum & duos,

(*) Vid. Cardinals Nicolai de Cusa
Muthfassung von den letzten Zeiten. Frankfurt
1745.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

duos, neque ejus peregrinationem supra
num Christi millesimum septingentesimum
trigesimum quartum duraturam. *Men*
men hujus diei notitiam Deus filii
minum voluit esse absconditam &
dudum Horatius Poeta Ethnicus
modi curiosos rerum scrutatores
bilavit, de illis canens: *Prudentia*
temporis exitum caliginosa nocte
Deus, ridetque si mortalis ultra fati
dat. Enimvero ex ipso eventu
conjectura falsitatis levitatisque
vincitur; præfatus quippe hujus
annus, stante adhuc dum Orbe,
jam tristibus quamvis & lætis
mixtus, præterfluxit, illum quoque
Lugdunensis Civitas tanquam Sacra
maxima festivitate celebravit. *Eni*
nim tempore, quo Festum Concilii
Christi in Sæculo XIII. medium
plente Romæ solemnissimo ritu ab
bano IV. fuerat institutum, Clero
Cathedrali Lugdunensi Ecclesie
S. Joannem singulare contulit privile
gium, vi cujus, quoties festum Con
poris Christi unacum festo S. Joannis
Baptistæ in unam eandemque
inciderit, Anni Jubilæi solennitas
celebretur, omnesque, qui huius festi
vitati interessent, plenam peccatorum
remissionem in vim Anni sancti seu
gni Anni piacularis Romani obtentam

sint. Simili ac singulari hac gratia in uni-
 verso Orbe duntaxat duo Templata fuere
 decorata, & quidem Podoniense in
 Francia, si festum B. V. Mariæ annun-
 tiatæ in diem Parasceves, & illud S. Ja-
 cobi Compostellani, si S. Jacobi Majo-
 ris festivitas in diem Dominicam inci-
 dit: Hoc igitur anno currentis sæculi
 trigesimo quarto, in quo hic festorum
 concursus occurrebat, Lugdunensis
 Archiepiscopus hanc Jubilæi gratiam
 solemniter promulgavit, & ut populum
 suum ad hujus thesauri participationem
 rite disponeret, *instructionem pastorem*
circa Jubilæum in Ecclesia Primatiali Lug-
dunensi ad S. Joannem, hoc Anno 1734.
celebrandum ob concursum festi Corporis
Christi cum solemnitate Nativitatis S. Joan-
nis Baptistæ Lugduni edi curavit: In
 prima illius parte Archiepiscopus hujus
 Jubilæi originem præprimis declaravit,
 in altera vero parte illius condiciones
 & annexas indulgentias indicavit, ac
 non minus solide quam diserte cuncta,
 quæ opponi possent, diluit, ac deni-
 que in tertia de dispositionibus ad ac-
 quirendam hanc gratiam necessariis re-
 ligiosissime egit. Præterea Lugdu-
 nenses Comites ad perpetuam tantæ
 solemnitatis memoriam Nummos auro
 & argento cudi curarunt, quorum an-
 tica pars Altare exhibebat cum super-
 im-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

Sæc. XVIII. *imposita S. Hostia Solis radiis cincta,*
 A. C. 1734. *subtus vero legebatur*

*inscriptio: Ecclesiæ Lugdunensium
 læum seculare quartum: in margi-
 tem hæc verba sculpta erant: Deo
 & Capitulo Ecclesiæ, Comites Lu-
 nenses dant, dicant, consecrant. Anno
 ac denique in averſa facie videtur
 Effigies S. Joannis Baptistæ cum
 epigraphe: Prima Sedes Gallicæ
 Haud absimilem monetam Archa-
 scopus & Capitulum Lugdunensium
 Sæculo IX. tam magno numero
 jussit, ut per quingentos ferme
 vulgati commercii moneta esset.
 hodiedum nonnullæ in veterum
 mismatum cimeliarchiis reperuntur.
 Porro tantam conservandæ monete
 sollicitudinem ipsa rei raritas
 videbatur; quinque enim abhinc
 culis hic concursus, proin eadem
 solemnitas hucusque non nisi tri-
 currebat annis, nempe Anno 1451.
 Anno 1551. ac denique 1666. nec
 hunc Annum 1734. recurret, nisi Anno
 1886. quo itidem festum Theophan-
 cum die Natalitia S. Joannis Baptistæ
 concurret: Eapropter veteres Lu-
 nenses in suis antiquis Calendariis so-
 lenter Gallicos hos versus inferunt*

Quand Georges Dieu crucifera, Sæc. XVIII.
 Quand Marc le resuscitera, A. C. 1734.
 Et lorsque Jean le portera
 Jubilé dans Lyon fera.

§. XXIX.

*Lutheranorum sollicitudo de sua secta
 in perpetuum firmanda.*

Haud parum variis ærumnis ac molestiis pressum summi Pontificis animum recreabat, dum certo sibi constaret, nonnullos in Saxonum Ducatu hucusque in sua secta obstinatos ad Augusti Poloniæ Regis & Saxonæ Electoris exemplum ab Augustanæ Confessionis formula ad fidem Catholicam fuisse reversos: Attamen haud diuturnum erat hoc solatium; quamvis enim aliqui ex Saxonibus pariter agnito errore eandem veritatis semitam prompto animo calcassent, plures tamen bona Ecclesiastica, quæ prima ferventis sectæ rapacitas eis adjudicabat, restituendi difficultate absterrebantur: hoc tamen ipso obstaculo per Pontificiam indulgentiam sublato adhuc majus opponebatur repagulum, non sine maximo, haud tamen sanando Pontificii pectoris dolore; postquam enim Fridericus Augustus III. Saxonæ Elector Religione Catholicus post Patris sui

exercitio juxta normam in pace Westphalica stabilitam, & secundum usum in Romano Imperio introductum &c.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Haud absimiles publicæ ac solemnis sponsonis literas Carolus Alexander Catholicus Wirtenbergæ Dux jam anni prioris die vigesima octava Februarii confecit, quibus pro se suisque Successoribus promittere jubebatur I. Se duntaxat Lutheranum Dei cultum ad normam Confessionis Augustanæ ita conservaturum, ut alterius Religionis Sequacibus nec exstantes Ecclesias reddere, nec novas erigendi, ibique publicum cultum exercendi, minus vero Monasteria, Ordines aut Communitates recipiendi, vel ad ejusmodi usum privatas ædes aptandi vel locandi facultatem unquam dare velit. II. Nullo tempore nullave ex causa Simultaneum se investurum, aut quid aliud Lutheranæ Religionis statui adversum aggressurum. III. Tubingense Theologicum stipendium & Monasteriorum Scholas in statu quo sunt, relicturum, nec quicquam vel in Universitate vel Collegio Illustri Tubingano immutaturum, minus vero alterius Religionis Professores constituturum. IV. Urgente etiam leges Provinciales immutandi necessitate se Religionis & Regiminis statui nihil contrarium san-

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Rr citu-

Sæc. XVIII. citurum, proin omnia tam Ecclesiasticis
A. C. 1734. quam Civilia munia duntaxat
 ranis impertiturum. V. Se
 deinceps ad Imperii & Suevici
 comitia Legatum Religione Lu
 num, qui suum suffragium
 Evangelicorum principia dare
 tur, decreturum. Denique
 Papæ dispensationibus, indul
 terpretationibus, beneficiis
 exceptionibus doli, persuasionis
 que omnibus tam Ecclesiasticis
 profani juris subsidiis circa
 missa renuntiare, a Provincie
 jussus est. Has literas Dux die
 sima septima Martii hoc anno
 chirographo & sigillo munitis
 bonam transmisit, ubi etiam
 pore ut vocant, *Evangelico* die
 cima Junii fuerunt acceptatæ.

Postquam vero diuturnæ
 tiones inter Electorem Palatinum
 Birckenfeldæ Ducem ita fuerat
 positæ, ut Elector Birckenfeldæ
 Bipontinum Ducem agnosceret
 tumque Ducatum (excepta
 ckenfi Præfectura) ei cederet,
 utraque pars liberum Religio
 citium stipulabatur, Dux tam
 cepit libertatem circa solemne
 supplicationes, S. Eucharistie
 gestationem, Sacellum Aulicum

cum Sacerdotibus ei deservientibus, *Sæc. XVIII.*
 & denique quosdam redditus Eccle- *A.C. 1734.*
 siasticos.

Tantam quidem sectæ libertatem
 Principes ad fidem Catholicam reversi,
 novissime suis subditis publica etiam fide
 indulserunt; an fors eadem indulgen-
 tia Principes a fide Catholica ad sectam
 prolapsi erga Catholicos subditos suos
 fuerint usi, sæculi decimi sexti exempla
 desiderantur. Ut ut de hoc sit, cer-
 tum est, quod fervente primo Evan-
 gelici furoris impetu quædam Res-
 publica admodum celebris, postquam
 ad Lutheri castra transit, per suos
 Emissarios invitas etiam Moniales præ-
 fertim Cænobii S. Claræ contumeliis,
 convitiis, & omni vexationum genere
 ad nuptias & fidei defectionem sollici-
 tarit. Testis est Bilibaldus Pirckhei-
 merus, certe hac in re non suspectus,
 Consiliarius Maximiliani I. & Caroli V.
 Imperatorum, Eques Auratus, Senator
 & Patritius ejusdem Reipublicæ: Te-
 stis est ejus Soror illo ævo doctissima,
 & tum præfati Monasterii Abbatissa
 nomine *Charitas*; legatur ejus epistola
 nona; atque inter alia hæc ejus verba:
 „Quantumvis exiremus e Cæno-
 „bio, non ob id tanto beatiore effi-
 „ciemur, sicut neque in Cænobio statim
 „de salute certi securique esse possimus.

R r 2

„Nam

Sæc. XVIII. „Nam certe externæ illæ res nihil
 „que dant neque adjuvant, ac
 „tate sua gaudere debent, sicut
 „tidie nobis in suis concionibus
 „nunt. Sancti sane Apostoli
 „negari non potest) simul habitare
 „cum ceteris fidelibus, omniaque
 „se communia habuerant. Quid
 „tiam nobis liceat simul habitare
 „inter nos mutuam exercere charitatem
 „quæ sorores deceat? Bone
 „Tamen lupanaria tolerantur.
 „quam audire cogimur, illis nos
 „riores esse atque improbiore.
 „dem fatemur, satis nos esse
 „bas. Deus nos pro sua bonitate
 „rigit. Si sciremus, hanc Dei
 „tatem esse, nosque Cænobii
 „tione salvas fieri posse, profecto
 „dum cunctaremur, non enim
 „molis ac delicatæ vitæ perfrui
 „ergo in Cænobio commoramur.
 „novit mundus, & Deus, in quo
 „nis nostra spes omneque reliqua
 „consistit. Neque nos (de quo testis
 „appellamus Deum) verbum Dei
 „probamus. Sed ut pro verbo Dei
 „habeamus multiplices illas verborum
 „contumelias, obtreccionem, calumnias,
 „mationes, opprobria, & honis de
 „tractiones, id sane fieri non potest.
 „Novimus quippe, sanctum Evange

„lium legem esse dilectionis, quæ pro Sæc. XVIII.
 „ximum non contemnit, neque judi- A. C. 1734.
 „cat; sed omni abhibita moderatione
 „eum corripit. Neque vero nos solæ
 „sumus, quibus oboritur de conciona-
 „toribus aliqua dubitatio. Nescio qua-
 „les habeantur conciones, sæpe tamen
 „audio, multos in hac civitate esse
 „homines, qui fere desperabundi sint
 „redditi, & a concionibus deinceps
 „audiendis omnino abhorreant. Sic
 „enim ajunt, se per conciones perple-
 „xos ac perturbatos esse, ut quid cre-
 „dant, nesciant, magnoque redem-
 „ptum vellent, nunquam se ullam ejus-
 „modi concionem audivisse. Jam &
 „nos CXI. conciones tales audivimus,
 „& aliquando tua præsentem prudentia.
 „Doct. Andr. Osiandrum per horas
 „quasi quatuor auscultavimus: sed &
 „Doctoris Wenceslai scriptum diligen-
 „ter perlegimus ac descripsimus. Ex
 „quibus omnibus satis instructionis per-
 „cepimus, de omnium ipsorum funda-
 „mento, animo ac scopo. Nimis in-
 „firmæ sumus, quam ut possimus ad-
 „versus tantos Doctores disputando con-
 „sistere. Quidquid dixerimus, in er-
 „rore versari dicemur: Atque hæc
 „unica fere causa est, ob quam huc-
 „usque cum Prædicantibus illis non
 „multum verborum facere voluerimus,

Rr 3

„ne

Sæc. XVIII. „ne verbis nostris offenderemus, „
 A. C. 1734. „que occasionem arriperent, „
 „super his declamitandi in suis „
 „cionibus: quamquam hoc ipsam „
 „bis parum profuit: Nam tameti „
 „nostra non audiverint, tamen co „
 „tur arcana cordium nostrorum „
 „tari, quæ soli Deo sunt perfecta „
 „cognita, adeoque inter nos sentio „
 „cogitationes illas, quæ nobis tantæ „
 „Dei gratiam nunquam inciderunt „
 „sæde atque crasse proponere nos „
 „bitant, magno cum scandalo „
 „rum, & tam gravi super nos „
 „vero iudicio, quasi ipsi Dei peccato „
 „sustinerent. Sed hoc Deo committimus „
 „damus, qui optime novit, quæ „
 „suo iusto & irreprehensibili iudicio „
 „nos permittat hæc & alia fieri „
 „sit benedictus in secula, de cuius „
 „opprobriis, quæ in nos permissa „
 „detque nobis, ut ea patienter „
 „quis animis feramus. Scitote „
 „que hoc pro certo, quamquam „
 „bis, utpote hominibus, non tam „
 „neque insensatis, valde sit grave „
 „tantasque passim pati calumnias „
 „que obtrectationes detractationes „
 „multo nos tamen malle ista „
 „pati, quam aliqua facere. Consi „
 „mur interim nos conscientia veritatis „
 „tis, quæ suo ac iusto tempore patiens

„in lucem prolata. Non dubitamus, Sæc. XVIII.
 „quin, si Cænobio deserto improbis A. C. 1734.
 „artibus studere inciperemus, futurum
 „esset, ut a quibusdam pro bonis
 „Christianis & plane Evyngelicis ho-
 „minibus celebraremur, & a multis
 „laudaremur. Sed misericors Deus
 „talem a nobis laudem prohibeat. Igno-
 „scat, quæso, mihi tua Prud. Fieri
 „potest ut modum excedam. Sed quia
 „sic omnino de nobis desperas, & ta-
 „men scribis, te sincere hanc rem agere
 „velle, meum quoque est, cor meum
 „tibi aperire clare, ac sincere negotium
 „hoc tractare, ut semper quoque apud
 „tuam Prud. feci. Confidimus etiam in
 „Deo, nos nullam inter nos fovere
 „idololatriam: multoque minus erro-
 „res nostros agnoscere recusamus. Hoc
 „enim Deo & rectæ rationi repugnaret.
 „Quod autem non quolibet spiritu nos
 „moveri sinamus, non potest a quo-
 „quam vitio nobis verti bona cum ra-
 „tione. S. Paulus nos docet, Omnia
 „probare, quod bonum est, tenere &
 „sequi. Nescimus ullos adversarios,
 „nec cum quoquam factiose conspira-
 „mus; sed, proh dolor, ab omnibus
 „fere desertæ sumus. Deus nostri mi-
 „sereatur. Novimus quoque, non de-
 „bere nos fiduciam collocare in Regula
 „nostræ vitæ monasticæ, sed in solo
 „Deo,

Rr 4

Sæc. XVIII
A. C. 1734

„Deo, & in unico ejus filio Jesu Chri-
„Domino nostro, qui nos sua pas-
„& sancto sanguine redemit, & coe-
„suo Patri reconciliavit. Is divi-
„suam gratiam vobis pariter ac
„omnibus largiatur, ne sua pas-
„nobis sit inanis & irrita. Spero
„de tua prudentia, non futuram
„versum nos tam duram atque
„mentem quam nobis minatur, sed
„tius Christiana & fraterna cura
„erga nos usuram: Et (ut magis
„aperiam viscera cordis tui) non
„nobiscum acturam esse, quam
„tecum agi, secundum præceptum
„sacro- sancti Evangelii.,

„ „Negotium hoc idcirco
„significavi, si forte nos juvenes
„quotidiano onere interpellati
„liberemur. Nam affligimur,
„lestamur atque interpellamur. Et
„bis deinde obicitur, a nobis
„esse ipsos. Omnes conantur nos
„cere & instituere, quid faciamus
„nobis. Quod si tot haberemus
„latores, quot informatores &
„stros, satis instructi essemus, ad
„stendum exercitui rusticorum. Et
„omnia illa facienda nobis essent, quae
„nobis consulunt, regimen habitare
„essemus mirabilius etiam, quam ce-
„tus erroneum illorum, qui Zygoni

„appellantur. Iterum peto mihi abs Sæc. XVIII.
 „te ignosci. Porro quod nuper T. P. A. C. 1734.
 „ad me scripsit de Domino Osiandro,
 „ipſius doctrinam mihi non probari:
 „Fateor ſane, nullam mihi probari do-
 „ctrinam, præter quam Chriſti & Apo-
 „ſtolorum ejus. Homines ſunt, ho-
 „mines non minus hodie quam ante
 „mille annos. Verbum autem Do-
 „mini manet in æternum. Optandum
 „eſſet ipſum docuiſſe rationem aver-
 „tendæ ſeditionis, priuſquam tanta
 „hominum ſtrages fuiſſet edita. Quam-
 „quam etiam nunc bonum eſt, ipſum
 „docere, quo pacto futuræ ſit occur-
 „rendum. Faxit Deus ut hoc fiat.,,

Tanta erat innoxiarum harum Vir-
 ginum vexatio, & adeo continua &
 moleſta Prædicantium ſollicitatio, ut
 Abbatiffæ Frater præfatus Pirckhei-
 merus tam cruentam conſcientiis vim
 inferri, ſufferre haud poſſet, ac pro-
 pterea ad Philippum Melanchtonem
 has daret literas: „Senatus inter reli-
 „qua Fratres Minores a Monialium cura
 „abegit. Tulere id Moniales perquam
 „moleſte: ſed neceſſitati tandem pa-
 „tere coactæ ſunt. Ceterum quum
 „alios aſſumere vellent conſeſſores (ut
 „appellant) eoſque Sacerdotes laicos,
 „& non monachos, prohibita ſunt a
 „ſenatu, qui neminem admittere vo-

Rr 5

„luit,

Sæc. XVIII „luit, præter eos, quos ipse de
 A. C. 1734 „aut probasset. Moniales vero con-

„sionem liberam esse debere censent
 „illos, quos senatus nominavit reprobavit
 „Et profecto tales erant, ut nec
 „lubens debita mea illis manifestabat
 „Per totam igitur quadragesimam
 „hunc usque diem confessione de
 „charistia abstinere maluerunt, quæ
 „eorum hominum opera uti, quæ
 „sibi ipsis recte consulere valent.
 „misere interim Concionatores
 „ut illis verbum Dei annuntiant
 „quod illi adeo quidem contumaces
 „& arroganter fecere, ut pauperes
 „illas contumaciores potius quam
 „liores reddiderint. Vult enim
 „ille, ut nosti, persuasionibus
 „cogi vero minime. Accedit, quæ
 „concinatorum illorum facta
 „quaquam dictis quadrent. His
 „ut moniales fidem illis non adhibent
 „sed potius doctrinam eorum habent
 „suspectam, quum cernuat, eos
 „sincere ambulare, sed & verbum
 „cauponantes, privatam commo-
 „magis, quam animarum salu-
 „quærerere. Id quum vident contumace-
 „tores, se contemptos existimant
 „clamant, maledicunt, imo iniurias
 „ac omnem lapidem movent, ut con-
 „nium hominum indignationem commo-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„pauperulas concitare valeant, affe-
 „rentes, quum verba haud profint,
 „vi eas adigi deberi. Quasi fides vio-
 „lencia potius quam persuasione aut
 „Dei dono acquiratur. Nec surdis ho-
 „minibus fabulam cecinere; sed eo res
 „deducta est, ut quicumque miseran-
 „das illas offendere & incessere audet,
 „obsequium Deo se præstitisse arbitre-
 „tur. Idque non solum a viris agitur,
 „sed & mulieribus: & illis mulieribus,
 „quarum liberis omnem exhibuere cha-
 „ritatem. Non solum enim viris, qui
 „alios docere contendunt, seipos vero
 „minime emendant, Urbs nostra re-
 „ferta est, sed & mulieribus curiosis,
 „garrulis ac otiosis, quæ omnia potius,
 „quam domum propriam gubernare
 „satagunt. Et profecto miraculo haud
 „est absimile, quod monasterium non
 „pridem sit direptum & eversum. Ad-
 „eo infestum contra calamitosas susci-
 „tatum est odium, Quotidie igitur &
 „omni hora imminens præstolantur
 „exterminium, assiduoque timore, morte
 „etiam acerbiori conflictantur. Verum
 „an talia Christiana pietas, aut vera
 „fides, quæ sine charitate mortua est,
 „admittat, tu ipse considera. Hoc pro-
 „fecto scio, si præsens esses, ac tot
 „talesque cerneres sycophantias, illu-
 „siones, calumnias & machinationes,
 „qui-

Sæc. XVIII. „quibus misellæ illæ quotidie vexantur & oppugnantur, vix a lacryis temperares. „

Cum autem indies hæc vexationes acerbius has Moniales vexarent, Pirckheimerus earum nomine ad natum sequentem habuit orationem apologeticam, prolixiorem quidem sed memoria dignissimam: Ea tenorem!

„Tametsi, Patres conscripti, „risque res factu videatur facile „quempiam causam suam utique „justam verbis defendere, ac „innocentiam oris tueri sermo „eam tamen animi angustiam non „feras redactas esse sentimus, ut „nobis difficilius existat, quam „sensationem nostram coram vobis „facere, non quod vereamur, ne „nobis sint defutura, aut causæ „minus fidamus, sed quia jam „expertæ sumus, verba nobis non „solum haud profuisse, sed obfusca- „tiam plurimum. Etenim si libere „nos quandoque proloqui continge- „arrogantes censetur & procaces. Si „humiliter & in genua procumbentes, „tanquam simulatrices & subdole- „ridemur: Si vero penitus tacemus, „silentesque adversa tolerare conamur, „obstinatæ habemur ac pertinaces. „

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„evenit, ut siue loquamur siue tacea-
 „mus, semper reprehensionibus ac cul-
 „pæ subjacere videamur. Ceterum
 „quum nos plane perituras cernamus,
 „saltem priusquam funditus pereamus,
 „denuo experiri cogimur, num indi-
 „gnationem vestram, sine ulla nostra
 „culpa conceptam, verbis emollire,
 „ac innocentiam nostram veritatis sub-
 „sidio tueri valeamus, ne penitus ta-
 „cendo vos contemnere, seu noxam
 „aliquam agnoscere videamur, aut
 „conscientiam nostram omni defensio-
 „ne omissa, in futurum etiam prægra-
 „vemus, semper suspicantes nos pro-
 „pria periisse taciturnitate, quum tamen
 „loquendo salvæ esse potuissemus.
 „Proinde, Patres honorandissimi, cum
 „non parvum sit calamitatum delini-
 „mentum, dolori frena relaxare, ac
 „justæ indulgere anxietati, rogamus
 „vos per Christum, ne nobis vitio ver-
 „tatur, si in rebus nostris ultimis ac
 „pene deploratis lacrymas effundamus,
 „ac pectus exoneremus suspiriis, quum
 „vix ulla major sit calamitas, quam
 „miseram esse, nec id audere profi-
 „teri, vultuque simulare hilaritatem,
 „quum animus vulnere saucius sit al-
 „tissimo. Deinde quum eam vobis
 „consuetudinem esse sciamus, ut nec
 „ultimo afficiendis supplicio audientiam
 „dene-

Sæc. XVIII. „denegetis, neque haud quaquam
 A. C. 1734. „mus alienigenæ, sed omnes civi-
 „vestrorum filiæ, in hac urbe nati-
 „educatæ, magna ex parte
 „sanguinis ac propinquitatis iure
 „junctæ, summopere precamur
 „humiliter oramus, ut & nos
 „omnique calamitatis genere
 „sas, taciti saltem ac benigne
 „velitis. Id si feceritis, plane
 „cum erit, simusne moribus
 „improbæ ac vitæ adeo scelestæ,
 „admodum adversarii nostri clam-
 „aut potius ipsi injurii ac calum-
 „referti innumeris. Etenim
 „omnibus, quæ nobis objici-
 „eam reddamus rationem, quæ
 „nestas ac Dei timore constrictas
 „virgines, nihil moramur, quin
 „viora etiam (si possibile saltem
 „patiamur mala & incommoda
 „minus, saltem hoc rogamus, ut
 „bis innocentia nostra obfit, nec
 „versariis calumniæ eorum, ut
 „mum confictæ, prosint, quum
 „mus, has nostras injurias nequaquam
 „vobis omnibus imputandas esse
 „quam pluribus summopere etiam
 „splicere: Alios vero ignorantibus
 „quam malitia errare, utpotè ab
 „versariis nostris persuasos, nihil ex-
 „crabilius esse in terris, quam virgines

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„Deo sacras, & quæ castitatem suam
 „illibatam conservare student. Ommissis
 „igitur longioribus sermonibus, quam
 „brevissime fieri poterit, singula dilue-
 „mus objecta, ne vobis nimis molestæ
 „videamur, nobisque ipsis suspicionem
 „aliquam ob nimiam in dicendo an-
 „xietatem, ac ornatus affectationem
 „concitemus.”

„Accusationis igitur capita, quæ
 „nobis objiciuntur, hæc fere esse vi-
 „dentur. Quod sanctissimo Dei spreto
 „Evangelio in operibus nostris plus
 „quam in vera fide confidamus: Quod
 „nimium Pontifici Romano, & illius
 „tribuamus decretis, tenaciusque hu-
 „manis innitamur traditionibus: Quod
 „non, relictis monasteriis votisque
 „contemptis, ad secularem conversa-
 „tionem revertamur, ac nubamus:
 „Quibus omnibus cum appendicibus suis,
 „brevissime, vere, ac ex ordine re-
 „spondere conabimur.”

„Sub initium igitur, & quantum
 „ad contemptum Evangelii pertinere
 „videtur, nihil moramur, si vel mini-
 „mum sacræ Scripturæ contemnamus
 „apicem, quin omnium habeamur sce-
 „lestissimæ, quum plane sciamus, cre-
 „damusque firmiter, universam salutis
 „nostræ summam ab Evangelio, &
 „tam bono ac læto pendere nuntio.
 „Illud

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„illud igitur quotidie in manibus
 „bemus, ac perlegimus, non Ger-
 „nice tantum, sed etiam latine, quæ
 „eam linguam Dei dono non fecerunt
 „vulgarem intelligamus, vitamque
 „stram omnem ad illud, tanquam
 „amuffim quandam, effingere
 „mur: Qua in re potissimum Dei
 „tiam imploramus, sine qua vitæ
 „conatus nostros nihil valere
 „quo Christi jugum suave, ac potius
 „ejus sanctam tollere, ac potius
 „Magistri vestigia portare quam
 „Ceterum nemo nobis vitio poterit
 „tere, si antiquorum & sanctissimorum
 „Doctorum interpretationi potius
 „obortæ alicui inversioni fidem
 „beamus, quum proh dolor! manifestum
 „constet, non minus diversos
 „quotidie a sancto Dei Evangelio
 „quam hominum sint mentes ac
 „mæ, tametsi Deus nequaquam
 „sit confusionis, sed pacis. Hinc
 „nium malorum ac tantarum turbationum
 „ac seditionum fomes est & excitatio
 „quum unusquisque indoctus
 „ac rudis sacræ Scripturæ inter-
 „tionem tractare audeat, illam
 „tius ad utilitatem suam & commodum
 „propriam, quam ad salutem
 „ipsius quam fidelium reliquorum,
 „aptare conatur. Ita fit, ut Christiani

„libertas, quæ plane spiritualis est, Sæc. XVIII.
 „penitus in carnis vertatur occasionem, A. C. 1734
 „delicias, & temeritatem. Testatur
 „hoc ingens utriusque sexus turba
 „nubentium & monasteria sua derelin-
 „quentium: Testatur hoc lacrymabilis
 „illa agriculturalum strages ac tragœdia,
 „nunquam satis deploranda, quam
 „impii quidam, falli ac dolosi suscita-
 „runt operarii, qui Christi & Apосто-
 „lorum personam subdole assumpse-
 „runt, rusticisque, ut quam maxime
 „insanirent, persuaserunt, potissimum
 „eos dici Evangelii defensores, ac prote-
 „ctores: tametsi nemo jam videri velit
 „tantæ calamitatis auctor extitisse.
 „Testatur demum Evangelii perversio-
 „nem, quod ex tali doctrina nullus
 „fructus pullulare cernatur; sed quod
 „omnia ruant, linguæ, disciplinæ,
 „mores, instituta sancta & salubria,
 „pax, concordia, Dei timor, omnis-
 „que proximi caritas & amor. Nec
 „mirum, quum verbis tantum Evan-
 „gelica extollatur veritas, operibus vero
 „plane deprimatur & expellatur. Fa-
 „cile enim est, verbis abundare, at
 „factis excellere, id demum operæ ac
 „laboris pretium existit. Regnum enim
 „Dei nequaquam in sermone est, sed
 „in virtute. Nec quisquis dicit, Do-
 „mine Domine, introibit in regnum
 „Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Ss cæ-

Sæc. XVIII. „cælorum, sed qui fecerit voluntatem
 A. C. 1734. „Patris cælestis.,

„Considerate igitur, P. C. n.
 „juste ab æmulis nostris ob sancti
 „Evangelii accusamur contemp-
 „cum nihil magis ad salutem nobis
 „pertinere censeamus, quam
 „& germanam illius observatio-
 „Nemo enim despicit, quod tantum
 „veneratur, nec rejicit, quod sum-
 „studio imitari studet.,
 „Verum hic alia nobis ab adversariis
 „nostris impingitur culpa: nempe
 „licet vos, Patres conscripti, vestri
 „prædicatorem nobis, publicis expen-
 „nec parvis conduxeritis expensis
 „bum tamen Evangelicum ex ore
 „audire vel omnino contemnamus
 „minus illi animum adhibeamus
 „dem quod opipare pauperum
 „eleemosyna, nitida ejus cutis &
 „tulantia plane ostendunt. Quod
 „magnifice etiam donetur, argenti
 „ejus suppellex & cultus nequaquam
 „monasticus abunde indicat. Ceterum
 „si unquam Evangelicum seu Dei
 „prædicavit verbum, paratè san-
 „mendacii pœnas dare: nisi quod
 „Evangelium vocare voluerit, quod
 „summo Pontifici, Cæsari, Episcopis
 „sacerdotibus, monachis, ac omnibus
 „demum amarulenter, & assidue

Sæc.XVIII.
A. C. 1734.

„ledicit, ac nemini parcat, qui per-
 „versæ ejus doctrinæ minus adhærere,
 „dignum ducit. Nam quod nos vir-
 „gines fatuas ac dementes appellat,
 „eo quod vigilemus, quod psallamus, quod
 „corpora nostra jejuniis maceremus,
 „nihil nostra refert, quum ob convi-
 „cia talia potius exultemus, quam in-
 „dignemur. Quod vero illum quando-
 „que minus audiamus, aut surgentes
 „discedamus, nequaquam culpa no-
 „stra, sed perversa & detestanda ejus
 „accidit pravitate. Tam obscæna e-
 „nim & impudica ut plurimum eructat
 „verba, ut non solum virginum auribus
 „sint detestanda, sed etiam coram im-
 „pudicissimis mulieribus intoleranda
 „forent. Sed quomodo aliter loque-
 „retur, quam semper fecit? putat nos
 „adeo leves, quemadmodum moniales
 „illas, quas blandis suis verbis e mona-
 „steriis elicit, ac publice secum sub
 „chirurgi prætextu circumduxit. Nec
 „obscurum est, quid ipsam rursus ad
 „Carthusianorum monasterium impule-
 „rit. Hoc sane nemo ignorat. Herbipoli-
 „tanæ seditionis illum præcipuum au-
 „ctorem extitisse, ac miseros illos ru-
 „sticos in extremam calamitatem im-
 „pulisse, cujus rei profecto pœnas da-
 „ret, si non in tam tuto lateret asylo.
 „Talis igitur Evangelista est noster. Et

Ss 2

quid

Sæc. XVIII. „quid mirum, si ab ejus abhorreant
 A. C. 1734. „Evangelio, quum haud quaquam

„sit clamantis in deserto, sed
 „Satanæ verbum infernale, &
 „aliud conqueratur, quam quod
 „minis nec conviciis nos e monast
 „extrahere possit: quod quidem pa
 „ad nos spectat, dummodo a violen
 „tutæ remaneamus. Nam quod
 „regnum cælorum promittit,
 „primum relicto monasterio ad
 „rem vitam revertamur ac nubem
 „inferni vero tormenta comminat
 „diutius sub regulari vita perdur
 „suis id polliceatur apostatis, quæ
 „ferabiliter non solum coram
 „ignominiosas reddidit, sed proh
 „coram Deo etiam abominabile
 „Nos enim nequaquam lupi vertite
 „dimus, minus vero obtemperamus
 „etiamsi omni Philomela caneret
 „vius. „

„Ceterum fidem in nobis adverte
 „nostri requirunt, asserentes, nos
 „tius in operibus mortuis, quam
 „novitate fidei ambulare. Veram
 „juste id faciant, paucis P. C. accip
 „Nos præ omnibus & ante omnia
 „mus, quod justus ex fide vivit, &
 „quod ex operibus legis non iustific
 „mur, gratis per gratiam divinam
 „redemptionem, quæ est in Christo Jesu

„per quam remissionem præteritorum Sec. XVIII.
 „habemus peccatorum, ac ideo arbi- A. C. 1734.
 „tratur, fide justificari hominem,
 „absque operibus legis, credimusque
 „& plane novimus, quod ex fide datur
 „hæreditas, ad quam per sola opera
 „nemo pervenire potest. Ore igitur
 „confitemur, & corde credimus, quod
 „Deus filium suum Jesum Christum pro
 „redemptione humani generis in mun-
 „dum demiserit, qui nos per passionem
 „suam redemit, & morte mortem su-
 „peravit, quem & Deus a mortuis su-
 „scitavit, quo in eo sepulti cum eo
 „quoque resurgamus; quinimo & hoc
 „firmiter credimus, quod omne, quod
 „non est ex fide, hoc sit peccatum,
 „ac ideo novimus, quod infidelium sive
 „non credentium opera, utcumque
 „specie bona videantur, nequaquam ad
 „salutem sint utilia, sed solum quæ ex
 „recta fide procedunt, & charitate su-
 „scipiuntur, hæc esse quæ Deus a no-
 „bis exigit. Ceterum cum ita creda-
 „mus, num ideo in peccato manebi-
 „mus, ut gratia abundet? absit, Quum
 „enim nos peccato mortuas esse con-
 „veniat, quomodo posthac vivemus in
 „eodem? Scimus enim, quod quem-
 „admodum excitatus est Christus ex
 „mortuis per gloriam Patris, ita &
 „nos in novitate vitæ ambulare de-
 „cere,

Sæc. XVIII. „cere, ut quam minime peccatum

A. C. 1734. „mortali corpore nostro regnet, ne

„diamus illi per cupiditates eius.

„quod accommodemus nosmetipsos

„velut ex mortuis viventes. *Le*

„igitur a nobis absit, ut verbis

„jactemus, operibus vero manifeste

„contradicamus, quoniam non am

„simus sub lege, sed sub gratia.

„enim nos in libertatem assertores

„scimus, ut servæ factæ simus iustitiae

„ac ideo nos decere, ut membra

„sra præbeamus servæ justitiæ ad

„ctificationem, quum autoram

„peccati mors sit, donum autem

„vita æterna per Christum Jesum

„minum nostrum. Si igitur cum

„resurreximus, convenit, ut

„curemus, & haud quaquam

„si saltem emortuæ fuerimus, &

„nostra abscondita sit cum Christo

„Deo, ut mortificemus membra

„terrestria ab omnibus immunditiis

„postquam veterem exuimus hominem

„cum factis suis, & induimus novum

„qui renovatur ad agnitionem &

„ginem ejus, qui condidit illum in

„libertate igitur, qua Christus nos

„beravit, stare jubetur, & non

„servitutis jugo implicari, ne

„tem dare in occasionem carni, sed

„charitatem servire invicem. *Pro*

„postquam fide justificatæ & Deo re- Sæc. XVIII.
 „conciliatæ sumus per mortem filii A. C. 1734.
 „ejus, & cum essemus oleaster, in ar-
 „borem insitæ sumus fructiferam, de-
 „cet etiam, ut illa fructum ferat in
 „tempore suo. Omnis enim arbor,
 „quæ non facit fructum bonum, ex-
 „ciditur, & in ignem mittitur, & pa-
 „leam comburet ignis inextinguibilis.
 „A fructibus enim arbor cognosci-
 „scitur, nec de spinis colliguntur uvæ,
 „aut de tribulis ficus. Bona vero ar-
 „bor fructus bonos facit: Putris au-
 „tem arbor fructus malos facit. Non
 „potest arbor bona fructus malos facere,
 „neque arbor putris fructus bonos fa-
 „cere. Quapropter necessarium duci-
 „mus, ut non solum nos, sed omnes,
 „qui Christo nomina dederunt, fidem
 „non verbis tantum jactitemus, sed
 „etiam reipsa & operibus illam in no-
 „bis vivere ostendamus. Nihil enim
 „facilius, quam verbis fidem profiteri,
 „quemadmodum nihil difficilius, quam
 „illam rectis operibus exprimere. Ne-
 „quaquam enim fides ficta & mortua,
 „sed vivens ac vera a Christiano exigi-
 „tur homine, quæ non nisi per opera
 „bona ostendi potest, non quod nos ope-
 „ribus nostris, ut dictum est, justificari
 „arbitremur, sed quod jam justificati
 „nequaquam desidere otiosi, & (si
 „Ss 4 „recte

Sæc. XVIII. recte credimus) sine bonis operibus
 A. C. 1734. vivere possumus: & si non ob
 „causam opera bona faciendam
 „ob animi saltem gratitudinem
 „præstanda, quo optimo ac
 „Filioque ejus unigenito ob redemptio-
 „nem nostram & tot beneficia
 „gratias agere, & charitatem
 „nobis exhibuit, proximis etiam
 „suis retribuere possemus, cum
 „quum constat, gentilium quorundam
 „philosophos quosdam, in quibus
 „spiritus, sed carnis viguit imperium
 „eo naturali pervenisse instinctu
 „virtutis opera, honestatem
 „proximorum dilectionem, omnium
 „hujus mundi prætulere rebus
 „quum a gentilibus sit factum, magis
 „magis a nobis requiritur, quum
 „fide sumus illuminatæ & Jesu
 „sanguine a peccatis expurgatæ
 „bemur igitur, ut lux nostra
 „hominibus luceat, ut videant
 „opera nostra, glorificentque Patrem
 „nostrum, qui in cælis est: Licet
 „ex æmulis nostris negent, operibus
 „cerni posse, tanquam Salvator
 „aberraverit, dum ait: Ex fructibus
 „eorum cognoscetis eos. Verum
 „nam tam impie contra Christum
 „nam deblaterent, vestræ potius
 „dentis discernendum relinquantur

„quam quod illorum figmentis quæra- Sæc. XVIII.
 „mus respondere. Nam si & bona A. C. 1734.
 „opera cerni nequirent, mala tamen
 „nequaquam abscondi possent, ex qui-
 „bus plane deprehendere liceret, num
 „illa cum verbis convenerint, aut po-
 „tius illis essent contraria ac penitus
 „a fide aliena. Quisquis igitur fecerit
 „& docuerit, hic magnus vocabitur in
 „regno cælorum, & non ille, qui di-
 „cit Christo, Domine Domine, introi-
 „bit in regnum cælorum, sed qui fe-
 „cerit voluntatem Patris ejus qui in
 „cælis est: Ille etiam frater ejus est
 „soror & mater. Huc & illud quoque
 „pertinet: Si vis ad vitam ingredi,
 „serva mandata, & quod Christus ju-
 „bet discipulos suos docere, quo om-
 „nia serventur, quæcumque ipse præ-
 „ceperit eis, & si hæc novistis, ait
 „beati estis, si feceritis ea. Et, qui
 „habet præcepta mea, & servat ea,
 „ille est qui me diligit. Unde & Apo-
 „stolus: Quæcumque (inquit) honesta,
 „quæcumque justa, quæcumque ac-
 „commoda, quæcumque boni nominis,
 „si qua laus, hæc cogitate, quæ &
 „didicistis & audistis & vidistis in me,
 „hæc facite. Rursusque, ut ambuletis
 „digne in Domino, ut per omnia placea-
 „tis in omni opere bono, fructificantes
 „& crescentes in agnitionem Dei. Fi-

Sæc. XVIII. „des enim sine factis mortua est, et
 A. C. 1734. „admodum & ex factis est peccata

„Nam sicut corpus absque spiritu
 „tuum est, ita & fides absque
 „viva non est. Tenemur itaque
 „conversazione bona opera nostrum
 „mansuetudine ostendamus, &
 „verbis solum gloriemur. Qui
 „dicit: Novi eum, & præcepta
 „non servat, mendax est, & in
 „ritas non est. Qui autem servat
 „monem ejus, in hoc vere charitas
 „perfecta est. Qui facit voluntatem
 „Dei, manet in æternum, &
 „qui facit justitiam ex ipso manet
 „Qui exercet justitiam justus est
 „& ille justus est. Qui committit
 „catum, ex diabolo est, quoniam
 „initio diabolus peccat. Non
 „verbis diligamus, neque lingua
 „opere & veritate. Nam qui
 „præcepta Dei, in illo manet, &
 „in eo. Hæc est enim charitas
 „ut præcepta ejus servemus, &
 „musque opera digni iis, qui reser-
 „Ceterum hic nobis examina
 „ciunt. Non omnia opera, sed
 „ea, quæ recta fide ac charitate
 „fiscuntur, meritoria esse, & Deo
 „exigi. Atqui nec hic contumeliam
 „quam certissimæ sumus absque
 „nihil perfecti esse posse. Unde

„prædictum est, nec infidelium opera, Sæc XVIII,
„etiamsi optima esse videantur, ullius A. C. 1734.
„ad salutem esse momenti novimus,
„cum haud quaquam ex recta fide pro-
„cedant. Quæ vero ex charitate sus-
„cipiuntur, hæc sunt, quæ Deus a
„nobis exigit. Verum hic æmuli nostri
„exultant, ac si confessæ simus, nos
„in operibus nostris confidere. Cete-
„rum verbis Salvatoris edoctæ sumus,
„quod etiamsi omnia fecerimus, tenea-
„mur tamen nos inutiles servos cen-
„sere, quum solum id egerimus, quod
„debeamus. Verum quid prohibet,
„nos etiam in operibus sperare? ad
„quæ nos Deus non solum per remu-
„nerationis præmium provocat, sed e-
„tiam per poenæ comminationem de-
„terret a contrariis. Tametsi nequa-
„quam in illis, sed solum in gratia
„Dei nostri ac meritis Filii ejus unige-
„niti confidamus, cum recte tenea-
„mus, quod filius hominis, quum in
„gloria sua venerit, mundum ex ope-
„ribus sit judicaturus, & quod ii, qui
„bona fecerunt, prodibunt in resur-
„rectionem vitæ; qui vero mala ege-
„runt, in resurrectionem condemna-
„tionis: Et Apostolus nos doceat,
„unumquemque reportaturum, quæ
„sunt per corpus, juxta id quod fecit,
„sive bonum, sive malum. Cur igitur
„non

Sæc. XVIII. „non diligenter caveremus, ne
 A. C. 1734 „reperiamur, nobisque accidat,
 „fatuis illis virginibus, quarum
 „pades ob olei defectum extingui-
 „tur: aut sicut inftar fructibus care-
 „exscindamur: quum sciamus, hoc
 „nostrum non esse inanem in Deo
 „nec Deum injustum esse, ut obli-
 „tur operis nostri & laboris ex-
 „tate suscepti. Nam quid de opo-
 „quæ haud quaquam ex fide ac
 „ritate procedunt, sentiamus
 „antea fecimus manifestum. Sp-
 „tur, fide ac charitate, divina
 „terea promissione repletæ, illis
 „servari credimus adoptionem
 „pectantes redemptionem corpo-
 „stri, ac nequiquam veremur,
 „quam spe decipiamur, frustramur
 „confundamur: Tamen nihil
 „scutere attineat, cur Deus
 „bus spem etiam ex operibus fecerit
 „neque enim summi Dei secreta
 „anxie indagare studemus; sed
 „nobis est, quod & operum nobis
 „tributionem sit pollicitus, atque
 „verbis & promissionibus ejus,
 „quam infallibilibus, plenariam
 „adhibemus, quæ adeo bonæ &
 „clementia sunt referta, ut etiam
 „stum aquæ frigidæ ex charitate
 „stitum Deus se remuneratum
 „deat. „

„Ceterum quod nobis summi Pon-
 „tificis objicitur veneratio, nequaquam
 „negamus, & illi & omni potestati
 „semper nos debitam exhibuisse obe-
 „dientiam, quum omnis anima pote-
 „statibus excellentibus subdita esse de-
 „beat, & qui resistit potestati, Dei or-
 „dinationi resistat. Quænam igitur
 „pauperulæ tandem sumus, ut tantæ
 „potestati reluctari possemus, aut etiam
 „deberemus, cui & Reges & Princi-
 „pes orbis colla subjiciunt? aut quid
 „illius demit seu addit potentia, si ab
 „eo deficiamus, aut diutius sub obe-
 „dientia ejus perseveremus, cum pul-
 „vis existamus & umbræ? Ceterum
 „longe a nobis Deus avertat, ut ei in
 „re aliqua impia, nefanda aut in-
 „justa adhæreamus, aut fidem præste-
 „mus, quum divina gratia inter bonum
 „& malum non penitus dijudicare igno-
 „remus. Quod si aliquando in rebus
 „quibusdam lapsæ sumus, evenit nobis,
 „quod mundo fere universo. Quis e-
 „nim non aliquando seductus aut de-
 „ceptus fuit? Nam quod Papa sit san-
 „ctissimus, aut potius scelestissimus,
 „Christi vicarius aut Antichristus ipse,
 „nihil ad nos, quæ a veri Dei gratia
 „pendemus & misericordia, necnon a
 „cruce Filii ejus unigeniti, per quam
 „redemptæ sumus ac liberatæ. Ita
 „tamen

Sæc. XVIII.
 A. C. 1734.

Sæc. XVIII „tamen sentimus, satius interdum
 A. C. 1734. „potestatem, imo tyrannidem alio
 „gravem ac molestam, non dico
 „impiam aut saluti adversam potestatem
 „ferre, quam per indignationem
 „gum rejicere, & adeo faciliter
 „gæva discedere consuetudine, quam
 „pue quum ea nihil habeat, quod
 „modum conscientias possit gravare
 „siquidem dum vulgus ad Pontificum
 „Episcoporum irritatur contentio
 „interim etiam proprios despiciendo
 „pit dominos, ita ut tandem
 „contemnat potestatem. Testantur
 „clades innumeræ, sanguinis Christi
 „effusio miseranda, tot cædes
 „næ, ac monasteriorum ever-
 „plusquam hostiles, quum interea
 „fuerit altissima in iis locis, quæ
 „lus in suo retentus est officio. Arguitur
 „melius fuisset, vel tyrannidem
 „rim aliquam tolerasse, quoad
 „populum suum liberasset, aut
 „per Principum conventus & consilia
 „res ad meliorem statum fuisset
 „ctæ, quam ita furenter insanire, & cum
 „summis commiscere. Sed hoc
 „voluntas Dei, cui resistere neminem
 „est. Proindeque aliquid humani
 „buamus institutis, non penitus
 „censemur errare, quum
 „existat, privatam etiam domum quæ

„dam, nedum monasterium aliquod, ^{Sæc. XV: II.}
„sine illis gubernari ac rite conservari A. C. 1734.
„posse, Apostolusque doceat, omnia
„decenter & secundum ordinem fieri
„debere. Sed Deus prohibeat, ut hu-
„mana statuta divinis comparemus
„præceptis. Quantum igitur ad cibum
„& potum pertinet, recte novimus,
„regnum Dei nec in cibo nec in potu
„consistere, sed potius id esse justi-
„tiam, pacem & gaudium in Spiritu
„sancto. Omnia igitur pura parvis esse
„credimus, nosque potestatem edendi
„& bibendi habere scimus, sed non
„omnia nobis licere, neque omnia con-
„ducere, nec omnium nobis potesta-
„tem esse, etiam si sub nullius rediga-
„mur potestatem. Escæ ventri desti-
„natæ sunt, & venter escis. Deus
„autem & hunc & illas abolebit. Quis
„igitur est, qui de alieno famulo judi-
„care audeat? Proprio domino stat aut
„cadit: Imo fulcietur, ut stet. Potens
„enim est Deus efficere, ut stet. Qui
„igitur vescitur, domino vescitur. Gra-
„tias enim agit Deo. Et qui non vesci-
„tur, Domino non vescitur, & gratias
„agit Deo. Verum non ob unam so-
„lam causam, sed varias & multipli-
„ces aliquando a licitis etiam abstine-
„mus cibis: quamvis non tam rudes
„ac pertinaces simus, ut semper ac e-
„tiam

Sæc. XVIII. „tiam exigente necessitate non
 A. C. 1734. „bus quoque & reliquis minus con-

„tis vescamur eduliis. Fatemur, „
 „tempus Christiano homini æquale
 „debere, hoc est, ut omni tempore
 „misericordiam ac suam agnoscat
 „litate, ac nunquam a bonis
 „operibus. Ceterum negare haec
 „sumus. nondum ad eam perfectio-
 „nos pervenisse, ut semper & in
 „hora debito perfrui valeamus
 „Quid igitur prohibet aliquando
 „a licitis etiam abstinere, & non
 „per indulgere edendi & bibendi
 „derio, ne dum omni tempore
 „inserviamus, nunquam mentes
 „tolamus ad cælestia, præcipue
 „non postrema sit virtus sobrietas
 „quam nos Apostolus adhortatur
 „Proinde ne dormiamus, sicut
 „teri, sed vigilemus & sobrii
 „Et ne inebriemini vino, in quo
 „est; sed impleamini spiritu, &
 „beatus Petrus succinctis nos lumina
 „mentis nostræ sobrios sperare
 „Quam quidem sobrietatem Apostolus
 „in multis locis extollit, ac præcipue
 „a mulieribus exigit. Non igitur
 „commensationibus & ebrietatibus
 „bulare nos docet, quibus omnia
 „lasciviæ adhærent, sed hoc petus
 „induamus Dominum Jesum Christum

Sæc. XVIII.
A. C. 1734

„& carnis curam ne agamus ad con-
 „cupiscentias. Quin & hoc constat,
 „nihil magis ad vitæ diurnitatem ac
 „sanitatem pertinere, quam modera-
 „tum edendi & bibendi usum, ex quo
 „Spiritus vitalis potius roboratur, quam
 „suffocatur. Paucis enim natura hu-
 „mana contenta est, quam si plus quam
 „neceffe sit, obruere velis, aut noxium
 „erit, quod ingurgitaveris, aut saltem
 „injucundum. Testantur hoc mona-
 „chorum ac monialium exempla quo-
 „tidiana. Illi siquidem ob abstinen-
 „tiam ac sobrietatem vitæ ad æternam
 „perveniant senectutem: quod quidem
 „foret impossibile, si edendo potius, ac
 „bibendo assidue operam darent. Sane
 „si etiam quotidie carnibus vesci velle-
 „mus, facultates nostræ haud qua-
 „quam tantis suppetere sumptibus.
 „Sexaginta enim & ultra sumus, fa-
 „miliamque copiosam agri & pecoris
 „caussa alere cogimur, quam plane car-
 „nibus exsaturare necesse est, quum in-
 „terim nos herbis, lacticiniis, plumen-
 „tariis & reliquis vilioribus sustentemur
 „eduliis. „

„Verum enim vero nobis hic obiter
 „& orationes longiores ac vigilæ ob-
 „jiciuntur. Ceterum nec hic nos ab-
 „errare credimus, licet quidam nos
 „fatuas ideo ac stultas appellent, quod
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Tt „non

Sæc. XVIII. „non secus ac rusticæ tota fere
 A. C. 1734. „clamore ac campanarum sono
 „bus vicinis molestæ simus. „
 „præterquam quod Christus nos
 „per orare iussit, licet etiam
 „orationes esse voluerit, Apostolus
 „multis in locis orare, psalmos
 „ac vigilare iussit, inquit, „
 „insetis. Et iterum: *Obsecrationes
 „vigilantes in ea cum gratiarum
 „Rursusque vult, ut loquamur
 „ipsis per psalmos & hymnos,
 „ut cantiones spirituales in corde
 „cantemus, Dominoque in
 „gratias agamus. Et alio loco
 „hortor igitur, ut ante omnia fiant
 „cationes, obsecrationes, interpellationes
 „gratiarum actiones. Et docete
 „que vos invicem cantionibus &
 „cantilenis spiritualibus, cum gratias
 „nentes in corde vestro Domino. Partem
 „vigiliis Salvator ait. *Vigilate,
 „nescitis, qua hora Dominus vestrus
 „turus sit. Et ne id de animi cura
 „tum ac sollicitudine, sed etiam de
 „porali vigilia dictum putetur, ait
 „discipulos: *Vigilate, & orate, ut
 „tretis in tentationem. Rursusque
 „gilate, omni tempore orantes. Et
 „stolus: *Vigilate, stete in fide, caritate
 „agite, estote fortes, omnia vestra
 „charitate fiant. Et iterum: Ne****

„miamus, sicut & ceteri, sed vigilemus & Sæc. XVIII.
 „sobrii simus. Et mox: semper gaudete, A. C. 1734.
 „indefinenter orate, in omnibus gratias
 „agite. Et beatus Petrus: Sitis igitur
 „sobrii, & vigilantes ad orandum. Ac
 „rursus: Sobrii estote, vigilate, quoniam
 „adversarius vester Diabolus tanquam leo
 „rugiens obambulat, quærens quem devo-
 „ret. Sane, patres conscripti, si je-
 „juniis, vigiliis ac orationibus corpus
 „macerare & affligere peccatum esset,
 „perquam facile a talibus abstinere
 „possemus delictis, instar æmulorum
 „nostrorum, qui se diu noctuque in-
 „gurgitare non desinunt, ac illud in
 „ore habent: Edamus & bibamus, cras
 „enim forsitan moriemur. Verum
 „quum sciamus, carnem adversus spi-
 „ritum concupiscere; spiritum autem
 „adversus carnem, & qui Christi sunt,
 „eos carnem suam cum affectibus &
 „concupiscentiis crucifixisse, necessa-
 „rium ducimus, ut illam per inediam,
 „labores, & vigiliis domemus, spiri-
 „tuique reddamus obedientem, quo non
 „semper in terrenis obambulemus; sed
 „etiam mentes nostras ad cælestia va-
 „leamus extollere. Vere enim si in
 „hac vita tantum spem in Christo fixam
 „habemus, maxime miserabiles om-
 „nium hominum sumus.„

T t 2

„Ce=

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„Ceterum quæ nobis de habitu
 „silentio cum reliquis quibusdam
 „nutiis obijciuntur, digna non
 „ut diluantur, quum omnis habitus
 „dummodo sit honestus, Christi
 „deceat mulieres: quæ etiam, cum
 „plurimum garrulæ censeantur,
 „melius quam silentii pœna plebi
 „sunt, si saltem pax & concordia
 „eas conservari debeat. Com
 „nim contrariis curantur. Nam
 „in commune vivimus, & bene
 „inter nos publicamus, ex
 „facimus Apostolico.,

Proinde jam ad virginitatis
 „deveniamus & continentia, quæ
 „ibi tota fere litis dependet
 „versia. Nam si illam abijcerimus
 „conculcaremus, proculdubio
 „ac fideles censeremur mulieres
 „rum longe Deus avertat, ut
 „illi semel verbis promisimus,
 „re ipsa abnegemus, utcumque ob
 „male audiamus. Scimus, hor
 „bile esse inter omnes conjugum
 „cubile impollutum, quum & Chri
 „ipse nuptias sua præsentia honore
 „Ceterum divina institutione
 „virginitatem nequaquam poliores
 „esse concedemus, quum regum
 „lorum spontanea castratione con
 „possit, & Apostolus omnes homi

„esse cupiat, ut ipse erat, & haud obscure Sæc. XVIII.
 „ostendat, quid magis conducatur, dum ait: A. C. 1734.
 „Bonum est homini, uxorem non at-
 „tingere: Et, de virginibus præce-
 „ptum se non habere; Bonum tamen
 „homini sic esse, & si solutus sit, ut
 „haud nubere quærat, quoniam divisa
 „sunt hæc duo, mulier & virgo, quum
 „nupta curet, quæ mundi sunt, &
 „quomodo viro placere possit; innupta
 „vero, quæ sunt domini, ut sit sancta
 „cum corpore & spiritu. Ac mox sub-
 „jungit: Itaque, qui non elocat virginem
 „suam nuptui, bene facit: Attamen
 „qui non elocat nuptui, melius facit.
 „An hic obscure ostendit, quidnam sit
 „bonum, quidve melius existat? Ce-
 „terum adversarii nostri castitatem non
 „omnibus a Deo esse datam, ac adeo
 „nec ab omnibus servari posse asserunt.
 „Sed esto: non sit omnibus data; non
 „tamen omnibus est negata. Ve-
 „rum unde repente hæc pro nobis sol-
 „licitudo emerfit, cum in reliquis cun-
 „ctis nulla nostri cura habeatur? Sci-
 „mus in mortali nostro corpore ac carne
 „nihil nisi peccatum habitare, nec nos
 „viribus propriis cogitare aliquid, imo
 „nec velle, minus vero perficere posse,
 „nisi gratia & dono Dei, qui quum nos
 „prædestinavit secundum propositum
 „ipsum, & vi ejus fiant universa, pot-
 „est

Sæc. XVIII. „est etiam in nobis agere, nos
 A. C. 1734. „ut velimus, sed ut efficiamus pro
 „animo proposito. Omnia enim per
 „stum, qui nos roborare valet,
 „mus, etiamsi ex nobis ipsis
 „quam idoneæ simus, ut vel quid
 „boni cogitemus. Nam dives est
 „virginis, & omnium bonorum
 „tor, licet multis videatur abie
 „pauper, ac ideo nos instaure
 „cure, roborare & stabilire
 „quod ore promisimus, opere
 „perficiamus, non solum quæ
 „carnis pertinet integritatem,
 „puritatem mentis. Nobis igitur
 „hæc supervacua relinquatur.
 „aliqua ex nobis nubere, aut
 „rium relinquere satius esse duc
 „niam vos ita præcipitis, jura
 „vultis, abeat, discedat, nubat
 „que carnali fruatur libertate; Sed
 „interim petimus, ut nulla in vi
 „jam factum est) abstrahatur, et
 „bere cogatur. Sed Lutherus,
 „quiunt, manifeste ostendit,
 „momenti esse castitatem, aut
 „observationem tam impii.
 „cur ille aliud diceret quam
 „Nos autem haud quaquam in
 „juravimus verba, præcipere
 „solum contra manifestam pagan
 „pturam, sed omnes antiquos & sanctos

„condemnat doctores. Longe igitur Sæc. XVIII.
 „magis nobis persuadet Tertullianus A. C. 1734.
 „ille auctor tam antiquus, Cyprianus
 „martyr gloriosus, Hieronymus sacer,
 „Augustinus venerandus, Ambrosius
 „celebris, Nazianzenus doctus, Chry-
 „sostomus aureo oris flumine excellens,
 „Fulgentius pius, ac plures alii: qui
 „omnes uno ore ex diametro cum Lu-
 „theranorum pugnant dogmate: nec
 „solum opiniones suas ex propriis, ac
 „humanis confirmant rationibus, sed
 „plane cum divina ac minime detorta
 „corroborant scriptura, quemadmodum
 „legere volentibus abunde patebit: nos
 „enim jam brevitati studere cogimur.
 „Et profecto si matrimonii status tam
 „perfectus fuisset, forsitan & Christus
 „ipse, qui in omnibus extitit perfectus,
 „a nuptiis haud abstinuisset. At ille
 „non solum cælebs remansit ipse, ve-
 „rum etiam a pura virgine nasci voluit.
 „Unde & beatus Hieronymus inquit,
 „virginitatem voventibus non solum
 „nubere, sed & velle damnabile est,
 „quum Apostolus manifeste eas rejiciat
 „viduas, quæ cum lascivire incipiunt,
 „adversus Christum, nubere volunt,
 „habentes condemnationem. quod pri-
 „mam fidem (id est, castitatis votum)
 „irritam fecerunt. Et ideo virgines,
 „quæ post consecrationem nupserunt,
 T t 4 „non

Sæc. XVIII. „non tam adulteras, quam incedunt
 A. C. 1734. „cat. Si igitur Christi esse cogit

„carnem nostram cum affectibus &
 „cupiscentiis crucifigere cogimur,
 „spiritu vivere quærimus, contra
 „carne spiritu incedere est necessarium
 „haud quaquam dicere: Edamus
 „bamus & ludamus, cras enim
 „tan moriemur.,

„Verumtamen quod ad veritatem
 „non ideo ægre ferunt, nos a
 „abstinere ac in claustris remanere
 „quia bene nobis velint, aut quod
 „lutis nostræ curam aliquam gerant
 „vel inde liquet, quod quamvis
 „subdolis suis verbis ac consiliis
 „alicui persuadent, ut relicto
 „rio ad sæcularem redeat vitam
 „amplius de illa sunt solliciti, ut
 „quam ei opem affere conantur.
 „sufficit eis, si tantummodo extra
 „tur a claustris, minime curantur
 „quidquid inde sequatur: Hinc
 „rum illarum querelæ, quibus
 „tidem deceptas ac circumventas
 „mitant. Hinc desperationes
 „rendæ, ac corporum profectus
 „blica & nefanda, quam profectus
 „sine amarissimis lacrymis recitari
 „sumus, quum audimus, valde
 „Spiritu sancto dedicata, ad eam
 „venire immunditiam, ut publice

„nium expositæ sint spurcitiei & libidini. Sæc. XVII.
 „At interim Christiani illi viri suavissime A. C. 1734.
 „cavillantur & rident, asserentes,
 „quum satis superque pergræcatæ fue-
 „rint, eas tandem ultro desituras, pes-
 „simamque meretricem optima moniali
 „esse meliorem. Hæc est vera homi-
 „num illorum & Christiana charitas,
 „& si illis credimus, sacris literis etiam
 „confirmata & comprobata, Publicani
 „enim, inquit, ac meretrices præ-
 „cedent eos in regnis cælorum. Sed
 „interim de pœnitentia silent. Ac uti-
 „nam mulieres illas pœniteret! non
 „amplius enim publice corpora sua
 „prostituerent, & meretricio nomine
 „essent indignæ. Sed non ignoramus,
 „quid eos ad tanta impellat facinora,
 „nempe malæ conscientiæ reatus ne-
 „quaquam obscurus. Vellent enim,
 „ut cuncti eorum vestigia sequerentur,
 „ac omni Dei timore abjecto, hone-
 „stateque publica conculcata, discipli-
 „naque severiore contempta eorum in-
 „star debaccharentur, quo vitia sua,
 „quæ nulla ratione excusari possunt,
 „multorum delictis contegere possent.
 „Sed & illos præcipue cruciat, quod
 „vident, sexum infirmiore longe vi-
 „ris tam præstantibus esse fortiorem,
 „stabiliorem, continentiore. Qua-
 „propter alienam virtutem in suam ac
 T t 5 ,pro-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„propriam accipiunt contumeliam
 „Tametsi eos Mammon interea sol-
 „tare non desinat, siquidem ipse
 „se hoc pacto ad monialium expo-
 „rum aut deceptarum bona aditu-
 „patefacere posse, quæ etiam ipse
 „devorarunt, ut quæ illis per vim
 „mantur, eis nefande accrescant
 „habita ratione, sit ne hoc justum
 „honestum necne. Nullum igitur
 „jus vitium esse censent, quam-
 „nos bona monasterii non publicant
 „ac quemadmodum ipsi fecerunt
 „pauperum conferamus ulum
 „Deum immortalẽ, quænam est
 „liberalitas? Tradiderunt mon-
 „nequaquam sua pauperibus, sed
 „ditione, ut ipsi ab omni suble-
 „egestate & inopia non solum
 „& vestitus, sed etiam, ut pecunia
 „mensa remunerentur, ut sive
 „velint, seu cælibes remanere, hæc
 „unde lautissime vivere queant
 „hæc est in pauperes collatio, aut
 „tius pauperum spoliatio, cauponaria
 „que nefanda, si ea, quæ illorum
 „sunt, vendere, ac interim de sim-
 „tione pauperibus facta gloriari
 „Etenim si pauperibus bona illorum
 „querent, quid ipsi, postquam habi-
 „tum ac disciplinam abjecerunt mon-
 „sticam, faciunt in monasteriis

„noctaque, nihil aliud agentes, quam Sæc. XVIII.
 „quod vino & gulæ indulgeant, ut de A. C. 1734.
 „aliis turpioribus fileamus, præcipue
 „ii, qui sani sunt, ac ad laborem ad-
 „huc validi, quum Apostolus eum,
 „qui operari non vult, manducare quo-
 „que prohibeat. Si vero verbis tan-
 „tum tradiderunt, re autem minime
 „(quemadmodum & fecerunt) quid
 „attinet, eos tantopere gloriari in fa-
 „cinore, quod nullo prætextu excusari
 „potest? Etenim priusquam ipsi omnes
 „vita fuerint functi, omnia illa bona
 „devorabunt ac dilapidabunt, ita, ut
 „nihil tandem perveniat ad pauperes,
 „ac interim esuriat egenus. Equidem
 „Patres conscripti, non sine magno
 „damno ac pauperum detrimento jam
 „expertis estis, longe satius fuisse, mo-
 „nasteria illa nequaquam sub tam illi-
 „citis conditionibus esse suscepta, quam
 „tantis expensis, quæ longe redditus
 „exuperant perceptos, turbam tam
 „immensam alere & otiosam. Nec
 „dubitamus, si hæc facta haud fuif-
 „sent, quod nunquam essent eventura.
 „Exitus enim docuit, contractus tales
 „non solum rebus publicis utiles non
 „fuisse, verum etiam obfuisse pluri-
 „mum. Sed nondum finis. Nec satis
 „illis erat, monasteriorum bona dilapi-
 „dasse, nisi vasa etiam sacra ac reli-
 „quia-

Sæc. XVIII. „quiarum receptacula confregissent,
 A. C. 1734. „straxissent, devorassent: sacras
 „terea vestes in usus profanos, ac
 „cipue in mulierum illarum, quas
 „res vocant, ab usum vertissent: quæ
 „recte ac pie, tempus fortassis
 „det. Quæ cum ita sint, cur tamen
 „menter a nobis miseris exigitur,
 „omni calumniarum genere idcirco
 „ut si non sponte, coacte tamen
 „nalterium cum bonis suis traian
 „& aliquando emigrare incipi
 „Sed quo tandem calamitosæ na
 „gines, & omnibus ærumnis re
 „emigremus? Ad nubendum, in
 „adversarii nostri, aut ad alios
 „viendum hominibus. Sexaginta
 „mus, & amplius: ex quibus
 „saltem septuagesimum exspect
 „annum; ultra quindecim vero
 „quagesimum exegerunt: ut in
 „de invalidis & ratione læsis file
 „Et quo pacto illæ nubent, que
 „anilem senectutem pervenerunt?
 „quomodo aliis inservient? quom
 „potius aliorum indigeant cura &
 „vitate. Sed juniores, inquit,
 „migrant, ubi vero reperient
 „viros? At quid de senioribus
 „Deus, ajunt, providebit. At
 „providit. Ita enim invicem
 „mus, ut nulla alterius ope careat.

„Sed non etiam iis (dicunt) qui in se- Sæc. XVIII.
 „culo degunt, opera vestra prodest. A. C. 1734.
 „Atqui si etiam in sæculo ageremus,
 „nunquid omnibus opera nostra suffi-
 „cere posset? aut sorores illæ nostræ
 Christianæ non sunt, ut opera nostra
 „sit inanis, aut eis minus debeatur?
 „Facimus igitur quantum possumus,
 „& nequaquam minori charitate invi-
 „cem inservimus, quam si omnes in
 „mundo degeremus, non solum com-
 „munialibus nostris, sed & aliis pau-
 „peribus ac indigentibus, quibus quo-
 „tidie, quantum tenuitas facultatum
 „nostrarum patitur, subvenimus: nec
 „melioris apud nos conditionis ea cen-
 „setur, quæ mille intulit aureos, quam
 „ea, quæ nihil præter animum attulit
 „promptum & obsequentem: de qua
 „re, Patres conscripti, si lubet, eas
 „interrogate sorores, quæ vi a nobis
 „avulsæ, ac a monasterio sunt ab-
 „stractæ: Et invenietis, qua animi
 „promptitudine, charitate, ac unani-
 „mitate inter nos vivamus. Speramus
 „enim eas omnia vere & quemadmo-
 „dum se habent prolocuturas: nec vos
 „illis fidem negare potestis, quum
 „partim vestræ sint filiæ, partim vero
 „sanguinis vinculo vobis propinquæ.
 „Proinde si ideo pertinaces videmur,
 „& iniquæ, quia monasterium nostrum
 „una-

Sæc. XVIII. „unacum bonis suis tradere & p[ro]p[ri]is
 A. C. 1734. „care recusamus, nihil moramur, quod
 „coram mundo habeamur scelestissim[us]
 „quum Deus, qui est scrutator
 „dium, mentis nostræ sit inspecto-
 „recte inter pravum & bonum, ju-
 „& iniquum discernere noscat.
 „ideo potius perpeti valemus, ut
 „vim expellamur, ac cuncta nobis
 „jus mundi bona eripiantur, quæ
 „sponte turpissimis pactionibus con-
 „tias nostras prægravemus. Quis
 „nobis prodesset, si totum etiam
 „acquireremus, ac interim animas
 „deremus proprias, stimulumque
 „ipsis infligeremus perpetuum, ut
 „tam inureremus nunquam abolerentur.
 „Quo pacto enim, quod non æquum
 „mus, possemus demoliri, aut quod
 „nostrum non est, proprii communi-
 „gratia tradere? quum ea, quæ
 „Deo sunt dicata, amplius ad hunc
 „nos usus redire nequeant. Ceterum
 „si nobis per vim aliquid auferatur,
 „secundum Salvatoris nostri institutum
 „nem paratæ sumus non solum pati
 „amittere, sed & tradere tunc
 „Nihil enim in hunc mundum
 „mus; nihil quoque nobiscum
 „poterimus. Nec nostra refert, quod
 „pterea contumaces reputamus, ac
 „arrogantes, quum nos hic conscientiam

„nostra nequaquam redarguat. Glo- Sæc. XVIII.
„rientur igitur adversarii nostri fictitia A. C. 1734.
„illa donatione sua in pauperum usus:
„Nos vero in Domino & in nostra glo-
„riemur innocentia, utcumque male
„audiamus. „

„Ceterum quoniam paulo ante præ-
„destinationis incidit mentio, non abs
„re fuerit, proferre, quid de illa &
„libero sentiamus arbitrio, nam & id
„quoque a nobis exigi videmus. Sci-
„mus igitur, quod non est volentis ne-
„que currentis, sed tantum miserentis
„Dei: & quod libertas arbitrii sibi sola
„sine præsidio gratiæ sufficere nequit.
„Omnia igitur ad divinam referimus
„gratiam, sive inchoationis principia,
„sive consummationis extrema, ita ta-
„men, ut post acceptam gratiam, sine
„qua nihil sumus, officiosæ servitutis
„laborem asseramus, ac modis interim
„omnibus arrogantæ crimen effugia-
„mus, quoniam quantum detrimenti
„est non laborare, tantum periculi est
„de labore præsumere. Semper ita-
„que laborem gratiæ subijcimus, sem-
„perque laborem cum gratia sociamus.
„Qui enim orare jubet, nequaquam
„studium operandi excludit. Pulsare
„jubet, non ut fores claudantur, sed
„aperiantur. Qui vero solam gratiam
„sine operis & laboris exercitio, nec-
„non

Src. XVIII. „non affectuum moderationem
 A. C. 1734. „affirmat, nihil aliud a truit qu
 „nemo oret, nemo vigilet, nemo
 „junct, nemo indigentibus succu
 „nemo misericordiae opera perf
 „nemo luxuriae repugnet, nemo
 „tui carnem subjiciat, nemo vitia
 „lum indicat, nemo humani ge
 „hostem crucis armatura repelat
 „contra ignea inimici jacula
 „pectus exponat. Habeamus
 „thesaurum hunc in vasis testas
 „virtutis eminentia sit Dei, & m
 „nobis; si tamen induti & no
 „reperiamur. Ac ideo libertate
 „luntatis humanae non peit
 „transgressionem extinctam esse
 „sed attenuatam ac infirmat
 „tamen, ut per gratiam divini
 „difficiliter resuscitari valeat
 „quod scriptum est: sine me n
 „testis facere: & nisi Dominus
 „caverit domum &c. Nemo ven
 „me, nisi Pater traxerit eum, cu
 „milibus, contra Judaeos & Pelag
 „norum arrogantiam, necnon
 „qui solum in operibus eorum
 „dunt, dictum est. Ad Christi
 „vero hae pertinent voces: Operum
 „bonum ad omnes. Et stabile
 „immobiles, abundantes in opere
 „mini semper, quum sciam,

„labor vester non est inanis in Domino. *Sæc. XVIII.*

„Et, ne regnet peccatum in corpore *A. C. 1734.*

„vestro mortali; sed in novitate spiri-
 „tus ambulate, illud scientes, quod
 „vetus ille noster homo cum Christo est
 „crucifixus: Siquidem autoramen-
 „tum peccati mors; donum autem
 „Dei vita æterna. Et alio in loco:
 „Mortificate membra vestra terrestria.
 „Eratis enim quondam tenebræ; nunc
 „autem lux in Domino, ut filii lucis
 „ambulate, & abjiciamus opera tene-
 „brarum, & induamur armis lucis,
 „& carnis curam ne agatis ad concu-
 „piscientiam. Et luceat lux vestra co-
 „ram hominibus, ut videant vestra
 „bona opera, glorificentque Patrem
 „vestrum, qui est in cælis &c. non ut
 „de solo labore præsumant, sed cona-
 „tibus suis assiduam & quotidianam
 „Dei misericordiam, & jugem gratiam
 „implorandam esse sciant. Neminem
 „enim Christus vult perire, sed omnes
 „homines salvos fieri, quoniam pro
 „omnibus mortuus est. Generalis igitur
 „præscientia apud Deum de poten-
 „tia nascitur absoluta: sed nequaquam
 „in causa est, ut homines peccent.
 „Aliud enim est præscire, aliud vero
 „prædestinare. Præscientia enim ad po-
 „tentiam, prædestinatio vero ad justitia-
 „m pertinet. At quæ esset justitia,
 „*Hist. Eccles. Tom. LXXIV.* Uu „ho-

Sæc. XVIII. „hominem prædestinare, antequam
 A. C. 1734. „tus foret? multumque iustitiae
 „garetur & remunerantis gloria
 „desides coronarentur, & labor
 „condemnarentur. Nec ullam car
 „ad humanam carnem induendam
 „stus habuisset; minus etiam mor
 „necessitatem, si alii ad mortem
 „ordinati, alii ad vitam jam
 „stinati fuissent. Quid enim
 „remedium agere potuisset, si
 „cuncta secula res humanas
 „vetusta præfixisset? Vere enim
 „caussa peccati esset, si præ
 „sua ad peccatum compelleret.
 „vero scriptum est; Ego induci
 „Pharaonis, &c. haud aliter
 „gendum est, quam Ego illum
 „tia & longanimitate mea in
 „hominem evadere sinam. Nec
 „Jacob dilexi, Esau autem odio
 „de personis dictum est, sed de
 „bus duabus, ut hoc exemplo
 „rum comprimeretur præsumptio
 „improbe de legis intumescere
 „ribus. Verum hoc admiratione
 „gnum est, quod cum adversari
 „omnia prædestinationi attribuit
 „bitrium, interim tamen nos cogere
 „volunt, ut contra voluntatem nostram
 „e monasterio emigremus, ac

„voto contempto rursus nos seculi im- Sæc. XVIII.
 „miscemus negotiis. Si enim a Deo A. C. 1734.

„prædestinatum est, ut in monasterio,
 „observato voto remaneamus, nec to-
 „tus mundus nos inde extrahere qui-

„ret, nec nos, si vel maxime vellemus,
 „contra vim fati emigrare possemus.
 „Si vero præordinatum est, ut relicto

„monasterio ad sæcularem vitam re-
 „vertamur: minime, etiam si contra
 „nitamur, in monasterio tandem rema-

„nere valebimus, sed omnino aliquan-
 „do emigrabimus. Ne igitur accele-
 „rent, sed expectent, ac prædestina-

„tioni illi suæ totum committant nego-
 „tium, quæ ultro & nemine adigente
 „tandem ostendet, quid in fatis fuerit.

*Nam vi quempiam ad rem aliquam cogere,
 non solum prædestinationi, sed fidei etiam
 contrarium existit, quæ quum donum spe-
 ciale Dei sit, nulla violentia in hominum
 mentes penetrare potest. Si vero coacta
 fuerit, potius simulatio quam fides erit.*

*Quidquid enim violentum est, durare ne-
 quit. Hypocritam igitur vis quempiam
 reddere potest; meliorem vero minime.*

„Et profecto si videremus apud æ-
 „mulos nostros fructus defectione eorum
 „dignos, forsitan & nos descisceremus,
 „ac ultro monasteria relinqueremus.

„Sed quum operibus plane ostendant,
 „qualesnam sint, & olim etiam fuerint,
 U u 2 quam-

Sæc. XVIII. „quamque ob causam monasteria
 A. C. 1734. „lapsi rursus se negotiis immiscuerunt

„cularibus; nemo tam hebes est, qui
 „intelligat, quid eos ad hanc carnalem
 „nequaquam spiritus, adigat
 „tem. Ex operibus enim eorum
 „ritas inquit, cognoscetis eos.

„Ceterum quæ æmuli de nostris
 „riunt impatientia, reliquis ad
 „mus figmentis. Etenim si
 „nia adversa, quæ in hominibus
 „possunt, & æquanimiter quiescere
 „ravimus, nequaquam reculamur

„cuncta iterum (si saltem possimus
 „ret) sustineamus. Sane tamen
 „in ærumnis nostris enumerantur
 „bitiosas esse haud deceat, quæ
 „tamen, Patres conscripti, non

„bona vestra venia tantorum munus
 „vel breviter meminisse licet
 „quo vobis quidquam exprobrare
 „mur, sed ut manifestum fiat, ut

„animi æquitate, quæ bonas ad
 „dicatas decet virgines, adveniens
 „nostras sustinuerimus, aut contra
 „mulum calcitare fuerimus auctores

„initium enim, quum Confessores
 „ut vocant, expulsi sunt, toleramus
 „Ablata est nobis facultas aliter
 „di: Toleravimus. Eucharistia Sacramentum

„tissimæ convivium nobis ademptum
 „ita ut quinque jam annis contulerit

„sanctissimo Christi corpore caruerimus: Sæc. XVIII.
„Toleravimus, non sine ingenti tamen A. C. 1734.
„animi nostri dolore, cum apud Tur-
„cas etiam & nationes barbaras libera
„Christianis communicandi facultas
„relinquatur. Prædicatorem nobis at-
„tribuistis, qui omisso Dei verbo nihil
„aliud egit, quam ut assiduis nos lacesci-
„verit conviciis: Toleravimus. Soro-
„res tres per vim ac contra volunta-
„tem earum sunt extractæ: quod qui-
„dem non solum toleravimus, sed &
„Deo egimus gratias, quod non etiam
„monasterium totum sit direptum, spo-
„liatum, & penitus eversum. Alia
„persuasa, a nobis emigravit, cui om-
„nia, quæ in communem usum attule-
„rat, reddere fuimus coactæ: Toleravimus, & parvum. Habitus con-
„suetus nobis prohibitus fuit: Toleravimus. Fenestrarum claufuras contra
„longævam & bonam consuetudinem
„aperire coactæ sumus: Toleravimus.
„Sororibus cum omnibus etiam solis,
„loquendi facultatem tribuere fuimus
„compulsæ: Toleravimus: ut interim
„prætereamus minas, injurias, sanas,
„calumnias, derisiones, etiam dum
„sacros decantarem hymnos: quæ
„omnia ea, qua potuimus toleravimus
„æquanimitate. Imposuistis nobis tan-
„dem gravissimum, tam ob vini quam
Uu 3 „cer-

Sæc. XVIII. „cervisiæ potum vectigal, ita ut
 A. C. 1734 „anno plusquam centum quinquaginta
 „persolverimus aureos, ac ultra
 „solvere jubeamur, cum inter
 „men nobis nec ad victum super
 „necessaria: Obedivimus, nec unquam
 „onus illud contra leges publica
 „proclamavimus. Et tamen
 „placet, impatientes, & rebelles
 „pellamur, quia potius cum avaritia
 „ac extrema victus penuria
 „sterio perseverare, quam contra
 „religione, neglectis votis &
 „sionibus & gravata conscientia
 „vire, ac non secus quam ruita
 „minæ passim discurrere, ac contra
 „carnis libertatem vertere
 „Verum quia novimus, has
 „gentes adversitates non sine
 „ciali fieri permissione, in
 „animas nostras possidere
 „quum tribulatio patientiam
 „patientia vero probationem, pro
 „autem spem, quæ non per
 „Quem enim diligit Dominus,
 „pit, ac flagellat omnem filium
 „recipit. Nondum talia per
 „mus, qualia Dominus & imper
 „noster Christus, qui innocens
 „tantasque sustinuit adversitates
 „nas, tandemque pro militibus
 „peccatoribus crudeli etiam morte

peremptus. Is nobis concedat, ut ^{Sæc. XVIII.}
 in omnibus simus patientes, ac per ^{A. C. 1734.}
 tolerantiam curramus in proposito
 nobis certamine, quo tanti magistri
 sequamur vestigia, ac crucem nostram
 recte post eum portare valeamus. Ne-
 quaquam enim pares sunt afflictiones
 temporis præsentis ad gloriam, quæ
 revelabitur erga nos „

„Quum igitur Patres conscripti,
 totius vitæ nostræ verissimam, licet
 brevissimam, reddiderimus rationem,
 accusationique æmulorum nostrorum,
 quantum temporis angustia perpeffa
 est, responderimus, rogamus, & vos per
 misericordiam Dei nostri obsecramus,
 ut non tam gravitatis, vestræ quam
 innocentiae nostræ memores, adver-
 sariis nostris aures haud tam benignas
 præbeatis, nec hortulum hunc nostræ
 & Christianæ institutionis adeo tenere
 plantatum per feras has silvestres de-
 vastari sinatis: quandoquidem si vel
 minima charitatis scintilla, sine qua
 vera fides consistere nequit, in tam
 duris remaneret pectoribus, ab omni
 violentia, nedum calumniis & con-
 fictis abstineret criminibus. Quis
 enim unquam audivit, fidem per vim ali-
 quam infundi posse? ac ideo si etiam in
 quibusdam aberravimus, deceret tamen eos
 placidos erga nos esse, ac propensos ad do-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

cendum, quum malos etiam Apostolos
 randos, & cum mansuetudine eos er-
 dos, qui obsistunt, jubeat, si quando
 Deus pœnitentiam ad agnoscendam cen-
 tem, quo resipiscant e Diaboli laqueo
 capti ab eo ad ipsius voluntatem. Sicut
 „quidquam aliter quam decet, a
 „actum est, non recusamus, quia
 „rissime emendemur, ac graves
 „ctorum pœnas expendamus. Hinc
 „tis apud vos sorores a nobis
 „ctas, illas interrogate, ab illis
 „rate, an non cum Dei timore,
 „ximi charitate ac omni amicitia
 „honestate. Non tacebunt, si
 „turpe viderunt seu audierunt.
 „igitur neminem lædamus, minime
 „tiam profimus, nemini præter
 „mendicando vel degravando
 „vel injuriæ censeamur: per
 „vos rogamus majestatem, ut
 „vim a nobis arceatis, nec nos
 „nissimis hominibus ludibrio esse
 „tis, ut sine ulla culpa a monasterio
 „expulsæ per mundum aberrare,
 „panem mendicare, aut durius
 „nobis consulere cogamur. Non
 „cet hoc gravitatem vestram, sed
 „conscripti: non majorum
 „hæreditario jure acquisitam, qua
 „pud multas nationes eam rere
 „dis gloriam, ut omnia julle, prudenter

„ac honeste peregerint. Horum vos ^{Sæc. XVIII.}
 „potius vestigia sequi decet, quam se- ^{A. C. 1734.}
 „ditiosorum hominum voces impias.
 „Quæ enim vos gloria manere posset
 „ob tam debilis sexus injuriam? quæ
 „utilitas ex nostris incommodis? quæ
 „demum laus ex tam violenta expul-
 „sione? cum etiam Judæis & Sarace-
 „nis inter Christianos habitandi non
 „denegetur facultas. Misere mini igi-
 „tur nostri, Patres, misere mini, ut &
 „Deus vobis misericordiam suam in ex-
 „trema mortis hora haud deneget.
 „Misere mini calamitatis nostræ. Mi-
 „sere mini imbecillitatis scæminæ, me-
 „mores, quod a mulieribus geniti estis,
 „& illarum ubera suxistis. Indignæ
 „sumus, ut tam acerba patiamur. At
 „longe vos indigniores, ut talia per-
 „mittatis. Tandem si nihil preces no-
 „stræ, nihil tot vos lacrymæ com-
 „movent, considerate saltem, vos Ro-
 „mano subditos esse Imperio, Cæsaris-
 „que legibus subjectos, quas adeo
 „conculcatas & contemptas, nequa-
 „quam Imperator ipse boni consulere
 „poterit: Ac ideo si non ob commo-
 „dum nostrum procurandum, saltem
 „ad incommodum vestrum avertendum
 „mitius nobiscum agite, & vim tam
 „nefandam a nobis arcete. Quod si
 „nihil horum vos movebit, nec ulla

U u 5

„re-

Sæc. XVIII. „rerum humanarum cura tanget,

A. C. 1734. „omnia contemnetis. spernetis

„debitis, ad divinum tandem auxilium

„confugere compellemur, illudque

„tam innumeras acceptas injurias

„vocare non desinemus, nec de-

„mus, quin cæli numen, quoniam

„mana nos æquitas & auxilia

„tuunt, afflictis rebus nostris

„aliquam sit allaturum, quæ

„quam magis sit propinquum

„cum longissime abesse videatur

„enim Deus unquam firmiter

„sperantem dereliquit, etiam

„animam ad inferum usque

„rit? Quemadmodum igitur

„Israeliticum, Dei auxilium

„tem e Pharaonis manu liberat

„nielem ex lacu leonum, Jan

„ventre Ceti, omnes denique

„confugientes, & spem certam

„lius misericordia potentes, ab

„bus adversatibus eripuit: ita

„nobis calamitosis, miseris, &

„narum plenis virginibus opem

„divinam haud penitus denegaturam

„certo certius novimus ac scimus

„solum, ut ab omni violentia

„riis cunctis liberari possimus

„sub umbra alarum ejus seque

„imperterritæ in ævum delinere

„leamus. Quod si aliter divina

„stati ejus visum fuerit, aut peccata
 „nostra nondum tot calamitatibus sunt
 „expiata, fiat voluntas ejus, cui sub-
 „sunt omnia. Nudæ de utero matris
 „sumus egressæ: nudæ quoque in ter-
 „ram revertemur. Dominus cuncta,
 „quæ habemus, dedit. Dominus &
 „auferre potest, cujus nomen sit be-
 „nedictum in sæcula.,”

Sæc. XVIII.
 A. C. 1734.

§. XXX.

Varia Pietistarum fata.

Vix ullo alio tempore, quam hoc
 sæculo in Augustanæ Confessionis
 agro plura factionum Zizania prodire;
 Novissime in Hollandia ex orco pro-
 diere duo Sectarum monstra, quorum
 una Hattemistarum, altera Hebræa-
 rum nomen sibi vindicat. Illa Paren-
 tem agnoscit quemdam Pontianum de
 Hattem, ex cujus magisterio Affeclæ
 propugnant, *nil esse peccatum, nisi illud,*
quod esse peccatum credatur: Periculosum
 ac nefandum hunc Spinofæ errorem
 impugnabant acriter Hollandi Prædi-
 cantes, atque inter eos præcipue Ja-
 cobus Ferdinandus de Daverveld Ul-
 trajectinus Præco, & Guilielmus Span-
 daw: Anno etiam priori per Ordinum
 Fœderatorum edictum Hattemistis, ne
 quocunque loco conventicula haberent,
 severe

Sæc. XVIII. severe inhibatum est, nec illi in
 A. C. 1734. tolerantur civitate; nihilominus tamen

non paucos, qui huic sectæ clam
 dicti sunt, in Hollandia reperire
 Altera Hebræarum secta potissimum
 mulierculis conflata est, quarum
 ceps erat, Maria de Vos: Præcipue
 sedem habent Lugduni Batavorum
 singulis diebus Dominicis haud
 ab Ecclesia S. Petri conveniunt.
 earum una ceteris doctior ex
 circa hebraicum quemdam S. Scriptura
 textum hermeneutica oracula
 facundia seu garrulitate multè
 fundit: Ceterum præcipua earum
 nio, quam tuentur, est, quemlibet
 stianum ad addiscendum idioma
 braicum esse obstrictum; de cetero
 reliquos Religionis articulos plura
 sus absone profitentur; nec id
 ubi fidei depositum levitati ac arrogan-
 tiæ mulierum committitur.

Præterea insuper habitis Principum
 edictis Pietistarum & Diepeltarum
 secta latius ubique grassabatur, inven-
 tibus ipsis Protestantium Theologorum
 non paucis: Eapropter præcipue
 Suecia Prædicantes juncto consilio
 hujus factionis excidium conjuravit,
 ac ipsum Regem adeuntes, eidem ex-
 poluere; hanc sectam Quietismi vene-
 num crassissimo fanatismo permixturam

continere, suaque errorum peste jam plurimas infecisse Regni Provincias; nil ergo magis necessarium esse, nisi ut periculosis hujus mali progressibus tempestive auctoritate Regia obviaretur: Nec eorum votis deerat Rex Fredericus, qui habito consilio cum Ulrica Eleonora Regina pollicitus est, se nihil eorum prætermisurum, quæ ad extirpandam hanc novationem opportuna viderentur: Enimvero in comitiis proximi anni die vigesima Martii severissimum edictum contra Pietistas in toto Sueriæ Regno promulgatum statutumque est, nullum ex hisce Sectariis deinceps in Regno tolerandum. Nec benignius fatum, hi in aliis Protestantium Provinciis subiere; cum enim in Hildesheimensi ditione Alfeldiensis Ecclesia suo Pastore orbaretur, & populus in Successorem expeteret Grunetrum Halberstadiensis cujusdam pagi Prædicantem, Hanoveranum *Consistorium*, ut vocant, illum utpote de Pietismo suspectum rejecit. Hujus exclusionem Angliæ Rex ac Hanoveranus Elector datis Anno 1739. die trigesima prima Julii ad *Consistorium* literis omnino ratam habuit, eo quod jam antea Regis edicto stabilitum esset, non alios quam indigenas ad vacantes Ecclesias esse nominandos, eo quod in Brandeburgica ditione

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

ditione Prædicantium potissimi Hallæ
 studiis vacarent, & plerumque Pæ-
 mi principiis ibidem haustis imbu-
 essent. Insuper Rex Consistorio præ-
 cepit, ut contra hos Sectarios, eorum-
 que errores Regia decreta exacte ser-
 fervaret, nullumque de hac secta in
 spectum, ad Pastorale munus admi-
 teret, exclusis etiam omnibus in
 Hallæ Scholas frequentarunt, qui
 a Pietismo immunes esse certo con-
 siderant. Hoc item anno die octava Junii
 Angliæ Rex invalescente hæc Secta
 severius edictum promulgare curavit
 est, quo separata conventicula, heret-
 tica & Enthusiastica dogmata, & cum
 Pietismo connexa scripta doctrinae
 nes severissime prohibentur, neque
 nonnulli sub prætextu, quod cum ve-
 teris utpote gravissimis peccatis
 communicare non liceret, se a re-
 publico Dei cultu segregarent, in Sacra-
 mentorum administrationem contumel-
 liosa verba evomerent, privatas Con-
 fraternitates erigerent, plurima con-
 venticula haberent, Sacram Cænam
 sub nomine agape seu amoris commu-
 indecenter celebrarent, doctrinas
 publicæ nocivas spargerent, pluraque
 alia haud toleranda molirentur. Mi-
 tius non nihil in Dania habebantur Pie-
 tistæ; quippe Christianus VI. Rex an-
 tiquè

prioris die septima Octobris in omnibus Sæc. XVIII.
 Ecclesiis edictum promulgari jussit, in A. C. 1734.
 quo Prædicantibus præceptum, ut a
 dictionibus & declamationibus contra Pie-
 tistas abstinere, exactius tamen pu-
 ram doctrinam ad normam Confessio-
 nis Augustanæ proferre satagerent, se-
 cus prima vice quinquaginta, altera
 vice centum thalerorum, ac tertio de-
 mum officii privatione plectendi. Pa-
 riter Mense Martio Anno 1734. Hol-
 lato - Gottorpiensis Dux Prædicanti-
 bus injunxit, ut vel deviorum conver-
 sioni vel extirpationi damnandi ac perni-
 ciosi Atheismi, & abominandi ac maxime
 noxii Pietismi serio incumberent: Ne
 vero ulla occasione, qua edictum con-
 tra Sectarios edebatur, Catholicis par-
 ceretur, Pseudo - Episcopus Londi-
 nensis hoc item anno ad omnes suæ
 Diæcesis Prædicantes epistolam en-
 cyclicam emisit, in qua eos serio hor-
 tabatur, ut omnem opem & operam
 impenderent, ne Catholici in Anglia
 numero crescerent, indeque Anglica-
 næ Ecclesiæ præjudicium inferretur:
 Eo fine Parlamentum quoque instiga-
 bat, ut nova edicta contra Catholi-
 cos ederet. Magis tamen humana sibi in
 Protestantium ditioribus Catholici cul-
 tiori hoc sæculo ex mutuo Christianæ
 tolerantia: usu pollicentur.

§. XXXI.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. XXXI.

Instructio Pastoralis Episcopi Montepessulani a summo Pontifice proscripta.

Jam sæpius memoratum, quod Jo-
lus Joachimus Colbert de
Montepessulanus Episcopus in
bitis frequenti Papæ, Regis &
Gallicani monitis, precibus
non modo Constitutionis accep-
fese incredibili pertinacia oppo-
sed etiam ad ipsorum quoque
rum, & Enthusiastarum patro-
nimis abjecte descendens, hoc
instructionem Pastoralem publi-
fecisset, qua fidelibus suæ
missis confictum quoddam
per intercessionem (ut ipse
cisci Parisii in sua Diœcesi
bat. Cum autem summus Pontifex
dita Constitutione anni prioris
tia Octobris cuncta hujus
quem sanctæ doctrinæ & unitati
stica insensissimum appellat, scripta
nasset, & eodem anno Embro-
fis Archiepiscopus contra eum
libellos vulgasset, hinc infelix
scopus tam adversus hanc
stolam, quam Archiepiscopi
eadem sua Instructione populum

scribere præsumpsit) *præmunire* satagebat: Tantam temeritatem hucusque in Catholico Præsule non auditam Pontifex inultam pati haud poterat, quapropter ejus Instructionem Cardinalium ac Theologorum examini subjecit, eorumque audita & ponderata censura, ut pro commissa sibi cura Pastoralis Dominicas oves a noxiis pascuis præservaret, præfatam Epistolam Pastoralem sub quocunque idiomate vel versione impressam aut descriptam, hoc anno die undecima Octobris edita Constitutione Apostolica damnavit. eoquod contineret propositiones *respective falsas, scandalosas, simplicium seductivas, perniciosas, temerarias, contumeliosas, Autoritati sanctæ Sedis, & universæ Ecclesiæ derogantes, impias, schismati, schismaticis, & hæresi faventes, de hæresi suspectas, erroneas, & hæreticas.*

Insuper sub poena anathematis Papæ reservati prohibuit, ne damnatum hoc folium a quocunque legeretur vel retineretur, sed statim locorum Ordinariis vel hæreticæ pravitatis Inquisitoribus consignaretur: Quam damnationem & prohibitionem Pontifex etiam ad quocunque aliud ejusdem pravitatis scriptum ab eodem Montpeffulano Præsule editum vel edendum extendi voluit.

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Xx §. xxxii.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. XXXII.

*Aliae Clementis XII. Constitutiones
ac decreta.*

Equidem Pius IV. & postea Clemens VII. die undecima Junii Anno 1563. Societatis Provincialibus in partibus Indiarum ad viginti annos concesserunt, ut eorum Missionarii in gradibus prohibitis consanguinitatis & ad contrahendum matrimonium accedere possent: attamen hoc anno 1734. curator Generalis exposuit, hoc concessionis tempus jam dudum exsuffasse, & dubium esse, an non Missionarii hanc facultatem innovatam rati, dispensarint, hinc Papa auctoritate sua post expirationem terminis contracta revalidavit, & pro contrahendis (excepto tamen primo gradu consanguinitatis) gratis dispensandi & censuris & pœnis in foro conscientiarum tantum absolvendi facultatem die 10. Septembris dedit, si Ordinarii non sint, vel ultra duas diœceses extulerint. Insuper die tertia Decembris Pontificatus Gregorii XIII. ad implorandam Dei opem pro salute Christianis aliisque necessitatibus Jubilæum universale indixit. Amplissimas quoque indulgentias Ordini Servorum B. Mariæ

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Mariæ ad preces Petri Mariæ Cardina-
 lis Pieri ex præfato Ordine assumpti
 concessit, & ejus Superioribus Sacra
 indumenta, & propriæ Ecclesiæ, in
 quibus sancta unctio non intervenit,
 vasa benedicendi potestatem fecit. Hujus
 autem Pontificiæ liberalitatis causas
 Pontifex exposuit sequentes, quod hic
 Ordo a suis primordiis ad hæc usque
 tempora Catholicæ Ecclesiæ admodum
 utilis, & fructuosus extiterit, & di-
 lecti Filii ejusdem Ordinis Fratres
 quamplurima Christianæ pietatis &
 charitatis opera sedulo exercuerint, &
 præsertim in æterna Christifidelium
 salute procuranda assiduos labores ala-
 criter susceperint, ac denique quia *erga*
dictum Ordinem (ut inquit Pontifex)
Nos peculiarem devotionis affectum sem-
per gassimus, ejusque Ordinis Protecto-
ris munus olim a bonæ memoriæ Nereo,
dum viveret ejusdem S. R. E. Cardinale
Corsini nuncupato Patruo nostro obtentum,
dum Cardinalatus honoreungebamur, per
plures annos egimus, & ad summi Apo-
stolatus apicem, divina favente clementia
assumpti, quoad vivemus, retinere duxi-
mus, quique quando Deo placuerit, vita
functi fuerimus, ad illud obeundum dile-
ctum etiam Filium nostrum Nereum dictæ
S. Ecclesiæ Diaconum Cardinalem etiam
Corsini nuncupatum secundum carnem ex

XX 2

Fra-

Sæc. XVIII. *Fratre Germano Nepotem per literas depoliticis,*
 A. C. 1734 *stolicas, auctoritate Apostolico deprecatus.*
mus.

Denique die decima Novembris
 leratissimum librum Gallicum, cui
 tulus: *Jesus Christus anathemate per*
 S. Inquisitionis decreto damnavit,
 die vigesima septima ejusdem Mensis
 ante fores Ecclesiæ S. Mariæ supra
 nervam ferale pegma erigi jussit,
 demque infernalem hunc diaboli
 genii foetum infamibus flammis
 cis manu absumi præcepit.

§. XXXIII.

Alexander de Falconeriis mortuus.

Inter Cardinales, qui hoc anno
 puram cum morte commutavit,
 primus erat Alexander ex perve
 juxta ac illustrissimo Falconer
 genere ortus. Humanioribus
 Romæ imbutus, Theologiæ & Jus
 prudentiæ tam sedulo incubuit,
 Doctoratus lauream emeritus, su
 dem obsequia sacræ Sedi dicare
 ret, nullum tamen officium
 brevi autem amplioris meriti
 habuit Innocentius XI. a quo
 der primo Congregationi de
 gimine, ac postea alteri, quæ
 nominatur, admovebatur, demum

ab Innocentio XII. Camerae Aposto-
licae Praefes dictus: Tria haec munera, Sæc. XVIII.
A. C. 1734.
quantumvis inter se vel maxime dissi-
milia uno tamen tempore Falconerius
rara prorsus industria, ac summa in-
tegritate obibat. Singularis etiam in
eo elucebat imperterriti animi for-
tudo; quocirca Clemens XI. perar-
duam ei provinciam demandabat;
quamplurimi enim perditissimæ vitæ
homines nefaria societate conjuncti,
eo tempore in Latio, & Neapolitani
Regni finibus impune grassabantur,
ac viatoribus vicinisque oppidis admo-
dum infesti, per latrocinia, cædes &
rapinas vitam tolerabant. Pontifex
ergo coercendæ horum temeritati in-
tentus, præ ceteris selegit Falcone-
rium, qui etiam trecentis militibus &
centum Sbiris stipatus intra breve tem-
poris spatium viarum securitatem re-
stituit, & grassatores æqua judicii se-
veritate, promeritisque pœnis delevit
omnes. Iude Romam reversus, inter
Auditores Rotæ Romanæ relatus est,
postea ad illam Congregationem assum-
ptus, quæ ad recognoscendos compu-
tus illorum, qui pecunias ad belli ap-
paratum suppeditatas administrabant,
destinata erat: Eo in munere tanta
severitate, justitia, & dexteritate e-
minuit, ut Pontifex Virum ad majora

Sæc. XVIII. natum expertus, illum Romanæ
 A. C. 1734. bis Gubernatorem diceret: Enim

Alexander in administrando hoc officio
 consueta utebatur severitate, quæ
 men non aliis, quam sceleratis moribus
 erat; cum enim infima fex populi
 mani ad tantam morum licentiam
 laberetur, tamque multas, magnas
 que inter se contentiones haberet
 intra semestre plusquam trecenti
 tim graviter vulnerati, partim
 mane trucidati in plateis repererunt.
 Falconerius ad reprimendam turbam
 petulantiam saluberrima conditio
 tuta, in reos debita austeritate
 vertit, nullique crimini, sepultura
 conditionis aut status ratione, penam
 hominesque audacia furentes, ac
 lus anhelantes ex Urbe eiecit, ut
 intra exiguum temporis spatium
 pulsus flagitiosorum monstros Reman
 cam relevavit: qua re protervum
 quidem invidiam sibi accersivit, ma
 mam tamen sibi nominis exultimam
 nem & laudem apud morigeros con
 paravit. Ea insuper inclavit proce
 tia ac dexteritate, ut ex omnibus
 iisque gravissimis controversiis, quas
 ei non raro Magnates, vel Regni Mi
 nistris additi movebant, sese elucere
 ac non sine laude explicaret: Jam
 ptimum annum in tam arduo, toto

periculis ac molestiis obnoxio munere Sæc. XVIII.
 exegerat, quin adhuc de laboris præ- A. C. 1734.
 mio jam dudum promerito spes afful-
 geret; tandem vero Benedictus XIII.
 æquissimus meritorum æstimator di-
 gnissimum hunc Præsulem jamjam se-
 xaginta octo annos natum Romana
 Purpura, & prædite Abbacia de Cla-
 ravalle unacum septem aureorum mil-
 libus honoravit: Augebatur insuper
 pluribus Cardinalitiis Congregationi-
 bus, in quibus rara suæ integritatis,
 sapientiæ, ac justitiæ specimina edidit,
 atque in Congregatione Episcoporum
 & Regularium causam FF. Laicorum
 Ord. Carmelitarum Excalceatorum,
 quorum singularis erat fautor, strenue
 promovit, donec Benedictus XIII. re
 ad severiorem trutinam revocata, die
 vigesima secunda Junii anno hujus sæ-
 culi vigesimo octavo decideret, hos
 Fratres ad officia domestica omni tem-
 pore obeunda adstringi, eosque haud
 amplius in ullo Tribunali esse audien-
 dos, quam Benedicti XIII. Papæ de-
 cisionem Clemens XII. die octava Mar-
 tii anno septingentesimo trigesimo pri-
 mo supra millesimum Constitutione
 Apostolica confirmavit. Ceterum hic
 Cardinalis huic etiam Purpuratorum
 Congregationi accensebatur, cui duo-
 decim articulos a Noaillo Cardinale
 X x 4 propo-

Sæc. XVIII
A. C. 1734.

propositos examinandi cura fuerat
mandata: Eo sine frequens ei
cum Cardinale Polignaco consultum
cujus tamen opinioni constantiter
flitit, circa totum Constitutionis
tium suam mentem paucis declar
consultius fuisset, aiebat, *in hac con*
versa nihil unquam actum quam
quid boni agere. Interfuit quoque
cris comitiis, in quibus Clemens
in supremum Apostolatus honore
vectus est; sua quidem suffragan
conerium conferebant Cardin
nonnulli, quo digniorem non cre
bant, utpote omnium iudicio
prudenter, æquitatis studiosum,
ctum, & longo rerum usu per
Hispanæ tamen factionis Card
obstitisse credebantur, qui in
miam carpebant severitatem: *de*
ferat etiam privata, quæ ei cum
lignaco intercessit, dissensio, *con*
origo erat hæc: Jusserat Franciæ
Pollignacum, ut in Abbatis Gamachio
Gallici Rotæ Auditoris mores & ritum
solerter inquireret, ac desuper ad
gem referret; cum ergo hic Cardin
Abbatem atris oppido coloribus
pingeret, Falconerius Amici sui
cinium in se suscepit, hancque
scriptum quoddam composuit, in quo
multa Gamachio perperam obiecta

solide diluit: Inde autem enata est ^{Sæc. XVIII.}
inter ambos Cardinales acrior verbo- ^{A. C. 1734.}
rum contentio, & diuturnior similtas:

Protegebat insuper Cosciam in iudicio
exagitatum, ita tamen, ut illud patro-
cinium Purpuræ verius, quam crimi-
nis videri posset; ipse enim unacum
Cardinale Iudiceo libellum supplicem
Pontifici porrexit, in quo Cosciæ cau-
sam cum minori strepitu, & majori
moderatione agi posse ostendit, idque
Apostolicarum Constitutionum, Sacro-
rumque Canonum, quibus in Cardina-
lem nisi læsæ Majestatis reum acta ju-
dicii instrui vetitum, præscripto magis
consonum videri, aliunde cum Cardi-
nales præcipua Ecclesiæ, imo ipsius
quoque Pontificis membra essent, quo
uno tam fæde mutilato ipsum quoque
Corpus deforme redderetur &c. Nec
profrus inane fuisse Falconerii patroci-
nium, patuit ex temperata sententiæ
severitate: His aliisque præclare gestis
tandem Falconerius Romæ paucorum
dierum spatio lateris dolore & pleuri-
tide consumptus, die vigesima sexta
Januarii mortis violentiæ cessit, anno
ætatis suæ septuagesimo septimo: Re-
liquerat testamenti tabulis tria aureo-
rum millia *Prætendenti* ut vocant, An-
gliæ Regi, ejus Conjugi bis mille, &
cuilibet ex ejus filiis mille quingentos

Sæc. XVIII aureos, Corpus ejus in Ecclesiam tra-
 A. C. 1734. latum fuit S. Joannis Nation. Floren-
 tinæ, ibique in Choro prope Ar-
 maximam in sepulcro Majorum tra-
 latum est, adjecto hoc elogio: *ob
 justitiam, & odio habuit iniquitatem.*

§. XXXIV.

Didaci Astorgas Cardinalis

Sequentis Mensis Februarii de anno
 eandem æternitatis viam
 est Didacus de Astorga & Celsus
 tione Hispanus. Hic pervertit
 nere in oppido Gibraltariæ natum
 pietatem, bonasque artes persequi
 das, ut primum per ætatem
 egregie in Granatensi Gymnasio
 cultus fuit, postea vero Theologia
 Jurisprudentiæ incumbens, Cæsar
 militiæ nomen dedit. Tanta apud
 juvenis adhuc, erat illius exultantia
 ut primo Episcopi Gaditani Vicarius
 Generalis, & paulopost Septem Episcopo-
 pus renunciaretur, ubi etiam Protocamerarum
 reri Cardinalis, qui tum apud Hispani-
 niæ Regem gratia & auctoritate
 rimum valebat, favorem & patronatum
 sibi dextre conciliabat; nec illi
 magno honoris proventu; quippe
 jus Purpurati commendatione Didaci
 a Philippo V. Hispaniarum Regis

Civitate Murciae Quæsitore fidei assumptus est, quod munus cum ingenti prudentiæ & moderationis laude per plures annos obivit. Inde vero nominis sui fama tam amplis accessionibus excreverat, ut mortuo Cardinale Sala Barcinonensis Episcopus, & Molinefio Mediolani in carceribus extincto, supremus Inquisitor per universum Hispaniæ Regnum nominaretur, quam tamen dignitatem brevi dimisit, a Rege in Toletanum Archiepiscopum, & Hispaniæ Primate[m] nominatus. Nec his limitibus circumscripta erat festinata ejus felicitas; quippe præter ingentes divitias, & supremos honorum apices inter ornatissimos Præsules principem ubique locum habebat, & maxima apud omnes florebat auctoritate: Eminuit etiam singulari morum probitate, ac incredibili propagandæ Religionis studio, quo sibi Clementis XI. Papæ gratiam atque existimationem mirifice comparaverat: Indies etiam magis magisque provehebatur in gratia Philippi Regis, cui ab intimis consiliis esse jussus, negotium accepit, ut juncta S. Inquisitionis Hispanicæ opera, in omnia infelicis Alberoni Cardinalis molimina, quibus in Hispania agens, Regnum turbabat, sedulo inquireret, & de ejus moribus, ac vitæ genere

ex-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII. exactam relationem faceret: His
 A. C. 1734. datis obtemperaturus Astorga, quæ
 tum hac in re explorare poterat, in
 rate Regi referebat, simulque, quæ
 que Romæ judicii acta in hunc
 dinalem instructa processissent, fig
 cans, a Rege veniam petebat, et
 cana a Marchione de Tolozza, et
 sepho Patinho Regiis Ministris, nec
 a P. Aubentono contra Alberconem
 tecta Romam perscribere possit.
 nuit ejus precibus Rex, quo in
 vicum I. Filium suum coronam
 transferente, a novo Rege Didacus
 mus ejus Consiliarius est nominatus.
 quam vero hic idem Ludovicus
 adhuc anno sceptrum cum morte
 mutaverat, Didacus interregni
 pore cum ceteris Administris summa
 imperii moderabatur, donec Fernan
 dus Asturix Princeps fidelitatis
 gium a Regni Ordinibus accepit.
 Tot meritis claro deesse videbatur
 prema Ecclesiæ dignitas, qua etiam
 ad Philippi V. Regis preces die viginti
 ma Novembris augebatur, Purpuræ
 rum Collegio a Benedicto XIII. ad
 ptus, Tum vero in eo clarius
 resplenduit ardens Religionis
 qui cum pietate in pauperes, et
 genio in omnes tam fausto fecit
 junctus erat; ut non modo omnia

acceptissimus esset, sed etiam Regi a confessionibus esse juberetur, nunquam ab ejus latere avulsus. Promovendi quoque Divini cultus studio accensus, in sua Primatiali Ecclesia Sanctissimi Sacramenti Sacellum immenso ac ferme regio sumptu ab imo exstrui curavit. Tandem dignissimus hic Præsul, suo exemplo de pietate, prudentia & Religione optime meritus, hoc anno Madridi decessit, sepultus Toleti in præfato Sacello.

Sæc. XVII.
A. C. 1734.

§. XXXV.

Michaelis Friderici de Althann Cardinalis extrema.

Erat is Glacii in Bohemia utroque Parente illustrissimo natus: Genitor Comes Michael Wenceslaus, qui Leopoldo Cæsari a consiliis, ad Regem Sueciæ Orator, & Moraviæ Præfectus. Mater erat Anna Maria Comitissa de Asprenont, præstantissima ex Belgio Matrona. Ab his puer pie ac liberaliter institutus, primo in amplissima Paterna domo, dein in aula Cæsaris ad maximas spes adolevit, generisque sui claritatem virtutum nobilitate superavit. Annum agebat ætatis decimum octavum, dum in humaniorum literarum studiis probe exercitatus,

Ro-

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

Romam mitteretur, ut in Seminario Romano ad rerum naturalium cognitionem, ac demum ad Theologiæ doctrinam animam adjungeret. Vix enim evolutis paucis Mensibus Viennam vocatur, ubi legali etiam disciplinam pensam navabat operam; quibus ornamentis excultus, cum inter Fratres suos natu minimus esset, propositum sacratius institutum indole, amplexus nactus idoneam Sacerdotio inchoavit. Porro Collegiis Pragensibus, Olomuzensium & Wratislaviensium Societatis adscriptus sic enituit, ut tandem in Romana Rota Sedes uni ex Germaniæ Nobilibus reservata vacante, a Cæsaris nominationem Michaelis ad hunc Tribunali dijudicandis præcipue per plures annos mirifica inclamante integritate. Paulopost perventus Collegii Boleslaviæ veteris ad SS. Cosmæ & Damianum Præpositus infulatus, in hinc Topolczanus S. Petri, & in Pragensi Collegiatæ Ecclesiæ omnium Sanctorum Præpositus anno hujus sæculi decimo octavo est renunciatus. Rursum Roma Viennam a Cæsare præpositus, Vacienti in Hungaria Episcopatu præficitur: Anno autem sequenti nonnisi triginta annos natus, a Clemente XI. Papa in Sacrum Purpuratum

rum Collegium summo omnium ap- Sæc. XVIII.
 plausu & consensu adscribitur. Ad id A.C. 1734.
 adjuverat potissimum commendatio Ca-
 roli VI. Cæsaris, qui non tam Personæ
 gratiam nec magis nobilissimæ familiæ
 merita, quam egregiam utilitatis spem
 de hoc Viro conceptam respiciebat:
 Pileolum, ceteraque Cardinalatus in-
 signia attulit Viennam præstantissimus
 Præsul Sylvius Valenti, ipse vero Im-
 perator rubrum Piretum Cardinalis
 vertici maxima cum solemnitate im-
 posuit, eumque selegit, qui in exequiis
 Viduæ Imperatricis Eleonoræ Magda-
 lenæ Theresiæ Sacrum solemne decan-
 taret: Demum hic Cardinalis Impera-
 tori a secretioribus consiliis esse iustus,
 Cæsareus apud summum Pontificem
 Administer dicebatur; quapropter una-
 cum Cardinale Salerno Romam pro-
 fectus, cum suæ familiæ ac Religionis
 Characterem, cultum scilicet Deiparæ
 Virginis mirifice sibi peculiarem, &
 veluti a natura ingenitum haberet, in-
 itinere Archetypam Lauretanæ Virgi-
 nis Imaginem Cruce pretiosissimis gem-
 mis ornata valoris quatuor florenor-
 um millium decoravit, ac Cæsaris
 nomine votum nuncupavit, ut si Im-
 peratrix mascula prole fœcundaretur,
 ipsemet Sacras ædes invisere, & piis
 muneribus suæ gratitudinis pensum
 ex-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

exsolvere vellet. Vix Romam
nerat, cum illico Connestabilis Co
na, Burghesius & Sanctacrocius
cipes Cæsareum hunc Legatum
plissimis donis honorare certarent.
autem vigesima sexta Augusti,
quam cum ingenti pompa solemniter
Urbem ingressum celebraverat, a
tificis alloquium admissus, Cæ
nomine Alvarum Cienfuegos ad
puram, & Viennensem Ecclesiam
Archiepiscopatum evehi petentem
terum ea fuit hujus Administratio
in Cæsarem, ut quamvis Apostolicam
Sedi devotissimus esset, sui Pontificis
tamen dignitatem & jura ad
intacta servare, totis viribus
quare merces ex Mediolanensibus
veredariis equis allatas in
strari, ac literas ad se directas
gari non permisit; quamvis inde
tificiorum Nepotum & Cardinalis
bani indignationem sibi tam potenter
accerseret, ut eorum impulsa Pontificis
querulas ad Cæsarem literas daret.
Verum Cardinalis in sua agenti
ita se Imperatori, ac Viennensi
probavit, ut etiam ad vindicandam
juriam Alexandro Albano, qui
Viennæ tanquam Papæ Nuntius extra
ordinem decretus agebat, tantum
cessus ad Aulam denegaretur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Pontifex vicissim Althannio Cardinali alloquii copiam, a qua exclusus erat, denuo faceret. Cessit Pontifex, & Althannium singulari benevolentia ad alloquium admisit, præfente ipso etiam Albanio Romanæ Curie Præfeto: Restituta igitur pristina concordia Cardinalis eo solertius Cæsaris juribus ac prærogativis invigilare cæpit, ac præprimis per suum Palatium pertransire, Sbirris severe inhibuit, præcepitque, ut ante fores Ecclesiæ ad S. Mariam Majorem abstractis Hispaniæ Regis insignibus, illa Cæsaris appenderentur: Imperatoris etiam nomine jus Patronatus in Palæstinæ loca firmiter Eidem asseri petiit, eoque titulo a S. Congregatione de Propaganda postulavit, ut sententia contra quosdam Terræ sanctæ Monachos ob malam bonorum administrationem pronuntiata mitigaretur. Ea res majoris contentionis argumentum exstitisset, ni interveniens Clementis XI. obitus animos ad graviora distraxisset negotia; habitis enim sacris comitiis Althannius nomine Cæsaris Purpuratos Patres pereleganti oratione allocutus hisce interfuit comitiis, in quibus Cardinalis Paulucii, cui in prima scrutatione nonnisi duo deerant suffragia, festinatæ electioni fortiter obsti- tit, eoquod nonnisi viginti octo Car-

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Xy dina-

Sæc. XVIII. dinales tum Romæ præsentis frif
 A. C. 1734. & quadraginta abessent: Electro
 nocentio XIII. Althannius in Bo
 polis Pro-Regem a Cæsare fal
 rus, hujus Regni investituram a
 mo Pontifice pro eodem Imper
 obtinuit, incassum reclamantibus
 spanis, Gallisque Oratoribus: *Althannius*
 igitur Neapolin profectus, Regis
 me honorum testificationibus, & *Althannius*
 stiva universi populi acclamatione
 cipiebatur: Præclaro hoc munus
 tegro sexennio fugebatur, *Althannius*
 amor & impiorum terror, *Althannius*
 Pater, & populi delitiæ; eo enim
 clavum sedente, annonæ copia
 abundantissima, justum illius præ
 & frequentes ad populi delectationem
 festivitates, scelerati furca *Althannius*
 fideles præmiis honorati, omnibus
 stitia ex integro administrata: *Althannius*
 prorsus mirificum est, quod *Althannius*
 nius, dum fidem Cæsari servaret
 motam, reverentiam itidem *Althannius*
 Sedi debitam modis omnibus *Althannius*
 seferret; subortis enim nonnullis
 dissidiis, & Regio Tribunali, *Althannius*
Collaterale vocant, postulante,
 literæ Apostolicæ executioni *Althannius*
 rentur, nisi Regius præcederet *Althannius*
 sus, ipse imperterrito animo *Althannius*
 conatibus restitit: Aucta vero *Althannius*
 tione.

tione, ac in longius protracta, ipsemet ^{Sæc. XVIII,}
 luculentam typis edidit declarationem, ^{A. C. 1734.}
 qua ipsum Cæsarem perenixe rogabat,
 ut hujus Magistratus attentata pro in-
 nata sua pietate refrænaret. Omni e-
 tiam data occasione Cardinalis Eccle-
 siæ immunitatem pro viribus asserere
 & Catholicam fidem propugnare im-
 moto studio conabatur: in primis e-
 tiam curis habuit, ut per schismati-
 corum ac hæreticorum errores irro-
 gata Ecclesiæ detrimenta resarcirentur.
 Porro inter Melitensis Ordinis Equites
 adscriptus, a supremo Magistro magna
 Ordinis Cruce honoratus, atque a Nea-
 politanis Proceribus in censum primæ
 Nobilitatis accensus est, demum post
 Innocentii XIII. obitum Romam pro-
 fectus, Vaticanis interfuit comitiis,
 inde Neapolin redux a suprema Nea-
 politani Regni dictatura liberari a Cæ-
 sare petiit, obtinuitque; unde subro-
 gato in ejus locum Augusto Thoma
 Comite de Harrach ipse iterum ad Re-
 gimen Vacienfis sui Episcopatus in Hun-
 gariam se contulit, sibi que commissum
 gregem verbo & exemplo pavit, & ab
 Hæreticorum inquinamento egregie
 præmunivit: singulari quoque Zelo
 hæresis progressum in sua Diæcesi sistere
 adlaboravit; cum enim Protestantes
 in suæ sectæ favorem Cæsarea extor-
 Yy 2 sissent

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

sisset mandata, Ipse adversus ea-
lam reclamavit, & solemnem appo-
sitionem suam ad summum Pontificem
Sacramque Sedem publicis Ecclesie
foribus affigi iussit, & quamvis Ce-
ris indignationem propterea incurrit,
necnon Episcopalis mensæ redditus
intercepti fuissent, nil tamen a primæ
Religionis fervore remisit, sed etiam
quæ de facultatibus suis supererant
in pauperes Catholicos liberalissimam
manu distribuit. Die autem octava
nona Junii, cum in Ecclesia Cathedrali
Vespertinis horis interesset, morte
tam violento obrutus est, ut alterius
Sacris Ecclesie Sacramentis partici-
patus, uti semper pie vixerat, ultimam
animam Deo redderet, annorum
quinquaginta quatuor. Corpus eius
in eadem Ecclesia habitis maximam
pompa exequiis, tumulatum est, nec
sine ingenti luctu pauperum & literato-
rum, quorum insignis fautor erat.

§. XXXVI.

*Alexandri Aldobrandini Cardi-
nalis fata.*

Alexander Aldobrandinus patris Flo-
rentinus ex illustri ac peretula
familia in lucem editus est die prima
Maij anno millesimo sexcentesimo sex-
gesimo

gestimo septimo. Patrem habuit Joannem Franciscum, Matrem vero Camillam Pasquali. Erat ex Fratris Nepos Bacii Cardinalis Aldobrandini. Artium liberalium fundamenta posuit Romæ in Collegio Romano, ubi linguis, Rhetoricæ, Philosophiæ ac Theologiæ egregiam navabat operam, ac demum percelebris Jurisconsulti Vincentii Viviniani Magisterio usus, Jurisprudentiæ strenue incubuit; mox autem mirificis plane laudibus ad altiores dignitates eluctatus est, nam primum ab Innocentio XII. inter honorarios Cubicularios adlectus, & Canonicus Basilicæ Liberianæ ob egregiam virtutem & doctrinam constitutus, multis aliis beneficiis cumulatus est: Nec tamen otiosus solius fortunæ aura elevari voluit, sed propriis meritis elucere anhelans in bonis literis, ac pietatis exercitiis tempus omne posuit, ingeniumque suum juridicis præcipue, Theologicis, & Historicis scientiis, ac omni-gena eruditione excolere, indefesso labore studuit: eodem quoque fervore prosequatur viros literatos, quos in suum usum largis muneribus adscivit, ut amplam doctrinæ usuram inde reportaret; probe enim prospexerat, ad Ecclesiæ utilitatem, & ad propugnandam Religionem plurimum momenti

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII ac decoris habere in Clerico litera

A. C. 1734, His dotibus ornatus, primo Ferrar

Pro - Legatus, dein a Clemente

Commiffarius Apostolicus dicitur

ingruente bello Parmam & Placentiam

Urbes contra concursantes Gallorum

æque ac Austriacorum acies Pontificis

muniret præsidio: Hoc munus

commiffum summa dexteritate exple-

vit, ac crebro cum Parmensibus

habita consultatione non modicum

bethæ Farnesiæ, postmodum

Reginæ gratiam & favorem

liavit, sed etiam summo Pontifici

premiu in has ditiones dominium

nino factum servavit, & a subditis

stiles violentias amolitus est. Inde

rariam reversus, quo proximè

tempestas suæ Provinciæ incubat

gravioere obruebatur cura, ut

rantium Principum copiis nunc

euntibus, nunc a clade revertentibus

jam annonam suppeditari petentibus

hanc regionem a communi incendio

imminente ruina liberaret: Tandem

operosa hac legatione solutus, Neapo-

lin Nuntius Apostolicus decernit

titulo Archiepiscopi Rhodiensis

tus: Ast nec hic a molestiis

quippe Neapolitani Proceres illum

quam Nuntium venerari detrembant

nisi in suæ Legationis literis Carolus III

pleno titulo *Catholicus Hispaniarum Rex* Sæc. XVIII.
 nominaretur: composita hac contro- A. C. 1734.
 versia mox nova oriebatur contentio, eoquod Cardinalis Grimaldus Neapolis Pro - Rex summi Pontificis jura, auctoritatemque intemperantius labefactaret, & Gallicæ factioni addictos, etiam violata immunitate Ecclesiastica, acerbius insectaretur. Attamen Alexander temporis necessitati parere coactus, inter tot adversitatum procellas animi sui quietem, & sacræ Sedis honorem mira dexteritate illæsum servavit. Postea Venetorum Reipublicæ Nuntius item Pontificius renuntiatur. Ibi strenuus Jurium Ecclesiasticorum Assertor, fidusque Catholicæ Religionis Administrator pecuniarum subsidia, quæ Clemens XI. paternâ sollicitudine suppeditavit, Venetæ Reipublicæ tradidit; eo enim tempore Turcarum Imperator immani bello Universam Europam se devastaturum minitabatur. Paulopost Aldobrandinus ab eodem Pontifice tertia Legatione honoratus, ad Hispaniæ Regem Nuntius Apostolicus decernitur: unde Venetiis Romam delatus, per arduis negotiis sibi a Papa demandatis, iter suum Madritum versus aggressus est, multo honore in Hispana Aula exceptus: Elisabetha enim Farnesia Parmensis, nunc Hispaniæ Regina, haud

Sæc. XVIII. immemor veteris benevolentie, No-
 vum Legatum singulari patrocinio
 A. C. 1734. favore prosequeretur: Ipse etiam
 illum sæpissime familiari dignitate
 alloquio, in quo Aldobrandinus
 prii sui commodi oblitus, unice
 Sedis negotia procurare intentus
 Petente etiam Rege exactius re-
 quæ de Cardinalis Alberoni capitulis
 & iudicii actis in eum instruitur
 Romæ quam Genuæ comperit. Ce-
 terum inter fausta fortunæ auspici-
 rum absuit, quin infelix casus Al-
 brandinum vivis eriperet; cum
 quadam die Mirandulæ Ducem
 procul a Madritensi Urbe in Villa
 cum præclara Nobilium corona
 ret, repente effusus super ripas
 tam rapido impetu excessit, ut ab-
 bilibus potissimi fluctibus hauriret
 & ipse Nuntius absdubio fuisset in-
 gurgite absorptus, nisi paulo ante
 cum Atrienti Duce domum redisset
 Hoc periculum eluctatus, totum se
 piis exercitationibus sacravit, nullaque
 pepercit labori, ut Lusitanam Aulam
 cum Pontificia conciliaret; dein anno
 hujus sæculi trigesimo a Clementi
 Cardinalium Collegio adscriptus, Romam
 venit, postea Ferrariensis Pro-
 vincia dictus Legatus a latere, plu-
 ribusque Patrum cætibus annumeratus

Ferrariam contendit, ubi etiam usque ad extremum obitus sui diem, qui erat decimus quartus Augusti, substitit; podagræ enim & calculi doloribus pene consumptus est, cum nondum explevisset annum ætatis sexagesimum septimum. Celebratur ab omnibus tanquam Vir justissimus, eximius æquitatis maximæ Cultor, & in rebus agendis dexteritate singulari præstantissimus. Corpus ejus sepultum quiescit Ferrariæ in Ecclesia ad S. Hieronymum Patrum Carmelitarum Discalceatorum, quorum specialis Fautor atque Adjutor existit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§ XXXVII.

*Francisci Pignatelli Cardinalis
mors.*

Postremus ex Cardinalibus, qui hoc anno Purpuram cum morte commutarunt, erat Franciscus Pignatellus. Hunc clarissima, & pervetusta Ducum Pignatellorum, præcipuis Principum cognationibus, præterea Pontificalibus Infulis ornata Domus edit. Parentem habuit Julium Monteleonis Ducem, cujus Frater sub nomine Innocentii XII. ad supremi Apostolatus apicem evehctus erat. Genitrix porro erat Beatrix Caraffa ex Ducibus

Yy 5 de

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

de Noia: Hunc sanguinem cum vino
tibus hauserat Franciscus, cum
mis ingenuam indolem in spes magis
idoneam, avitæ Religionis amorem
& hæresum odium, quod institutio
utriusque Parentis alte imbibit,
tem teneram literis, & linguarum
ritia egregie percoluit; atque, ut
muta a sæculi strepitu alienum
erat, nil ardentius in votis habebat
quam abdicatis rebus omnibus in Sa-
cram Deo dicatorem Familiam con-
tari. Præ ceteris selegit PP. The-
norum institutum, ubi expleto
cinni anno sese solemni votorum
sione totum Deo sacrabat: Postquam
in Philosophiæ ac Theologiæ
tam felices fecit progressus, ut
nis adhuc Magisterii honore
Sodalibus suis Lector utramque
cultatem per plures annos tractaret.
Attamen suave literarum otium inter-
rupit Hispani Regis favor: Carolus
enim secundus hunc Virum & lingue
nis claritate & proprio merito com-
mendatum ad Archiepiscopatum Ter-
rentinum in Neapolis Regno nomi-
bat. Hac dignitate illustris prius
eo curas intendit, ut in populo
rum probitatem, in Clero Ecclesiæ
disciplinæ vigorem restauraret, omni-
bus vero ipse exemplo prælucret.

Eo fine sæpius Diæcesin lustravit, cre-
bros ad populum sermones habuit, & Sæc. XVIII.
A. C. 1734.
saluberrimas leges condidit: Inter ce-
tera, quæ pro Religionis salute provi-
de moliebatur, erat studium Clericos
pariter in literis, & status sui officii
rite instituendi: quapropter Semina-
rium pene a fundamentis instauravit,
Palatium Archiepiscopale suis sumpti-
bus erexit, Ecclesiam Civitatis Majo-
rem sacris supellectilibus exornavit,
Sacellum in honorem Beatissimæ Vir-
ginis ex integro construxit, pluraque
alia beneficia in suam Ecclesiam, to-
tamque Diæcesin munifice contulit:
Evecto ad Pontificatum Innocentio XII.
ejus Patruo nil propius esse speraba-
tur, quam Franciscum, tot meritis
clarum Nepotem, Cardinalitia digni-
tate honoratum iri: Ast hæc ipsa San-
guinis propinquitas Pontificem a cura
Nepotum alienissimum permovit, ut
Franciscum non ad Purpuram, quam
ejus merita a quocunque alio Pontifice
exegissent, sed ad laborem destinaret;
quare paulo ante Patruum sui obitum
perarduam in Polonia Legationem
obire jussus, prædilectam Ecclesiam
suam patriamque post septennales cu-
ras Pastorales deserere cogebatur, ac-
cepto negotio, ut diuturnas Augusti III.
Regis similtates cum Sede Apostolica
com

Sæc. XVIII. componere fatageret. Igitur ad Sæc.
 A. C. 1734. natas delatus, comperta Pontifici
 Patru sui morte, negotium sibi
 mandatum ad Clementis XI. Sacrosan-
 ctis votum perficere, strenue adhibe-
 bat, præcipue vero vindicandæ
 Sedis auctoritati, & propagandæ
 Catholicæ egregiam navabat operam.
 Atque Zeli sui præ ceteris præstantia
 exstat monumentum, dum evanescen-
 te & maximopere adnitente Lutherano
 schisma in Polonia auctum
 fuit. Hi enim ejus precibus, rationibus
 & gravi rationum pondere ex-
 iterum in sinum Romanæ Ecclesiæ
 currerunt, & ab eo benignissime
 cepti sunt. Ne vero ob cultum
 factum novellus hic ager desolatus
 vesceret, Franciscus in Urbe Leprosor-
 tana Seminarium S. Congregationis
 Propaganda subjectum erexit, ut
 ipso Rutheni Religionis Catholicæ
 ritatem addiscerent, & deinceps
 Romanæ Ecclesiæ, ejusque communione
 ac doctrinæ immoto studio adhaerere-
 rent. Tantam inde Vir iste existimavit
 sibi comparabat apud Clementem XI.
 ut mortuo Cardinale Cantelmio
 Neapolis Archiepiscopus renuntiavit,
 & paulopost solus inter Cardinales
 Papa creandos primam Sedem obti-
 neret: utque suam Pontifex benevo-

ientiam luculentius eidem testaretur, Sæc. XVIII.
 Biretum, ac cetera Cardinalatus in- A. C. 1734.
 signia per ipsum Nepotem suum Han-
 nibalem Albanum ei submitit. Romam
 igitur revocatus Franciscus, in itinere
 Cæsari Viennæ sua dicabat obsequia,
 ac Laureti, ut in omnibus suis nego-
 tiis auxilium B. Virginis pro perfugio
 haberet, suæ pietatis monumentum
 obtulit imaginem Christi cruci affixi,
 quæ duodecim aureorum millium va-
 lorem æquabat. Cum Romam perve-
 nisset, ibi perstitit integro ferme septen-
 nio, assidue occupatus in rebus Ecclesiæ
 gravissimis; nec tamen ibi ab æmulo-
 rum invidia tutus erat; cum enim Cæ-
 saris partes potenter tueretur, & cum
 Imperatoris Legato tum Romæ a-
 gente arctior ei esset consuetudo, Gal-
 licus præcipue Orator tantum effece-
 rat, ut Neapolim contendere prohibi-
 tus, Ecclesiam suam Generali Vicario
 regendam committere cogeretur.
 Brevi tamen patuit, quam necessaria
 fuisset ipsius Archiepiscopi præsentia;
 Vicarius enim turpi ignavia neglectis
 Ecclesiæ juribus, Proregis, Procerum-
 que favores aucupabatur, unde acci-
 dit, ut Gallorum militum petulantia
 eo procederet, ut civem quemdam,
 qui Gallum casu trucidaverat, ex Ec-
 clesia vi extraherent, aliumque eis
 resi-

Sæc. XVII.

A. C. 1734.

resistentem in Cæmeterio multis verberibus impune multarent. Recepta Cardinalis huic Vicario subrogavit, & gravibus oppido vetus summo Pontifici exposuit, Ecclesie conscientie ac Religionis honorem poscere, ut læsa immunitas, atque injuria Ecclesie illata pro viribus recuperaretur. His permotus Pontifex ad thematis poenam comminabatur, si Rex, ejusque Ministri læsæ satisfacerent: Cum vero hi morere renuerent, Pontifex excommunicationis diploma jamjam confectum illius tamen executionem Pignatelli & Ottobonus præpediebant, rem ad sacre Sedis votum feliciter componebant. Paulopost Neapolis Regem Cæsarem devoluto, Pignatellus Neapolin concessit, ubi prudentia & consuetudine sua pristinam tranquillitatem restituit, Cæsareosque Administratos sibi mirifice deviaxit, quin propterea quicquam Ecclesie libertatibus derogari pateretur: quapropter etiam illos qui Ecclesiasticum quemdam Elcauc Ducis Secretarium captum Pro-Rege jussu abstraxerant, censuris involvit, eademque poena quosdam Nobilissimos Magistratus & Jureconsultos, qui sacre Sedis jura editis libellis impugnant, multavit, quamvis hac severitate sibi

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

plurimorum invidiam odiumque accersivisset, qui illum apud Pro-Regem Comitem de Daun accusabant, quod Gallorum Fautor Escalonam, Cellamariam, & Biscaccium Duces Gallicis partibus addictos, atque in arce captos visum ivisset: Ast spreto hisce criminationibus pari animi firmitate Ecclesiæ immunitatem tuebatur adversus eundem Pro-Regem, cujus Ministri mulierem, quæ maritum suum veneno necaverat, ex Ecclesia vi abstractam morti adjudicabant; mox enim Pignatellus cunctos hujus violentiæ reos diris devovit, tanta inde provocata Pro-Regis indignatione, ut hic cunctos Archiepiscopi redditus intercipi, eique a teloniis exemptionem auferri juberet: Hac de re certior factus Pontifex, temporisque iniquitati cedendum ratus, hanc controversiam amica transactione composuit. Paulopost Pignatellus Neapoli Romam venire jubebatur, ut ad sedandas, quæ circa Nuntiaturam exortæ erant, contentiones suam quoque operam conferret: Sublatis igitur omnibus dissidiis Neapolin reversus, cum Comite Gallasio, qui Daunio in Pro-Regis dignitate successerat, animo conjunctissimus vixit, quo demum mortuo Schrattenbachius Cardinalis Pro-Rex successit, & quasi uno corde,

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

corde, una manu cum Pignatello
sacram & profanam administrat.
Mortuo autem Clemente XI. Romæ
ad S. Comitia contendit, non
fausto multorum augurio, eum in
pam electum iri, eoquod propius
Malachiæ Armacani Archiepiscopi
Religione bona in illum alludere,
busdam visum esset, uti non
hanc in rem sequens distichon
cinnaverat.

Clemens decessit: vitis Pignatelli
sequetur.

Cur? quæris, quia de Reli-
gione bona est.

Verum eventus hujus vaticani
animitatem prodidit: Propius Pignatelli
spes affulserat in proximis comitiis
quibus Cardinalium non pauci in
electionem consensere; aliis vero
moderatum ejus Zelum carpentibus
electus est Benedictus XIII. a quo
Pignatellus privilegium obtinuerat,
cujus omnes Ecclesiæ antehac sacra
Sedi subjectæ, deinceps Archiepiscopi
pali jurisdictioni obnoxii essent: Recu-
mantibus tamen Proceribus, &
pensius rogante Cæsare, hoc privile-
gium effectum caruit. Demum Napo-
lin reversus, denuo animum incedit
ut res Dei pariter & Ecclesiæ, & Pa-
tris & Pastoris officia simul exequeretur
quam

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

quam studiosissime pauperum præpri-
 mis inopix largis eleemosynis subve-
 nire constituit, Seminarium ampliavit,
 in mores Clericorum sedulo inquisivit:
 Collegium a fundamentis erexit pro
 infidelibus ad fidem Catholicam con-
 versis: Monasterium item ædificavit
 pro Mulieribus, quæ a perditæ vitæ
 labyrintho ad pœnitentiæ semitam re-
 ducuntur, denique in Ecclesia Sancto-
 rum Apostolorum magnifico sumptu
 Sacellum extruxit in honorem B. Vir-
 ginis sine macula conceptæ. Inter alia
 præclare gesta præcipue animum inten-
 dit ad reformandos Cleri sui mores,
 quo fine Diæcesanam habuit Synodum,
 in qua contra Ecclesiasticorum vitia
 providis, severioribusque statutorum
 remediis insurrexit. Attamen ex Cleri-
 cis nonnulli vitæ suæ licentiam reprimi
 indignabantur, hinc quo major in Præ-
 fule esset reformationis ardor, eo ma-
 jori in ipsum, ejusque Synodum exar-
 sere odia; præprimis ergo adversus
 ejus statuta palam ad Cardinalem Al-
 thannium tum Neapolis Pro - Regem
 appellant, alii infames maximo nu-
 mero libellos in vulgus spargunt, Caus-
 fidicos auro corrumpunt, ut decreta
 ipsis exosa speciosis rationum momentis
 valide impugnant, & pro irritis ha-
 benda pronuntiarent. Ne his contenti,
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Zz ru

Sæc. XVII. rudem etiam populum ad seditionem
 A. C. 1734. & tumultum concitant. At dici
 potest, quantum Cleri sui temeritate
 graviter offenderit Pignatellum, quod
 ut reprimeret, Pro-Regis opem implorabat;
 cujus etiam jussu ex Urbe jam petulantiores,
 qui in Urbe jam seditionem conflaverant,
 custodie sunt, & severissimis pœnis interdictum
 ne quis Clericorum oppositionem, vel
 appellationis literas publice affigere
 præsumeret: ipse vero Archiepiscopus
 Synodi suæ statuta typis edidit, & cunctis
 cunctisque Parochis ac Confessionibus
 interminata gravissima pœna, imponit
 ut illorum executionem pro viribus
 gerent. Initio res difficultate
 caruit, postea tamen Præsulis
 & constantia paucorum pertinatione
 fregit. Ita sensim omnia in melius
 versa, brevique temporis spatio locum
 optimo Pastori videre Clerum suum
 ad Ecclesiasticæ disciplinæ normam
 compositum, ejusque exemplo gregem
 suum, totumque ovile sincera pietate
 sobolescens. Unde Deo tantorum
 bonorum Auctori, ut grates referret
 obbitas, simulque iram Dei quotidie
 minitantem placaret, publicas
 supplicationes, quæ maxima cum so-
 lemmitate in tota Diœcesi institutæ sunt.
 Postquam igitur vigilantissimus hic Pa-

stor, amantissimus Pater, & strenuus Religionis Sedisque Apostolicæ vindex per triginta omnino annos vastam suam Diæcesin immota sollicitudine rexerat, Decanus factus sacri Collegii, & pleuritidis morbo correptus die quinta Decembris tot laborum præmium beato sine in cælis (ut pie speratur) consecutus est.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. XXXVIII.

Quatuor Præsules Cardinalium Collegio a Clemente XII. Papa adscripti.

Vacuas defunctorum Cardinalium sedes jam die vigesima quarta Martii Clemens Papa implevit; habito enim secreto, ut vocant, Consistorio quatuor Præsules meritis præstantissimos Purpuratorum Senatui adscripsit. Hos inter primus erat Pompejus Aldrovandus Bononiensis Patriarcha Jerosolymitanus, Urbis Romanæ Governator, & Vice-Camerarius, Presbyter Cardinalis tit. S. Eusebii. II. Seraphinus Cincius patria Romanus, Archiepiscopus Beneventanus, S. R. Rotæ Auditor, Presbyter Cardinalis S. Agnetis extra mœnia. III. Petrus Maria Pierius Senensis Ordinis Servorum B. M. Virginis Prior Generalis, Presbyter Cardinalis tit. S. Joannis ante Portam

Z z 2

Lati-

Sæc. XVIII. Latinam. IV. Jacobus de Landis
 A. C. 1734. nis patria Florentinus, S. Congregationis Concilii Secretarius, Cardinalis
 Diaconus tit. S. Mariæ in Porticu.

§. XXXIX.

*Decreta ac decisiones Clementis
 Papæ.*

Hoc item anno Clemens XII. Pontifex
 Maximus occasione dubiorum ab
 inde propositorum plures editas
 Constitutiones ad disciplinæ Ecclesiasticæ
 & Regularis conservationem percutit.
 Et quidem primo Firmanus Casus
 duo hæc movit dubia. I. Utrum
 fraternitates erectæ auctoritate
 naria, & habentes propriam Ecclesiasticam
 teneantur solvere Cathedralium.
 An ad illud solvendum adtingantur
 etiam Sodalitates, quæ non habent
 propriam Ecclesiam, sed simpliciter
 duntaxat Capellam in honorem Sanctorum,
 sub quorum titulo sunt erectæ.
 Igitur die vigesima quarta Julii
 nuente Papa S. Congregatio Concilii
 respondit ad dubium primum affirmans
 do, ad alterum negando. Die autem
 decimo quarto Januarii Pontifex declaravit,
 quod imposterum Fratres Congregationis
 Clericorum Regularium
 qui a Scholis piis nomen habent, non
 possunt

possint epitogio, cum indecens esset, Sæc. XVIII.
 ut solo pallio induti incederent. Ejus- A. C. 1734.
 dem vero Mensis die decima nona Mo-
 nachis Congregationis Cassinensis Ord.
 S. Benedicti vetuit, ne ad Sedem Apo-
 stolicam recurrerent, priusquam im-
 mediatos Congregationis Superiores
 adiissent.

Præterea Pontifex die vigesima
 sexta Januarii speciales confirmavit
 Constitutiones, quæ bonum Regimen
 Fratrum Tertii Ordinis S. Francisci pro-
 moveretur. Eadem auctoritate die
 decimo septimo Februarii confirmatæ
 fuerunt Constitutiones pro Fratribus
 & Sororibus tertii Ordinis Servorum
 B. M. Virginis in Brasilia. Die autem
 octava Maij Pontifex Fratribus Missio-
 nariis Gallis Ord. Minorum S. Fran-
 cisci Capuccinorum indulgit, ut Missam
 & officium de S. Ludovico Rege in Festo
 ejusdem sancti recitare valeant, visi-
 tantibus vero aliquam ex Ecclesiis præ-
 dictorum Fratrum in eadem festa die
 indulgentiam plenariam ac perpetuam
 die quarta Junii concessit. Septima
 autem ejusdem Mensis die confirma-
 vit decretum, quo Provincia Poloniæ
 Carmelitarum Discalceatorum a Pro-
 vincia Lithuanicæ fuit divisa.

Jam anno supra millesimum sex-
 centesimo decimo nono Paulus V. Pon-
 tifex

Sæc. XVIII. **A. C. 1734.**
 tifex statuerat, ut omnes Cardinales
 die, quo Purpura decorantur, septu-
 ginta quinque & totidem post mortem
 per suos hæredes vel Procuratores in
 Collegii Ministris solvere teneantur.
 Cum autem post Cardinalium obitum
 hujus summæ solutio non raro ad
 redibus sat difficulter vel omnino
 obtineri potuerit, hinc Pontifex in
 decima septima Augusti præcepit, ut
 hæ pecuniæ a singulis Cardinalibus ex
 sua ad hanc dignitatem promotione
 integro solvantur. Habebatur autem
 die vigesima Januarii secretum, ut
 cant, Consistorium, in quo Pontifex
 in locum Cardinalis Borgiæ Aluano
 de Mendoza in Patriarcham Indiarum
 renunciavit: quoniam vero in his
 occidentalibus nulla est Patriarchalis
 Ecclesia, nec ullum hujusmodi
 Capitulum, proin Patriarcha non
 potest ad titulum sui Patriarchatus
 Episcopalem Consecrationem recipere,
 nec Pallium petere, neque ullam
 jurisdictionem in Indiarum aut
 Hispanicarum regionibus exercere,
 nisi a
 quædam Ecclesia in partibus infidelium
 sita conferatur in titulum, cujus
 consecrationem in ream
 Episcopum recipere possit, hinc Pon-
 tifex præfatum Mendozam simul Phae-
 saliensis Ecclesiæ præfecit.

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

§. XL.

Principes atque Illustres tam Ecclesiastici quam Laici hoc anno denati.

Præter Purpuratos, quorum fata mox recensuimus, etiam ex aliis Ecclesiastica dignitate claris non pauci hoc anno in prædam mortis cessere: & quidem I. die decima septima Januarii Ernestus Fridericus Baro de Twickel Botrensis Episcopus, Præpositus ac Urbis Gubernator Hildesienfis ex catharro pleurítico annos natus quinquaginta duos obiit. Præfulerat rei Christianæ & orthodoxæ longe studiosissimus, quam adversus Protestantium machinationes Hildesii, uti supra memoravimus strenue propugnavit, qui etiam ob eminentes (ita legitur in ejus funebri oratione) planeque admirandas „naturæ animique dotes ac virtutes „magno ac irreprehensibili, quem Apostolus Paulus I. ad Tim. c. 3. describit, Præfule dignas aut mori debuisse nunquam, vel ad tam breve „tempus super candelabrum Ecclesiæ „non collocari. Postquam enim primam „juventutem consentaneis nobili animo „artibus & scientiis ad æqualium admirationem probe excoluisset, in ea

Zz 4

„que

Sæc. XVIII. „que teneræ illius pietatis succum, que
 A. C. 1734. „venientibus deinde annis in tam

„res omnigenarum virtutum flores
 „fructus ad publicam totius Patriæ
 „modo salutem, sed & ædificationem
 „excrevit, profunde combibisset
 „mæ in Perillustri illo totoque
 „celeberrimo Nobilitatis Germanicæ
 „Athenæo ea non inculpatæ modo
 „numerisque omnibus absolute
 „tatis sed & prudentiæ gravissimæ
 „Consilii fundamenta posuit, et
 „ximi Sapientissimique Pontificis Cle-
 „mentis XI. fel. rec. animum non
 „peret modo, sed & permoveret
 „ut ex Urbe discedenti dilectum
 „haud multo post nominatum Sacer-
 „dotem Romanæ Ecclesiæ Cardinalem
 „in Germaniam gravissimam
 „in causa Religionis Catholice
 „in tiorum causa deducendum com-
 „mitteret cum sancti favoris plenissimo
 „dicto: *sibi factum iri, quod via com-
 „obsequium impenderet.* Ornatus
 „binis in Ecclesia Cathedrali Hilde-
 „sienfi & Monasteriensi Canonicatum
 „bono publico qua consiliis, qua gratia
 „feliciter gravissimis negotiis &
 „ditionibus, qua obitis arduis legationibus
 „nibus cæpit inclarescere. Cæsara-
 „lium Ecclesiarum commissa sibi iura
 „ita jubente Celsissimo Principe Fran-

„cisco Arnaldo, annuentibusque pluri- Sæc. XVIII.
 „bus Illustrissimis Capitulis in duobus A. C. 1734.
 „meditatæ vel effectæ Pacis Imperium
 „inter nobilissima Regna Ultrajecti,
 „Badenæ, Rastadii congressibus adeo
 „fortiter & feliciter tutatus est, ut grato
 „ubique præconio & applausu redux
 „exciperetur. In aulis postmodum
 „maximorum Regum, ac Principum,
 „ut Magnæ Britannæ, Potentissimi
 „Regis Brussiæ, Serenissimorum Ele-
 „ctorum Coloniensis & Bavaricæ aliis-
 „que maxima integritate, ac relicto
 „ubique consummatæ prudentiæ testi-
 „monio jam Minister, alias legationem
 „obiens, versatus; eam tractandarum
 „cum dignitate rerum dexteritatem ac-
 „quisivit, ut non intimis modo depu-
 „taretur consiliis, sed & Insula a Se-
 „renissimo & Potentissimo præsertim
 „Magnæ Britannæ Rege Georgio I.
 „publico elogio dignus designaretur.
 „Ut vero eam ex voto Serenissimi Ele-
 „ctoris Coloniensis Josephi Clementis
 „in partibus in districtu Botrensi cum
 „munere per Diæcesin Hildesensem
 „Suffraganei Roma dignus digne asse-
 „cutus fuit, Episcopali mox cæpit vir-
 „tute in omnibus vitæ suæ actionibus
 „effulgere, lustrando & expurgando
 „Diæcesin vitiorum errorumque Zi-
 „zaniis, concionando ad rudem ple-
 „be-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„beculam, oppressorum causas
 „diendo ipse, agendo & promovebo
 „visitando infirmos media non pro
 „nocte per obsitas pædore casas, &
 „fætentia egenorum ergaltula
 „duntaxat famulo comitatus & t
 „ut boni operis lucem populari
 „eriperet. Ejus generis aliaque qua
 „plurima virtutum exempla tot m
 „bus naturæ, scientiæ, & græ præ
 „rogativis conjuncta illustrissim
 „desiense Capitulum facile in
 „ut unanimi suffragio Anno 1734
 „eligerent Præpositum; cui nobiliss
 „per Germaniam dignitati Sereniss
 „& Clementissimus Elector Noster
 „filii Intimi ac Regiminis Præf
 „nus (quale jam ante Camerae
 „& supremam Excellentissimi Prop
 „cipis dignitatem egregiis tanti vir
 „ritis, & qua non spe? permot
 „unire clementissime voluit, h
 „tem tam incorrupta fide, justitia, v
 „gilantia, industria, constantia, des
 „teritate, ac in Serenissimum sum
 „Principem devotissima observant
 „maximo & evidenti totius Direc
 „bono sic semper gessit, ut, dum
 „hæc Ecclesia & Patria, in animos
 „nium victura sit navata utilissime bono
 „publico opera, & regnatura sicut sem
 „per & nova Ernesti Friderici Propri
 „cipi

„cipis memoria. Ecclesie subinde Sæc. XVIII.
 „Cathedralis & commissæ Præposituræ A. C. 1734.
 „jura contra injustas molitiones in ma-
 „ximis Europæ Aulis & Tribunalibus:
 „ut Viennensi, Boruffica, Wolfenbu-
 „tana prudentissimis remonstrationibus
 „qua ore coram, qua calamo factis (velut
 „impressa toti orbi testantur & testa-
 „buntur volumina) adeo fortiter vin-
 „dicavit ac restituit, ut vel hoc solo
 „æternam sui adeptus sit ac mereatur
 „memoriam & obligationem, dicique
 „non immerito possit consummasse in
 „breui expensis maximis summe ardua
 „& fere desperata pro Cathedralis Ec-
 „clesiæ utilitate & gloria litis difficil-
 „limæ negotia, & consummatum in breui
 „expleffe tempora multa. Unum autem
 „est tacendum minime; quod in Aula
 „Boruffica causam suam agens, non
 „modo Procerum omnium sed ipsius
 „Serenissimi ac Potentissimi Regis pe-
 „grino ac inusitato Virtutis suæ, con-
 „genitæque affabilitatis & gratiæ cum
 „gravitate mixtæ splendore animum
 „sic occupavit, ut non æstimavit tan-
 „tum sed & amarit, & amare se palam
 „plurimis Regiis favoribus testaretur
 „tam dignum Præfulem. Sed profana
 „hæc sunt, majora longe & cælestia
 „dona in optimi Deoque grati ac inti-
 „me conjuncti Antistitis Nostri animo,
 „tan

Sæc. XVIII. tantaque copia & perfectione eluce-
 A. C. 1734. bant, ut integer liber, ne dicitur
 „exilis pagina cum dignitate reser-
 „sendis non sufficiat. Ea erat
 „bata per omnem vitam, quam tunc
 „intulit castimonia; inviolata con-
 „stitæ puritas, minimarum etiam
 „cularum fuga; quo fine ubi potest
 „quotidianam exomologesin velut
 „tissimum contra peccata præsumptum
 „ad augendam (ut dicitur ipse)
 „sacramentalem gratiam diligenter
 „tot & tanta inter negotia hæsi-
 „adhibebat; adeo ut illum
 „frequenter pluvio, frigido aut tunc
 „scribendo, agendo, consulendo
 „pido lassatus via satis molestis
 „quam ommitteret: ac sacram
 „Hostiam bene longa ac religio-
 „præparatione indies ad aram Deo
 „litarat. Assiduam orationis atque
 „mæ cum Deo conjunctionis
 „fovit, solitus siquidem erat oratione
 „mentali, officioque Canonico longè
 „alias in laudem Beatissimæ Virginis
 „quas usui suo ipse conceperat & con-
 „cinnarat preces librique spirituales
 „lectionem per tempus haud brevis
 „tidie conjungere; rerum spirituum
 „fervor, quem triduanis aut patri-
 „duanis S. Ignatii piis exercitationibus
 „quotannis de novo exacuebat; ea ven-

„eo ordine, studio, ac accuratione, Sæc. X/VIII.
 „obibat, ut a religioso tirone plus ali- A. C. 1734.
 „quid non expectes: constans, mini-
 „meque fucata in summis honoribus
 „non humilitas modo, seu iusta erga
 „Deum superioresque demissio; sed in-
 „fima sui infra omnes depressio; & he-
 „roica inimicorum dilectio, adversus
 „quos oblivione, laudibus ac benefi-
 „ciis illatam vindicare injuriam gaudio
 „sibi ducebat & honori; passionum sive
 „pravaram animi appetitionum jugis
 „& perfecta edomatio; assidua inno-
 „centis animi interior, & exterior sui
 „per difficillima pœnitentiæ opera mor-
 „tificatio, quæ tanto amplius corpus
 „non omnino firmum affligebant, tanto
 „solicitus illa abscondebat, & occul-
 „tabat; rigida in victu & potu absti-
 „nentia verius quam temperantia, qua
 „in appositis principali apparatus exqui-
 „sitissimis epulis, quæ convivis pro
 „dignitate honoris & officii sui altiori
 „motivo concilianda maxime & con-
 „servandæ animorum pacis persæpe
 „apponebat, sic utebatur, ut qua mi-
 „nistrando aliis, qua cætum gravibus
 „colloquiis sapientique rerum jucun-
 „dissimarum, de Deo maxime rebus-
 „que Divinis narratione rapiendo, im-
 „pastus ipse & plurimum lassus pas-
 „sim permaneret. Vinum aut bibebat
 „mo-

Sæc. XVII. „modicissime, aut aqua adeo copiose
 A. C. 1734 „dilatatum adhibebat, ut virtutem
 „nem, gustum & colorem amittere
 „læta sui in adversantium iniquis
 „treccationibus victoria. Mira
 „Sanctissimum Sacramentum, Be
 „simam Virginem, Cælitesque
 „præsertim S. Josephum & S. Fran
 „scum Xaverium devotio, qua
 „sus integras non raro horas, dum
 „casio ferebat, coram Christi Eucha
 „ristico excubabat, animo, coram
 „reverentissimoque semper sito & gelu
 „immutus; bene longas in laudes
 „Divæ Matris preces singulis diebus
 „prævia selecti ad excitandam
 „fiduciam exempli cujuscumque
 „tione in Sacello domestico
 „gatis eo fine famulis omnibus &
 „nistris pietate ardens præibat; Si
 „bathinis vero diebus specialem adu
 „tationem cum triplici sæpissime, ma
 „semper (ut appellamus) corona
 „catoria adjungebat; eumque more
 „tam sanctum sibi & solennem habere
 „ut sive gravissimis fessus negotiis,
 „mitteret nunquam, vel ab itinere
 „redux ad Sacellum domesticum
 „precandi causa protinus descendit;
 „festos vero Sanctorum dies in propriis
 „ipsorum templis, ad quæ perire pe
 „des ibat, sanctissimi celebratione
 „Sa.

„Sacrificii Pontificali plurimum ritu Sæc. XVIII.
 „aliisque honoribus prosequeretur; A. C. 1734.
 „promptissimum semper ac indefessum
 „quibusque gratificandi studium, in
 „quorum obsequia non sibi sed aliis
 „vivens diurnis nocturnisque vigiliis,
 „quibus se ante tempus exhausit gau-
 „dens consumebatur; compos sui in
 „negotiorum multitudine erga omnes
 „infimæ maxime fortis homines affa-
 „bilitas; profusa in pauperes & egenos
 „liberalitas, in quos tum statim per heb-
 „domades die non magnas modo pe-
 „cuniæ summas elargiebatur, sed erat
 „ipsius curia oppressorum omnium, af-
 „flictorum, & languentium tam indi-
 „genarum, quam advenarum com-
 „mune asylum & perfugium; in ob-
 „eundo Pontificali munere seu cum
 „Pontifex ad Aram faceret, aut Sa-
 „cros Ordines impertiret, magnificen-
 „tia, decor, & facilitas. In promo-
 „venda religione orthodoxa per hete-
 „rodoxorum conversionem maxime in-
 „subdita sibi nova Civitate Zelus, quo
 „animatus arduum aliquando iter in-
 „tempesta maxime anni parte ad pri-
 „mum summi Pontificis nutum diffi-
 „cultatibus omnibus major suscepit;
 „infracta in corporis doloribus toleran-
 „tia, & adversus inservientes plus-
 „quam Paterna mansuetudo; adeo
 „se-

Sæc. XVIII. „severe doloris omnis vel animi iuste
 A. C. 1734. „etiam indignantis sensum suppressit

„bat: in iis quæ ad salutem corporis
 „vel animæ pertinebant, erga eos
 „quibus oportebat, religiose hominum
 „obedientia, & quæ non virtus
 „vero memoratas pluresque alias
 „recenti omnium recordatione potius
 „virtutes vere Episcopales, quas
 „stringere omnes secundum meritum
 „præfens pagina non finit, in conspectu
 „dio exhibuit, dum mortis horum
 „fortis athleta ingressus est. Et
 „num enim die Sabbathi, quæ erant
 „nona Januarii; post emundatam
 „culari confessione animam
 „que, ut semper solebat, religiose
 „Sacrum, ferali morbo ex
 „pleurítico & maligno tangi se
 „amandatis illico terrenarum rerum
 „opum, dignitatum curis mundo
 „hor, spes omnes & desideria ad Deum
 „suum & æterna toto corde applicavit
 „de egressu animæ sancto unice sollicitus
 „tus: unde uno eodemque die non
 „bis vel ter Sacramento poenitentiae
 „tius vitæ levissimas noxas expiavit
 „Confessario siquid forte adhuc gravaret
 „animum? roganti jucundissimè erat
 „solatio audire; nihil, nisi ut magis generatim
 „de totius vitæ peccatis denuo acciperem, quæ
 „tiamque augeam Sacramentalen. Sacra

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

„tissimo Christi Corpore vero bis in ex-
 „tremo morbo, qui ad dies novem
 „duravit, per modum viatici ob erum-
 „pens semper novum mortis periculum
 „refectus est. Extrema demum Un-
 „ctione, Confessione Sacramentali præ-
 „via, ipso mortis die mane sub septi-
 „mam (uti jam aliis diebus frequenter
 „petierat) animo præsentissimo, sin-
 „gulas unctionum formulas pio ipse
 „voto claudens, precantemque Sacer-
 „dotem verbis & affectibus sequens
 „præmunitus fuit. Reliquum deinde
 „diem perfectæ in Deum charitatis,
 „resignationis, oblationis aliarumque
 „maxime Theologicarum virtutum acti-
 „bus, inter continuos Christi Crucifixi
 „amplexus & affatus sine intermissio-
 „ne consumpsit, adeo ut etiam indor-
 „miscens ab iis non remitteret: ex-
 „trema præsertim mortis hora, in qua
 „præeuntem Sacerdotem vel fractis
 „vocibus, vel certe pio labiorum motu
 „ad ultimum usque anhelitum secutus
 „est, dum sanctam demum animam in
 „manus Creatoris sui placidissime sine
 „notabili convulsione exhalaret: obiit-
 „que, ut spes firma est, sancte, qui
 „sancte vixerat. „

Eidem dignissimo huic Præfuli Ab-
 bas & Conventus Ringelheimensis Ord.
 S. Benedicti parentabat sequenti elo-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Aaa gio:

Sæc. XVIII. gio: „Mortuus est juxta germanicum
 A. C. 1734. „Illustrissimi Prænomini etymon,
 „ter ludicras mundi vanitates profecto
 „serius *Ernestus*, & cum his etiam
 „ederunt pacem, usquequaque
 „cus *Fridericus*. Mortuus est, quod
 „que suspexit Clerus univ[er]sus
 „prehensibilem, sobrium, prudentem
 „ornatum, pudicum, hospitalem
 „eo non vinolentum, ut *pietate*
 „pulas fraude utens, aquas cotius de
 „vini colorem præferentibus potus
 „quam vino ipso delectaretur.
 „etiam *Botrensis*, quia velut
 „*Cypri dilectus* in torculari variis
 „versitatum, molestiarum & in
 „tatum calcatus, dulcissimum
 „stianæ patientiæ & mansuetudinis
 „cum edidit: Mortuus est *Præpositus*
 „**Canonicus Capitularis**, secundum
 „nonnes *Canonicæ* semper vives
 „que merito accensendus *Præpositus*
 „de quibus *Doctor gentium*, qui locum
 „sunt vobis *verbum Dei*. Nihil quippe
 „solemnius, quam domesticis suis quo
 „tidie, cæteris vero pro opportunitate
 „verba salutis ministrare. Mortuus est
 „*Consiliarius*, a prudentia, dextera
 „& integritate laudatissimus ac rector
 „unus de mille *Eccl. 6*. Mortuus est *Suffraganeus*
 „*fraganeus*; & *Vicarius in Spiritualibus*
 „*Suffragantibus* interim & *Vicarius in*

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

„morte operam præstantibus, quæ per
 „vitam copiose exercuit, operibus spi-
 „ritualibus. Mortuus est *Proprinceps*,
 „qui ubique ea, quæ digna sunt Prin-
 „cipe, cogitavit. Isa. 32. exinde Prin-
 „cipibus quibusque acceptissimus. Mor-
 „tuus est *Præses*, qui velut alter *Ama-
 „rias*, id est Agnus Domini, in his
 „quæ ad Deum pertinent, præfedit.
 „2. Paral. 19. Hinc Ecclesiæ jura acer-
 „time vindicans inde pauperum & or-
 „phanorum causas studiosissime pro-
 „movit. Mortuus est *Officialis* ex-
 „actissime semper implens, quæ suo
 „officio congruebant. 2. Paral. 30. Mor-
 „tuus est, qui per vitam semper appa-
 „ruit *Eques* in veste candida 2. Machab. 2.
 „in veste videlicet innocentia, quam
 „quotidiana Confessione ac Celebra-
 „tione, Oratione mentali ac vocali,
 „librorum spiritualium lectione, ac vo-
 „luntaria etiam per asperum cilicium
 „in morbo iplo fatali deprehensum cor-
 „poris afflictione illibatam servare per-
 „petuo allaboravit: optimus infimul
 „Commendator utpote justitiam Dei per
 „omnia Commendans. Rom. 3. Mortuus
 „est denique *Dominus Civitatis Novæ*
 „Hildesienfis non habens hic manen-
 „tem *Civitatem*, sed futuram assidue
 „inquirens. Hebr. 13. Ad quam *Civi-
 „tatem Novam Jerusalem*, licet aitesatum

Aaa 2

„Do-

Sæc. XVIII. „Dominum a Christo Eucharistico, Be-
 A. C. 1734. „tissima Virgine Matre, ac S. Josepho
 „erga quos singularem in vita devotio-
 „nem prætulit, propter exemplari-
 „vitæ merita jam deductum pie
 „fidamus; quia tamen asserente S. L.
 „Papa, dum per varias actiones
 „hujus sollicitudo distenditur, nec
 „est de mundano pulvere etiam
 „giosa corda sordescere; hinc D. J.
 „primis Confratrum (in quibus
 „bum sub Reverendissimo & Illustri-
 „simo Sac. Cong. Bursf. Præf. Co-
 „lestino a Geismar Anno 1712. in
 „pitulo annali ad S. Martinum Cuius
 „celebrato referri meruit), ac
 „aliorum Fidelium precibus ac
 „ficiis dilectam sæpe fati Domini
 „mam quantocyus expurgandam
 „pense commendamus, ad respici-
 „das ejusmodi charitatis vices
 „tissimi. „

Abbas & Conventus
 RINGELHEIMENSI

II. Alexius Antonius Princeps de
 Naffovio-Sigenfis, Lovaniensis Cance-
 nicus & Cancellarius Universitatis Ab-
 bas Bonzonvillanus, Episcopus Trape-
 zopolitanus, qui Sexagenarius Mensis
 Martio fati functus est. Præter hunc

die decima nona Augusti decessit. III. Sæc. XVIII.
Dionysius de Delphino Aquileiensis A. C. 1734.
Patriarcha anno ætatis suæ septuage-
simo primo, ejus Nepos Daniel Del-
phinus huic successit. IV. Marcus Gra-
denigo, antea Veronensis Episcopus
& Venetorum Patriarcha, die decima
quarta Novembris annos natus septua-
ginta duos vivis ereptus est. V. Obiit
Mense Novembri Hannovræ Schorre-
rus Helenopolitanus Episcopus, qui
anno priori a summo Pontifice Mense
Januario nominatus erat Vicarius Apo-
stolicus pro Catholicis Septentriona-
libus. VI. Christianus Casimirus Co-
mes de Thurn & Valsasina Quinque-
ecclesiensis Episcopus, qui a Belgra-
diensi Episcopatu Anno 1732. Mense
Octobri ad hanc Ecclesiam vocatus,
die vigesima sexta Decembris mortali-
tatem exiit. VII. Antonius Franciscus
de Blicerswick Carolociensis Abbas, Bi-
fantinus Archiepiscopus Mense No-
vembri naturæ debitum solvit, post-
quam unico biennio suam Ecclesiam
rexerat. Successorem habuit Fran-
ciscum Renatum de la Gueriniere Ab-
batem Grammontanum. VIII. Joannes
Baptista de Verthamon Sorbonæ Doctor,
atque Apamiensis Episcopus, qui Con-
stitutioni pertinaciter restitit, & æta-
tis anno octogesimo nono obiit. Præter
Aaa 3 hos

Sæc. XVIII. hos eodem anno decessere Giu-
A. C. 1734. nius Torcellensis, succedente Vin-
 tio Diedo, necnon Rondinius Affiliensis
 Episcopi, Joannes Szarbeck Leopoldi-
 nus Archiepiscopus, Alexander Prati
 Primislaviensis & Pignatellus
 censis Episcopus, cui successit Jole
 Ruffo. His adjungimus Cornelium
 Aloysium Comitem de Strattman
 clesiae Cathedralis Vratislaviensis Prae-
 positum, qui die nona Septembris
 ætatis sexagesimo octavo occidit.

Ex A catholicis obiit I. Eius Sp
 dal Glocestriensis Pseudo-Episcopus
 die undecima Januarii II. Richardus
 Wills Viacommiensis Mensis Augusti
 III. Joannes Wanh Carleolensis die
 nona Novembris. Inter hos locus de
 Isacco Essendio Mustrio, vel Impero
 Turcarum Episcopo, qui die prima
 jusdem Mensis periit. Ex Principibus
 vero decesserunt. I. Maria Marge-
 retha Friderici Augusti III. Poloniæ
 Regis ac Saxoniae Electoris Fila, qua
 die trigesima prima Januarii nono
 expleto septimo ætatis anno morte fe-
 lata fuit. II. Ferdinandus Philippus
 Orsini Dux de Gravina, Benedicti XII.
 Nepos, qui, ut supra retulimus, a
 Gravinensi Episcopo excommunicatus
 cum anno priori periculose decumberet
 a summo Pontifice a censuris solvi per-
 demit

demisse petiit, obtinuitque, ac die ^{Sæc. XVIII.}
 quarta Januarii Neapoli huic conten- ^{A. C. 1734.}
 tioni & vitæ finem imposuit. III. Chri-
 stianus Udalricus Wirtenbergo - Oel-
 sensis Dux, qui Romæ die decima
 sexta Januarii Anno 1723. præfente
 Cardinale Cienfuegos ejurato Lutheri
 commento ad Catholicorum Sacra
 transiit, & vigesima septima ejusdem
 Mensis ab eodem Cardinale sacro chris-
 mate unctus fuit, die autem undecima
 Februarii nonnisi quadraginta tres an-
 nos natus decessit. IV. Fridericus
 Guilielmus Nassovio - Siegensis Prin-
 cept Calvinianus, qui vigesimo octavo
 ætatis anno die secunda Martii Variol-
 is oppressus occubuit. V. Sophia
 Hedwigis Sverinensis Ducissa a suo
 Marito repudiata, quæ tandem mise-
 ram vitam die prima Martii expleto
 quadragesimo quarto ætatis anno finiit.
 VI. Henrica Carolina Saxo - Mersebur-
 gensis Ducissa Vidua, quæ Delicii die
 octava Aprilis emenso quadragesimo
 primo ætatis anno rebus humanis va-
 ledixit. VII. Nicolaus de Neuville
 Dux Villaregius, generosus Bellidux,
 qui Parisiis die vigesima secunda Apri-
 lis septuagesimum primum ætatis an-
 num repentina morte clausit. VIII.
 Philippina Elisabetha Princeps de
 Beaujolois Philippi II. Aurelianensis
 Du-

Aaa 4

Du-

Sæc. XVIII. Ducis Filia, quæ Carolo Hispanie
 A. C. 1734. fanti in Sponsam destinata fatali

in Franciam remissa fuit, ubi Parisi
 die vigesima prima Maij nonnisi viginti
 annos nata ex variolis decessit.
 Georgius Albertus Frisæ Oriens
 Dux, qui Aurici die duodecima
 vitam, quam nonnisi ad quadringentesimum
 quartum annum produxit, in
 dropicus finiit. Præcesserat enim Maria
 Christina Felicitas Saxo-Electorum
 Ducissa vidua quæ die tertio eodem
 Mensis anno ætatis quadringentesimo
 secundo vivis sublata est. X. Joannes
 Henricus de Lotharingia Princeps de
 Lixim, qui Philipopoli globo traxit
 eodem Mense nonnisi triginta sex an-
 nos natus vitæ terminum asseruit.
 XI. Christianus Ludovicus Borussiae
 Princeps, qui Halberstadiensis Præpo-
 situs die tertia Septembris prope Be-
 rolinum annos natus quinquaginta sex
 ptem obiit. XII. Eodem Mense ex-
 tinctæ sunt Carolina Maximiliana Præ-
 ceptus de Dietrichstein sexagenaria, &
 Elisabetha Cavendish Vidua Ducissa
 de Albemarle & Montagu annos non-
 nonaginta sex. XIII. Mensem Novem-
 brem vitæ suæ exitialem habuere Lu-
 genius Joannes Sabaudia Præceptus,
 maximæ spei juvenis, qui ad genero-
 sam Patris sui Eugenii imitationem præ-

præclara fortitudinis specimina edidit, Sæc. XVIII.
 sed Manheimii ardenti febre correptus A. C. 1734.
 vigesimo ætatis anno morti succubuit.

Carolus Josephus Princeps de Lobkowiz trimulus puer; Ludovica de Quer-noualle Ducissa de Portsmouth, quæ ex Anglia Parisios delata, ibidem die decima quarta Novembris annos nata octoginta sex mortem oppetiit sepulta in Ecclesia PP. Carmelitarum; sequentis autem Mensis die vigesima prima anno ætatis quinquagesimo quarto e vita migravit Philippus Princeps de Lobkowiz Sagani Dux, Maria vero Remigia Vidua Ducissa de Ossuna die prima Decembris plusquam quinquen-naria supremum vitæ diem egit, quam pari fato quarta post die sequebatur Carolina Rospigliosa Princeps Farnesia Ghigia.

§. XLI.

*Binc Universitates recens
 erectæ.*

Hoc item anno celeberrimus Princeps & Abbas Fuldensis Adolphus de Dolberg natus Wormatiensis Camera-rius, Imperatricis Archi-Cancellarius, Abbatum Primas per Germaniam & Galliam, qui anno hujus sæculi vige-simo sexto die octava Aprilis in Abba-tem

Aaa 5

tem

Sæc. XVIII.
A. C. 1734

tem electus erat, suum literarum celestias promovendi studium loculento testimonio comprobatum reddidit, dum in sua Metropoli Univerſitatem erectamque multis privilegiis auctam decima nona Augusti cum ingenti pompa per consuetas solemnitates inauguravit: Eadem quoque die in Facultate Theologica quatuor, in Juridica duobus & in Medica unus ex Academicis Doctoratus lauream promoti, & certum septendecim in Philologiae & Theologiae Magistros ac Baccalarios publice in Aula Academica a Revere[n]dissimo & Cancellario P. Johanne Gierhlio creati sunt. Hi pro notabant ex Ep. Hebr. 2. v. 16. *deventientius fuisset, si Verbum assumptum naturam angelicam, quam quod de facto assumpserit humanam?* Ad eundem quoque annum revocantur auspicia Univerſitatis Gottinganæ præstantissimis Doctoribus foecundæ, quam Georgius III. Angliæ Rex & Elector Hannoveranensis instituit, ab ejus nomine Georgio-Augusta dictam, in qua circa Festum S. Michaelis Auditoria Academica fuerunt aperta: solemnia autem inaugurationis primum anno supra millesimum septingentesimo trigesimo septimo de decima septima Septembris celebrata fuerunt.

Electoris vices agente Hannoverano Sæc. XVIII.
 Confiliario intimo de Münchhausen: A. C. 1734.
 Hanc Universitatem Carolus VI. Imperator ampliori adhuc, quam erat illud Caroli V. privilegio dotavit.

§. XLII.

Scriptorum Religione Catholicorum opera & decessus.

Quorundam ex Scriptoribus Catholicis, qui hoc anno objere, opera recensere juvat; occurrit autem primo Claudius de Vic Benedictinus ex Congregatione S. Mauri, qui in Procuratorem Generalem electus, cum iter Romam aggredere, die vigesima tertia Januarii Reipublicæ literariæ ereptus est. Scripsit unacum P. Josepho Vaiseto ejusdem Instituti Viro Historiam Occitanæ Provinciæ; vitam quoque Mabillonii a Ruinartio scriptam latine reddidit, auxitque, plurimum quoque contulit ad Historiam literariam Franciæ. II. Erasmus Gattola seu a Cajeta itidem Benedictinus Cassinensis, Vir omni eruditionis genere excultus, & a singulari humanitate commendatus. Hic manum, seque totum in literarium Mabillonii usum impendit, ipsusque Historiam Montis Cassini edidit. Obiit ibidem die

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

die prima Maij annos natus septuaginta
 duos. III. Carolus Meichelbeck pe-
 riter Benedictinus in Bavaria Bene-
 dictoburanus, qui artem diplomaticam
 Germaniæ plurimum illustravit; puer
 quoque juris fecit Historiam Paffi
 & translationis S. Anastasiæ, libellum
 contra Josephum Dominicum Sacer-
 dum olim Abbatem postea Apoftatum
 quem a Lutheri castris ad Ecclesiam
 & Monasterium reduxit, a seipso
 jubente & curante Joanne Frisingensi
 Frisingensi Episcopo celebrem expo-
 nuntavit Historiam Frisingensem præ-
 Chronicon Benedictoburanum, dis-
 ptionem Jubilæi Frisingensis, & en-
 citationes Philosophicas ac Theopha-
 cas. Decessit die secunda Aprilis æta-
 tis sexagesimo quinto. IV. Domi-
 nicus Reverende Sorbonæ Doctor
 ac Eques Ord. S. Mariæ de monte Ca-
 melo, qui posteris reliquit Physicam
 veterum contra Cartesium, epistolam
 de primis Diis, seu de Regibus Egyp-
 ti, chronologiam primorum temporum
 a diluvio, & Historiam Comitum
 Bethlem Janos. V. Raphael Blotius
 Clericus Regularis Theatinorum, qui
 majoris molis voluminibus edidit vo-
 cabularium Lusitanum & Latinum,
 cum exemplis meliorum Scriptorum
 Lusitanorum & Latinorum. Obiit Ulyssis
 sipe

sipone die decima tertia Februarii. Sæc. XVIII.
 VI. Placidus ex Ord. FF. Eremitarum A. C. 1734.
 S. Augustini Regis Galliæ Geographus,
 qui in eadem hac scientia plures com-
 posuit tractatus, inter quos præcipue
 commendatur descriptio Padi & Da-
 nubii fluminum: Decessit Parisiis trige-
 sima Novembris die annos natus octo-
 ginta sex. VII. Thomas Faucet de
 Lagny, qui die undecima Aprilis mor-
 tuus edidit tractatum de quadratura
 circuli, novam methodum pro extra-
 ctione radicum, nova elementa Arith-
 matices & Algebrae &c.

§. XLIII.

*Scriptores A catholici mortui, eorum
lucubrationes.*

Ex Scriptoribus diversæ Religionis
 hoc anno obiit. I. Franciscus
 Wokenius Lutheranus, qui die deci-
 ma octava Februarii mortuus posteris
 reliquit meditationes privatas theolo-
 gico - criticas, pietatem criticam in
 hypallagas biblicas & contra Synche-
 ses biblicas, annotationes exegeticas
 in Prophetiam Haggæi, stromata apo-
 stolica, epitomen Theologiæ ex epistola
 D. Pauli ad Titum, elementa Ethices,
 observationes critico - Biblicas, textum
 V. T. ab enallagis liberatum, Christia-
 nis

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

nismum primævum, selecta sacra, de
editione Pentateuchi hebræo - Sæc.
ritani, Commentationem in Cantu
enallagas e N. T. exterminatas, com
mentaria in Estheræ librum, haro
niam V. & N. T. introductionem
theologiam moralem symbolicam,
fertationes varias, & alia quam
rima. II. Arnold Sahme iridem
theranus Præco, qui scripsit tresdecim
disputationes, de mercatorum necessi
tate & utilitate, de comitibus Pader
nis, de imaginibus Principum, de
academiis erigendis, de ritu de
tionis in quibusdam Academiis
fueto &c. III. Joannes Andreas
Lutheranus, qui edidit Historiam
mismatum de nummis ob vobis
Turcis reportatas, trifolium
narum epistolarum de vero Carib
nismo, de Theolo. is Saxonis in h
Dresden, Dissertationes de lacrim
veterum, de magno Christophoro,
luna Turcica deficiente, de Baptis
Joannis, de Eucharistia moribundis
mortuis olim data, de fide carbom
ria, de die cinerum, & alia nonnulla.
IV. Henricus Engelcken Lutheranus,
qui varias disputationes publici juris
fecit, & controversias Bellarmi re
fellere aggressus est, sed morte pre
ventus opus suum perficere haud po
tuit.

tuit. V. Albertus Joachimus de Kra-
kewitz, qui crebras cum Edzardio, Sæc. XVIII.
A. C. 1734.
Rechenbergio, & Dippelio contentio-
nes habuit, & varia contra eos oppu-
scula edidit: præter hæc autem elu-
cubavit plurimas disputationes de
Christi ostio, de Theologia dæmonum,
de conversione gentilium, de ultimo
Paschate, de mortuorum resurrectione,
de Paulo post conversionem adhuc Pha-
risæo, de semine mulieris, de bonis
operibus &c. VI. Joannes Gottlieb
Olearius, qui relictam a Patre suo Bi-
bliothecam Scriptorum Ecclesiastico-
rum edidit, & de suo addidit disputa-
tiones de Julio Cæsare Vanino, de va-
riis atheos convincendi methodis, de
renuntiatione feriarum, de utilitate &
necessitate rei literariæ in Jurispruden-
tia &c. VII. Joannes Conradus Dip-
pel Fanaticorum Princeps, qui Giesfæ
tot sceleribus contaminatam gessit vi-
tam, ut non nisi propudiosa fuga publi-
cam pœnam evitaret, inde Fran-
ckensteinium, ubi natus erat, rever-
sus edidit scriptum antipietisticum, or-
thodoxiam orthodoxorum, & axioma
veteris Adami detectum & discussum
contra Hanneckenium. In his libellis
plures detegebantur Pietistarum erro-
res; nunquam vero Dippelius crabrones
adversus se magis concitabat, quam
dum

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

dum sectam Lutheranam aperta fronte
impugnavit, & sub nomine Christiani
Democriti suum *Papismum* proteſtantiſſimam
vapulantem, & Anno 1728. suam
demonstrationem Evangelicam de Doctrina
& satisfactione Christi in publicam
protrudit; cum enim in his libris
ligionem Lutheranam, Prædicamentum
libros symbolicos &c. ludibrioſe
bilis exploderet, & Lutheranam
putationem meritorum Christi, ad
que hujus sectæ doctrinas
ipsum quoque Lutherum redargueret,
quod in epistola ad Hebr. c. 11. v.
verbum *ἰσχυρισμῶν* per Verbum
zur Vorsicht nequiter interpretatur.
sanctam Scripturam circa satisfactionem
Christi ad rudium captum, non
juxta veritatem loqui assereret, quæ
que alia Lutheranis principis contra
ria doceret, tunc vero contra Johannem
Edmannum Neumeister, Petrum Hæ-
fen, Wagnerum, & Schwenzelium, quæ-
se Christophorum Wolgemuth nomine
aliique calamos suos atrabilem
acuerunt, quos tamen Dippelius ma-
daci dente repressit. Horum vero impulsu
Giessa emigrare coactus, Berolinum
aufugit, ubi etiam alchymizæ fraudibus
plurimos decepit, ac propterea cultor
diæ datus, ægre Francofordium
Mænum, inde Amstellodamum attigit.

ubi tamen scandalosis suis colloquiis, Sæc. XVIII.
 & præsertim edito libello: cui titulus: A. C. 1734.
alea belli muselmannici, tantam Batavo-
 rum invidiam sibi accersebat, ut rur-
 sus Altonam versus fuga elabi cogere-
 tur: cum vero Hamburgum conten-
 deret, a Magistratu ad Daniæ Regis
 petitionem Altonam reductus est, ubi
 instructis iudicii actis dignitate Con-
 siliarii Danici exutus est, & omnibus
 ejus scriptis publice per carnificem
 combustis, vinculis onustus Hafniam
 & inde ad Insulam Bornholmiam ab-
 ductus fuit, perpetuo carcere multan-
 dus. Tandem vero deprecante Daniæ
 Regina post septennem captivitatem,
 Holmiam, petente ipso Sueciæ Rege,
 contendit, incassum Prædicantibus
 Suecis Regi supplicantibus, ne huic
 Religionis irrisori aditum in Regnum
 concederet; unde, quamvis ibi Regis
 & Procerum gratiam aucupatus fuisset,
 Prædicantium tamen importuni-
 tate factum, ut promulgato Imperii
 decreto Urbe eodem adhuc anno ex-
 cedere juberetur, ejus vero scripta
 Regio edicto supprimerentur. Inde
 ergo in Germaniam reversus, huc illuc
 incerto pede circumferebatur: Fre-
 quens, mendax tamen fama spargebat,
 hunc Lutherani Cleri exterminatorem
 Angelum tandem periisse, quo com-
Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Bbb per-

Sæc. XVIII. A. C. 1734. perto Dippelius die vigesima Maii
 no hujus sæculi trigesimo tertio de la
 morte tot votis exoptata relationem ex-
 dit, in qua questus, falso in vulgo
 disseminari, quod ante obitum suos
 rores revocarit, & ob tot animarum
 perniciem & ob impendens supplicium
 in desperationem actus potius
 quam coram toto Imperio
 exoptarit, & tota Protestantium Ec-
 clesia Deo grates rependeri quam ma-
 ximas, quod tandem ab hoc sæculo
 liberata fuerit &c. Ipse vero
 clarabat, sibi ex æternitatis Regni
 tatum fuisse, se non moriturum,
 omnes Christianorum sectæ sectarum
 insaniam, & orthodoxam rabiem
 solam Deo acceptam veram
 agnoverint, eamque amplexati
 Eapropter cunctos hortabatur
 rumori de ejus morte, per integrum
 hoc sæculum nullam fidem habere
 eo quod certo sciret, se ante annum
 Christi millesimum octingentesimum
 octavum non moriturum. Quamvis
 vero hic fanaticus homo semetipsum
 & alios suis deliriis deceperit, im-
 patuit, quod proximi anni die vige-
 ma quinta Aprilis Witgensteinii mor-
 tuus in lecto fuerit inventus, postquam
 fatua ipsius anima per integrum sexa-
 ginta duos annos in corporis sui ca-
 cere detenta fuerat.

Ceterum præter libros jam supra Sæc. XVIII.
 relatos Dippelius insuper edidit libel- A. C. 1734.
 lum, cui titulus: *Vinum & oleum in*
plagam papismi Protestantium infusum,
 insuper scripsit colloquium inter Eleu-
 therium & Nicodemum, progressum
 & finem Orthodoxiæ, & Heterodoxiæ,
 accusatum & in judicio veritatis dam-
 natum Confessarium, Christianorum
 Statum in terris, Confessionem sincere-
 ram dogmatum in ejus libris explana-
 torum, tres epistolas ad Commodum
 Brüscken, verum Christianorum Bap-
 tismum fluminis, specimen Acade-
 micæ Theologiæ, Manuductionem ad
 amissum lumen & jus, Pastorem unum
 & unum ovile, scutum veritatis con-
 tra Krakewitzium, Castigatorium Fa-
 cultatis Halensis, fatum fatuum, Pel-
 lucidum speculum Sectarum, apolo-
 giam tractatus de vera demonstratione
 Evangelica, & aliam fidei suæ confes-
 sionem, in qua propugnabat, S. Scri-
 pturam proprie non esse Verbum Dei,
 meritorum imputationem Lutheranam
 esse pessimam & absurdissimam hæresin,
 fidem salvificam duotaxat consistere in
 abnegatione omnium voluptatum &
 creaturarum, eamque esse fidei justi-
 tiam, per Baptismum hominem non re-
 generari, in Cæna non dari unionem
 Sacramentalem, confessionem & abso-
 lutio-

Bbb 2

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

lutionem Lutheranam nil esse nisi
dicum jocum & dolum Prædicantium
Sacrum ministerium duntaxat per
probos esse &c. Edidit etiam contra
Christophilum Wohlgemuth de
depravationes, & contra Ham
& Wagnerum scripsit libellum
tulo: *Lutherana orthodoxia ad nos
gerem a quibusdam Leibnizianis
tectis erectum confugiens: necnon*
contra thraonica Hansem
summam præcipuarum veritatum
Democriti scriptis contentarum. Ch
stianum Democritum tanquam
Protestantem, Democritum redim
contra Henricum Schüllerum, ali
rarias novellas contra Hamb
novellarum Scriptorem. Porro
vellis suis Dippelius queritur, se
opinionum nundinatorem, cum
pugnet sua dogmata esse Imperii
gionem, Hallenses Theologos esse
pocritas, ignavos, infideles & tanqu
postea carpit librum Bossueti de varia
tionibus, nilque utilius fore content
quam si singulis mensibus fidei varia
tiones fierent, scribit denique, concor
diæ librum a Viris cæcis, & ne fideis
nec Deum agnoscentibus fuisse com
positum, quamlibet religionem esse
merum nihilum, & totam rem Chri
stianam consistere in amore Dei &
pro

proximi, modernos Religionum nundinatores jure exclamare, *sancte Cicerone, sancte Seneca, ora pro nobis*, Religiosam pacem duntaxat ad externam quietem collimare. Giessenses Studiosos esse Lurcones orthodoxos, reformationem Lutheranam esse sectam & merum figmentum &c. Hæc pluraque alia omnino absona, & indecora effutiit Dippelius, & tamen, quod sane mirum est, ex ipsis Lutheranis Præconibus, qui ipsum defenderent, habuit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

§. XLIV.

*Lutheranorum motus ob dissolutum
matrimonium inter Catholicum
& Calvinianam initum.*

Jam dudum Spirenses Lutherani hujus Diæcesis Henrico Hartardo Episcopo graves inferebant molestias; cum enim Hic eo tempore, quo Coadjutor eligebatur, paucos ex Catholicis feligeret, ex quibus, prout cuilibet Imperii Principi etiam in alieno territorio habere concessum, cohortem prætoriam conflabat, Lutheranus Magistratus apud Cæsareo-Aulicum Consilium rem tam potenter urgebat, ut duntaxat quosdam Equites meritorios ad suum obsequium habere, Episcopo concederetur: de cetero autem Ma-

Bbb 3

gistra-

Sæc. XVIII. gistratus & Syndicus Episcopo des
 A.C. 1734. tam venerationem exhiberent, & as

ore nec calamo eundem offenderent.
 Nondum tamen acquieverant Lutherani, sed omnino decerni petebant Episcopus præsidarium hunc m
 ex Urbe abduceret. Verum Elector latino & Hassiæ Landgravio, qui in caussa Deputati, seu ut vocant Commissarii a Cæsare erant nominati, junctum, ut insuperhabita Magisterii oppositione declararent, quod Episcopus viginti armatos consuetam milarem vestem indutos, cum alioquin præferrent, nec ullum militare exerceret, pro quo in Urbe retinere posset. In composita Spirenses Lutherani adhuc negotium Episcopo faciunt. Res ita contigit, habebatur pro more in hebdomada, uti vocatur congregationum consueta supplicatio, Lutherani, ut interturbarent, Matiensensem Urbis portam claudere & rursus violato Episcopalis Patris jure in Episcopi contemptum ex profata ejus cohorte duos in carceres projecere, pluresque alias violentia tulerunt. Eapropter Episcopi factorator de hac impudentia graviter questus, supplicabat, ut in eos, qui profatam supplicationem contra

Westphalicam turbassent, & Episcopi ^{Sæc. XVIII.}
 jura violassent, pro meritis pœnis anim- ^{A. C. 1734.}
 adverteretur, & læsæ parti condigna
 præstaretur satisfactio: Ut vero Luthe-
 rani a se Cæsaris indignationem amo-
 lirentur, plurima falsa, ac Episcopi
 juribus adversa, & pro arbitrio ex-
 cogitata simulque, præter fas exag-
 gerata exponebant, injurias vero a se
 illatas variis obtentibus excusare nite-
 bantur: quapropter idem Procurator
 porrecto libello rogabat, ut Lutherani
*ob falsissima a se narrata demum prome-
 rita animadversione* plecterentur: Ejus
 precibus annuit Imperator, qui Epi-
 scopo injunxit, ut in violentias a Lu-
 theranis perpetratas inquire, reosque
 castigari, & Cæsareis mandatis sex-
 acte obediri curaret, Magistratus vero
 ni ad omnes *Commissionis*, ceterasque
 expensas condemnari velit, non alia
 via, quam Cæsarei mandati executione
 uteretur, & controversiam hucusque
 Episcopo motam pacifica compositione
 tolleret.

Abolita hac lite brevi nova molestia
 afficiebatur Henrici Successor Hugo
 Damianus Comes de Schönborn Car-
 dinalis & Spirensis Episcopus. Illius
 occasio erat hæc: Jam anno hujus sæ-
 culi decimo septimo Nicolaus Rhebold
 Oberhusanus Civis Religione Catho-

Bbb 4 licus

Sæc. XVIII. A. C. 1734. licus cum Susanna Simonis Weh
manni civis Filia Calviniana matrimo-
nium inire constituerat; eo sine illa
Tabernæ Montanæ Curia proclamatum
ut ajunt, literas petebat, quæ tam
ei, eo quod Sponso eidem affinis
Materteræ suæ Filia esset, demum
fuerunt, quamvis illas postmodum
Regis Sueciæ Senatu anno sequenti
obtinisset. Eodem autem anno Patres
Capuccini & postea P. Vincentius Nico-
laum de nullitate sui Matrimonii con-
cebant, & novissime eorundem Fra-
trum Superiores quovis anno ad
Suecicum Regimen & Spirensis
scopum de dissolvendo hoc matrimo-
nium agebant: Re comperta ipse Carolus
Episcopus Spirensis Gerlinganus
Capituli Decano die decima quarta
Martii præcepit, ut Nicolaum ad de-
ferendam hanc sæminam urgeret. Le-
gatus Sacramentorum usu & legitimo
Sacra privandum, de cetero si ipsa
dem Catholicam sit amplexura, impedi-
tionem a Papa procurari posse, his
qua matrimonium ab Episcopo deca-
ratum iri ut nullum, proles tanquam
illegitimas, & Maritum utpote fur-
carium absdubio graviter plectendum.
Acceptis his literis jubebatur Nicolaus
in Episcopali Curia comparere, qui tu-
men initio morem gerere tergiversabat

tur, Susanna vero prætensum suum Sæc. XVIII. A. C. 1734.
 connubium dissolvi verita, a Prædicantibus suis opem quærebat; nec incassum; quippe Germanus Barbelroten-
 tensis Pastor die prima Aprilis totam rei seriem Bipontino, ut vocant Consistorio perscripsit, exponens, hos conjuges tribus prolibus jamjam sæcundatos a PP. Capuccinis jam ante undecim, & nuperrime quarto abhinc anno graviter molestatos, & a suprema Curia ad monasterium venire jussos fuisse, cum autem uxor ob nivis copiam comparere non posset, P. Superiorem ex mandato Steinfeldensis Decani Catholici, illam Oberhusii accessisse, eique intimasse, quod ipsorum matrimonium esset nullum, & maritum, ni hanc mulierem dimitteret, Sacramentorum usu privandum, prolesque pro illegitimis habendas, si vero Religionem Catholicam amplecti vellet, hujus matrimonii vitium dispensatione Apostolica sanari posse. His expositis Pastor a Consistorio petebat, ut de mixtæ Religionis connubiis quicquam decernere, Catholico Clero a Cæsarea *Sequestrationis*, ut vocant, Commissione, vel a Principis Senatu prohiberetur. Adjutrices etiam manus adhibebat Sprengerus Tabernarum Pastor, qui die sexta ejus-

Sæc. XVIII. dem Mensis pariter suis literis ad Con-
 A. C. 1734. sistorium datis exposuit, ni subito res
 medium opponeretur, timendum esse
 ne gravissima mala inde orirentur, præ-
 cipue cum in hisce locis quamplurimum
 ejusmodi matrimonia fuissent inita
 horum postulata Consistorium die
 prima sexta Aprilis ad Cæsareos Com-
 missarios perscripsit, matrimonium
 inter affines in gradu secundo
 tam jure Canonico, quam patris legi-
 bus nullum quidem esse, locum tamen
 esse dispensationi, hanc per
 quindecim annos fuisse obtentam, et
 Protestantium autem Doctorum
 sententia certum esse, ejusmodi
 Religionis matrimonia dissolvi
 idque patere ex Bilderbeckio, hinc
 nim referre, quod cum Pontifex Chri-
 stiano Ludovico Megapolitano
 solutis primis ad secundas nuptias
 eundi gratiam fecisset, ejus
 Conjux reclamasset, eo quod Pontifex
 in casu, ubi utraque conjugatorum
 pars Catholica non est, ita dispensandi
 facultas non competeret. Ex frivolis
 hisce argumentis Consistorium petebat
 ut Commissarii hos aliosque ejusmodi
 Conjuges contra Clerum Catholicum
 tueri velit. Attamen Commissarii hujus
 causæ discussionem Cardinali Episcopo
 Spirensi reliquerunt, qui etiam

die decima octava præfato Decano Sæc. XVIII.
 Steinfeldensi præcepit, ut hoc Matri- A. C. 1734.
 monium, eo quod Nicolaus prætenfam
 uxorem suam dimittere renueret, tan-
 quam nullum publice declararet, &
 implorato etiam brachio sæculari cu-
 raret, ne hi amplius una cohabitare
 permitterentur. Cum autem Com-
 missarius Germani Prædicantis quere-
 las ac rationes Catholico Parocho
 P. Marco Weiller communicasset, hic
 die sexta Junii illas datis ad eos li-
 teris, confutabat. Et quidem ad pri-
 mam, scilicet hos Conjuges accedente
 Suecici Regiminis consensu fuisse co-
 pulatos respondit, hanc dispensationem
 sub- & obreptitie fuisse obtentam, eo-
 quod nulla facta fuisset mentio de Re-
 ligione Catholica ipsius Nicolai, quoad
 Catholicos autem in secundo affinitatis
 gradu a solo Papa dispensari posse. Ad
 secundam, nempe primum ante qua-
 tuor annos hoc dubium a PP. Capuc-
 cinis fuisse motum, ostendit Paro-
 chus, jam a primo & quovis sequenti
 anno hos Patres apud Suecicum Re-
 gimen & Episcopum sese huic connu-
 bio opposuisse. De periculo autem ma-
 lorum inde timendorum respondit Pa-
 rochus, præter Rheboldi matrimonium
 Catholici cum Aetholica nullum a-
 liud in secundo gradu in tota hac di-
 tione

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

tione fuisse contractum, proinde. Al
 tertiam autem, scilicet inter Affines
 apud Protestantes validam esse Con
 sistorii dispensationem, reposuit Prae
 chus, inde non sequi, eam etiam va
 lidam esse inter Catholicos, sed re
 dispensationem Pontificiam. Decanus
 cum Praeco ex suæ sectæ Doctrina
 probare intenderet, ni utraque pars
 Catholica, Pontificis dispensationem
 cum non esse, responsum fuit, ex exem
 plo Ducis Megapolitani potius
 quod insuperhabita Protestantum
 positione Catholici in veteri
 possessione & libertatibus immo
 stiterint, idque certo probari
 Bipontino, qui Anno 1723. comit.

Porro cum Nicolaus suam
 gem nec dimittere nec illa Catholica
 fidem amplecti vellet, Decanus die
 cima quarta Junii publice e
 ejus matrimonium nullum, & pro
 inde natas esse spurias denuntiavit.
 de quo Sprenger Praeco mox Bipon
 tinum Consistorium die sequenti ce
 tius reddidit, quod etiam die decima
 nona Junii datis ad Commissarios
 ris remedium quantocius opponi
 Hi vero Catholico Tabernarum Prae
 tori negotium dedere, ut rem ad
 præscriptum ponderaret, ac de
 ad Commissionem referret, quo facti
 Commi

Commissarii Lutherano Consistorio re-
 scripsere, omnium iudicio hoc matri-
 monium esse omnino irritum, com-
 municatis autem omnibus hac in re
 actibus Lutherani nil aliud, quod re-
 sponderent, habebant, nisi allatas ra-
 tiones valere apud Catholicos, non
 item apud Protestantes in eorum di-
 tionibus, quæ nulli extero Episcopo in
 Ecclesiasticis subjectæ essent, juxta
 Protestantium principia Principes ob
 superioritatem territorialem habere jus
 circa sacra, eandemque potestatem,
 quam Pontifex ac Episcopi in Catho-
 licorum Regnis exerceret: valere ita-
 que dispensationem a Suecico Regi-
 mine Rheboldo concessam, etsi ipsum
 esse Catholicum ignorarit, Spirensi
 autem Episcopo juxta Artic. V. § 48. nec
 jus Diæcesanum & jurisdictionem Ec-
 clesiasticam, proin nec matrimonia
 mixtæ Religionis dissolvendi potesta-
 tem competere (*) nec obstare, quod dis-
 so-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1734.

(*) Catholici per Baptismum januam Ec-
 clesiæ ingressi, omnibus Ecclesiæ legibus
 subiciantur, & sicut juxta Protestantium
 principia Princeps territorialis in Ecclesia-
 sticis jus habet in Protestantes subditos, ita
 Pontifex & Episcopus habeat jus in Catho-
 licos sibi quoad Ecclesiastica subjectos, apud
 hos

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

diffolutio matrimonii cum eiusmodi impedimento a Christiano Ludovico Megalitano Duce contracti a Pontifice facta, & a Cæsare confirmata fuerit, sufficere enim, quod Corpus Evangelicorum reclamavit, & multæ inde fusiones ortæ fuissent, & Protestantis Religionis abjuratio per eiusmodi dissolutiones intenderetur. Verum hæc frivolæ erant hæc rationes, ut Palatinus Bipontinum Consilium eis sentire potuisset, quocirca præfatum matrimonium omnino dissolutum fuit. Nec tamen propterea Bipontini Predicantes cessabant, suas querelas decima septima Septembris præfata ad Corpus Evangelicorum delatantes, hac dissolutione manuum rei Calvinianæ præjudicium, præ perniciosas dissensiones, inter, & simultaneum Catholicæ Religionis

hos autem sine legitima dispensatione matrimonium Catholici in gradu secundo contractum non valet, ita Pontifex & Episcopus illud dissolvere possunt, & Catholicus contrahens sese a præfata sua conjugate separare tenetur, Protestantica enim dispensatio efficere non potest, ut impedimentum ab Ecclesia Statutum vel non sit impedimentum, vel Catholicus eo irretitus in foro saltem interno ab eo liber fiat.

exercitium armata vi in Sacello Nider-
Betsbachensi invehit &c. Horum Præ-
dicantium querelis Ratisbonenses Prin-
cipum Protestantium Legati faciles
præbebant aures, datisque die decima
quinta Decembris ad Cæsarem literis
exponebant, Bipontinos Catholicos im-
merito apud Cæsaream suam Majesta-
tem, quod a Protestantibus dire ac
continuo vexarentur, questos esse; hos
enim e contrario Calvinistis identidem
multas afferre molestias, & quidem
eos mortuo Metensi Episcopo in Urbe
campanas, illas quoque, quæ ad Cal-
vinistas privative spectarent, pulsasse,
in festo Corporis Christi processiones
Meisenheimi, & Wolfferwillæ habuisse,
ibidemque necnon Bettsbachii ar-
mata manu simultaneum Religionis
Catholicæ exercitium invexisse, & ma-
trimonium Rheboldi ceu nullum, irri-
tumque declarasse &c. cum autem Im-
perator Cæsareis Commissariis, qui
jam tum ob successionis controversiam
Biponti agebant, hujus rei discussio-
nem ac decisionem commisisset, rursus
Protestantes reclamabant, exponentes,
Religionis gravamina ad judiciale fo-
rum, & Cæsareo - Aulici Concilii de-
cisionem non esse devolvenda, sed nil
aptius esse, quam *localem Commissionem*
ex Imperii Statibus, & delegatis ut-
rius-

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII. riusque Religionis hominibus conde-
 A. C. 1734. tam : Attamen rejectis eorum polli-
 latis pro nullitate præfati matrimonii
Vide supra decisum est.
 pag. 57.

§. XLV.

*Hildesheimensis controversia tam
decisa.*

Vide supra
 Tom. 72.
 pag. 590.

Jam supra sæpius memoravimus, quomodo
 inhumana rabie Lutherani Hilde-
 sheimenses in Catholicos desævirent, dum
 Benedictini ex Monasterio S. Gertrudis
 consuetam supplicationem per localem
 jurisdictioni subiecta deducebant. In-
 tegrum ferme septennium hæc illi
 tenuit, & quamvis tam Inimicus
 quam ejus Senatus Cæsareo-
 cruenti hujus tumultus Auctores, po-
 pote pacis publicæ, ac Religions Ca-
 tholicæ perturbatores promeritis pe-
 nis esse plectendos decrevisset, hæc
 tamen sententiæ executionem Luthera-
 rani identidem interpositis Protestan-
 tium deprecationibus, solitisque argu-
 mentiis eludebant: tandem vero, æqui-
 sima hac causa læsæ partis restitue-
 tionem deposcente, Imperator Eleonor
 Moguntino & Guelpherbitano Duces,
 quibus hujus causæ discussionem commis-
 miserat, injunxit, ut Catholicis plene
 satisfieri curarent. Ad horum igitur

ca. XVIII.
A. C. 1734

relationem discussis denuo causæ meritis die vigesima prima Novembris hoc anno Imperator sententiam promulgari iussit, vi cuius decretum, ut omnes, qui effrænata sua licentia non modo Catholicorum supplicationem, & Religionis exercitium, sed ipsam adeo tranquillitatem publicam tam proterve turbarent, ad aliorum terrorem, per plures annos ad publicos labores damnarentur, alii vero magis petulantes in perpetuum, alii vero ad tempus pro culpæ modo in exilium amandarentur; unus vero ex præcipuis seditionis Auctoribus in pegmate ad populi ludibrium expositus, & ceu infamis declaratus, triginta fustibus male mulctaretur, ac demum patria extorris expelleretur: Pauci ex captivis erant, qui præstito juramento suam innocentiam vindicare poterant. Denique Hildesheimensis Senatus ad solvendas litis & Cæsareæ commissionis expensas solus, sine Catholicorum concursu, condemnatus est. Hanc poenam mitigari, & Dæriorem Consulem Officio suo restitui petebat Magistratus: ast die decima Februarii per Imperialis Consilii decretum iussus est, latam in reos sententiam intra triduum ad amissim exequi, & majorem, quam hactenus fecisset, curam adhibere, ne

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Ccc de

Sæc. XVIII,
A. C. 1734

deinceps ejusmodi tumultus concitarentur. Sic tandem Hildesienfes Lotherani insatiabilem Catholici crucifitum, atque immodicum sectæ ardorem restinguebant, luculentorantix ab ipsis adeo decantata, peris placet, monumento.

§. XLXVI.

Ferrariensis tumultus

Quamvis fervente bello Italico Cæmens XII. totus in eo esset, nullius Belligerantis Principis singulariter adoptare videretur, tamen Hispanis Gallisque magno Cæsari addictum foveret animi spicionem haud declinare poterat, quod his intra ditiones Pontificionam, aliaque belli subsidia, vis potius majoris mali metu, animi affectu, suppeditasset, & Cardinali Cienfuegos petitam frumentum pro Cæsareis coemendi facultatem negasset. Augebatur insuper parum sinistri erga Cæsarem animi spicio ex gravi tumultu in Ferrariditione exorto. Res ita accidit: Cæsarei milites sæpius in hunc Ducatum irruerunt, varia ad victum sequorum pabulum necessaria inde deporturi. Hæc ubi resciverat Pæpæ Lep

tus, Cæsareos Belliduces questum adibat, & hæc infestas excursiones præpediri rogabat, Pontifex quoque Vienneſi ſuo Nuntio injunxit ut Cæsarem pariter ad arcendos hosce pabulatores induceret. Verum Belliduces Ferrarienſi Legato in reſponſis dabant, hæc nec ſine eorum mandato, nec ſine legitima cauſſa fieri; talionis juri locum eſſe, eoquod Guido Marchio Bentivolius a militibus transfugis arma & equos e- miſſet, ac, eſſi requiſitus, ea Cæsareis non reſtituiſſet: non ergo ejuſmodi graſſationes eſſe prohibendas, niſi prius Marchio pro numerata pecunia equos reddidiſſet. Deſecta itaque hujus diſſenſionis cauſſa Legatus Marchioni præcepit, ut Belliducum poſtulatſi quantociuſ ſatiſfaceret, eo autem reſtitutionem pertinaciter recuſante Legatus hoſ equos in Marchionis villa detineri edoſtus, mox illuc centum Sbirros contendere, equoſque vi abduci juſſit: Aſt Marchio, quid conſilii agitaretur, tempeſtively ſubodoratus, omnibus ſuis ſubditis injunxit, ut in adventanteſ Sbirroſ juncta vi irruerent, eoſque ſæde multatoſ abigerent: Atrox igitur ac pertinax initur certamen, & Sbirri deſideratiſ ſuorum novem, multique ſauciis retrocedere coacti ſunt. Cecidere quoque ex Marchio

Sæc. XVIII.

A. C. 1734.

Ccc 2

chio

Sæc. XVIII. chionis subditis sex, pluribus graviter
A. C. 1734. vulneratis. Hæc ubi intellexerat Le-
 gatus, totam rei seriem ad Papam &
 Cæsareos Belliduces perscripsit: qui
 circa Cæsarei aliquot equitum ces-
 rias ad Marchionis villam ablegat
 haud prospero tamen successu: Mar-
 chionis enim subditi Cæsareos in-
 dibili furore adoriuntur, & profusa
 rinq̄e multo sanguine pedes retro
 compellunt: ubi vero Pontificis copie
 copix̄ in factiosos ruere parant, & de-
 mens Papa Marchionem, qui Vesu-
 tias profugerat, ad saniora reuocare
 molitur, hic tandem abjecta su-
 nacia in obsequium rediit, & sua
 satisfactionem præstitit, victis
 Belliduces indictis severissimis
 inhibere, ne quis deinceps in
 ficias ditones hostiliter penetrare
 sumeret: Hac ratione demum
 inter Pontificiam atque Imperialem
 lam concordia est restituta, & Cæsari
 Papa rem tam provide egit, ut Cæsari
 rei nullam querulandi ansam impu-
 rum haberent.

S. XLVII.

*Varii libri a S. Inquisitione Romana
 proscripti.*

Cum Clemens XII. Papa primas semper curas eo intenderet, ne doctrinæ morumque integritas per noxios, errorumque sordibus contaminatos libros corrumperetur, hinc quovis anno inauguratos ejusmodi partus atro carbone notari, & per S. Inquisitionis decreta in cunis suffocari studuit. Eo fine hoc anno die decima septima Maij ob plura falsa veris immixta proscriptus est Jacobi Seres tractatus de miraculis, quæ in confirmationem erroris a diabolo patrari haud posse probatur. Pari stigmatate signata erat die decima septima Maij *Historia de Populo Dei a sua origine usque ad Nativitatem Messie*, tam Gallice quam Italice edita, Auctore P. Isacco Josepho Berruyer S. J. Eadem die proscripta est Epistola quædam sic inscripta: *Lovanienses (antiquæ Facultatis Theologicæ) qui adhuc per Belgium superstites sunt, Discipuli, ad eos, qui hodie Lovanii sunt, Theologos de declaratione sacre Facultatis Theologicæ Lovaniensis Recentioris circa Constitutionem Unigenitus*. Porro per speciale decretum Clemens Papa die decima nona Junii unicum ejus Synopsi damnavit Joannis de Locke tentamen Philosophicum circa intellectum humanum ex Anglico a Patre Costa translatum. Die autem decima septima Maij prohibitorum Indici inserta

Sæc. XVIII.
A. C. 1734.

Sæc. XVIII. fuere Nicolai Holtii *Apophorea sacra* in
 A. C. 1734. *Dissertationum Theologicarum varii argu-*
 menti fasciculus necnon *Historia Fome-*
larii in Francia signandi, & Historia
cis, quam Clemens IX. Papa huic Anno
Anno 1608. reddidit, item Gordani
xandri vita Alexandri VI. Papæ
Filii Cæsaris Borgiæ, ubi de Caroli
& Ludovici XII. Franciæ Regum
agitur, Insuper liber, cui titulus
Status hominis post peccatum & de eius
prædestinatione ad salutem: necnon
sic inscriptus: Corona duodecim
seu practica devotio B. V. in honorem
maculatæ ejus Conceptionis unan-
venna ante ejus festum. Eadem
die proscripti fuere libri sequentes.
 I. *Historia Bajanismi seu hæresis*
Baij, authore Joanne Baptista Du-
 II. *Cellarii Christophori Program-*
Historia Universalis, antiqua, modernæ
& Dissertationes Academica unan-
rum appendice. III. Thomæ Bar-
tractatus de Statu mortuorum & resurre-
tium, de fide & officiis Christianorum
cum appendice de futura Judæorum resur-
ratione. IV. Joannis Clerici Bibliothecæ
universalis & Historica. V. Ludovici
Tuberonis, Commentaria de rebus, quæ
temporibus ejus in illa Europæ parte, quæ
Pannoniæ & Turcæ eorumque finibus in-
colunt, gestæ sunt. VI. Joachimi
 Str.

Swift, *relatio dolii, in quo quicquid in* Sæc. XVIII.
actibus & scientiis sublimius est, contine- A. C. 1734.
tur. VII. *Andreas Christophori Rosa-*
neri Thesaurus locorum communium Ju-
risprudentiæ. VIII. *Folia fugitiva circa*
Eucharistiam. Præterea jam dudum
 acerrima fervebat concertatio inter
 Leodienses Benedictinos & Canonicos
 Regulares S. Augustini circa præce-
 dentiam ac utriusque Ordinis præro-
 gativam. Hanc demum controversiam
 composuit Pontifex imposito utrique
 parti silentio, quo insuperhabito Ab-
 bas S. Egidii Canonicus Regularis ad
 Abbatis de Boneffa die secunda Maij
 Anno 1732. interpositam protestatio-
 nem publici juris fecit replicam, quæ
 tamen rursus confutata fuit, edita apo-
 logia pro *Monachis Benedictinis Diœcesis*
& Principatus Leodiensis. Attamen Pon-
 tifex hoc anno non modo replicam,
 sed & apologiam ob *transgressionem im-*
positi silentii proscripsit: die autem de-
 cima nona Januarii damnavit Caroli
 Gabrielis de Thubiers de Caylus Epi-
 scopi Antissiodorensis *mandatum occasione*
miraculi die 6. Jan. 1733. in Urbe Sali-
marensi patrati. Pariter per speciale
 decretum Clemens Papa perstrinxit
 die undecima Octobris Caroli Joa-
 chimi Colbert de Croissii Montpessu-
 Ccc 4 lani

Sæc. XVIII. A. C. 1734. Iani Episcopi epistolam Pastoralis
sue Diœcesis Clerum & fideles directam
qua eis miraculum ad intercessionem Pa-
risii patratum annuntiatur, & ipsa
tra S. D. N. Papæ Breve die 30. Oc-
bris 1733. editum præmuniatur.
niquè die septima Decembris
probos libros rejectus est *Catechismus*
seu synopsis Christianæ
doctrinæ.

INDEX
See 2